REVISTA DE ISTORIE MILITARĂ

Publicația este editată de Ministerul Apărării Naționale, prin Institutul pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară, membru al Consorțiului Academiilor de Apărare și Institutelor pentru Studii de Securitate din cadrul Parteneriatului pentru Pace, coordonator național al Proiectului de Istorie Paralelă: NATO – Tratatul de la Varșovia

COLEGIUL DE REDACȚIE

- General-maior (r) dr. MIHAIL E. IONESCU, directorul Institutului pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară
- Academician DINU C. GIURESCU, Academia Română
- Dr. JAN HOFFENAAR, Președintele Comisiei Olandeze de Istorie Militară
- Prof. univ. dr. DENNIS DELETANT, London University
- Colonel (r) dr. PETRE OTU, directorul științific al Institutului pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară
- Prof. univ. dr. MIHAI RETEGAN, Universitatea București
- IULIAN FOTA, consilier prezidențial
- Dr. SERGIU IOSIPESCU, cc. șt., Institutul pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară
- Prof. univ. dr. ALESANDRU DUȚU, Universitatea „Spiru Haret"
- Prof. univ. dr. MARIA GEORGESCU, Universitatea Pitești
- Comandor (r) GHEORGHE VARTIC

SUMAR

• Dossier: Romanian-Turkish Military Relations during Modern and Contemporary Period

– *Major General (ret.) Dr. MIHAIL E. IONESCU* – Foreword 1

– *TOGAY SEÇKIN BİRBUDAK* – The Question of Romanian Union and Alexandru Ioan Cuza's Visit to Istanbul 3

– *ÖZLEM DEMİREĞEN* – 1877-1878 Ottoman-Russian War, Pleven (Plevna) Defence and Process Leading to Romania's Independence 12

– *F. REZZAN ÜNALP* – A Delegate of the Turkish-Romanian Friendship Relations: Ambassador Hamdullah Suphi Tanrıöver 28

– *SERGIU IOSIPESCU* – The Romanian Principalities, the Ottoman Empire and the Crimean War. Political and Military Considerations 39

– *PETRE OTU* – Mustafa Kemal Atatürk in Romanian Historiography 60

– *CERASELA MOLDOVEANU* – „The Turkish Channel" in Romania's Negotiations for Exit from the Axis 80

• Centenar Primul Război Mondial

– *ȘERBAN CIOCULESCU, SILVIU PETRE* – Dimensiunea psiho-cognitivă a leadershipului german și tentația expansiunii extra-europene la începutul secolului al XX-lea 93

• Istorie medievală

– *ALEXANDRU MADGEARU* – Dimitrie Cantemir despre statul româno-bulgar al dinastiei Asan 114

• Istorie universală

– *DRAGOȘ ILINCA* – De la Mesopotamia la Irak. Secvențe uitate? 118

– *ELIEZER PALMOR* – Războiul Falklands-Malvinas 130

• Opinii

–*ALEXANDRU VOICU* – Rebeliunea islamistă din Siria 142

• Recenzii, prezentări de cărți

– Cristian Barna, *România între prieteni și dușmani*, Editura Militară, București, 2014 – *ȘERBAN CIOCULESCU* 154

• Am primit la redacție

– „Infosfera", „Historia", „Impact strategic", „Balcanii și Europa", „Cer senin", „Periscop" 157

• Viața științifică

– *CERASELA MOLDOVEANU* – Masa rotundă: Românii la începutul „Marelui Război", 25 septembrie 2014, Cercul Militar Național, sala Ștefan cel Mare 159

– *ALEXANDRU MADGEARU* – Al doilea simpozion științific internațional „Zilele lui Iustinian I", Skopje, 17-18 octombrie 2014 161

– *ALEXANDRU VOICU* – Din activitatea Institutului pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară în anul 2014 163

• Revista este inclusă în baza de date a Consiliului Național al Cercetării Științifice în Învățământul Superior, fiind evaluată la categoria „C".

• Poziția revistei în lista-catalog a publicațiilor este la numărul 5017
ISSN 1220-5710

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

CONTENTS

• **Dossier: Romanian-Turkish Military Relations during Modern and Contemporary Period**
– *Major General (ret.) Dr. MIHAIL E. IONESCU* – Foreword 1
– *TOGAY SEÇKIN BİRBUDAK* – The Question of Romanian Union and Alexandru Ioan Cuza's Visit to Istanbul 3
– *ÖZLEM DEMİREĞEN* – 1877-1878 Ottoman-Russian War, Pleven (Plevna) Defense and Process Leading to Romania's Independence 12
– *F. REZZAN ÜNALP* – A Delegate of the Turkish-Romanian Friendship Relations: Ambassador Hamdullah Suphi Tanrıöver 28
– *SERGIU IOSIPESCU* – The Romanian Principalities, the Ottoman Empire and the Crimean War. Political and Military Considerations 39
– *PETRE OTU* – Kemal Atatürk in the Romanian Historiography 60
– *CERASELA MOLDOVEANU* – "The Turkish Channel" in the Negotiations for Romania's Exit from the Axis 80

• **First World War Centenary**
– *ŞERBAN CIOCULESCU, SILVIU PETRE* – The Psycho-Cognitive Dimension of the German Leadership and the Temptation of Extra-European Expansion at the Beginning of the 20th Century 93

• **Medieval History**
– *ALEXANDRU MADGEARU* – Dimitrie Cantemir on the Romanian-Bulgarian State of the Asen Dynasty 114

• **Universal History**
– *DRAGOŞ ILINCA* – From Mesopotamia to Iraq. Forgotten Episodes 118
– *ELIEZER PALMOR* – The Falklands War 130

• **Opinions**
– *ALEXANDRU VOICU* – The Islamist Rebellion in Syria 142

• **Book Reviews**
– Cristian Barna, *România între prieteni şi duşmani*, Editura Militară, Bucureşti, 2014 – *ŞERBAN CIOCULESCU* 154

• **Editorial News**
– "Infosfera", "Historia", "Impact strategic", "Balcanii şi Europa", "Cer senin", "Periscop" 157

• **Scientific Life**
– *CERASELA MOLDOVEANU* – Round Table: Romanians at the Beginning of the "Great War", September 25, 2014, National Military Club, "Ştefan cel Mare" Hall 159
– *ALEXANDRU MADGEARU* – Second International Scientific Symposium "Days of Justinian I", Skopje, 17-18 October, 2014 161
– *ALEXANDRU VOICU* – From the Activity of the Institute for Political Studies of Defence and Military History in 2014 163

• Responsabil de număr: PETRE OTU
• ALEXANDRU VOICU – redactor
• ADRIAN PANDEA – coperta
• ELENA LEMNARU – tehnoredactare computerizată

Adresa redacţiei: strada Constantin Mille nr. 6, cod 010142, Bucureşti, sector 1, telefon: 0213157827, telefax: 004021-3137955, www.mapn.ro/diepa/ispaim

B 00136/27.04.2015

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

FOREWORD

The dossier we are presenting to our readers in this issue of the "Review of Military History" represents the result of the collaboration between Turkish and Romanian historians. In April 2012, a delegation of the Turkish General Staff Military History and Strategic Studies Directorate visited the Institute for Political Studies of Defence and Military History. On this occasion, a program of cooperation between the specialists of the two Institutes was established, one of its points being the publishing of a "dossier" on the relations between Turkish and Romania through time.

We now have the honour to offer the readers of the "Review of Military History" a viewpoint on the rapports between the two countries during the 19th and 20th centuries through six valuable studies, half signed by Turkish historians and the other half by Romanian historians.

The Turkish researchers tackle three essential moments in the history of Romanians, which represented just as many stages in the Romanian state building. In his study, Togay Seçkin Birbudak addresses the unification of the two Romanian Principalities – Wallachia and Moldavia – in 1859, an issue that drew the attention of the European powers in the context of the Crimean War (1853-1856). In this process, the role of the Ottoman Empire, as suzerain of the two principalities, was of utmost importance, the visit of Alexandru Ioan Cuza to Istanbul having a special significance, as he managed to obtain from the sultan the full recognition of the unification.

Özlem Demireğen analyzes another important moment – the Russian-Romanian-Ottoman war of 1877-1878 and the process by which Romania gained its independence. It must be said that, following this military conflict, the relations between the two countries steadily improved, Romania and Turkey working closely in ensuring security in the Balkans in the late 19th century and early 20th century.

Next, F. Rezzan Ünalp focuses on the activity of an emblematic personality for the Turkish-Romanian rapports in the interwar period, namely Ambassador Hamdullah Suphi Tanrıöver. The latter worked as a diplomat in Bucharest for 13 years (1931-1944), developing relations of cooperation with the entire Romanian political spectrum. Thus, he helped maintain the relations between Turkey and Romania at a very high level, including in the Balkan Entente, an alliance which functioned between 1934 and 1940 and which included, beside the two aforementioned countries, both Yugoslavia and Greece.

On behalf of the Institute for Political Studies of Defence and Military History, the dossier includes three more studies signed by Romanian researchers that complement the topics approached by their Turkish counterparts.

Sergiu Iosipescu analyzes the rapports between the two Romanian Principalities, Wallachia and Moldavia, on one hand, and the Ottoman Empire, on the other hand, during the Crimean War. While initially the two Romanian Principalities were occupied by Russia, a number of Romanian leaders that played an important role in the Revolution of 1848, such as Gheorghe Magheru, initiated projects aiming at organizing military detachments to fight alongside the Ottoman army and its allies against the Russian troops.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Next, Petre Otu investigates the manner in which the Romanian historiography perceived the personality and activity of Kemal Atatürk, the founder of the modern Turkish state. The author distinguishes several stages in this historiographical demarche, concluding that Atatürk's legendary figure represented a topic intensely scrutinized by Romanian historians.

Finally, Cerasela Moldoveanu focuses on the role played during World War 2 by neutral Turkey in assisting the efforts of the authorities in Bucharest, made between 1942-1944, to exit the alliance with Germany and to join the Coalition of the United Nations. The negotiations were held on several channels (Stockholm, Bern, Lisbon, Cairo, Italy, etc.), but "the Turkish channel" had a special importance, being based on the very good relations between the two countries.

Overall, the "dossier" manages to review – with professionalism and rigorousness – some of the most important moments in the history of the rapports between Romania and Turkey, two countries with long-lasting ties that played a major role in the Balkans and on the entire European continent. This long and fruitful tradition is being continued today, when Romania and Turkey, both members of NATO, are called to significantly contribute to the consolidation of the alliance they belong to and to strengthen stability and cooperation in the Greater Black Sea Area and in the Middle East.

We express our conviction that the studies included in this "dossier" will draw the attention of both specialists and the larger public interested in the Romanian military history, in general, and in the rapports between Romania and Turkey, in particular.

Also, I would like to express my gratitude to the Turkish General Staff Military History and Strategic Studies Directorate for the fruitful cooperation until now and I would like to congratulate the authors of the respective studies.

Major General (ret.) ***DR. MIHAIL E. IONESCU***
Director of the Institute for Political Studies
of Defence and Military History

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

THE QUESTION OF ROMANIAN UNION AND ALEXANDRU IOAN CUZA'S VISIT TO ISTANBUL

TOGAY SEÇKIN BİRBUDAK *

Abstract

This study examining the process of Wallachian and Moldavian unification under one single ruler, which had previously remained under the authority of the Ottoman State for many years, the developments starting from the Crimean War and lasting between 1853-1856 are analyzed. The 1856 Paris Peace Treaty, the subsequent diplomatic relations and the elections in parallel with these relations led to the unification of Wallachia and Moldavia. The enthronement of Alexandru Ioan Cuza, the first voivode of the united principalities, his visit to the Ottoman capital afterwards in 1860 and the short-term outcomes of this visit represent the theme of this study.

Keywords: Ottoman State, Wallachia, Moldavia, Romania, Alexandru Ioan Cuza

Introduction

Wallachia and Moldavia, which had been under the rule of the Ottoman State for centuries, gained their independence through an almost rapid process after the second half of the XIX century. Following the Crimean War between 1853-1856 and Paris Treaty, which was subsequently signed on 30 March 1856, Wallachia and Moldavia united under a single governance for the first time and gained its independence with the Ottoman-Russian war between 1877-1878. Considering from that aspect, as a result of the political developments in Europe and the Ottoman-Russian conflict, the independent Romania could be established with the Berlin Treaty on 13 July 1878. However, this comment should not suggest that people and rulers of the region did not follow a pro-independence policy; because various movements and groups aiming at independence were active in the period until 1878 in Romania, especially in Bucharest and Iaşi.

As mentioned above, the first step in the independence process of the Wallachian and Moldavian beylicates, which were affiliated to the Ottoman State with a special status, started with the unification of two beylicates and their governance under one single administration. This could only be possible within the process after the Paris Treaty. Although many governments were established within the process lasting from the unification until the independence, the country was ruled by two figures, namely Alexandru Ioan Cuza and Karl

* Research Assistant. Gazi University, Gazi Faculty of Education, Department of History Education.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Friedrich Hohenzollern – Sigmaringen. These two figures probably had a special place in the Romanian history. Cuza can be defined as the leader unifying Wallachia and Moldavia, and Prince Carol as the leader enabling Romania to gain its independence.

This study will examine the election of Alexandru Ioan Cuza as the voivode and the following developments, together with Cuza's visit to Istanbul in the autumn of 1860.

1. 1853 – 1856 Crimean War and the Question of Unification of Wallachia and Moldavia

Although the Crimean War, which started between the Ottoman State and Russia in 1853 and ended in 1856, seemed to arise apparently from a conflict called The Question of Holy Places[1], it turned into a war in which the great powers of Europe intervened.

With the outbreak of war, Wallachia and Moldavia went under Russian occupation. The Russian army, which started action under the command of Prince Gorçakov on 3 July 1853, passed over the Prut River and occupied Moldavia[2], and positioned a Russian force of 50.000 strength in Wallachia and Moldavia within a short period[3]. The voivodes in charge in both beylicates had to leave their country[4]. On 4 October 1853, the Ottoman State declared war on Russia officially and military struggles started soon[5].

This time, the Ottoman State was not alone in its fight against Russia. Britain and France, which were against Russia from the very beginning of war, decided to make an alliance with the Ottoman State on 12 March 1854[6]. These two states declared war on Russia on 28 March 1854[7]. On 14 June 1854, a treaty was signed between Austria and the Ottoman State. Through this treaty, it was decided that the Russian soldiers in Wallachia and Moldavia would be taken out of those territories and Austria would later establish a transitional administration in the region until the end of the war[8]. The last state to participate in this alliance in Europe against Russia was Piedmont. Another alliance was also established between the Ottoman State and Piedmont on 15th March 1855[9]. With these treaties, the Ottoman State escaped being alone in the face of Russia, gained two important allies such as Britain and France, and took the indirect support of Austria. However, this war came to a more significant place in the whole of Europe as of 1854.

Eventually, Russia, in the aftermath of military struggles, could not obtain a success in the face of this alliance, and the peace initiatives as of the end of 1855 ended with the Congress of Paris. Congress of Paris started its studies officially in the building of French Ministry of Foreign Affairs with the participation of the Ottoman State, England, France, Russia, Austria, Prussia and Piedmont on 25 February 1856[10]. During these negotiations, France insisted on the unification of Wallachia and Moldavia. The Ottoman State objected this idea, stating that Wallachia and Moldavia were separately governed for a long period and they had different cultures and traditions, and that Russia raised a serious threat[11]. At the end of the negotiations, although France, Piedmont and Russia voted for the unification of Wallachia and Moldavia, this decision could not be made due to the opposition of the Ottoman State and Austria[12].

Thanks to the Paris Treaty signed on 30 March 1856, the Russian threat in Wallachia and Moldavia ended for that time being. Through this treaty (Articles 20-27), European states became the guarantors of these two beylicates that were subject territories of the Ottoman State, and the continuation and revision of the autonomous structures and privileges of Wallachia and Moldavia were determined. Accordingly, it was decided that one council should be established for each beylicate[13].

The Austrian military units replacing the Russian soldiers who had withdrawn from Wallachia and Moldavia following the treaty signed approximately 10 months after the onset of the Crimean War started to evacuate the region subsequent to the signing of Paris Treaty; however, the cleaning of Wallachia and Moldavia from foreign soldiers could only be possible in March 1857[14].

In September 1856, the representatives of European states came to Istanbul for the question of Wallachia and Moldavia. The participants in these negotiations were Talleyrand Prigor for France, Henry Bulwer for Britain, M. Basili for Russia, Baron Richthofen for Prussia and

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

M. Benzi for Piedmont[15]. In this commission, the report on Memleketeyn [Twin Domains of Wallachia and Moldavia] was discussed, which was prepared by Thouvenel, French ambassador to Istanbul, and it was decided that laws in both beylicates should be rearranged. This decision, which was approved by the Ottoman padishah in January 1857, was communicated to Bucharest and Iaşi through a firman[16]. The commission, which ended its studies in Istanbul, moved to Bucharest, and it continued studying until the spring of 1858[17].

In addition to the developments in Istanbul, this issue was also discussed among the states in Paris and a protocol of 30 articles on Memleketeyn was signed between the Ottoman State and the European states on 11 February 1857[18]. Although this protocol confirmed the rights of the Ottoman State on Wallachia and Moldavia and the special status of these two beylicates, it adopted their separate governance. This protocol, which determined the principles for the voivode election, also included judicial and financial issues[19].

2. The Invalidated Elections of 1857 and the Agreement of 19 August 1858

Within a one-year period after the signing of Paris Treaty ending the Crimean War, the issue of Wallachia and Moldavia constituted one of the significant items of the diplomatic agenda. As a result of the negotiations, elections could be made in June 1857. Those opposing the unification won the elections in Moldavia. However, this result led to many discussions.

France, Russia, Prussia and Piedmont objected this decision, claiming that those agreeing for unification were not included in the elections through the false lists prepared by the kaimakam of Moldavia, and thus, the Ottoman State, together with Austria, worked for such an outcome. The Sublime Porte, in return, defended that the elections were held properly[20].

Especially as a result of the pressure of France, the Ottoman State had to decide for the renewal of the elections. Despite all its objections, the Ottoman State could not resist the pressure of the mentioned states any longer and sent a telegraph to the office of the Moldavian kaimakam on 24 August 1857, stating that the Sublime Porte agreed with the signatory states of Paris Treaty on the renewal of the Moldavian elections and ordered that necessary measures be completed for it[21].

In the end, elections were re-held in Moldavia on 19 September 1857 and Wallachia on 26 September 1857. As a result of these elections, a great majority of the council membership was won by the unionists[22].

Through a motion proposed by Mihail Kogalniceanu on 7 October 1857 in the Moldavian council, which convened after the elections, it was decided that Wallachia and Moldavia be united under the name of "Romania", a member of the European dynasty be appointed as its ruler and the sultanic rule be established. The same motion was proposed in the Wallachian council on 8 October 1857 and adopted after voting[23].

The Ottoman State reacted very strongly to this decision of Wallachian and Moldavian councils. Upon this initiative, which was evaluated as contrary to the resolutions of the Paris Treaty and the convening aim of the council, the Sublime Porte decided for the closure of the Wallachian and Moldavian councils. Based on Articles 23 and 24 of the Paris Treaty, the written order given to the Moldavian and Wallachian kaimakams on the mentioned date stated that there was no more need for the Moldavian and Wallachian councils, which had been set up in order to represent the demands of people in Memleketeyn and help the European Commission. The written order also required that those councils should be closed and the kaimakams follow the necessary procedures for it[24]. The firman ordering the closure of the councils reached to Bucharest and Iaşi at the end of January 1858. Being translated, the firman was reported to the metropolitan bishops, monasteries and assemblies through the Wallachian and Moldavian kaimakams. After the declaration of the decision, neither in Wallachia nor in Moldavia was experienced a negative incident[25].

In this period, the commission that consisted of European official representatives in Bucharest also completed its studies and prepared its final report on 3 April 1858[26]. Thereupon, the representatives of European states came together in

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Paris and agreed upon a written agreement on 19 August 1858 as a result of the negotiations. In this text composed of 50 articles, the name of Wallachia and Moldavia was defined as "Eflak ve Boğdan Emâreteyn-i Müctemiası" [United Principalities of Wallachia and Moldavia]; their previous status and rights together with their liabilities to the Ottoman State were reiterated, and detailed decisions were taken on issues such as the position of a voivode, and the duties and authority of the assemblies to be formed[27].

With this written agreement of 50 articles, Memleketeyn territories continued to be ruled under the Ottoman State; however, these two beylicates were almost restructured. This historical document, in which the names of the beylicates were even changed, established a new structure in Wallachia and Moldavia, consisting of voivode, assembly and the central commission. Although the concessions and exemptions, which were previously granted to Wallachia and Moldavia by the Ottoman padishahs centuries ago, were accepted once again, this written agreement can be said to have given the mentioned beylicates the chance to move more freely.

As of the mentioned date, it is hard to say that there was left a clear and continuous relation between the Ottoman State and beylicates, except for the article stipulating for the payment of annual taxes. Although it was decided that beylicates should be governed by separate voivodes and assemblies, a process of institutional unification was started. In any case, the developments in 1859 would lead to the ruling of Wallachia and Moldavia by a single ruler; because the decisions made and the order envisioned on 19 August 1858 would be soon violated and a significant step would be taken for an independent Romania.

3. The Election of Alexandru Ioan Cuza as Voivode

The padishah's firman necessitating the fulfillment of required procedures after the signing of the written agreement dated 19 August 1858 was sent to Bucharest and Iaşi, and thus started the process for the election of a voivode[28].

The first initiative in the voivode election process came from Moldavia. As a result of the election made in the Moldavian Assembly on 17 January 1859, Alexandru Ioan Cuza was elected as voivode. On 5 February 1859, the Wallachian Assembly signed the same resolution[29]. This development was quite an unexpected one for the Ottoman State. The news that the election was first made in Moldavia and that Cuza was elected as the voivode came to the Sublime Porte. Thereupon, it was decided that the eligibility of Cuza as a voivode should be examined[30]. However, before the completion of this process, the news of the resolution by the Wallachian Assembly reached Istanbul. Ahmed Cevdet Pasha, one of the important statesmen of that period, expressed that the Ottoman government expected totally different figures to be elected as voivode and the election of Cuza as the voivode was quite a surprise. However, Ahmed Cevdet Pasha further stated, while the astonishment caused by the news still persisted, the information that the same person was also elected as the Wallachian voivode reached Istanbul[31].

Although the Ottoman State opposed those voivode elections and asserted that they were in violation of the treaties, France recognized Cuza as the common voivode of Wallachia and Moldavia on 10 February 1859[32]. Britain claimed that those elections were against the existing treaties and took the side of the Ottoman State. Still, it would not persist much in its decision[33]. When the calendar showed April 1859, Cuza was recognized as the prince of Wallachia and Moldavia by all states except for the Ottoman State and Austria[34]. In the end, the Ottoman State, which could not resist the policies of great powers any longer, had to recognize Cuza as the voivode through a firman it issued on 24 September 1859[35]. The firman pertaining to the appointment of Cuza as the voivode was sent to Bucharest and Iaşi respectively[36]. The decree sent to Cuza stated that, being an exceptional case peculiar to his term, he was appointed as the voivode of the two beylicates upon the recommendations of European states. The decree also required that he should comply with the articles of the written agreement dated 19 August 1858, cooperate with the Ottoman government and adopt different governance attitudes in two beylicates[37].

Following a critical struggle, Wallachia and Moldavia were united under a single ruler in

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

1859. Alexandru Ioan Cuza succeeded in making history as the first ruler of the united principalities of Wallachia and Moldavia. Cuza, who would continue his term until 1866, would make a visit to Istanbul one year after the Ottoman State accepted his appointment to that position and, bearing the title of prince of the united territory of Wallachia and Moldavia, he would meet with the Ottoman padishah.

4. Istanbul Visit of Alexandru Ioan Cuza and the Romanian Union

On the way of his journey towards Istanbul, Alexandru Ioan Cuza, bey of Wallachia and Moldavia, reached Galați along with his entourage, and was received there by an Ottoman delegation. The Sublime Port had certainly made necessary preparations for the visit of Cuza. Above all, preparations had been made for the ceremonies to be performed on Cuza's arrival in Istanbul[38]. According to the ceremonial program, Cuza would be met by a boat; he would be assigned an aide; he would be put up at the Mirgün Palace; an official from the palace along with the Minister of Foreign Affairs would pay a welcoming visit to Cuza; and the grand vizier's office and the Ministry of Foreign Affairs would arrange a banquet in his honor. It was decided that Cuza would appear before the Sultan the day following his arrival in Istanbul. After the palace visit, Cuza would be taken to the Sublime Port; he would there be met with a military ceremony and visit the deputies; and as a last activity of the ceremonial program, he would be given another banquet[39].

After the ceremonial program was decided upon, what remained to be done was to assign an escort and a boat for Cuza's arrival in Istanbul[40]. First, it was decided that the steamboat "Beirut" would be sent to meet Cuza and his entourage in Galați. However, due to the few number of beds in "Beirut", a second alternative – the steamboat "Khaireddin" – was proposed[41]. But later, as a result of the correspondence with the Wallachian kapi kethudasi [army chamberlain], it was decided that Cuza and some of his entourage would be hosted in the Beirut steamboat, and other passengers would be transported by mail steamer[42]. After Istanbul was informed that Cuza and his entourage drew near Galați, Kamil Bey, master of ceremonies in the Foreign Ministry, and his team were ordered to set out by the steamboat Beirut on 26 September 1980[43].

Having been received at the Port of Galați and brought to Istanbul with his 84-men entourage, Cuza Bey was put up at the Mirgün Palace; and Ali Effendi, one of the clerks of Imperial Treasury, escorted him[44]. Following his arrival in Istanbul, Prince Cuza was taken to the palace on 09 October 1860 and visited the Ottoman Sultan Abdulmedjid[45]. Sultan gave Prince Cuza a Medjidi Order and a golden-hafted sword as a gift. Following his visit to Sultan, Prince Cuza attended a banquet arranged in his honor at the residence of Grand Vizier Ali Pasha. On October 10th, Cuza made interviews at the residences of Naval Commander-in-Chief (Captain Pasha) and Minister of War. On October 12th, he attended the ceremony organized in his honor at the British Embassy. Having been invited to the Imperial Theater at Dolmabahçe Palace on October 13th, Prince Cuza attended the ceremonies organized at the French and Russian Embassies, respectively on October 15th and 16th. He visited the Sultan one more time on October 16th for an official good-bye and left Istanbul the following morning[46].

During this visit, Prince Cuza and his entourage of 35 men were presented the Medjidi Order of various grades[47]. It was decided that the expenses of Prince Cuza during this visit would be covered by the Treasury[48]. The expenses of the bey of Wallachia and Moldavia during his Istanbul visit were registered in a book; 279.030 kurush were spent in total[49].

Concerning Cuza's visit to Istanbul and the Sultan, the renowned Romanian historian Nicolae Iorga emphasizes the high ranks of the authorities. According to Nicolae Iorga, although Prince Cuza regarded and treated the Turks in his country as foreigners, and he rejected to visit the Ottoman grand vizier traveling along the borders, he was met just like an independent prince in Istanbul[50].

The first important development in the aftermath of Cuza's Istanbul visit was about the assemblies. In the diplomatic note he sent to the Ottoman State and other great states on May 01, 1861, the Romanian prince underlined

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

the difficulty of working with two different assemblies and demanded the execution of a single assembly system[51]. This request of Cuza was approved by the Sublime Port after nearly 7 months. In accordance with the official report of the Meclisi Vükelâ [Council of Ministers] issued on December 02, 1861, the assemblies of Wallachia and Moldavia were united temporarily[52]. On the same date, the central commission in Focşani was decided to be dissolved during Cuza's term of office as a voivode[53]. On December 23, 1861, Prince Cuza issued a decree and officially declared that the unity was ensured and Romanian nation was established[54]. Following the decision on the merger of the assemblies, a joint assembly was opened and started its activities on February 05, 1862 in Bucharest. Barbu Catargiu was assigned as the head of the first government established. Thenceforth, the term "United Principalities" was replaced with the term "Romania" in the domestic correspondence[55]. Bucharest was declared as the capital of this union[56].

Conclusion

As a result of 1853-1856 Crimean War and the subsequent developments, the Wallachian and Moldavian beylicates made important progress on the way to unification, despite their dependency and tax liability towards the Ottoman State. After the contentious elections in 1857, Wallachia and Moldavia were united on paper with the agreement signed on August 19, 1858. However, this unification was officialized during the term of Alexandru Ioan Cuza, the first voivode of the united principalities. Elected as the voivode of Moldavia in 1859 and then of Wallachia, Colonel Cuza had his new status approved first by the Ottoman State in 1859. His visit to Istanbul in 1860 made an important contribution to the accomplishment of this unification process. Received and treated in a high-level manner by the state authorities, Cuza continued an old tradition adopted by the voivodes for a long time and showed his loyalty to the Ottoman State through his Istanbul visit, and he managed to achieve the unification of Romania by the decision of the Sublime Port the following year.

The opening of the joint assembly on February 05, 1862 in accordance with the decision of the Ottoman State on the unification of Wallachian and Moldavian assemblies in the late 1861 became the official foundation date of Romanian unity. For Romania, which gradually loosened its ties with the Ottoman State and accomplished the unification in the end, the full independence would only be possible during the 1877-1878 Ottoman-Russian War.

REFERENCES

A. Prime Ministry Ottoman Archives (BOA) Documents

Sadâret Âmedî Kalemi Evrakı (A.} AMD): 72/94; 74/87; 90/62.

Sadâret Âsâfî Mühimme Kalemi Belgeleri (A.} DVN. MHM): 31/34.

Sadâret Mektubî Kalemi Nezâret ve Devâir Yazışmalarına Ait Belgeler (A.} AMD): 324/52.

İradeler Dahiliye (İ.DH.): 274/17189.

İradeler Hariciye (İ.HR.): 134/6913; 135/6951; 135/6954; 139/7288-1; 151/8004; 152/8035; 161/8588; 161/8598; 161/8610; 164/8778; 164/8786; 164/8809; 165/8848; 168/9031; 178/9805; 178/9830; 179/9848; 179/9857; 179/9867; 183/10195; 184/10234; 333/21409.

Hâriciye Nezâreti Mektubî Kalemi Belgeleri (HR.MKT.): 182/39; 261/74; 262/61; 262/83; 274/63; 279/70; 291/75; 305/74; 306/48; 311/6; 348/24; 349/84; 352/76; 375/10.

B. Journals

Cerîde-i Havâdis: No 1009; 1011.

Takvîm-i Vekâyi (T.V.): No 493; 506; 507; 552; 597; 600.

C. Resources Studied

Ahmed Lûtfî Efendi; Vak'anüvîs Ahmed Lûtfî Efendi Tarihi, Vol.IX, Publisher Münir AKTEPE, Publications of Istanbul University Faculty of Letters, Faculty of Letters Printing House, Istanbul, 1984.

ANDERSON, M.Smith; Doğu Sorunu, translated by İdil ESER, Yapi Kredi Publications, Istanbul, 2001.

ANDIÇ, Fuat – ANDIÇ, Süphan; Kırım Savaşı, Eren Publishing, Istanbul, 2002.

BAYKAL, Bekir Sıtkı; "Makamat-ı Müba-

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

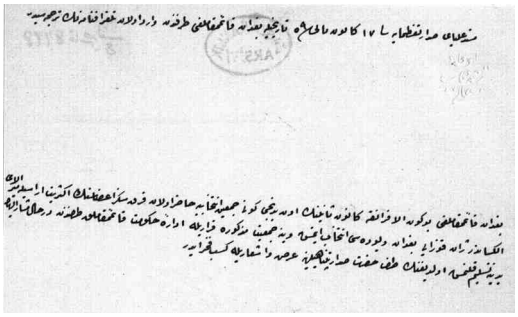

APPENDIX 1. Election of Alexander Ioan Cuza as the Voivode of Moldavia (İ.HR.164/8778)

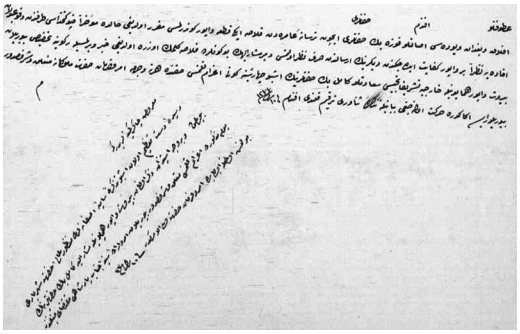

APPENDIX 2. Assigning the steamboat Beirut for Cuza, the Voivode of Moldavia and Wallachia (İ.HR.179/9848)

reke Meselesi ve Babıâli", Belleten, Vol. XXIII, Issue 90, April, 1959.

Cevdet (Ahmet) Paşa; Tezâkir, Vol. 13-20, publisher Cavid BAYSUN, TTK Printing House, Ankara, 1960.

DANİŞMEND, İsmail Hami; İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, Vol. 4, Türkiye Publishing House, Istanbul, 1947.

DECEI, Aurel; "Boğdan", M.E.B.İ.A., Vol. 2, ETAM Printing House, Eskişehir, 2001.

ERİM, Nihat; Devletlerarası Hukuku ve Siyasi Tarih Metinleri, Vol. I, Publications of Ankara University Law School, TTK Printing House, Ankara, 1953.

GIURESCU, C. Constantin (Ed.); Chronological History of Romania, Editura Enciclopedica Romana, Bucharest, 1974.

GIURESCU, C.C. – OTETEA, A. – PASCU, S. – BRATIEANU, I.G.; Yüzyıllık Bağımsızlık (1877-1977), translated by Ayla UZGÖREN, Habora Bookstore, Istanbul, 1977.

IORGA, Nicolae; Osmanlı İmparatorluğu Tarihi, Vol.5, translated by Nilüfer EPÇELİ, Yeditepe Publications, Istanbul, 2009.

KARAL, Enver Ziya; Osmanlı Tarihi, Vol. II, TTK publications, no date.

KARASU, Cezmi; "Uluslararası Diplomasi ile Osmanlı Devletinden Ayrılma Modeli Olarak Romanya'nın Bağımsızlığı", Proceedings of the Ninth Seminar of Military History, Vol. II, Turkish General Staff ATASE Publications, TGS Printing House, Ankara, 2006.

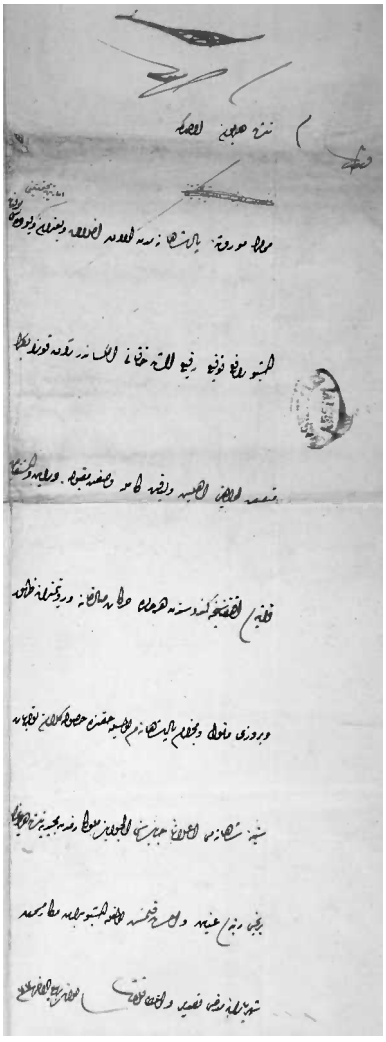

APPENDIX 3. Awarding the Voivode of Moldavia and Wallachia Alexander Ioan Cuza the Medjidi Order (A.}DVN.MHM. 31/34)

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

KARASU, Cezmi; "XIX. Yüzyılda Eflak ve Boğdan'daki Rus İşgalleri", Türkler, Vol.12, Yeni Türkiye Publications, Ankara, 2002.

Mecmûa-i Muâhedât; Vol.III-V, Ceride-i Askeriyye Printing House, Istanbul, 1297-1298.

Osmanlı Belgelerinde Kırım Savaşı (1853-1856); Publications of Turkish Prime Ministry State Archives General Directorate, Ankara, 2006.

ŞAFAK, Nurdan; Bir Tanzimat Diplomatı Kostaki Musurus Paşa (1807-1891), unpublished doctoral thesis, Marmara University Institute of Social Sciences, Istanbul, 2006.

TUNCER, Hüner; Doğu Sorunu ve Büyük Güçler (1853-1878), Ümit Publishing, Ankara, 2003.

TÜRKGELDİ, Ali Fuat; Mesâil-i Mühimme-i Siyasiyye, Vol.I, prepared by Bekir Sıtkı BAYKAL, TTK Publications, Ankara, 1987.

APPENDICES

NOTE

[1] The Catholic-Orthodox conflict starting upon a ceremony in Beytüllahim in 1847 caused France and Russia to pressurize the Ottoman State after a short while. The Russian envoy Menshikov, who came to Istanbul in 1853 upon the rivalry between Russia and France concerning the protection of the Christians living within the boundaries of the Ottoman State, made some demands from the Sublime Porte; however, he left the country in May when these demands could not be fulfilled. Bekir Sıtkı Baykal, "Makamat-ı Mübareke Meselesi ve Babıâli", Belleten, C.XXIII, Issue 90, p. 244-258. İsmail Hami Danişmend, İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, Vol. 4, p. 142-143.

[2] BOA. [Prime Ministry Ottoman Archives] İ. DH. 274/17189.

[3] Osmanlı Belgelerinde Kırım Savaşı (1853-1856), p. 115-118. (HR.MKT.61/59_2)

[4] Cezmi Karasu, "XIX. Yüzyılda Eflak ve Boğdan'daki Rus İşgalleri", Türkler, Vol. 12, p. 744.

[5] Takvîm-i Vekâyi (T.V.), No 493, The first day of Moharram 1270/ 4 October, 1853, p. 1.

[6] T.V., No 506, 7 Shawwal 1270/3 July, 1854, p. 1-2. Nihat Erim, Devletlerarası Hukuku ve Siyasi Tarih Metinleri, Vol. I, p. 321-324.

[7] M. Smith Anderson, Doğu Sorunu, p. 148.

[8] T.V., No 507, The last day of Shawwal 1270/ 25 July, 1854, p. 1-2. Mecmûa-i Muâhedât, Vol. III, p. 172-174.

[9] Danişmend, *op.cit.*, Vol. 4, p. 164.

[10] Fuat Andıç – Süphan Andıç, Kırım Savaşı, p. 66.

[11] Cezmi Karasu, "Uluslararası Diplomasi ile Osmanlı Devleti'nden Ayrılma Modeli Olarak Romanya'nın Bağımsızlığı", Dokuzuncu Askeri Tarih Semineri Bildirileri [Proceedings of the Ninth Military History Seminar], Vol. II, p. 132. Ali Fuat Türkgeldi, Mesâil-i Mühimme-i Siyasiyye, Vol. I, p. 103.

[12] Enver Ziya Karal, Osmanlı Tarihi, Vol. II, p. 54.

[13] Erim, *op.cit.*, Vol.I, p. 349-351. Ahmed Lûtfî Efendi, Vak'anüvîs Ahmed Lûtfî Efendi Tarihi, Vol. IX, p. 239-241.

[14] BOA. HR. MKT. 182/39; T.V., No: 552, 5 Ramadan 1273/29 April, 1857, p. 1.

[15] BOA. İ. HR. 134/ 6913; BOA. İ. HR. 135/ 6951; BOA. İ. HR. 135/ 6954; A. AMD. 72/ 94; 74/ 87.

[16] BOA. İ. HR. 139/ 7288-1. Nicolae Iorga; Osmanlı İmparatorluğu Tarihi, Vol. 5, p. 414.

[17] BOA. İ. HR. 139/ 7288-1.

[18] Türkgeldi, *op.cit.*, Vol. I, p. 427-431. [Translation of the Protocol dated 11 February 1857 and signed between the Sublime Porte and the representatives of three states concerning the Administrative Reforms of Wallachia and Moldavia].

[19] Türkgeldi, ibid., Vol. I, p. 427-431. [Translation of the Protocol dated 11 February 1857 and signed between the Sublime Porte and the representatives of three states concerning the Administrative Reforms of Wallachia and Moldavia].

[20] Karal, *op.cit.* Vol. II, p. 56. C.C. Giurescu states that those agreeing for unification of Wallachia and Moldavia were taken into custody by the office of Moldavian kaimakam before the elections, they were fired, most of the unification supporters were not recorded in electoral rolls and prevented from going to the polls and thus the results of the election were manipulated. C.C. Giurescu et al., Yüzyıllık Bağımsızlık, p. 158. Concerning the claims of fraudulence in Moldavian elections, Cevdet Pasha stated that Vogorides, the Moldavian kaimakam, lost some part of the document that was privately sent to him, other part was stolen, and Vogorides could not comprehend the significance of some documents, some state secrets were found out by foreign states, and therefore, France and Russia objected to the elections. Cevdet Paşa, Tezâkir, Vol. 13-20, p. 25. Iorga writes that kaimakam Vogorides influenced election results through threats, detention, administrative pressure and fake election rolls. Accor-

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

ding to the figures given by Yorga, 5 of 48 monastery abbots, only 29 of 3263 priests and only 28 of a few thousand land-owners were able to cast their vote. Iorga, ibid., Vol. 5, p. 416.

[21] Karal, ibid., Vol. II, p. 58.

[22] Karal, ibid., Vol. II, p. 58. At the second elections held in Moldavia, where there were controversies, 66 of the 72 council members were elected from the unionists. Iorga, ibid., Vol. 5, p. 419.

[23] Giurescu et al., *op.cit.*, p. 159. Türkgeldi states that the mentioned motion was adopted by 181 to 2 in Moldavian Council, and adopted unanimously in the Wallachian Council. Türkgeldi, *op.cit.*, Vol. I, p. 192.

[24] BOA. İ. HR. 151/ 80004.

[25] BOA. İ. HR. 152/8035.

[26] Iorga, *op.cit.*, Vol. 5, p. 421.

[27] Mecmûa-i Muâhedât, Vol. V, p. 2-18.

[28] In order to convey the mentioned firman, a delegation presided by Kâmil Bey, Master of Ceremonies in the Foreign Ministry, was sent to Bucharest, and another delegation presided by Afif Bey, Dîvân-ı Hümâyûn [Imperial Council] beylikci [Secretary of the Council of State], to Iaşi. BOA. İ. HR. 161/8588; 161/8598; 161/8610; 164/8786; 165/8848; 168/903; HR. MKT. 261/74; 262/61; 262/83; 274/63; 279/70; 291/75.

[29] Aurel Decei, "Boğdan", MEB İA, Vol. 2, p. 704.

[30] BOA. İ. HR. 164/8778.

[31] Cevdet Paşa, *op.cit.*, Vol. 13-20, p. 75.

[32] Karal, *op.cit.*, Vol. II, p. 62.

[33] BOA. İ. HR. 164/8809; A.}AMD. 90/62.

[34] Iorga, *op.cit.*, Vol. 5, p. 423.

[35] Karal, *op.cit.*, Vol. II, p. 62.

[36] Upon this decision, Colonel Sâmih Bey and Colonel Tâhir Bey were charged with going to Iaşi and Bucharest and were given a travel allowance of 15.000 kurush each. BOA. HR. MKT. 305/74. BOA. HR. KT.306/48.

[37] BOA. HR. MKT. 311/6.

[38] BOA. İ. HR. 179/9857.

[39] BOA. İ. HR. 178/9805.

[40] BOA. HR.MKT. 348/24.

[41] In the related documents, assigning a steamboat to Prince Cuza was told in detail. Accordingly, as more than 40 officers and boyars were coming along with Cuza, the 9-bed Beirut steamboat was supposed to be inadequate. Thus, a larger steamboat was demanded from the office of Captain Pasha. However, as it was not possible for a larger boat to sail in the Black Sea, it was decided to send the Khaireddin steamboat together with the Beirut. BOA. İ. HR. 178/9830.

[42] BOA. HR.MKT. 349/84.

[43] BOA. İ. HR. 179/9848. For the news appearing on the journals on this issue, see: T.V., No: 597, 28 Rabi'al-Awal, 1277 / 14 October 1860, p. 1.

[44] BOA. İ. HR. 183/10195.

[45] BOA. İ. HR. 179/9867. Cerîde-i Havâdis, No: 1009, 3 Rabi'Ath'ani 1277 / 19 October 1860, p.1. Iorga states that Sultan Abdulmedjid made a few steps to meet Cuza coming before him. Iorga, *op.cit.*, Vol. 5, p. 244.

[46] Cerîde-i Havâdis, No: 1009, 3 Rabi'Ath'ani 1277/19 October 1860, p. 1.

[47] BOA. A.} DVN. MHM. 31/34; HR.MKT. 352/76; Cerîde-i Havâdis, No: 1011, 15 Rabi' Ath'ani 1277/31 October 1860, p. 1; T.V., No. 600, 14 Jamada al-Oulah 1277/28 November 1860, pp.1-2. As understood from the news covered by Ceride-i Havadis and Takvim-i Vakayi, of 35 men accompanying Prince Cuza in Istanbul, 8 were decorated with the Medjidi Order of 2nd grade, 4 were of 3rd grade, 11 were of 4th grade and 12 were of 5th grade.

[48] BOA.HR.MKT. 375/10; A.} MKT.NZD. 324 /52.

[49] BOA.İ.HR. 184/10234.

[50] Iorga, *op.cit.*, Vol. 5, p. 423.

[51] Nurdan Şafak, Bir Tanzimat Diplomatı Kostaki Musurus Paşa, p. 118.

[52] BOA.İ.HR. 333/21409. The life of central commission functioning in Focşani was quite short. Decided to be established on 19 August 1858, the commission started its activities on 22 May 1859 and was dissolved on 02 December 1861. Giurescu (Ed.), *op.cit.*, p. 194.

[53] Iorga, *op.cit.*, Vol. 5, p. 424.

[54] Constantin Giurescu (Ed.), Chronological History of Romania, p. 196.

[55] Giurescu et al., *op.cit.*, p. 169. Tuncer states that with the activation of the joint assembly the unity of Romania was declared, and there remained no official ties but the taxes between the Ottoman State and Romania. Hüner Tuncer, Doğu Sorunu ve Büyük Güçler (1853-1878), p. 81.

[56] Giurescu (Ed.), *op.cit.*, p. 197.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

1877-1878 OTTOMAN-RUSSIAN WAR, PLEVEN (PLEVNA) DEFENCE AND PROCESS LEADING TO ROMANIA'S INDEPENDENCE

ÖZLEM DEMİREĞEN *

Abstract

Minority uprisings and insurgencies in the Ottoman Empire, Russia's expansion policy in the Balkans, Romanian and Bulgarian demands for independence and the movement of Pan-Slavism constitute the causes of the 1877-1878 Ottoman-Russian War. The Conference initiated by the European states and held in Istanbul was proved to be futile and inconlusive because Russia voiced its ambitions on the Ottoman territories and because this move necessitated the Ottomans to make many concessions. Thus, an Ottoman-Russian War became inevitable. Although the Ottoman Armies staged a successful defense in Pleven, with the Treaty of Berlin signed after the War, Romania gained its independence, whereas the Ottoman Empire lost too much land and its influence in the Balkans to a great extent.

Keywords: *Ottoman Empire, Russia, Romania, Ghazi Osman Pasha, Pleven*

Introduction

The XIX century began with troubles for the Ottoman Empire. The Western powers had promoted to a position to impose their economic and political hegemony on the world. The Ottoman Empire, which could not keep up with the developments in the Modern Age and stubbornly resisted change, ceased to pose a threat to Europe and thus was not considered a "Great State". By the turn of the XIX century, because of their potential to influence international policy, only the United Kingdom, France, Russia and Austria were considered "Great States".[1]

In this century, when the balance of power changed in Europe, the ambitions of Russia for marching down to the Black Sea, having access to the warm seas and realizing its military and strategic targets gained intensity. Although the Ottoman Empire, due to its geographical location, kept major sea routes under its control, it had managed to maintain its existence for many years by exploiting the disagreements, rivalries and competition among the Great States arising from desires to possess these routes. However, the Ottoman Empire had lost its power in military, financial, social and cultural fields and was sporadically the setting for uprisings and insurgencies.

During this period, Russia became powerful and gradually started to see itself as the

* History Specialist, Military History Branch/Military History Study Center (MHSC),Turkish General Staff Military History Strategical Study and Inspection Department.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

leader, saviour and protector of the Orthodox world. It voiced various demands through its ambassadors in Istanbul under the pretext of safeguarding the rights of the Orthodox Christian citizens living in the Balkans under the control of the Ottoman Empire.

The most fervent advocates of this policy were the "panslavists", increasingly gaining influence in Russia. The Pan-Slavism[2] movement bloomed under the guise of "salvaging Slav brothers suffering under the persecution of Turks, but its main purpose was to amalgamate all the Slavs under the rule of Russia and to capture Istanbul.[3] On behalf of Pan-Slavism rooting in the Balkans, significant decisions were taken by Russia, and panslavist organizations were established and expanded in Romania and the other Balkan states.[4]

In the period of Sultan Abdulaziz, who ascended the throne in 1861, unrests continued among the Christian peoples of the Ottoman Empire. During the first years of his reign, the Serbian people, who accepted themselves as a part of the Slavic nation, rebelled, demanding autonomy.

Struggles for the throne in the Ottoman Empire, as well, fostered the Balkan nations' desire for independence. Sultan Abdulhamid II, who ascended the throne in 1876, found himself in the middle of very big internal and

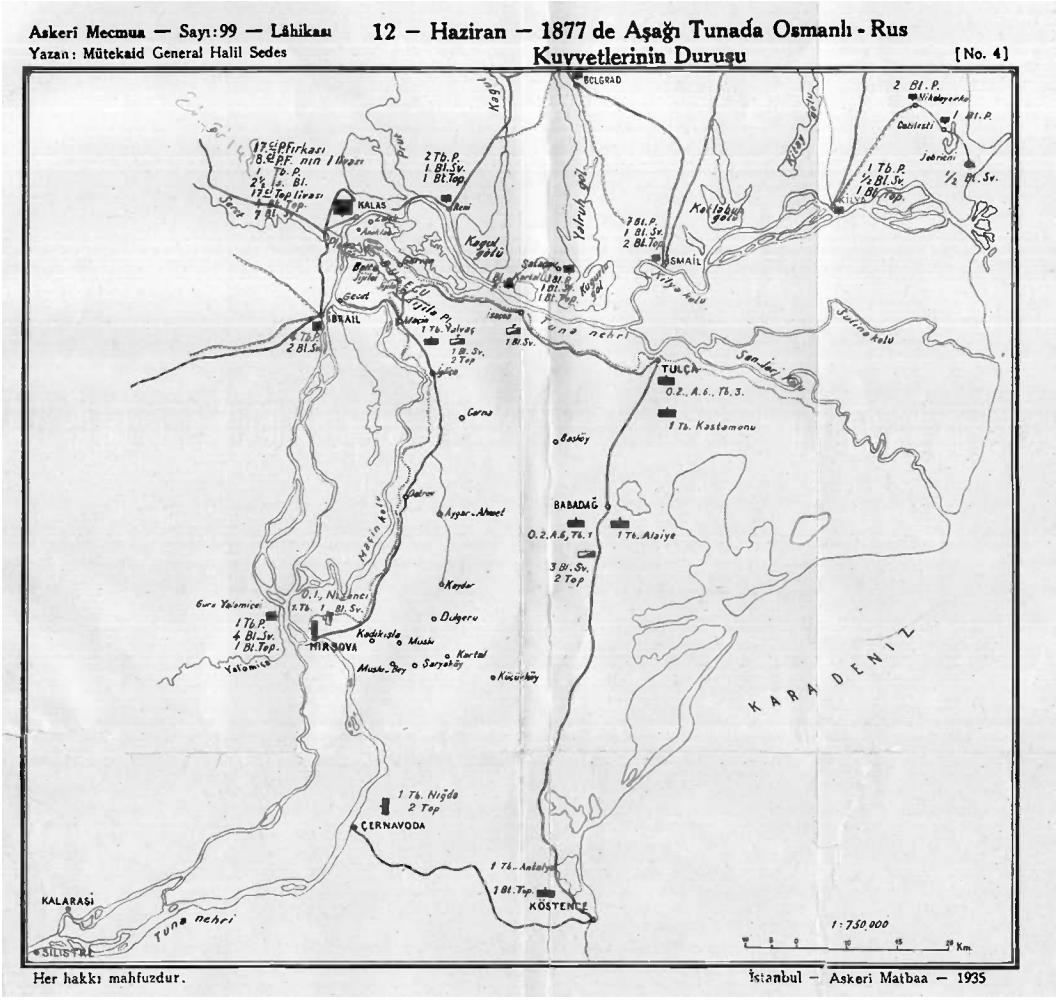

The deployment of the Ottoman and Russian Forces on 12 June 1877

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

external problems within the first years of his reign. While the Russians were provoking the Slavic principalities in the Balkans and organizing the Serbian and Montenegrin insurgencies, the Bulgarians and Romanians were also making major efforts to achieve autonomy. The Herzegovina rebellion in 1875 and Bulgarian rebellion in 1876 were the upshots of the policies exercised by the Russians on the Ottoman Empire.

Although the Treaty of Paris, signed on March 30, 1856, had in fact guaranteed the territorial integrity of the Ottoman Empire, which participated in the Community of European States with this Treaty, Russia, France and the United Kingdom, every now and then, made attempts that violated the Treaty. Russia, which notified the European states that it would not comply with the provisions of the Treaty of Paris about the impartiality of the Black Sea, continued to support the independence demands of the Balkan Christians.[5] On the other hand, the Ottoman Empire, which spoiled its budgetary balance with the loans taken after the Crimean War (1853-1856)[6], was rather politically alienated among the European states.[7]

Upon the Russia's proposals to determine the form of administration to be exercised in Bulgaria and Bosnia-Herzegovina, the Ambassadors of Germany, Russia, the United Kingdom and Italy convened the Istanbul Conference. The Conference, starting on December 23, 1876, continued without considering the constitutional monarchy declared in the Ottoman Empire in the meantime and the reforms ensued from the constitutional monarchy. Although several resolutions were made for the benefit of Bulgaria and Montenegro principalities of the Ottoman Empire, the Conference broke up without an agreement after the Ottoman Empire rejected the severe conditions imposed on it.

As Russia, upon the disintegration of the Peace Conference, rapidly set about the preparations for war, with Great Britain's initiative a conference in London was convened to discuss the "Eastern Question"[8] for one last time.

At this Conference held on March 31, 1877, the London Protocol was signed and notified to the Ottoman Empire. This Protocol was of nature to violate the rights of sovereignty of the Ottoman Empire. It gave the right to foreign envoys to interfere in the internal affairs of the Ottoman Empire, which was totally contrary to the provisions of the Treaty of Paris.[9]

This Protocol also stipulated the provision that the Ottoman Empire and Russian demobilized their soldiers under arms. When the Protocol was reported to the Ottoman Empire, Saffet Pasha declined it by saying "Rather than agree to the terms that will only be acceptable to a nation after a big defeat, the Ottoman Empire sees it more appropriate to take the risk of war. It can by no means accept the interventions of other nations in its internal affairs."

On the other hand, in the declaration that it sent to the Russian envoys in Europe, Russia stated, "Even though the Tsarist Government endeavoured with all its strength to settle the disorder arising in the Orient and to maintain peace and order with the assistance of the five big states, it confronted resistance from the Ottoman Empire. The Ottoman Empire rejected the London Protocol. Since the Ottoman Empire no longer abides by the decisions of the European states, we have been left obliged to achieve through the use of force what the cabinets cannot obtain by way of policy."[10]

As a result of these developments Russia declared war against the Ottoman Empire on April 24, 1877. While France, Italy, Austria, Germany and the United Kingdom reported that they would remain neutral, only the Hungarians protested Russia's declaration of war against the Ottoman Empire.[11] In the same days, reporting to the Ottoman Empire that it would remain impartial in a potential Ottoman-Russian war and that it would oppose with its army if Russia attacked, Romania wanted to make an alliance with the Ottoman Empire and, in return, demanded the title of the Principality of Romania to be officially recognized by the Ottoman Empire. The Ottoman Empire, ignoring this request of Romania, gave the reply to Bucharest that it felt pleased with Romania's intentions, but that its demands were of the nature of a European matter and that they would be settled at an international conference.[12] On top of that, although Romania moved in the policy of neutrality during a po-

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

The deployment of the Ottoman and Russian Forces on 13 June 1877

tential Ottoman-Russian war, it signed an alliance agreement with Russia in order to achieve independence. This agreement was approved by a majority vote of the Romanian Parliament on April 16, 1877. With this agreement, Russia possessed the advantage of transiting its army through the Romanian territory and utilizing Romanian railways for this purpose.[13]

Turkish-Romanian Relations

Although it is among the Balkan states in geographical sense, Romania is distinct with the other Balkan nations in historical and cultural sense. The fact that Romanians hail from a tribe knowing how to struggle and fight has a significant impact on that.[14] The Dacians are known to be the first inhabitants of Romania in history. The Dacia Kingdom, destroyed by the Roman Empire in 101 AD, was turned into a province of the Roman Empire and a large number of immigrants were settled there. The Romanian principalities of Wallachia and Moldavia entered Ottoman rule in 1512, but always retained their state structures.[15]

Even though Wallachia and Moldavia, with the name of "Memleketeyn" in the Ottoman sources, were in a different position as of status, they were considered an inseparable inte-

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

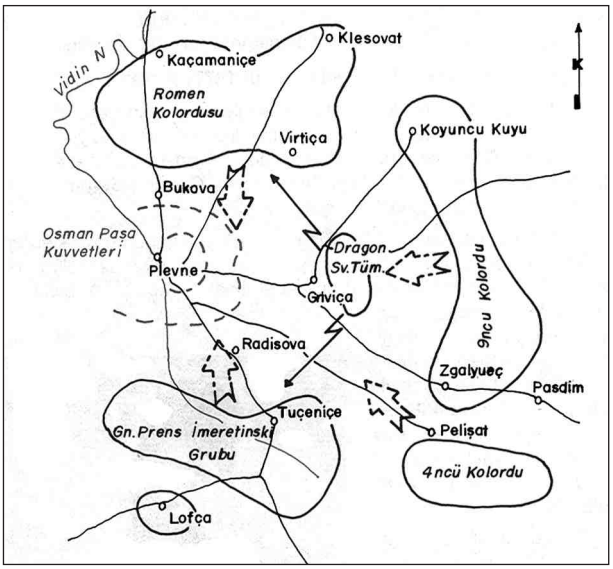

The Third Pleven Battle
(7 September 1877)

gral part of the Ottoman Empire. That is, these principalities were under the domination of the Ottoman sultan in spite of some privileges. Romanian territory, during the Ottoman period, preserved its traditional administration systems, but especially came under some obligations such as paying taxes.[16] Wallachia and Moldavia principalities were ruled by the governors called "voivodes", who were formerly chosen from among indigenous families, and, from the XVIII century on, were appointed from among Istanbul's Phanariot Greek families by the Ottoman government.[17]

After the Crimean War, Wallachia and Moldavia's tendency to separate from the Ottoman Empire got stronger. They gained autonomy with the Treaty of Paris, took this status under protection through the joint guarantee of the Great Powers. After this Treaty, the Ottoman Empire's domination over Wallachia and Moldavia began to change into that of a symbolic nature.[18] As a result of all these developments, the merger process has gained momentum in Wallachia and Moldavia.[19] In October 1857, the councils of the provinces of Wallachia and Moldavia declared that they merged under the name "Romania".[20] The European states', especially Russia's interventions in the Ottoman Empire continued even after the confluence of these two principalities under the name of Romania.

By the end of the XVIII century and at the beginning of the XIX century, as well as the other Balkan nations, among Romanians began a "cultural movement" under the leadership of the students sent to Rome. These students, grown up with the ideal of Romanian nationalism, had learned that they were "Roumain (Romanians)" due to their ties to Rome, and wanted to base the notion of Romanian nation on the common roots with Rome.[21] Romanian awakening had accelerated in the wake of the French Revolution. The ideas of this Revolution were brought to Romania by the students who had travelled to western universities especially in France. These students, when they returned to Romania, transformed Bucharest to "the Paris of the Balkans".[22]

Prior to the 1877-1878 Ottoman-Russian War, the Ottoman Empire's relations with Romania continued within the scope of "affiliated state" policy. Romania, which established its national unity and advanced on the way of becoming an independent state, had acted in accordance with this longing even in the period when it was subject to the Ottoman Empire. So much so that, Ottoman's grand viziers' (prime ministers) direct correspondence with Wallachian and Moldavian voivodes was considered as a tradition. Midhat Pasha's compliance with this tradition led to serious diplomatic controversy in Romania. According to

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

them, from now on, the mutual correspondence had to be carried out solely through the Ministries of Foreign Affairs and diplomatic representatives. This attitude was only one of the decisive steps towards independence taken by Romania.

On the other hand, Romania, as well, followed a neutrality policy in the Serbia-Montenegro and Bulgaria insurgencies in the Balkans in the years 1875-1876. Romania's attempts to impose this policy on the Ottoman Empire as well as European states were important to demonstrate that it went a long way to become an independent state having the right to determine its foreign policy.

After it had become clear that Russia was gearing up for war, Romania declared on every occasion its desire to ensure its political independence without going to war while it was maintaining its neutrality policy. Despite all the efforts of the Romanian State, European states abstained from giving guarantee that Romania should or might remain neutral in the face of an Ottoman-Russian war which could erupt in the future. The Romanian State, for a long time, tried to stay away from signing an agreement with Russia and/or the Ottoman Empire. However, with the fact that Russia began to take measures for war, what made the Romanian State concerned was whether the Russian armies would cross through the Romanian territory and, if so, how this would happen. For this reason, in October of 1876, several meetings were held between Russia and Romania.

Despite the agreements reached with Russia, Romania did not have the intention of waging a war against the Ottoman Empire. Indeed, on 4-16 April 1877, in the course of the signing of the Russian-Romanian Agreement, Foreign Affairs Minister Mihail Kogălniceanu said that "we, in no way, interpret this in a way that we will declare war against the Ottoman Empire."[23]

On the other hand, Russia needs the assistance of Romania in a war it would undertake against the Ottoman Empire. In this war, Russia wanted to use Romania as an outpost against the Ottomans.[24] Russian troops to attack the Ottoman Empire in the Balkans could only pass through Romania. Russia, in return for that, reported that it would recognize the independence of Romania. Romania pursued the purpose of making alliance in this war with the state that might be the most reasonable ally for its benefits.[25]

Pre-Ottoman-Russian War of 1877-1878

Russia, which had previously reported that the rejection of the London Protocol could be a reason for war, declared war against the Ottoman Empire on April 24, 1877, citing the situation as pretext. The 1877-1878 Ottoman-Russian War, whose apparent reason was based on the fact that the London Protocol was not accepted, however in reality, which was the implementation of Russian policy-making to expand Russian hegemony in the Balkans, thus targeting to reach out to the Mediterranean Sea, led to a lot of military and political developments.[26]

Russian armies mobilized, on the one hand, to advance in the direction of the Danube River by crossing the border with Romania and to pass beyond the border of the Ottoman Caucasus front on the other hand. For this purpose, at a great speed they undertook the necessary preparations for building small sea vessels and equipment together with bridges and similar apparatus to cross the Danube River and the large plain.[27] The bridge materials prepared in advance were brought to Bucharest by railway.[28]

The Russians, who had begun to mobilize six months before the declaration of war, put the railways under the administration of the military, collecting troops in the southern part of their homeland. Too much food supply, particularly wheat and canned food were tendered almost from every region of Russia, and in particular from Romania. They appropriated and allotted all the Black Sea trade ships for military transportation.

As Russia was completing the military preparations on the one hand, they continued to make necessary attempts in the political sphere on the other hand. With agreements made with Austria, they ensured that Austria took side with themselves.[29] They, shortly before the declaration of war, managed to sign an agreement with Romania by political shrewdness and adroitness. Moreover, they took pains to be in good relations with the Romanian people all the time, for this operation would be conducted through Romania.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Grand Duke Nicholas Nikolaevich, appointed as the Commander-in-Chief of the Army collected against the Ottomans in the Balkans, promulgated a declaration to the people of Romania so that he was welcomed in the territory of Romania, which his army would enter. In this Declaration, it was assured that the Russian Army would not give any inconveniences to the Romanian people in the course of its passage through the Romanian territory, that Romanians were able to get involved with their daily routines as they used to, that the prices of the goods purchased for the needs of the army from the Romanians would be paid on time and that the goods and souls of the Romanian people would not be violated and infringed.[30]

Romania's cabinet decided to mobilize the army after the Russian troops crossed the Romanian border. Romania dedicated a 50.000-strong portion of its military to assist and support the Russian Army. The Romanians signed the agreement which permitted the passage of the Russian armies on condition that no hostile incidents took place during the passage.[31]

Sultan Abdul Hamid II's aide-de-camp, in the telegram dated May 2, 1877, delineated the situation at the front by reporting that 100.000 Russian soldiers entered Romanian territory so far, up to 20 freighters decked with a ball each were sailed on the Danube, Romania conducted a military parade in the honour of the Russian Commander-in-Chief to announce its alliance to the world and to show friendship and gathered his army in Bucharest.[32]

As a result of talks held between Russia and Romania on 22 May, 1877, it was settled that the Romanian army would occupy Kalafat and the Olt river and withdraw completely to the right side of the Olt River, whereas the Russian Army was invading the precincts between this river and the Black Sea.[33]

In this period, the Ottoman Empire endeavoured to mobilize all the material and spiritual opportunities in its hands against Russia. Conscripts, animals and supplies being rapidly collected in Anatolia and Thrace, 90 battalions were formed and dispatched to the Danube basin. Three corps being constituted in the basin of the Danube, an army of 100,000 soldiers was set up in Ruse and Varna locations. Müşir (Marshal) Osman Pasha, under whose command was put a military force consisting of 25 infantry battalions, 12 cavalry divisions, 48 field and 6 mountain guns, was appointed as commander of the Danube Western Army, the Headquarters of which was stationed in Vidin.[34]

Even though the Ottoman Empire, after completing the build-up, had previously thought of occupying some critical targets, passing to Romania – now that Romania was a principality subject to the Ottoman Empire, this move would not be a situation contrary to the law of the state –, that course of action was abandoned later with the idea that the force to cross to the left side of the Danube would reduce the number of troops available and weaken the defence operation.[35]

1877-1878 Ottoman-Russian War and Pleven Defence

Russian forces, reaching the banks of the Danube, went beyond the Danube on 22 June, 1877 without encountering any obstacles, launching the river-crossing operation with the 69th and 70th Regiments, which constituted the advance guards of the 14th Army Corps. During this crossing, they used the Barboş bridge[36], which was the only crossing point on the Siret River of the railway line connecting Russia to Romania.[37]

The Russian Forces Supreme Command, all of whose forces had landed on the right bank of the Danube River until July 7, 1877, completed the necessary preparations for the reconnaissance of Pleven and Lofca vicinities.[38]

The Russian forces under the command of General Gurko, with an offensive launched on July 19, 1877, seized Shipka Pass, which was one of the most significant ones in the Balkans. Thus, Shipka Pass, considered as a next important natural defence line following the Danube River, was also lost.[39]

Upon these developments, the Ottoman Military Assembly reconsidered the measures taken against the Russians advancing along the Danube and reported that all the measures should be taken for the Russians to advance in the Balkans, since the transfer of troops from Batumi and Sukhum could not be possible, assigning Yenipazar, Sofia and Nis Divisions under the command of Mehmet Ali Pasha.[40]

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

From Vidin To Pleven:

The loss of Shipka further increased the importance of Pleven. Pleven, at the junction of the main roads from Orhaniye (Botevgrad), Sofia, Lofca (Lovech) and Bulgarani, had a position of strategic importance. The Ottoman Empire had to retain Pleven in order to hold together its forces in Vidin, Ruse, Slistre, Varna and Şumnu (Shumen).[41] Upon the Russians' marching to the interior of Bulgaria after crossing the Danube, Osman Pasha, who was commissioned to stay in Vidin, reported to the Shumen Military Headquarters by telegraph that staying there was of no advantage. He underlined the difficulty of an enveloping operation from all sides to push away the Russians to the other side of the Danube, but this proposal of his did not receive a positive response.

Therefore, Osman Pasha was forced to make do with defending Vidin against the Russians.[42] After a number of Kazakh cavalry entered Vidin on July 9[43], Osman Pasha was finally given the order to move from Vidin towards Pleven on the morning of July 14 at 11:00 am with his 25,000-strong Corps.[44]

Although from Ulahiye, on the other side of the Danube, several sporadic gun fire was opened onto the 16-km-long marching column[45] arriving in Arçar, due to the short range of Romanian guns, shelling did not cause any Ottoman casualties.

Osman Pasha's troops, performing a challenging trek from Vidin to Pleven by covering 191 km in 6 days,[46] gave a short break after entering Pleven and spent the night there by setting up military camps on the banks of the Gravic Stream in the northeast of Pleven. After Osman Pasha immediately had the fortifications built, trenches dug and large tree trunks put at some points, he positioned a large portion of the artillery behind the hastily dug earth shelters.[47]

The First and Second Battles of Pleven

The Russians, on July 20, 1877, tried to keep the Ottoman forces under pressure with gun fires by making some show of strength towards Griviçe and Yanıkbayır hills.[48]

General Şuldner, 5th Russian Division Commander, launched an assault by thinking that Pleven, as an open city, was not be able to withstand for a long time[49] and by taking the opportunity of Osman Pasha's being fatigued. The offensive, which was launched with artillery fire at 08:45 AM on July 21, 1877, continued developing in the direction of Griviçe. Since the Russian forces assaulted Pleven, the Pleven District Governership demanded a large quantity of soldiers, artillery and ammunition to be brought from nearby centres.[50] In the meantime, upon the counterattack conducted by the battalions commanded by Osman Pasha, mutual bayonet offensives occurred between the two sides. This hand-to-hand combat continued on the northern slopes of Yanıkbayır for a few hours.[51] Duplicate offensive by the Russian forces were repelled by the forces of Osman Pasha without reaching a conclusion.[52] Osman Pasha reported this success by sending a telegram to Istanbul.[53]

Although General Şuldner requested assistance from the Commander of the 9th Corps, he could not receive an affirmative answer to this request. Thus, he decided to withdraw to Bröşliniçe, 3 hours away from Pleven, so that the 1st Brigade could recover.[54] The troops of the 9th Russian Corps participating in the First Battle of Pleven were forced to secure themselves and withdraw 12 km away from Pleven in order to recover themselves and to regain power to combat.

During the First Battle of Pleven some conflicts arose between the Russians and Romanians from political and military aspects. Many members of the Russian Government did not approve of the Romanian Army's active participation in combat. Romania demanded its army's course of action to be determined, putting forward the possible threats exposed by the Ottoman Empire due to the fact that the Russian Army was utilizing the Romanian territory.

The Russian Government gave the response to this request that if it suited the political and military interests of Romania, it would be free to go to war against the Ottoman Empire, but in that case, it should not expect assistance from Russia, if it was deemed appropriate that both armies would cooperate, the Romanian Army should operate under the command-in-chief of the Russian Army.

Although at first Romanian Prince Charles had not found it appropriate to be commanded

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

by a foreign army, the Romanian Goverment, considering the subsequently developing conditions and the privileges to be obtained, eventually reached the decision that the Romanian army should join the war, crossing the Danube. By actively participating in and winning the war, the Romanian Government considered it appropriate to be in an advantageous position at the peace talks at the end of the war.[55]

Immediately after the First Battle of Plevен, Osman Pasha, having the first necessary measures taken, had the trenches deepened and round-trip routes dug between the front positions. Moreover, on the night of July 26 to 27, after the First Battle of Pleven, Lofça was seized again with an offensive.[56]

The Russians, on July 30, 1877, began to stage a three-pronged attack with the approach to Pleven vicinity of some units of the 9th Army Corps, under the command of General Krudner and reinforced with some units of the 11th Army Corps.[57] Undergoing a definite defeat at the end of the battles, the Russians withdrew to Zictovi, 55-60 km away from Pleven.[58]

After the defeat of the Second Pleven Battles, Russian Tsar Alexander II, Commander-in-Chief, requested help by saying in a telegram sent to Prince of Romania Carol "Come to our rescue. The Ottomans are obliterating us. The cause of Christianity is being lost."[59]

In the Second Battle of Pleven the Russian forces was completely defeated. Until the Russian Supreme Military Command sent reinforcement forces from Romania and Russia, the Russian forces remained in defence almost everywhere.

The Third Battle of Pleven and Pleven Fortifications

For the third and last time to break the Pleven defence of the Ottomans, the Russian Command-in-Chief embarked on necessary preparations for the offensive. First of all, they were compelled to collect the troops in a state of scatter between the Yantra and Lom Rivers. Prince Carol, commanding the Russian forces gathered in front of Pleven, on September 4, 1877, gave the order to the troops belonging to the Western Army Group to approach to the vicinity of the Pleven defences. Grand Duke Nicholas Nikolaevich moved his Headquarters to Radevince village on September 5, 1877.

The Romanian Army Corps with its 3 infantry and 1 cavalry divisions and 1 engineering battalion gathered in the north of Pleven. This Romanian Corps under the command of General Cernat lined up in posts from Bivotare on the bank of the Vid River up to the northwest of Gravic.

Russian Czar Alexander II, as a gesture of good faith, temporarily put General Zotov's Western Army Group under the command of Romanian Prince Charles for this offensive. In this way, Prince Charles took the responsibility of an army composed of three Russian corps and one Romanian corps. To review the final preparations of the assault plan, Prince Charles also participated in the meeting together with Russian commanders at the Russian General Headquarters on September 6, 1877. At the meeting attended by Grand Duke Nicholas Nikolaevich, Prince Charles opposed to the general idea of all the commanders including the Russian Chief of Staff to immediately commence the offensive. Putting forward that Osman Pasha was a very strong-willed commander, he was entrenched in very well-crafted and well-prepared strong fortifications and he would be able to inflict give massive casualties to the assaulting forces, Prince Charles defended the idea that Pleven should be tightly surrounded in the west as well in order to undermine and weaken Osman Pasha's strong fortifications by intercepting the supply routes of the Ottoman Army. However, his viewpoint was not taken into considerations since Grand Duke Nicholas insisted on his own plan.[60]

In accordance with this plan, a three-pronged assault on Pleven was launched on the morning of September 7, 1877. Romanian Army took an active role in this offensive, but had to withdraw due to the casualties it underwent.[61]

The battle, which had lasted six days nonstop until the morning of September 11, resulted in the defeat of the Russian Army. Osman Pasha's biggest victory against the Russian Army was the Third Battle of Pleven. The Russians, forced to retreat in defeat, almost got stuck in the Nicopolis-Rousse-Sipka triangle.[62] Osman Pasha, who achieved the third victory in Pleven, was given the title "Ghazi (Veteran)" on September 21, 1877.[63]

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Victory in Pleven was a turning point in the Ottoman-Russian War. Osman Pasha, the architect of victory gained in Pleven, defended Pleven in a method applied for the first time in the world war history. The trenches masterminded and designed by him were applied by the Turks for the first time in war history. The trenches dug into the soil were named "height ditch". Although the soldiers roamed through the trenches, the enemy soldiers could not see their movements. The trenches were formed into two sets. The first was called "step", the second "elbow". A soldier taking the step and putting his right arm on the elbow was able to fire on the enemy. While the soldiers were covering themselves in the trenches, they were able to stealthily carry ammunition.[64]

At the same time by dumping the earth dug from the trenches elsewhere, it was ensured to hide places in the trenches, although trenches appeared to be individual and horseshoe-shaped at first glance, in fact the trenches were dug as interconnected underground.

An Australian Charles S. Ryan, who had served as a surgeon in the army of Osman Pasha, gave the following information on this issue:

"The fortifications were entered from the rear. Sometimes one side of the fortification was left open as well. Although the infantry guards of the fortification rested in the trenches outside the fortifications, fortification artillery soldiers slept inside."[65]

Russian Czar Alexander II, realizing that they could not seize Plevna with assault trials, summoned a war council. This council reached the decision that Pleven should be sieged all around with the participation of Romanian forces.[66] Reports appeared in foreign press on these rumours. In a report dispatched from the Vienna Embassy to the Ottoman Foreign Ministry were included the news articles appearing in foreign newspapers covering the Ottoman-Russian War. A newspaper published in Bucharest stated that the siege of Pleven had to take place from three sides.[67]

The Russians totally severed the supply routes connecting Pleven to Sofia for the purpose of rendering a successful seige.[68] The Russian Army, holding all the retreat routes, occupied Ayvarca, Orhaniye and Lofca districts.[69]

Approaching winter conditions and the Russian forces tightening the siege every passing day put the 40.000-strong Ottoman Army in a stranded and adverse position. The scarcity of supplies and ammunition was very severe.[70] Especially food requirement reached to utmost levels and that caused the Ottoman soldiers to physically weaken every passing day.[71] Even though the needs were tried to be supplied[72], there was meagre supply in the Pleven Encampment to suffice only for 20 days.[73]

Under these adverse circumstances, Grand Duke Nikola Nikolayevic, Commander-in-Chief of the Russian Army, made a call for surrender to Osman Pasha.

In this call, it was said "His grace the Marshal, I have the honour of reporting the following to your Excellency. The Ottoman troops in the vicinity were taken captive. The Russian Army seized some Turkish positions and emplacements. The Turkish units were besieged by the Russian Western Army reinforced with a Russian corps comprised of Empire guards, sappers and miners. Your communication and transport lines were severed. From now on it is beyond possibility any supply detachments get into Pleven.

For the sake of benevolence and humaneness and with the responsibility resting on you, to prevent more bloodshed, I invite your Excellency to stop your grand resistance and to negotiate the conditions for surrender in a site that you will determine."[74]

Osman Pasha, who declined this invitation, decided on a sortie and sally operation in order to burst out the Russian siege on account of very severe supply shortage, medical supply scarcity and starvation. On December 10, Osman Pasha divided his 40.000-strong army into two equal parts. He charged the first 20.000-strong force with the duty of the Russian fortifications. According to Osman Pasha's plan of operation, this force was to try to break through the siege line and the other 20.000-strong force was to launch an offensive two hours after the first group had passed through the Russian siege.

Although Osman Pasha's forces managed to approach the Russian positions, crossing the Vid river, the Russians held the Pleven forces under artillery fire from the direction

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

of Dolni-Dubnic. The battle spread in a short time from the banks of the Vid River up to the heart of Pleven.

Even though, at first glance, this combat was made with a view to the breakthrough of the siege, it devolved into a pitch battle later on.[75] Although the Ottoman forces assaulted in great determination and perseverance, they fell into a difficult and disadvantageous position in front of the Russian forces thanks to the Romanians joining the battle.[76] Notwithstanding Osman Pasha's forces achieved to break through two of the three siege loops, they completely lost their combat strength, getting squeezed between the Russian and Romanian forces advancing from all around. In the meantime, Osman Pasha, getting wounded, fell prisoner of war.[77]

Osman Pasha, who was the hero of the Pleven Defence, which has still been mentioned with admiration and reverence by the Russians, was encountered in high esteem and respect though held captive. Czar Alexander II, being at the Russian Headquarters then, showed his esteem and respect to Osman Pasha by way of returning his sword to him.[78]

The End of the 1877-1878 Ottoman-Russian War

The 1877-1878 Ottoman-Russian War, starting simultaneously in two fronts with Russia's assaulting from across Romania and the Caucasus, ended with the defeat of the Ottoman Empire owing to such reasons as the Ottoman forces spreading over a large area, the lack of communication among the Ottoman commanders, the conduct of the War from Istanbul, the shortage of equipment and ammunition, the incompetence and impotency of the Ottoman Navy in the Black Sea and so forth.[79]

In compliance with the assault plan of the Russian Command-in-Chief, which was designed to cross over the Balkans, Philipe and Edirne were occupied by the Russians.[80] At this point, on January 31, 1878, the war was ended with the Edirne Armistice signed with the Russians.[81]

According to the Armistice, the Ottoman forces would withdraw to the Terkos-Küçükçekmece line, the Russian forces would be placed 5 km ahead of this line and there would be a demilitarized zone between the two Armies.[82] However, Russia did not get by with this Armistice. At the end of the January of 1878, after occupying Edirne, they advanced up to the fringes of Çatalca.[83] Thereupon, the Ottoman Empire had to sign the Treaty of San Stefano with Russia on March 3, 1878.

In accordance with this Treaty, Serbia and Romania, in addition to land acquisition, acquired the status of independent kingdoms. Some regions where the Albanians lived were left to Serbia. Montanegro acquired autonomy as a small principality. In the region between the Danube, the Black Sea and the Agean Sea, covering Macedonia and Rumelia, a large Bulgarian Principality was going to be established. Bulgaria was to remain under the Russian occupation for two years and to be actually administered by a Russian commissar.[84] As well as the Ottoman Empire recognized the independence declaration of Romania, it paid some war indemnity/compensation.[85] On the other hand, owing to the establishment of Bulgarian Principality and its expansion up to the Agean Sea, the physical linkage between Istanbul and the Rumelian territory of the Ottoman Empire was severed and the Ottoman Rumelian territory was divided into two. The Ottoman Empire indirectly left its sovereignty on Bosnia-Herzegovina to Russia and Austria as well.[86]

Russia's attempting to solve the Eastern Problem on its own with the Treaty of San Stefano Treaty upset the European balance of power established with the Paris Treaty. Thanks to this Treaty, Russia became a powerhouse to control the strategically significant Dardaneles Straight and the Black Sea. Since this position went against the interests of Great Britain, France and the Austrian-Hungarian Empire, an international conference was decided to convene in Berlin.

Bismarck, who announced that he would serve as an independent arbiter and underlined that they had no interest in the Eastern Problem, did not find it realistic that Russia, which had lost the opportunity of invading Istanbul, would consent to making peace by way of a conference. He emphasized that the resolutions to be taken would only consist of a bal-

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

ance of power by saying to the Ottoman delegation "if you think that the Conference will convene for the benefit of Turkey, you will be mistaken. If the Treaty of San Stefano did not disturb the certain interest of Europe, it would remain untouched."[87]

At the end of the Conference, the Berlin Treaty was signed on July 13, 1878.[88] Articles 43 through 57 of this 64-article Treaty stipulated that the independence of Romania would be recognized by the signing states, a large portion of Bessarabia, which was annexed to Romania with the Paris Treaty, would be abandoned to Russia, Tulçi island and its district Dobruca in the Danube basin would be left to Romania.[89] With the Berlin Treaty, while the Balkan nations acquired their independence, the Ottoman Empire lost two fifths of its lands in Europe.[90]

With this Treaty, the validity of the articles of the Treaty of San Stefano as regards Romania was saved. In the process initiated by the Berlin Treaty, every unrest rising in the regions where the Christians lived gave the great powers the opportunity of applying pressure on the Ottoman Empire and intervening in its internal affairs.[91]

Conclusion

Like many other issues arising as a result of the fact that the Ottoman Empire had phased into the period of decline since the XVIII century, the Turco-Romanian relations were gradually and increasingly evaluated within the framework of international relations. In Wallachia and Moldavia, which had remained under the rule of the Ottomans for centuries, from the XIX century onwards the establishment of a unified national Romania was accelerated with the influence of Russia as well.[92]

The nationalist movements initiated by the French Revolution took effect all over the world in a short time. Consequently the Ottoman subjects such as Serbian, Bulgarian, Greek, Romanian and Albanian nations started to establish autonomous and independent states on the basis of nationality.[93]

In fact, considering the whole of the Turkish-Romanian relations, it is seen that Romania enjoyed an autonomous status even within the period it remained under the Ottoman rule till it gained its independence. This property of Wallachia and Moldavia, which determined its own administrators, displayed difference within the state structure of the Ottoman Empire.

The Ottoman-Russian War of 1877-1878 can be evaluated as a way of expansion and descending to the Mediterranean Sea as for Russia and as a struggle for complete independence as for Romania. In the aftermath of this War, the Balkans completely changed, the Ottoman influence in the region decreased and Russian influence increased.

The promises given by Russia at the onset of the War that Romania would be endowed with autonomy at the end of the War ensued that Romania, a principality subject to the Ottoman Empire, took side with Russia.[94]

Notwithstanding that fact, the Russians, aiming to throw off the Ottomans from the Balkans and to conquer Istanbul, paused and prognosticated in front of Pleven. The Pleven Defence went into history as one of the most glorious defence wars in Ottoman history. The successes staged by the Ottoman forces under the command of Osman Pasha and the defence positions and fortifications prepared by the Ottoman troops in great devotion and perseverance delayed the progress of the enemy forces for a long time. These unexpected circumstances marred the Russian plans and saved time for the other European states to meddle through diplomatic channels with Russia, which was aspiring to dominate the whole Balkans. In addition, the Pleven defence went into history as a defence war in which the trenches dug into earth were used skilfully to set the example and to blaze a trail for defence wars.

In the process leading to Romania's independence after the unification of the Principalities of Wallachia and Moldavia under the name of Romania in 1857, Romania gained its independence with the Treaty of Berlin signed on July 13, 1878. Thereafter, Romania adopted a policy of keeping good relations with the Ottoman Empire.[95]

BIBLIOGRAPHY

Archives

The Archives of the Turkish General Staff Military History and Strategical Study (ATASE) and Inspection Department.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Printed Works

1877-1878 Osmanlı-Rus Harbi Harp Tarihi Broşürü (The War History Brochure of the 1877-1878 Ottoman-Russian War), Genelkurmay Basımevi (The Turkish General Staff Printhouse), Ankara, 2000.

ARMAOĞLU, Fahir; Siyasi Tarih 1789-1960 (Political History 1789-1960), Ayyıldız Matbaası (Ayyıldız Printing Press), Ankara, 1975.

ATAK, Sadık; Rusya Siyaseti ve Rusların Yayılma Siyaseti (The Russia's Policy and the Russian Expansion Policy), Ankara, 1964.

BAŞAR, Fahamettin; 100 Soruda Osmanlı Devleti Tarihi (The History of the Ottoman Empire in One Hundred Questions), Dünya Yayınları (Dünya Publications), Istanbul, 1999.

HERBERT, F.W. Von; Plevne Müdafaası (The Pleven Defense), Translated by Nurettin Artam, Yüksel Yayınevi (Yüksel Printhouse), Istanbul.

HÜLÂGÜ, Metin; Gazi Osman Paşa (Ghazi Osman Pasha), Boğaziçi Yayınları (Boğaziçi Publications), Istanbul, 1993.

KOCABAŞ, Süleyman; Avrupa Türkiyesi'nin Kaybı ve Balkanlarda Panislavizm (The Loss of the European Turkey and Panslavism in the Balkans), Vatan Yayınları (Vatan Publications), Istanbul, 1986.

KURAT, Akdes Nimet; Türkiye ve Rusya (Turkey and Russia), Sevinç Matbaası (Sevinç Press), Ankara, 1990.

KUTLU, Sacit; Balkanlar ve Osmanlı Devleti (The Balkans and The Ottoman Empire), Bilgi Yayıncılık (Bilgi Publishing), Istanbul, 2007.

KUTUCUOĞLU, Zeki; Gazi Osman Paşa Plevne'de (Ghazi Osman Pasha in Pleven), Erkânı Umumiye Basımevi (Erkânı Umumiye Printing Press), Ankara, 1957.

Mufassal Osmanlı Tarihi (Detailed Ottoman History), Vol. VI, Güven Yayınevi (Güven Printhouse), Istanbul, 1963.

SEDES, Halil; 1877-1878, Osmanlı-Rus ve Rumen Savaşı (1877-1878 Ottoman-Russian and Romanian War), Vol. I, Askeri Matbaa (Military Printing Press), Istanbul, 1936.

SEDES, Halil; 1877-1878, Osmanlı-Rus ve Rumen Savaşı (1877-1878 Ottoman-Russian and Romanian War), Vol. II, Askeri Matbaa (Military Printing Press), Istanbul, 1936.

SHAW, Stanford J.; Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye (History of the Ottoman Empire and Modern Turkey), Traslated by Mehmet Harmancı, Vol. II, Doğuş Matbaası (Doğuş Printing Press), Istanbul,1983.

SLOANE, William M.; Bir Tarih Laboratuarı Balkanlar (The Balkans as a History Laboratory), Translated by Sibel Özbudun, Süreç Yayınları (Süreç Publications), Istanbul, 1987.

STANLEY, Francis; St. Petersburg'dan Plevne'ye Gazi Osman Paşa (Ghazi Osman Pasha from St. Petersbourg to Pleven), Translated by Salih Cıngıllıoğlu, Profil Yayıncılık (Profil Publication), Istanbul, 2007.

SÜER, Hikmet; 1877-1878 Osmanlı-Rus Harbi Rumeli Cephesi (1877-1878 Ottoman-Russian War Rumelia Front), Genelkurmay Basımevi (Turkish General Staff Printhouse), Ankara, 1993.

ŞAPOLYO, Enver Behnan; Gazi Osman Paşa ve Plevne Müdafaası (Ghazi Osman Pasha and Pleven Defense), Türkiye Yayınevi (Turkiye Printhouse), Istanbul, 1959.

TALAT, Mahmud; Plevne Müdafaası (The Pleven Defense), Kültür Yayınları (Kültür Publications), Istanbul, 2008.

TANSEL, Selâhattin; 93 Seferi 1877 Harbinin Sebepleri (The 93 Expedition – The Causes of 1877 War), Doğuş Matbaası (Doğuş Press), Ankara, 1943.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Tarihte Türk Rumen İlişkileri (Turco-Rumenian Relations in History), Genelkurmay ATASE ve Denetleme Başkanlığı Yayınları (Publications of the Turkish General Staff Military History, Strategic Study and Inspection Department), Ankara, 2006.

TURAN, Oğuz; 1877-1878 Osmanlı-Rus Harbi (93 Harbi)(1877-1878 Ottoman-Russian War), Harp Akademileri Basımevi (Military Colleges Printhouse), Istanbul, 1978.

Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi Osmanlı Devri 1877-1878 Osmanlı Rus Harbi Kafkas Cephesi Harekâtı (Turkish Armed Forces History, Ottoman Era, 1877-1878 Ottoman-Russian War Caucasus Front Operation), Vol. II, Genelkurmay Basımevi (General Staff Printhouse), Ankara, 1985.

UÇAROL, Rifat; Gazi Ahmet Muhtar Paşa (Ghazi Osman Pasha), Filiz Kitabevi (Filiz Bookstore), Istanbul, 1989.

UÇAROL, Rifat; Siyasi Tarih (Political History), Ankara, 1979.

YALAZAN, Talat; Plevne Savunması (The Pleven Defense), Genelkurmay Basımevi (Turkish General Staff Printhouse), Ankara, 1997.

YÜCEBAŞ, Hilmi; Gazi Osman Paşa ve Plevne (Ghazi Osman Pasha and Pleven), Kenan Matbaası (Kenan Printing Press), Istanbul, 1943.

NOTE

[1] Sacit Kutlu, *Balkanlar ve Osmanlı Devleti* (The Balkans and the Ottoman Empire), Bilgi Yayıncılık (Bilgi Publishing), Istanbul, 2007, page 45.

[2] The movement of Pan-Slavism, which means the unification of the nations hailing from Slav race, has come to existence with Russia's wishing to support all the Orthodox Christians and to unite them under its own domination. Asserting that Orthodox Christians in the Balkans were Slavic, in the second half of the XIX. century when the Ottoman Empire began to decline, Russia began to put forth that they should be assembled under its administration. As a result of the endeavors of Russia trying to promulgate the ideal of Pan-Slavism by establishing clandestine associations and organizations, many insurgencies and rebellions erupted in the Balkans. Fahamettin Başar, *100 Soruda Osmanlı Devleti Tarihi* (The Ottoman Empire in One Hundred Questions), Dünya Yayınları (Dünya Publications), Istanbul, 1999, page 195.

[3] Akdes Nimet Kurat, *Türkiye ve Rusya* (Turkey and Russia), Sevinç Matbaası (Sevinç Printing Press), Ankara, 1990, pages 74-75.

[4] Oğuz Turan, *1877-1878 Osmanlı-Rus Harbi* (93 Harbi)(1877-1878 Ottoman-Russian War), Harp Akademileri Basımevi (Military Colleges Printhouse), Istanbul, 1978, page 2.

[5] Metin Hülâgü, *Gazi Osman Paşa* (Ghazi Osman Pasha), Boğaziçi Yayınları (Boğaziçi Publications), Istanbul, 1993, page 43.

[6] The loans the Ottoman Empire obtained for the Crimean War completely surpassed its budget. The revenues of the state were not able to liquidate even the interests of its debts. It was opted to manufacture cartridges from the lead covering the domes of mosques and medreses in Istanbul. Turan, page 6.

[7] Zeki Kutucuoğlu, *Gazi Osman Paşa Plevne'de* (Ghazi Osman Pasha in Pleven), Erkânı Umumiye Basımevi (Erkânı Umumiye Printing Press), Ankara, 1957, pages 6-7.

[8] In the Ottoman history, the Eastern Problem/Question started in the second half of the XVIII century and it was given this name at the Vienna Congress of 1815. In the XIX century, it was used often by the western diplomats and statesmen. In the beginning, it was handled to mean the protection of the territorial integrity of the Ottoman Empire. However, later on, it was used for the sharing of the Ottoman territory. In the XX century, it meant to wholly share the Ottoman Empire. Başar, page 194.

[9] Hülâgü, pages 54-55.

[10] Enver Behnan Şapolyo, *Gazi Osman Paşa ve Plevne Müdafaası* (Ghazi Osman Pasha and Pleven Defense), Türkiye Yayınevi (Türkiye Printhouse), Istanbul, 1959, pages 51-52.

[11] Thereupon, the Ottoman Empire expressed its content by returning to the Hungarians the 35-volume book collection confiscated from the library of Hungarian King Matyas Korvinos and kept at the Ottoman Royal Treasury. Sultan Abdülhamid II in person ensured these books to be delivered to Austrian Emperor Franz Joseph by being taken to Vienna by his aide-camp Tahsin Bey. ibid, pages 55-56.

[12] Kutlu, page 108.

[13] Hikmet Süer, *1877-1878 Osmanlı-Rus Harbi Rumeli Cephesi* (1877-1878 Ottoman-Russian War

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Rumelia Front), Genelkurmay Basımevi (Turkish General Staff Printhouse), Ankara, 1993, page 13.

[14] *Tarihte Türk-Rumen İlişkileri* (Turco-Rumenian Relations in History), Genelkurmay ATASE ve Denetleme Başkanlığı Yayınları (Publications of the Turkish General Staff Military History and Strategic Study and Inspection Department), Ankara, 2006, page 88.

[15] Süleyman Kocabaş, *Avrupa Türkiyesi'nin Kaybı ve Balkanlarda Panislavizm* (The Loss of the European Turkey and Panslavism in the Balkans), Vatan Yayınları (Vatan Publications), Istanbul, 1986, page 154.

[16] *Tarihte Türk-Rumen İlişkileri* (Turco-Rumenian Relations in History), page 89.

[17] Rifat Uçarol, *Siyasi Tarih* (Political History), Ankara, 1979, page 164.

[18] *Tarihte Türk Rumen İlişkileri* (Turco-Rumenian Relations in History), page 105.

[19] Uçarol, page 165.

[20] Fahir Armaoğlu, *Siyasi Tarih 1789-1960* (Political History 1789-1960), Ayyıldız Matbaası (Ayyıldız Printing Press), Ankara, 1975, pages 153-154.

[21] Stanford J. Shaw, *Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye* (History of the Ottoman Empire and Modern Turkey), Traslated by Mehmet Harmancı, Vol. II, Doğuş Matbaası (Doğuş Printing Press), Istanbul,1983, page 181.

[22] Kocabaş, pages 158-159.

[23] *Tarihte Türk Rumen İlişkileri* (Turco-Rumenian Relations in History), pages 111-115.

[24] Selâhattin Tansel, *93 Seferi 1877 Harbinin Sebepleri* (The 93 Expedition – The Causes of 1877 War), Doğuş Matbaası (Doğuş Printing Press), Ankara, 1943, page 6.

[25] Halil Sedes, *1877-1878, Osmanlı-Rus ve Rumen Savaşı* (1877-1878 Ottoman-Russian and Romanian War), Askeri Matbaa (Military Printing Press), Vol.I, Istanbul, 1935, page 38.

[26] *Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi Osmanlı Devri 1877-1878 Osmanlı Rus Harbi Kafkas Cephesi Harekâtı* (Turkish Armed Forces History, Ottoman Era, 1877-1878 Ottoman-Russian War Caucasus Front Operation), Vol. II, Genelkurmay Basımevi (General Staff Printhouse), Ankara, 1985, page 7, Kurat, page 82.

[27] *ATASE Başkanlığı Arşivi* (Archives of Military History and Strategical Study Division (MHSS); Koleksiyon (Collection): Osmanlı Rus Harbi (The Ottoman-Russian War), Kutu (Case):17, Gömlek (Portfolio):120, Belge (Document):120-1, Süer, pages 63-64.

[28] İbid, page 84.

[29] In accordance with the Agreement signed with Austria, the Russians were permitted to build mobile hospitals on the Krakovi-Lemberg-Cernoviç main railway and the Volozisk-Brodi highway. Halil Sedes, *1877-1878, Osmanlı-Rus ve Rumen Savaşı* (1877-1878 Ottoman-Russian and Romanian War), Askeri Matbaa (Military Printing Press), Vol. II, Istanbul, 1936 page 3.

[30] Şapolyo, pages 58-59.

[31] William M. Sloane, *Bir Tarih Laboratuarı Balkanlar* (The Balkans as a Historical Labratory), Translated by Sibel Özbudun, Süreç Yayınları (Süreç Publications), Istanbul, 1987, page 104.

[32] Süer, page 87.

[33] *Tarihte Türk Rumen İlişkileri* (Turco-Romanian Relations in History), page 117.

[34] Hülâgü, page 55.

[35] Sedes, Vol. II, page 15.

[36] If the 246-metre-long bridge connecting Russia to Romania had been destroyed beforehand, the crossing of the Russian Army could have been delayed at least two months. Turan, page 21.

[37] *ATASE Başkanlığı Arşivi* (Archives of Military History and Strategical Study Division); Koleksiyon (Collection): Osmanlı Rus Harbi (The Ottoman-Russian War), Kutu (Case): 9, Gömlek (Portfolio): 8, Belge (Document) 8-1., Şapolyo, pages 63-65.

[38] Süer, page 114.

[39] *Tarihte Türk Rumen İlişkileri* (Turco-Romanian Relations in History), page 118.

[40] *ATASE Başkanlığı Arşivi* (Archives of Military History and Strategical Study Division); Koleksiyon (Collection): Osmanlı Rus Harbi (The Ottoman-Russian War), Kutu (Case): 5, Gömlek (Portfolio): 88, Belge (Document) 88-1.

[41] Hülâgü, pages 76-77.

[42] ibid, pages 58-59.

[43] Talat Yalazan, *Plevne Savunması* (Pleven Defense), Genelkurmay Basımevi (Turkish General Staff Printhouse), Ankara, 1997, page 2.

[44] Hülâgü, page 74.

[45] Turan, page 28.

[46] *1877-1878 Osmanlı-Rus Harbi Harp Tarihi Broşürü* (The War History Brochure of the 1877-1878 Ottoman-Russian War), Genelkurmay Basımevi (Turkish General Staff Printhouse), Ankara, 2000, page 31.

[47] Hülâgü, page 75.

[48] Yalazan, page 10.

[49] *1877-1878 Osmanlı-Rus Harbi Harp Tarihi Broşürü* (The War History Brochure of the 1877-1878 Ottoman-Russian War), page 31.

[50] *ATASE Başkanlığı Arşivi* (Archives of Military History and Strategical Study Division); Koleksiyon (Collection): Osmanlı Rus Harbi (The Ottoman-

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Russian War), Kutu (Case): 32, Gömlek (Portfolio): 113, Belge (Document): 113-1.

[51] Yalazan, page 11.

[52] *Mufassal Osmanlı Tarihi* (Detailed Ottoman History), Vol. VI, Güven Yayınevi (Güven Printhouse), Istanbul, 1963, page 3310.

[53] *ATASE Başkanlığı Arşivi* (Archives of Military History and Strategical Study Division); Koleksiyon (Collection): Osmanlı Rus Harbi (The Ottoman-Russian War), Kutu (Case): 10, Gömlek (Portfolio): 41, Belge (Document): 41-1.

[54] Süer, page 167.

[55] ibid, pages 170-171.

[56] Yalazan, pages 13-14.

[57] On the morning of Tuesday, July 30, 1877 at 01.30 hours, as in the First Pleven Battle, the Russians appeared from the northeast and from the right side of the combat line said to be parallel to the Danube. Thereupon, gun fires were initiated from the Gravic gun emplacement. The artillery combat lasted for a few hours. The thick smoke rising from the subsequent infantry combat blotted the sky and darkened the battlefield. ibid, pages 16-21.

[58] *1877-1878 Osmanlı-Rus Harbi Harp Tarihi Broşürü* (The War History Brochure of the 1877-1878 Ottoman-Russian War), page 33.

[59] *Mufassal Osmanlı Tarihi* (Detailed Ottoman History), page 3311.

[60] Süer, pages 359-364.

[61] Francis Stanley, *St. Petersburg'dan Plevne'ye Gazi Osman Paşa* (Ghazi Osman Pasha from St Petersburg to Pleven), Translated by Salih Cıngıllıoğlu, Profil Yayıncılık (Profil Publication), Istanbul, 2007, pages 110-111.

[62] Hülâgü, pages 162-163.

[63] This title was bestowed upon Osman Pasha as a reward of the Third Pleven Victory. The high ranking officers and soldiers were also honored with the good regards of the Ottoman Sultan. *Mufassal Osmanlı Tarihi* (Detailed Ottoman History), page 3312, Yalazan, page 82.

[64] Şapolyo, page 101.

[65] Hülâgü, pages 140-141.

[66] Süer, page 452.

[67] *ATASE Başkanlığı Arşivi* (Archives of Military History and Strategical Study Division); Koleksiyon (Collection): Osmanlı Rus Harbi (The Ottoman-Russian War), Kutu (Case): 17, Gömlek (Portfolio): 180, Belge (Document): 180-1.

[68] Süer, page 454.

[69] *ATASE Başkanlığı Arşivi* (Archives of Military History and Strategical Study Division); Koleksiyon (Collection): Osmanlı Rus Harbi (The Ottoman-Russian War), Kutu (Case): 24, Gömlek (Portfolio): 75, Belge (Document): 75-1.

[70] *ATASE Başkanlığı Arşivi* (Archives of Military History and Strategical Study Division); Koleksiyon (Collection): Osmanlı Rus Harbi (The Ottoman-Russian War), Kutu (Case): 21, Gömlek (Portfolio): 6, Belge (Document): 6-1.

[71] Mahmud Talat, *Plevne Müdafaası* (The Pleven Defence), Kültür Yayınları (Kültür Publications), Istanbul, 2008, page 176.

[72] *ATASE Başkanlığı Arşivi* (Archives of Military History and Strategical Study Division); Koleksiyon (Collection): Osmanlı-Rus Harbi (The Ottoman-Russian War), Kutu (Case): 21, Gömlek (Portfolio): 61, Belge (Document): 61-1.

[73] *ATASE Başkanlığı Arşivi* (Archives of Military History and Strategical Study Division); Koleksiyon (Collection): Osmanlı-Rus Harbi (The Ottoman-Russian War), Kutu (Case): 21, Gömlek (Portfolio): 61, Belge (Document): 61-3.

[74] F.W. Von Herbert, *Plevne Müdafaası* (The Pleven Defence), Translated by Nurettin Artam, Yüksel Yayınevi (Yüksel Print House), Istanbul, pages 234-235.

[75] Talat, page 206.

[76] *Tarihte Türk Rumen İlişkileri* (The Turco-Romanian Relations in History), page 120.

[77] Süer, pages 485-486.

[78] Kurat, page 84.

[79] Başar, pages 196-197.

[80] Sadık Atak, *Rusya Siyaseti ve Rusların Yayılma Siyaseti* (The Russian Policy and the Russian Expansion Policy), Ankara, 1964, pages 9-10.

[81] *Tarihte Türk Rumen İlişkileri* (The Turco-Romanian Relations in History), page 120.

[82] Uçarol, page 260.

[83] Armaoğlu, page 268.

[84] Kutlu, page 113.

[85] Shaw, page 236.

[86] Rifat Uçarol, *Gazi Ahmet Muhtar Paşa* (Ghazi Ahmet Muhtar Pasha), Filiz Kitabevi (Filiz Bookstore), Istanbul, 1989, page 119.

[87] Kutlu, page 117.

[88] *1877-1878 Osmanlı-Rus Harbi Harp Tarihi Broşürü* (The War History Brochure of the 1877-1878 Ottoman-Russian War), page 59.

[89] *Mufassal Osmanlı Tarihi* (Detailed Ottoman History), pages 3335-3336.

[90] Turan, page 52.

[91] Kutlu, page 536.

[92] *Tarihte Türk Rumen İlişkileri* (The Turco-Romanian Relations in History), page 98.

[93] Başar, page 205.

[94] Hilmi Yücebaş, *Gazi Osman Paşa ve Plevne* (Ghazi Osman Pasha and Pleven), Kenan Matbaası (Kenan Printing Press), Istanbul, 1943, pages 73-75.

[95] *Tarihte Türk Rumen İlişkileri* (The Turco-Romanian Relations in History), page 123.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

A DELEGATE OF THE TURKISH-ROMANIAN FRIENDSHIP RELATIONS: AMBASSADOR HAMDULLAH SUPHI TANRIÖVER

F. REZZAN ÜNALP *

Abstract

The foundations of the Turkish foreign policy in the 1920s were based on the principles of "realism, protection of independence, modernization, pacifism, and adherence to law", which were set by the founder of the Turkish Republic Mustafa Kemal ATATÜRK depending on his in-depth knowledge of national and perception of general history. These principles guiding the Turkish foreign policy aroused deep interest within the Romanian political and diplomatic milieus of the time.

ATATÜRK ascribed a special significance to regional cooperation and tried to develop bilateral relations with the Balkan states. Within this framework, he appointed Hamdullah Suphi Tanrıöver, one of the most distinguished statesmen and intellectuals of those times, as the Ambassador to Romania in 1931. Tanrıöver, who was appointed as an Ambassador to Bucharest, gained the confidence and sympathy of the Romanian political circles through his high merits. He undertook important endeavors especially for the continuation of the cultural ties between the Gagavuz Turks and Turkey and exerted efforts for the safeguarding of Turkish-Romanian friendship.

This article embraces the life history of Ambassador Hamdullah Suphi Tanrıöver, who served as the ambassador in Bucharest from 1931 to 1944, and his endeavors for the conservation and perfection of the Turkish-Romanian friendship.

Keywords: *Hamdullah Suphi Tanrıöver, Bucharest, Romania, Turkey, Gagavuz*

Hamdullah Suphi Tanrıöver was born at the Suphi Pasha Mansion in Aksaray, İstanbul, in 1885. His grandfather, Abdurrahman Sami Pasha (1795-1878), was the first Minister of Education of the Turkish education history. His father was the well-known scholar and a statesman, and the sixth Minister of Turkish Education Abdullatif Suphi Pasha (1818-1886); his mother was the Caucasian Ulfet Hanim.

Hamdullah Suphi – who was to become the thirty-eighth Minister of Turkish Education, and the second Minister of Education of the Republican Era owing to his exceptional education in science and arts – was brought up in a mansion where the most notable future promising scholars, intellectuals, poets, and statesmen were taught and trained. As his grandfather Abdurrahman Sami Pasha was the

* Dr. Air Force Ins.Col., Head, Division of Military History, TGS Department of ATASE.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

first, his father Suphi Pasha the sixth, and his brother-in-law, one of the well-known composers of the times, Vizier Mehmet Yusuf Ziya Pasha, the twenty-second Minister of Education, Hamdullah Suphi Bey was generally referred to as the "Minister of National Education by blood." Ghazi Mustafa Kemal Pasha, in his speech on the occasion of Hamdullah Bey's second appointment as the Minister of Education on March 4, 1925, said "*Hamdullah is Minister of Education by birth*."[1]

Hamdullah Suphi completed his primary education at the Kisikli, Altunizadeh, and Numune-yi Terakki schools; he completed his secondary school education at the Lycée de Galatasaray as a boarding student upon the decree issued by Sultan Abdulhamid II. Having had graduated in 1904, he took a position as trainee at the Department of Translation, Tobacco Monopoly Central Administration, in 1905.[2] Speaking of Hamdullah Suphi of the times, Abdülhak Şinasi Hisar says:

He was dedicated to searching, appreciating and encouraging all the competent young hearts in his homeland; he felt the thirst for instilling an ideal spirit in them, and feeling of fondness for himself in return. He learned fervent patriotism, personal dignity, courage, self-denial, and altruism from Namık Kemal. He was a person deeply moved by his familial righteousness. Moreover, he, under the influence of the good manners he was taught, is highly conscious of the fact that maintaining nobility is the greatest accomplishment in life. He has an innate need and capacity for toiling and exertion. He is yearning to furnish his tone of voice with a mature style to encourage and voice his nation's feelings. He is longing to deal with his nation's education. He is not a library-ridden scholar; he is a true intellectual owing his accumulation of knowledge to his environment, life and experiences. He is a poet reciting his native land pleasantly even in poetry, that is but a lyric expression of the spirit. He is the one who is moved by an ardent feeling of resistance against autocracy. He displays courage in the face of danger. He has a high sense of beauty of life and knows how to credit it. He always careful and takes great pains in reflecting himself on to people around him. There is an energetic and vigorous, and an eternally joyous side to his spirit. Having taken up journalism, with the power of the pen he had been holding since his school years he persuades people to write in line with his ideas. His life as a teacher further helped him improve his might in oration that is even more influential than writing. He perceived the lack of the notion of nationalism as one of the most important defects of the nation; resuscitating national traditions glorified the former virtues.[3]

Hamdullah Suphi Tanrıöver

Hamdullah Suphi Bey, who was only 24 when he was appointed as a lecturer to the university, achieved a great success by giving particular importance to Turkish and Islamic arts in his lectures and studies thereby in instilling an appreciation and creating a spirit of national art. His teaching of Arab, Persian, and Indian arts within the framework of Islamic Civilization; and especially his taking his students to the mosques, mausoleums, small mosques, public fountains, aqueducts, bridges, inns, soup-kitchens, and caravanserais found in the different districts of Istanbul brought liveliness and aroused deep interest in his lectures hence he gained popularity and respect among university students. Meanwhile, he also started lecturing both at the Naval School and Conservatoire. Nevertheless, his greatest service

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

and role were to emerge within the organizations of the *Türk Ocağı* [Turkish Hearth][4] and Turkish Grand National Assembly (TGNA).

Hamdullah Suphi was elected as a member of the propagandizing committee, set up by the Governorship of Edirne in 1913, determined to keep Thrace and Edirne under the sovereignty of Ottoman State and to voice the Bulgarian atrocities committed during the Bulgarian occupation. In 1917, he was married to Ayşe Saide Hanim, daughter of Isfendiyaroğlu Ahmet Muhtar Bey.

When he got married, Hamdullah Suphi had been a lecturer at the Naval School at Heybeliada, Istanbul. The Minister of Navy, Cemal Pasha, who had always appreciated his efforts and who knew the İsfendiyaroğlu Family very closely, sent the newly wed couple to Germany for two months. However, as all the routes of transportation were blocked due to the First World War, the couple had to stay eleven months in Germany. They eventually took a ship, Akdeniz, from Hamburg to Turkey in May 1919. Hamdullah Suphi Bey delivered his first ardent speech while passing from the Çanakkale Strait.

The days Hamdullah Suphi returned home witnessed the occupations in the country starting with the Greek occupation of İzmir, May 15, 1919. To protest the occupations in Anatolia, he held fervent meetings all over Istanbul. His zealous speeches in the meetings led him to take his due place among other intellectual patriots like Halide Edip (Adıvar), Dr. Riza Nur, and the poet Mehmet Emin Bey, who had not joined the movement in Anatolia by then. Hamdullah Suphi's reopening of the Turkish Hearth, which was one of the first associations closed down by the British, within the organization of National Instruction and Education Center a week after, the passionate speeches he made at Sultanahmet meetings, the dauntless inauguration speech[5] he made at the Ottoman Parliament in 1920 as Antalya representative did not leave him any chance of survival in the British occupied Istanbul.

Informing Mustafa Kemal Pasha on the closing of Turkish Hearth with a telegraph, Hamdullah Suphi crossed over to Ankara and organized the spreading of Turkish Hearth not only in Ankara but all over Anatolia. Hamdullah Suphi, following the declaration of the republic, was the first person to feel the need for the founding of a university in Ankara, and was the one who sow its seeds within the body of the Turkish Hearth.

As there was a severe lack of cadres to undertake the affairs of the state in the first days of the Turkish National War of Independence the representatives were appointed to the administrative posts, ranging from General Director to Undersecretary, at the ministries keeping their rights as the members of the TGNA. Hamdullah Suphi Bey, who joined the Turkish National War of Independence as Antalya Representative, was appointed as the General Director of Press and Communications on June 7, 1920.

Mustafa Kemal, being the leader of the National Struggle, founded the Anatolian Agency on April 6, 1920, in order to undertake the tasks of receiving and distributing of the news, and to systematize the performance of domestic and foreign propagandas, which he deemed as the most crucial aspect of the National Struggle as of the earliest days. TGNA, opened on 23 April, 1920, decided to set up the General Directorate of Press and Communications embracing the Press Directorate and the Anatolian Agency. The General Directorate, affiliated to the Board of Executive Representatives, was founded upon a law passed by the TGNA on June 7, 1920; Hamdullah Suphi Bey was appointed as the General Director of Press and Communications on the same day, and maintained this position until August 19, 1920.

Hamdullah Suphi Tanrıöver, who was the second Minister of Education of the Turkish Republic, and the thirty-eighth Minister of the Turkish Education, undertook important tasks in both terms. The acceptance of the poem Mehmet Akif had written as the Turkish National Anthem on March 12, 1921, by the TGNA, was realized with his zealous endeavor.[6]

Hamdullah Suphi Bey's Ambassadorship at Bucharest

It is evident that the foundations of the Turkish foreign policy in the 1920s, when the Turkish Republic was founded, were based on

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

the principles of "*realism, protection of independence, modernization, pacifism, and adherence to law*." ATATÜRK, ascribing a special significance to regional cooperation and developing of bilateral relations with the Balkan states appointed one of the most distinguished statesmen and intellectuals of the era, Hamdullah Suphi Tanrıöver, as the Ambassador to Romania in 1931. Tanrıöver, who was appointed as an Ambassador to Bucharest, winning the confidence and sympathy of the Romanian political circles with his deep knowledge of history, culture, and eloquence, undertook important endeavors ranging from the safeguarding of Turkish-Romanian friendship to the continuation of the cultural ties between the Gagavus Turks and Türkiye.

Hamdullah Suphi Bey was first appointed to Bucharest in 1931 as "the Exceptional Delegate and Intermediary Envoy"[7]; he was promoted to Ambassador in June 28, 1939, and submitted his Letter of Credence to the King of Romania on July 8, 1939.[8]

Commencing his mission in Romania, Hamdullah Suphi Bey became interested in the Turkish minority, the Gagavuz[9] and conducted studies in the towns and villages of Dobrudja and Basarabia. He first sent 30-40 young Gagavuz, who had not lost their mother language, to Türkiye to receive middle and higher education.[10]

The only institution of higher education in Dobrudja, during Hamdullah Suphi Tanrıöver's Ambassadorship in Bucharest, was the Muslim Seminary at the town of Medjidié near Babadagh. Hamdullah Bey had talks with the lecturers and the students and examined their curriculum and training programs. He, applying to the Romanian Ministry of Education, convinced them to institute schools offering education in Turkish in twenty-six Gagavuz towns and villages. Moreover, he had the Ministry of Education appoint teachers from the Dobrudja Turks and the graduates of Medjidié Muslim Seminary. Thus, at the primary and secondary schools found in Constanta, Tulcea, Sislistra, and Pazardzhik, as well as at the Medjidié Muslim Seminary, courses offering Turkish and Turkish Literature were launched by bringing books written in Latin alphabet from Türkiye. All the Turkish schools in Dobrudja, hence, began using Latin alphabet in their curriculum. In line with the reforms initiated by ATATÜRK in Türkiye, the clothing of the school children of Turkish-Tartar community was modernized. Furthermore, Hamdullah Bey persuaded the Romanian Ministry of Education to implement courses on Turkish History in addition to core courses like General History and Romanian History.

Ambassador Tanrıöver not only won the hearts, affection, and sympathies of the Romanian palace and government but a deep credence of the Romanian people at large. Romanian government was more than accommodating to Hamdullah Bey's close dealings with the Romanian subject Muslim and Christian Turkish peoples.[11]

University of Bucharest conferred him an Honorary Doctor of Philosophy degree; Marshal Antonescu, the Romanian Prime Minister of the time in his letter to the President of the University of Bucharest spoke of Tanrıöver as "*a guide of his nation and an intellectual warrior*."[12]

Turkish-Romanian relations that were ceased on August 20, 1916, during the First World War, were revived as of June 20, 1922.[13] The revival did not only reflect itself on bilateral declarations of good will and principles but on firmly established economic relations. As Romania realized eighty percent of its foreign trade over international waters, she closely followed the developments at the Lausanne Peace Talks. Moreover, she advocated the Turkish proposal on the principle of free passage through the Turkish Straits, and strongly supported Türkiye's struggle for the abolishing of the capitulations.[14]

A "Friendship, Non-aggression, Umpirage, and Reconciliation Treaty," to which Hamdullah Suphi Bey made great contributions, improving the air of friendship was signed between the parties on October 17, 1933.[15] These relations also contributed to Tanrıöver's efforts in creating a big Turkish cemetery in Bucharest.[16]

There are three Turkish martyrs' cemeteries, where the Turkish soldiers fallen martyrs on the Romanian Front during the First World War are buried in Romania. These martyrs' cemeteries are found in Bucharest, Bräila, and in Slobozia. They were found in compli-

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

ance with the Lausanne Treaty Article: 126, and in accordance with the protocol signed between the Turkish and Romanian government on September 18, 1930. The protocol stipulated the preservation of the cemeteries of the both sides where soldiers killed in action, and/or those who died under captivity – as of August 27, 1916 – were buried. During Hamdullah Suphi's Ambassadorship to Bucharest all the Turkish martyrs, aside from those who were buried in Slobozia, were transferred to the martyrs' cemeteries found in Gencagha, Bucharest, and in Brăila as of September 1930. These cemeteries were opened to public visits as of 1958.[17]

According to the operation plans devised against Romania in July 1916 it was suggested that the Germans and the Austrian units were to draw the Romanian Army by realizing a demonstration attack in the north thereby allowing the Bulgarian Army to launch an attack on Dobrudja and conquer the Tutrakan and Silistra castles. Meanwhile, the Bulgarian forces concentrated in the Nikopol were to cross the Danube from south to north and march over to Bucharest. Moreover, this operation was to be backed up by Austrian Danube Fleet. Furthermore, an Ottoman Force to be gathered in the environs of Edirne was to lend its support to 3rd Bulgarian Army.

Having thus had curbed the Romanian advance in Transylvania, German General Headquarters was aiming at realizing the definite result on the Carpati Mountains; but this end necessitated the reinforcement of the German and Austrian forces with the Bulgarian and Turkish units; as well as launching of an attack on Dobrudja and hence occupying the Walachia Plateau. Consequently, with the forces gathered to march over Bucharest the Romanian Army would be enveloped.

Bulgarian border troops commencing an attack on September 2, 1916, seized the Tutrakan Castle on September 6, and stopped Russo-Romanian counter-attacks. While the operation was developing, 6th Turkish Corps formed upon the orders of Supreme Military Command dated July 20, 1916, and by bringing various divisions, regiments, and battalions together in Edirne was ready to be deployed at Dobrudja.

Units affiliated to the 6th Corps, to lend support to the 6th Bulgarian Army, crossed the Danube through the Tutrakan-Ruse line, in the evening of September 30-October 1, and engaged with the Russo-Romanian forces. 6th Turkish Corps realized important achievements. The total number of losses for the 6th Corps was 11.600. The bodies of those Turkish martyrs buried singly or in groups, are found in the Turkish Martyrs' Cemeteries mentioned above.[18]

Türkiye, during the First World War, to realize the German proposals sent corps to Macedonia and Galicia upon the orders of the Ministry of War Enver Pasha. As the situations the Turkish Army fought on the other fronts started to change dramatically Enver Pasha, thinking that it would be best to withdraw the forces from the Balkans, sent a message to German Marshall Hindenburg and therewith stated his urgent need for those troops in taking

Turkish Officers in front of the Romanian Foreign Ministry during the First World War

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

A Turkish Unit charged with passing across the Danube at the Romanian Front during the First World War

Baghdad from the English. However, the reply he received from General Ludendorf was not negatory at all. Of the two Turkish divisions (15th and 25th Divisions] at the Romanian front one returned home in December 1917, and the other could only return by April 1918.[19]

First World War ended with the defeat of the Central Powers (Germany, Austria-Hungary, Ottoman State, and Bulgaria) in November 1918. The Ottoman State, upon the stipulations of the Moudhros Ceasefire Agreement signed, took its place in the pages of history.[20]

Following the Turkish War of Independence launched under the leadership of Mustafa Kemal against the occupations in Anatolia, and the subsequent proclamation of the Turkish Republic, Turkish-Romanian relations started to develop within a new framework. In the era prior to the Second World War, Mustafa Kemal ATATÜRK and Nicolae Titulescu[21], a Romanian diplomat, worked zealously to formulate an alliance among the Balkan states. Titulescu, in a speech he made at a Balkan Pact meeting held in 1935, speaking of Mustafa Kemal ATATÜRK said:

Mustafa Kemal's unrivaled work aroused deep interest and acclaim in every corner of the world. Mustafa Kemal is an intellectual who rejuvenated the Turkish nation, and who by saving his peoples from the pangs of reactionism encouraged them towards the ever-higher levels of civilization. The stability ATATÜRK created is the absolute proof to the magnificence and endurance of the work.[22]

Hamdullah Suphi Bey played an important role in establishment of close ties between Nicolae Titulescu, the Romanian Minister of Foreign Affairs, and Tevfik Rüştü Aras, Turkish Minister of Foreign Affairs. Hamdullah Suphi Bey playing a significant role in establishing cordial relationships between the Romanian and Turkish diplomats as well, at times, was invited to the Romanian Palace by the Mother Queen Elena.[23]

Death of ATATÜRK, 1938, and the developments brought along with the beginning of a new world war could not even deteriorate the atmosphere of friendship set between Turkish and Romanian peoples. National interests of the era made the continuation of relations mandatory. Turkish-Romanian diplomatic ties continued until 1944 within the framework of friendship Hamdullah Suphi Tanrıöver established with some of the influential members of the Romanian Government.

Hitler, during the Second World War, having learned the Soviet Government's proposals made in the November 25, 1940 Memorandum, on December 18, 1940, ordered the German Supreme Command Council to execute the Russian War [Operation Barbarossa] plan. However, he, deciding first to secure the southern flank prior to the execution of the plan had the German Army march into Romania in the beginning of 1941. Developing circumstances initiated some significant changes in the relations established between Türkiye and Romania as of the end of the First World War.[24]

One of the major measures the General Ion Antonescu[25] Government, that came to power on September 4, 1940, took in foreign rela-

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

tions was the invalidation of the Balkan Pact, which it declared to be out of date. Changes in the Romanian foreign policy and the collapsing of the Balkan Pact, for Hamdullah Suphi Tanrıöver, would never hinder the everlasting friendship ties established between Türkiye and Romania. It was needles to say that this friendship would develop further under different states of affairs.[26]

The newly established Romanian Government, ruled by Ion Antonescu, upon Hitler's demands, by resorting to certain diplomatic maneuvers tried to draw Türkiye on the side of the Axis Powers. One of the first attempts was the ceasing of the transportation between the Romanian and Turkish ports. Upon the developments, Turkish Ambassador to Bucharest, Hamdullah Suphi Tanrıöver, requested an appointment with Ion Antonescu; the meeting was realized on February 15, 1941. During the meeting, Ambassador Tanrıöver demanded the invalidation of the decision concerning the ceasing of transportation between Romanian and Turkish ports by asserting that the measures taken would have an impeding effect on the economies of the both nations; and further added that the security of the Romanian ships would be guaranteed by the Turkish Government.

Ion Antonescu claiming that the English set up several air bases on the Turkish soil said, "*We are not supposed to carry the fuel the enemy planes need for bombarding our territory are we*?" He, further elaborating on the issue claimed that the British Fleet would sail into the Black Sea and destroy the Romanian Fleet, and added that "*Türkiye might engage in a war against Germany; but, such an attempt would bring an enormous cost on Türkiye, and the Soviet Government may decide to open a second front on the Caucasus*." Tanrıöver's reply to such a threat is highly significant: "*Türkiye has no intention of declaring war on Germany unless she is confronted with an attack; however, should this ever to happen, no one should ever doubt that she will defend herself*."

Military developments in the Balkans in April-June 1941 reached such an extent that they threatened Türkiye's national borders and national security. German divisions launched attacks on Yugoslavia and Greece on April 6, 1941; and reached Turkish territory by June. General Ion Antonescu, taking the developments for granted tried to draw Türkiye into war on the side of the Axis Powers; to this end he invited Turkish Ambassador to Bucharest Tanrıöver to his office.

When Tanrıöver said, "*Who could have thought that the German Army would swarm and occupy Greece and the islands in the Mediterranean Archipelago close to Anatolian shores in such a short time?*".Ion Antonescu responded by claiming, "Romania and Türkiye should establish close cooperation with Germany, this is the only way we can protect our mutual interests in the region."

Tanrıöver confronting such a pressure replied declaring, "*Turkish Government has no intention of taking an action against Germany. Should the German Army ever attacks Türkiye our government is ready and resolved as ever to defend our national borders. Our government is determined to do so; a Turk's word has always been, is, and will be a word of honor, no one should question whatever he is resolved to do*."[27]

As is reflected in such talks, some of the results drawn from the documents pertaining Turkish Republic's Ambassador to Bucharest, Hamdullah Suphi Tanrıöver's diplomatic contacts with the Romanian statesmen between the years 1940-1943 are as follows:

Türkiye was compelled by Germany, Italy, and Romania to abandon her non-military politics and take sides with the Axis Powers; the intensity and the harshness of these pressures yielded in time to more formal levels depending on the developments at the fronts. At the diplomatic talks held between the sides, exchange of information on the national security of both countries was generally conducted on the basis of friendship.[28]

Ambassador Hamdullah Suphi, in the talks he held with the Romanian vice Prime Minister and Minister of Foreign Affairs Mihail Antonescu on June 2, 1942, and on August 4, 1942, declared that "Türkiye is determined to keep her non-military politics;" adding that "Türkiye is resolved to maintain her non-military politics despite the changes that might occur as a result of German advancement in the Caucasus." Tanrıöver, in his meeting with the Romanian vice Prime Minister and Min-

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

ister of Foreign Affairs Mihail Antonescu on June 23, 1943, pronounced that the Turkish nation had deep sympathies towards the Romanian nation, that both nations were bound to each other with common interests, and that the Turkish government was giving utmost importance to the Romanian people's cause as if it were his. Hamdullah Suphi never made any concessions on the non-military policies of the Turkish Government.[29]

Hamdullah Suphi Tanrıöver retired from the Turkish Embassy in Romania on December 5, 1944. On returning Türkiye he took his place at the TGNA as a deputy; having had dedicated his life to Turkishness and Turkism died on June 10, 1966, in Istanbul.[30] Rather than being respected as a poet and a man of letters, Hamdullah Suphi is highly respected for his eloquence and rhetorical skills. Although he entered the Turkish literary scene as a poet and critic, he found his due place within the cadres of National Literary Movement and in Turkish Hearth. He is one of the ardent proponents of Turkism movement initiated by Ziya Gökalp, Mehmet Emin Yurdakul, and Müftüoğlu Ahmet Hikmet; he only seconds to Ömer Naci in the Turkish World as a national orator.

Turkish Republic's Ambassador to Bucharest, Hamdullah Suphi Tanrıöver, of the ATATÜRK's era[31], who returned home with invaluable services, owing to his idealist character had served within the framework of Turkish Foreign Policy whose bases were set by ATATÜRK; and spent great effort for the ever-developing Turkish-Romanian friendship at all levels of higher governmental echelons.

REFERENCES

ARAL, Hamid; Dışişleri Bakanlığı 1967 Yıllığı, Ankara, 1968.

ARASLI, Altan; Avrupa'da Türk İzleri, Vol.I, Kültür Bakanlığı Publications, 2001.

AYBARS, Ergün; Türkiye Cumhuriyeti Tarihi, Cilt I, Dokuz Eylül Üniversitesi Publications, Ankara, 1995.

Birinci Dünya Harbi'nde Türk Harbi Romanya Cephesi, Cilt:VII, Gnkur. Harp Tarihi Dairesi Publications, Ankara, 1967.

CIAHIR, Nicolae; Atatürk Döneminde Türkiye-Romanya İlişkileri, translated by Çağlar ENNELİ, Türkler, Vol.16, 2002.

DAĞISTAN, Adil; "Hamdullah Suphi'nin Romanya Büyükelçiliği ve Gagavuz Türkleri", Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, Issue 54, Ankara, Kasım 2002.

EKREM, Mehmet Ali; "Atatürk ve Romanya Kamuoyu", I.Milletlerarası Türkoloji Kongresi Bildirileri, Vo:I, İstanbul, 1979.

.....; "Hamdullah Suphi Tanrıöver'in İkinci Dünya Savaşı Yıllarında Bükreş'teki Diplomatik Faaliyetleri", XI.Türk Tarih Kongresi-5-9 Eylül 1990, Ankara, 1994.

.....; "İkinci Dünya Savaşı'nda Türk-Rumen İlişkileri: Almanya'nın Antonescu Hükümeti Aracılığı İle Türkiye Üzerine Baskıları", X.Türk Tarih Kongresi 22-26 Eylül 1986, Vol.VI, Ankara, 1994.

KARPAT, Kemal; Balkanlarda Osmanlı Mirası ve Milliyetçilik, Timaş Publications, İstanbul, 2012.

KUSHNER, David; Türk Milliyetçiliğinin Doğuşu, Kervan Publications, İstanbul,1979.

SOYSAL, İsmail; Türkiye'nin Siyasi Andlaşmaları, Vol.I, Türk Tarih Kurumu Publications, Ankara, 1983.

ŞİMŞİR, Bilal N; Atatürk ve Yabancı Devlet Başkanları, Türk Tarih Kurumu Publications, Ankara, 2001.

Tarihte Türk-Rumen İlişkileri, Gnkur. ATASE Bşk.lığı Yayınları, Ankara, 2006.

TEK, Müfide Ferid; "Hamdullah Suphi Bey", Türk Yurdu, Vol.6, Issue 2, Şubat 1967.

TEVETOĞLU; Fethi; Hamdullah Subhi Tanrıöver, Kültür Bakanlığı Publications, Ankara,1985.

ÜLKÜSAL, Müstecip; "Hamdullah Suphi Tanrıöver ve Dobruca Türkleri", Emel Journal, Issue 35, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Publications, Ankara, 1966.

NOTE

[1] TEVETOĞLU, Fethi; *Hamdullah Suphi Tanrıöver*, Ankara, Kültür Bakanlığı, 1985, pp. 14-15.

[2] TEVETOĞLU, p. 27, 41.

[3] TEVETOĞLU, p. 73.

Hamdullah Suphi, took up a position at the Deed Office in 1907; he began his teaching career the following year at the Haghia Sophia High School by lecturing on Rhetorical Skills, History of Civilization, and giving French lessons. Hamdullah Suphi who worked as an interpreter at the Istanbul Municipality in 1909, was appointed to the Istanbul Teachers'

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

School in 1910, and to the Istanbul University Faculty of Letters as a lecturer in 1913. Having received his professorship he began giving courses on Turkish Literature and Pedagogy. Applying to the Ministry of Education he instigated the establishment of Department of History of Turkish and Islamic Fine Arts; changing the curriculum, set by his predecessor Halid Ziya Uşaklıgil, that was based on the studies of Eugène Véro's book dedicated to the analyses of aesthetics and fine arts: *L'Esthétique*. Hamdullah Suphi dedicating his all his energy to the lecturing in this newly founded discipline, handed the course devoted to the development of good manners over to İsmail Hakkı Baltacıoğlu, who he believed would teach better than himself.

[4] Towards the end of the Sultan Abdülhamid II reign, Turkish intellectuals – among whom were Şemseddin Sami, Necib Asım, Veled Çelebi, Mehmet Emin Yurdakul – formed a cultural Turkish nationalist intellectual circle. Following the declaration of II. Constitutional Monarchy the activities of the group were made public; however, with the increasing of freedom the intellectuals having diverse opinions prevented the group from taking up its former status. In December 1908, Turkish Association, to undertake studies on all Turkish peoples' history and culture, was founded with the efforts of Yusuf Akçura; nevertheless, association's being open only to the intellectuals and its profound interest in language reform did not bring the expected support from the society at large. It was replaced by the Turkish Hearth in 1912; the aim of this group was to improve the national education, as well as to promote Turkish peoples' economic and social statuses.

KUSHNER, David; *Türk Milliyetçiliğinin Doğuşu* [Birth of Turkish Nationalism]. Kervan Yay., İstanbul, 1979, pp. 153-154.

The short lived Turkish Association, Turkish Fatherland League, and the Turkish Learning Society that were founded after the Second Constitutional Monarchy, and their publications like *Turkish Association*, *Turkish Fatherland and Learning Journal*, their founders, administrators and writers were in fact to set the bases for the Turkish Hearth and its publication the *Turkish Fatherland*. TEVETOĞLU, p. 102.

[5] In the speech he made at the Ottoman Parliament he said, "You are not a National Assembly. You do not have an army, or money, or a government. If you could only and possibly declare that you are supporting the National Movement that started in Anatolia as the representative of last hope of freedom you can become a National Assembly. Or else, the first English corporal to peep through that door has the power to and will take you to any prison he likes."

[6] TEVETOĞLU, pp. 137, 157-159

[7] ŞİMŞİR, Bilal N; *Atatürk ve Yabancı Devlet Başkanları*, Vol. IV, Ankara, TTK Publications, 2001, p. 36.

[8] ARAL, Hamid; *Dışişleri Bakanlığı 1967 Yıllığı* [Ministry of Foreign Affairs Almanac 1967], Ankara, 1968, p. 849.

[9] KARPAT,Kemal; *Balkanlarda Osmanlı Mirası ve Milliyetçilik* [Ottoman Heritage and Nationalism in the Balkans], İstanbul, Timaş, 2012, pp. 305-306, 315.

The Gagavus are the Turkish speaking Orthodox Christians who are known to be still living in the regions of Varna, Balchik, Russia, Basarabia, Southern Kazakhstan, Frunze, Tashkent, Fergana, Aktyubinsk, and in Semipalatinsk. The Gagavuz first settled in the western coastline of the Black Sea, mainly in the Varna region, and lived there until the end of the nineteenth century. Upon the invitation of the Russian Tsar, most of the Gagavuz moved to settle in the region known as Basarabia (today Moldavia), north of the Danube River. Some of those new settlers later moved to the inners sections of Russia. It is a well known fact that most of the Soviet Gagavuz people had still been preserving their languages and traditions in the 1960s. The Gagavuz, who were the Seljuk Turks affiliated to İzzettin Keykaus, accepted the Christian faith between 1318 and 1320. It is claimed that the Gagavuz yielding before some external pressures accepted the Christian Orthodox faith in the 14th Century and became affiliated to the Istanbul Romaic Patriarchate. Hence, some influences of the Christian religious practices made their way into the Gagavuz customs and folklore. For example, while the names were Christianized family names remained their Turkish characteristics. In other words, first names, indicators of the Islamic faith, were cast aside but the family names denoting the ethnic and linguistic origins were left intact. Although some of the customs and beliefs were adapted to Christian terminology they are in fact mostly of the Turkish customs and beliefs.

[10] KARPAT, pp. 305-312.

Evaluation of the historical data pertaining to the earliest settlements of the Gagavuz the theories suggesting that they moved from Anatolia and those claiming that they took northern route to their present homeland intersect at one point; that is there were Turkish peoples in Rumelia even before the Ottomans moved in. The first historian to propound the Anatolian origins of the Gagavuz, and their being the followers of Izzettin Keykaus (1238-1278) was the well known Bulgarian historian G.D. Balascev. He published his findings in Sofia, 1939. The publication, embracing the preface written by George I. Bratianu, was translated into

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Romanian with the efforts of Hamdullah Suphi Tanrıöver, the Bucharest Ambassador of the time. Balascev only took Seyyid Lokman's *Oghuz Chronicles* as his reference. In other words, Balascev did not analyze Yazıcıoğlu Ali's *Seljuk Chronicles*, in fact forms the source of Seyyid Lokman's work, covers the history of the Seljuk Turks migrating from Anatolia to the Balkans between 1281 and 1420s. Yazıcıoğlu Ali's work gives additional information on the groups migrating from the south to Dobrudja as of 1281. Despite not making use of this invaluable work Balascev did not only gave concrete theory on the origins of Gagavuz by complementing Seyyid Lokman's work with Georgius Pachymeres's *de Michaele et Andronico Palaeologis Libri Tredecem* and Nikepheros Gregoras's *Byzantina Historia*, but also propounded that the name Gagavuz was derived from the very name of Keykavus. Balascev, asserted that the Seljuks moving with İzzettin Keykavuz pronounced the letter "k" as "g" and therefore the name "Gagavuz" should have been pronounced as "Kakavuz" [Keykavus]. Wittek, who clarified the origins of the Gagavuz, aside from simple variations, is of the same opinion with Balascev. Prof. Dr. Kemal Karpat, states that Hamdullah Suphi Tanrıöver, who had a profound interest in the Gagavuz was asked to put all his notes on the Basarabian Gagavuz together, and to complete his studies on the history and folklore of the Gagavuz. Karpat, further claims that Tanrıöver had managed to publish a 200-page book by bringing the limited number of materials that were available in his hand. Observing the bases of the theories put forward we learn that Seljuk Sultan Izzettin Keykaus II., not being able to resist the Mongol pressures and finally following his defeat in a war against the Mongols he sailed from Antalya to Istanbul and took shelter in his maternal uncle Byzantine Emperor Michaele Palaeologis VIII, whose empire had recently been freed from the Latins. Having lived in Istanbul for a while, Izzettin Keykaus asked his uncle for a land to rule, I order to fulfill his nephew's request Palaeologis VIII gave him the Dobrudja region. The emperor by giving those lands to Seljuk Turks was in fact intending to form a means of pressure and thus secure his lands against the Bulgarian state of Trnova. Izzettin Keykaus after having received the lands he was given sent a message to his paternal uncle Sarı Saltuk, who was living around Iznik then, and enabled settling of 20.000 Seljuki Turks in Dobrudja (a rich coal region), in Kavarna, and Balchik regions in 1263. Meanwhile, Sarı Saltuk himself settled in Babadagh in the north of Dobrudja. As it is uncertain that Izzettin Keykaus settled in Dobrudja, it is generally accepted that he preferred to stay in Istanbul in pursuit of regaining his throne in Konya. Nevertheless, *Oğuzname* [Oghuz Chronicles] and the *Selçukname* [Seljuk Chronicles] reveal that Izzettin having had involved in a plot against the Emperor in 1264 was imprisoned at the Enos castle. Later an army composed of Tartars, Bulgars, and of Seljuk Turks (better known as the Oghuz) took Izzettin from the castle and handed him over to Bereke Khan in Crimea. Soon the Turks who had settled in Dobrudja immigrated to Crimea to be with the highly respected Izzettin. His son, Melik Constantin, and one of his daughters took Christian faith. Paul Wittek who made an in-depth analysis of Balascev's thesis under the light of Yazıcıoğlu Ali's Seljuk Chronicles, covering the events between 1281 and 1420, brought significant findings to light. His studies propound that following İzzettin Keykaus's death in Crimea, 1278, his uncle Sarı Saltuk, gathered the Oghuz, who had followed İzzettin from Anatolia to Crimea, the migrants, and re-settled them in Dobrudja around 1280-90. His findings also revealed that Sarı Saltuk died some twenty years later, around 1300, in Babadagh. Thus, we learn how Sarı Saltuk, about whom Seyyit Lokman in his *Oghuz Chronicles* said had moved to Crimea, came back to Dobrudja, and was buried in Babadagh. The Seljuk Turks (the Oghuz), who had emigrated to Dobrudja in 1263 under the leadership of Saltuk Baba (Saltuk Dede or Sarı Saltuk) from Anatolia during the reign of İzzettin Keykaus and re-settled in Dobrudja in the 1280s, first met with the Ottoman Army, advancing under the command of Yaksi Bey, hundred years later, in 1388 and joined them. Recent studies conducted on the Gagavuz seem to acknowledge this very fact.

[11] TEVETOĞLU, pp. 206-208.

[12] TEK, Müfide Ferid; "Hamdullah Suphi Bey." *Türk Yurdu* [Turkish Fatherland], February 1967, Vol. 6, Issue. 2, p. 2.

[13] CIAHIR, Nicolae; *Atatürk Döneminde Türkiye-Romanya İlişkileri* [*Turkish-Romanian Relations During Atatürk Era*],Trans. Çağlar Enneli,*"Türkler",* Vol. 16, (2002), p. 655.

Diplomatic Turkish-Romanian Relations had ceased during the First World War. Turkish Republic's first Ambassador to Bucharest, Cevat Bey, was appointed in March 1924; likewise, Romania appointed M.Georges Filality as an Ambassador to Ankara. ŞİMŞİR, pp. 5-8.

[14] *Tarihte Türk-Rumen İlişkileri* [Turkish-Romanian Relations in History], Ankara, Gnkur. ATASE, 2006, p. 145.

[15] SOYSAL, İsmail; *Türkiye'nin Siyasi Andlaşmaları* [Political Treaties Türkiye Signed], Vol, I, (1920-1945), Ankara,TTK, 1983, p. 437.

[16] DAĞISTAN, Adil; "Hamdullah Suphi'nin Romanya Büyükelçiliği ve Gagavuz Türkleri"

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

["Hamdullah Suphi's Ambassadorship to Romania and the Gagavuz Turks"], *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi* [Journal of Atatürk Research Center], İssue 54, Ankara, Kasım, 2002. p. 820.

[17] ARASLI, Altan; *Avrupa'da Türk İzleri [Turkish Traces in Europe],* Vol. I, Ankara, Kültür Bakanlığı [Ministry of Culture], 2001, p. 300.

[18] *Birinci Dünya Harbi'nde Türk Harbi* [Turkish War During the First World War], Vol. VII, Romanian Front., Ankara, TGS Depratent of War History, 1967, pp. 27-31, 95.

[19] *Tarihte Türk-Rumen İlişkileri,* p. 138.

[20] AYBARS, Ergün; *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi* [History of the Turkish Republic], Vol. I, Ankara, Dokuz Eylul University, 1995, p. 151.

[21] Nicolae, TITULESCU; (1882-1941), He served as the Romanian Minister of Foreign Affairs during the years 1927-1928 and 1931-1936.

[22] EKREM, Mehmet Ali; "Atatürk ve Romanya Kamuoyu" ["Ataturk and the Romanian Public Opinion"], *I. Milletlerarası Türkoloji Kongresi Bildirileri* [Proceedings of the I[st] International Congress of Turcology], Vol. I, İstanbul, 1979, p. 38.

[23] ÜLKÜSAL, Müstecip; "Hamdullah Suphi Tanrıöver ve Dobruca Türkleri" [Hamdullah Suphi Tanrıöver and the Dobrudja Turks], *Emel Journal,* Issue 35, 1966, p. 36.

[24] EKREM, Mehmet Ali; "Hamdullah Suphi Tanrıöver'in İkinci Dünya Savaşı Yıllarında Bükreş'teki Diplomatik Faliyetleri" [Hamdullah Suphi Tanrıöver's Diplomatic Mission in Romania During the Second World War], *XI. Türk Tarih Kongresi* [*Proceedings of XI. Turkish History Congress*], September 5-9, 1990. Vol. VI, Ankara, 1994, p. 2516.

The article taking place in the footnote was written under the light of the documents obtained from Romanian Foreign Ministry Archives, (File: 71, Turkey, 1939-1943; File: 61-63).

[25] General Ion Antonescu acted as the Chief of Romanian Council of Ministers in the 1940-1944 period. Being an ally of Germany he declared war on the Soviet Union. He was toppled on August 23, 1944, imprisoned, and executed in 1946.

[26] EKREM, Mehmet Ali; "İkinci Dünya Savaşı'nda Türk-Rumen İlişkileri: Almanya'nın Antonescu Hükümeti Aracılığı ile Türkiye Üzerine Baskıları" ["Turkish-Romanian Relations During the Second World War: German Pressure on Türkiye Through the Antonescu Government"], *X. Türk Tarih Kongresi* [Proceedings of X. Turkish History Congress], September 22-26, 1986, Vol. VI, Ankara, 1994, p. 3112.

[27] EKREM, Mehmet Ali; "Hamdullah Suphi Tanrıöver'in İkinci Dünya Savaşı Yıllarında Bükreş'teki Diplomatik Faliyetleri" [Hamdullah Suphi Tanrıöver's Diplomatic Mission in Romania During the Second World War], *XI. Türk Tarih Kongresi* [Proceedings of XI. Turkish History Congress], September 5-9, 1990, Vol. VI, Ankara, 1994, pp. 2516-2517.

The article taking place in the footnote was written under the light of the documents obtained from Romanian Foreign Ministry Archives, (File: 71, Turkey, 1939-1943; File: 61-63).

[28] *Tarihte Türk-Rumen İlişkileri,* pp. 159-160.

[29] EKREM, Mehmet Ali; *"İkinci Dünya Savaşı'nda Türk-Rumen İlişkileri"* [Turkish-Romanian Relations during the Second World War], p. 3117.

[30] TEVETOĞLU, p. 214.

[31] ŞİMŞİR, pp. XVII-XVIII.

ATATURK had a long and close friendship with the Romanian King Carol II, who personally informed ATATURK that he was "declared, by his father King Ferdinand I, as his successor and the King of Romania" in 1930. ATATURK having congratulated him through a note he sent to Turkish Republic's Ambassador to Bucharest, sent him an official letter. Their friendship and close ties continued in the following years as well. Turkish Ambassador to Bucharest, Hamdullah Suphi Tanrıöver, presented his Letter of Credence to the Romanian King "with the special greetings" of ATATURK, on June 27, 1931. King Carol II, coming to Istanbul, in June 1938, on board the royal yacht "Luceafarul" was welcomed by the Prime Minister Celal Bayar and the Minister of Foreign Affairs, Tevfik Rüştü Aras, off the coast of Büyükdere, to hold a meeting with ATATURK. The meeting was held on board the Savarona on June 19. In the talks, Romanian King's honoring Istanbul from time to time and his being entertained at the Florya Atatürk's Pavilion was accepted. King Carol II, who visited Istanbul again in August 1938 could not meet ATATURK but was entertained at the Atatürk's Pavilion. On his departure the Romanian King sent ATATURK a note of gratitude. ATATURK's death three months after the King's visit was met with great sorrow in Romania. The day ATATURK was buried; a mourning ceremony was declared in Romania. Romania sent an official delegation headed by one of the ministers, a military unit, and a battleship. Romanian Minister of Air, General Paul Teodoresco, represented the King Carol II at the funeral ceremony. The Romanian delegation assisted by a Romanian military squad took part in the ceremony held in Ankara. The Romanian torpedo boat "Maria Regina" accompanied the "Yavuz" battleship that carried ATATURK's body from Istanbul to Izmit.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

THE ROMANIAN PRINCIPALITIES, THE OTTOMAN EMPIRE AND THE CRIMEAN WAR. POLITICAL AND MILITARY CONSIDERATIONS

SERGIU IOSIPESCU *

Abstract

The Crimean War represented a defining moment in the history of the Romanian Principalities, while its outcome paved the way to their subsequent unification. The paper below analyzes the course of the war from a Romanian perspective, as revealed by the diplomatic documents from that time.

Keywords: *Romanian Principalities, Crimean War, Ottoman Empire, Russian Empire, France, Britain*

On June 26, 1853, a manifest of Tsar Nicholas I announced Europe that, in the face of Porte's refusal to accept the Russian demands for a Russian protectorate over the Christians from the Ottoman Empire, he "arrived at the decision to advance our armies in the Danubian Principalities". After assiduous diplomatic negotiations, on October 4, 1853, the Porte demanded Russia to evacuate the Principalities in fifteen days, the refusal to do so being considered a *casus belli*.

Thus, the Romanian Principalities garnered the entire attention of the diplomacies of the major powers, their situation determining the maritime policy of the maritime powers in Eastern Mediterranean and soon enough in the Black Sea. From a strategic and even geopolitical point of view, especially given the experience of the last Russian-Ottoman war – the one of 1828-1829 –, the occupation of the Danubian Principalities constituted a direct and immediate threat on Constantinople, on the Straits, in face of which, just like in 1849, the maritime powers could not remain passive.

At that time, the old Ottoman ahidnâmes – or "capitulations" – for the Danubian Principalities (Moldavia and Walachia), dating back from the 15th and 16th centuries, had become obsolete not only because of their age, but also because of the major change in the international balance of forces in the Black Sea, the latter due to the political and military rise of Russia and its territorial conquests. Through a tenacious effort, military and diplomatic, Russia had managed to replace the old link between the Romanian Principalities and the Porte with

* Senior researcher, Institute for Political Studies of Defence and Military History.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Emperor Napoléon III

the provisions of its own peace treaties with the Ottoman Empire, starting with the Treaty of Kutchuk Kaynardji (July 21, 1774) and ending with the Treaty of Adrianople (September 14, 1829), going as far as obtaining the protectorate over them, as a preparation for their complete annexation. At the same time, since 1806, the military occupation of the Principalities had become the familiar prelude to Russia's wars against the Ottoman Empire. This premise had taken shape almost ineluctably in the face of European diplomacy during the dispute for the Holy Sepulchre, which constituted the prelude to the Crimean War[1].

Immediately after the Russian occupation of the Principalities, the French ambassador to the Sublime Porte, La Cour, presented to his British colleague in Constantinople, Lord Stratford of Redcliffe, the opinion of the Cabinet from the Tuileries, or maybe just that of emperor Napoléon III, which envisioned their future independence and the immediate abrogation, due to the Russian occupation, of any treaties referring to them[2].

In what the Romanian Principalities were concerned, the most recent agreement between the Russian and Ottoman empires, namely the Treaty of Baltá Liman (May 1, 1849), materialized through the appointment of Prince Barbu Știrbei in Wallachia and Prince Grigore Alexandru Ghyka in Moldavia, who governed in accordance to the conditions of the joint Russian-Ottoman occupation that ensued following the defeat of the Revolution of 1848.

The end of the joint occupation, on May 10, 1851, allowed Prince Barbu Dimitrie Știrbei and Prince Grigore Al. Ghyka to speed up the development of Wallachia and Moldavia. This was also visible in the military field and the reports sent by the French general consul to Bucharest, Eugène Poujade, updated on a regular basis Emperor Napoléon III and his government on the evolution of the Romanian Principalities.

In early 1852, the armed forces were estimated at "16.444 bayonets in Wallachia: /…/ 4.937 regular line troops with two artillery batteries of six pieces each, gendarmes, all mounted – 4.659; border guards – 6.848; all perfectly armed and equipped /…/". The recently established military school (1850) also drew youth to the military field, despite the reduced number of available positions. In October 1852, the French general consul signaled that "Russia stopped taking an interest in the Principalities and watching over their progress, it now considers that everything that is done here is against it, prompting its representative to see with great dissatisfaction the importance granted by the Prince to the development of the army and of infantry, the reviews, the patriotic allocutions with military overtones that he holds during his various

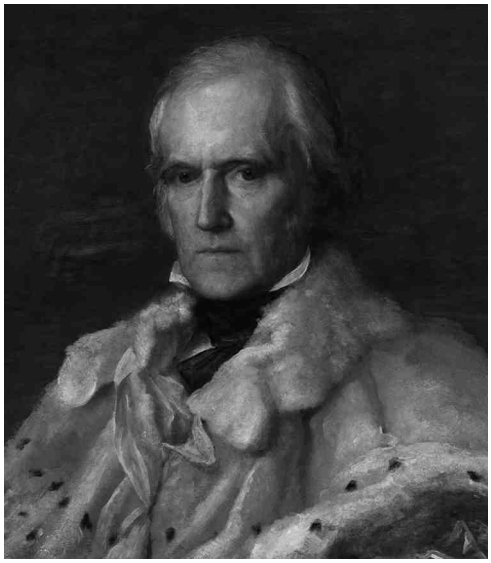

Lord Stratford of Redcliff

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

inspections". The mountain and water borders began to be seriously guarded since 1851. The training of troops improved in the Principalities, Moldova requesting from Munich manuals of training, war applications and bridge building. The territorial troops were trained for the front service, just like the line troops. In December 1852, the same French general consul reported that Prince Ştirbei elevated Wallachia's armed forces "at an respectable level /.../ today they are able to maneuver coherently and precisely", concluding that "Romanians are good soldiers and horsemen; they quickly prove military allure; with good officers, their regiments would command respect; those from the Austrian army offer a clue on what the Moldo-Valachians are capable if they are well led or enrolled in an army with military spirit"[3].

Following a conversation with Prince Ştirbei regarding an article published on December 11, 1852, in "Gazette d'Augsbourg", according to which the Porte considered Wallachia's army as a contingent of the Russian army, Eugene Poujade reproduced the Prince's response, who said that he preferred absolute silence regarding the progresses made in the country and army; the complete purging of the Russian officers had just ended three months before. The conversation was revealing for the new evolution and new spirit gaining traction in the Principalities.

Therefore, the declaration made by Prince Ştirbei to the diplomatic representative of the Emperor regarding the news of an imminent Russian occupation – which already caused despair in the Principalities – may seem stunning: "But this occupation can become crushing for the country, it can span for many years. It is a calamity that France and Britain should help us free from. Why don't their fleets enter Bosporus? Once arrived here, the two maritime powers will say to Russia: when you will leave the Principalities, we shall leave Bosporus. Or even the Porte would have the chance to declare the independence of the Principalities under Europe's guarantee and the ambassadors of France and Britain should suggest this idea. The situation has never been more opportune". Being perfectly aware of the significance of the declaration made by the Romanian Prince, the Director of Foreign Affairs from the French Ministry of Foreign Affairs, Edouard Thouvenel, relayed it to London, for the British cabinet. After all, it represented a remarkable prediction regarding the international developments from the coming years.

During July 1853, the Romanian Principalities were once again subjected to a new Russian occupation (the fourth in the 19th century). Prince – and General – Mikhail Gorchakov commanded the 4th infantry corps and partially the 5th corps (81.540 soldiers, 5.741 auxiliary troops, 1.646 officers, out of whom 201 general staff officers, and 196 cannons). At the Danube, the Ottoman army commanded by Omer Pasha numbered about 145.000 soldiers. While the Ottoman commander drew to his army numerous former Polish and Hungarian revolutionaries, Prince Gorchakov counted on Romanian troops, evaluated at 11.702 soldiers.

Because of the international ambiguity, of Russian and also of British and French hesitations to engage in an armed confrontation, for a while the situation in the Principalities remained marked by confusion. The Princes and their governments remained on positions and so did the foreign diplomats accredited in the capitals and in the important cities. Through the general consul in Bucharest, Eugène Poujade, and his colleagues from Iaşi and Galaţi, the Emperor Napoléon III and his government were kept updated not only about the general evolution, but also about the troop movement and the military operations from the Lower Danube and Dobrudja.

Therefore, on July 4, 1853, the French vice-consul Castaing reported from Iaşi the passing of the Prut River a day earlier – on July 8, that is –, through Sculeni, of 10.000 infantry soldiers under the command of General Dannenberg. While their camping had been prepared in the villages close to the capital, the Russian troops reached Iaşi during the night, on a heavy rain and after a one day march through hot weather, prompting them to enter by force in the homes of locals, where they aggressively demanded food. Other troops had previously passed the Prut River through Leova, on July 2, so in a short span of time there were in the Principality 44.000 Russian soldiers, equipped with heavy and light artillery, with a transport fleet and an ambulance service. From July 8 onwards,

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

the Russian invasion encompassed the other Romanian principality, Wallachia.

The detailed data on the composition of the Russian occupation army had been immediately conveyed to the French consulate by the ruling prince, Ghrigore Alexandru Ghyka. The figures provided were rather precise, as his government dealt with the Russian requests for all sorts of provisions, for the improvement of the road from Reni to Galați, for the creation of a boat service on the Danube, for the establishing of a hospital with 450 beds in Focșani. While Russian requisitions also targeted individuals, those imposed on the government were immediately communicated to the French consul in Iași[4].

The Russian diplomacy soon abandoned the good manners: on June 22 / July 4, 1853, the ambassador to London, baron Brünnow, wrote to count Nesselrode: "The presence of the British squadron to Tenedos did not prevent the occupation by our troops of Iași and Bucharest. This fact puts an end to the talks, Russia obtaining a decisive victory, despite the British parliament, government and newspapers. I have nothing else to add to this argument, which is the best and the strongest of them all". On October 9, 1853, sultan Abdul Medjid I sent an ultimatum to the tsar, demanding the latter to evacuate what he called "the imperial territory", and, following the Russian refusal, he declared war on October 16. Facing the injunction of the Porte, the Romanian princes Grigore Alexandru Ghyka of Moldavia and Barbu Știrbei of Wallachia retreated to Vienna, where an attempt to find a diplomatic solution to the crisis was going on[5].

Grigore Alexandru Ghyka, Prince of Moldavia (1849-1853, 1854-1856)

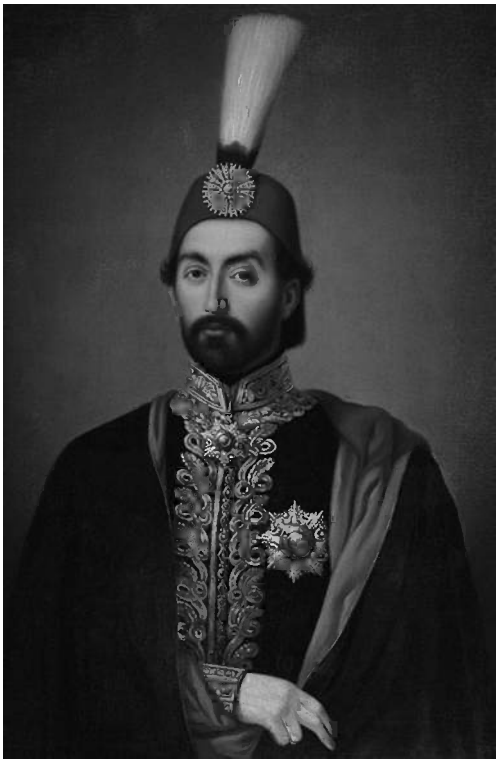

Sultan Abdul Medjid I

*

By autumn, the Russian occupation army from the Principalities of Moldavia and Wallachia numbered 84.932 people, with 312 cannons, according to the report sent on October 8, 1853, by Eugene Poujade, the French general consul. However, after subtracting the 13.000 sick soldiers from the hospitals and the troops guarding the camps and the ammunition depot, the French consul found out that the army of operation, concentrated between the Sabar and Argeș rivers, the small corps deployed in Oltenia – ready to withdraw to the main forces in Stoienești – could not number more than 47.000 people and 184 cannons.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

The French general consul to Bucharest portrayed the terrifying sanitary situation of the Russian army, detailing the fever, dysentery, diarrhea and typhus that raged in Focșani, affecting more than a tenth of the effectives. Poorly fed, with a diet based mostly on melons and fruits, inadequately sheltered, the soldiers proved very vulnerable and the Russian campaign hospitals were mediocre at best. The Russian army from the Principalities was demoralized and plagued by desertions, despite the public executions of the offenders. Despite of the orders arrived from Saint Petersburg stipulating the diet of the troops – including five meals containing meat every week –, despite the attempts of the administration of Wallachia to supply what was needed and despite the provisions arriving from Bessarabia, nothing changed, the Russian soldiers begging on the streets of Bucharest. "In the villages, the peasant where the Russian soldier is stationed has the obligation to feed him and often each home or hut sheltered four to six soldiers, while the owners and their families were forced to sleep in the stables"[6].

On October 18, under the pressure of the 30.000 soldiers commanded by Omer Pasha in the Rustchuk area, Prince Gorchakov gave the order for the occupation of the heights dominating Giurgiu, located between Slobozia and Frățești. From Rușii-de-Vede in Wallachia, the disposition of the troops of General Fischbach continued in Oltenia, through Caracal, Islaz and Segarcea.

On October 20, Omer Pasha took the initiative to cross Danube at Turtucaia and to take an islet close to Oltenița, which he occupied the next day. The Russian assault of October 23, comprised by the hesitations of General Dannenberg, ended with a withdrawal and heavy losses.

From the Russian side, the goals of the war remained rather unclear even to the officers, other than the talk about the liberation of Orthodox Christians and the annexation of the Romanian Principalities and Serbia.

On the other hand, the contact with the Romanian environment and with the Western newspapers – inaccessible in Russia at that time – initiated the officers in ideas contrary to autocracy. Russia's confrontation with the maritime powers became imminent and, with it, so was the specter of defeat once "its imagined power will be reduced and its despotic governing removed". Prince Gorchakov hesitated to admit the situation and did not know how far the repression could have gone.

However, after the third army corps was deployed at the border between the two principalities in late November 1853, the Russian army of operation, occupying Danube's left bank from Orșova to Izmail, was ready to act.

According to the report by the general consul Poujade from late October, despite the promises made to the two Romanian princes and even the instructions received from Saint Petersburg, the Romanian border troops maintained their positions, being reinforced in a few places with a small number of Cossacks: "but, in a large number of places, it was only the Wallachians, these border guards defending with determination the left bank of Danube against the Turks, who were seeking to break the laws of quarantine; they now show the same resistance to the Ottoman soldiers and relatively serious clashes took place…".

Faced with the gravity of the situation and with the lack of troops, Prince Gorchakov demanded the Administrative Council of Wallachia to supply the division of General Fischbach, operating in Oltenia, with 300 Romanian infantry soldiers, and the Romanian border guards deployed on the Danube – numbering 3.065 men –, led by Romanian unmarried officers, for "the defense of the state against the enemy". Moreover, conscriptions by force took place for the militia, with an official number of 900 but, in the opinion of Eugène Poujade, the real number was four times higher.

In early November 1854, an increasingly worried Prince Gorchakov held long talks with Nicolae Mavros – the former general inspector of quarantines – and with Colonel Solomon in order to establish how to use all the military forces of Wallachia. Such plans faced opposition even in the Administrative Council, the treasurer Iancu Filipescu being firmly against. "Most of the Wallachian officers follow with disgust the flags of the Emperor Nicholas; but no resignation is accepted and those which still are submitted can only compromise the families of the officers who dare to act", noted Eugene Poujade.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Tsar Nicholas I

In an important report addressed on November 13, 1853, to the minister of foreign affairs and partially communicated to the minister of war, the French general consul added that, with the police regime in place, it would be an illusion to hope for a move favoring the Porte in the Principalities: "the Russians are deeply unpopular and make the life difficult even to their partisans… but Wallachia lacks the elements needed for a national insurrection against an army sufficiently powerful to control a country, limiting itself to wish in a low voice the defeat of its protectors".

Despite Prince Ştirbei's decision, taken right before his departure, to withdraw the infantry regiment from Brăila to Buzău in order to avoid its engaging alongside the Russians, Prince Gorchakov ordered its redeployment and, furthermore, sent the Romanian artillery to be used in Brăila. However, the infantry from Oltenia did not obey the order and, without going to the Turks, withdrew into the mountains. The commander, Major Burileanu, threatened by exile in Siberia, died suddenly. Because of this manifest ill will, the Romanian troops were used mainly for transports and for guarding the prisoners.

Detailed reports with the plans of the Russian positions reached Emperor Napoléon III and his government thanks to the same Eugene Poujade. What the Russians were silent about was the beginning of the Romanian rebellion in Oltenia. In early 1854, the infantry soldiers from the county of Mehedinţi raised against the Cossacks detachments. The village of Izvoarele from the same county rebelled against the Russian orders to participate to transports, more detachments of Cossacks being needed to suppress the peasants "exasperated by the ill treatment they were subjected to".

Even though the Cossacks, under the command of Colonel Solomon, killed women and children, the Russians troops were eventually forced to retreat because the peasants joined the border guards. The peasants from two more villages burned their homes and withdrew to the Ottoman camp of Ismail Pasha. An all out insurrection broke out in January 1854 in the villages from Oltenia, outraged by the Russian demands and threatened with conscription[7].

Facing growing Romanian opposition, in late 1853 and early 1854 the Russian command encouraged the creation of a Greek volunteer corps, whose organization was entrusted to General Salas, a Swiss by origin. At the same time, the series of defeats on the Danube line caused profound discord among the Russian high ranking officers, the generals accusing each other for the defeat at Oltenița, Giurgiu, Turnu, and Calafat. This desperation also reflected on the Bulgarian peasants from the convoys of Ottoman troops, who were maltreated, they who were about to be liberated!

In Oltenia, too, the fighting from Calafat-Cetate from the end of December 1853 and beginning of January 1854 ended with great losses for the Russians, just like those from Oltenița, all of them being blamed by the Russian and Soviet historiography on the incapacity of the Baltic high ranking officers, the insufficient training of soldiers and especially on the numeric superiority of forces under the command of Omer Pasha.

The nebulous projects of Tsar Nicholas I and of some of his court of Pan-Slavist orientation regarding the universal anti-Ottoman rebellion of Christian populations from the Balkans under the sign of religious liberation did not produce the expected results, the Ottoman authorities generally standing out for their tolerance towards Orthodox Christians.

*

As early as October 17, a note by the Russian chancellor, count Nesselrode, with the

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

consent of the Tsar, warned the British government that, by entering with their fleet in the Black Sea, Great Britain and France will make war with Russia inevitable. For the cabinets of Tuileries and St. James, the presence of Tsar's armies at the Danube and the threat of a surprise landing at Constantinople (now Istanbul) by Russian expeditionary corps arriving on a flotilla leaving from Crimea represented a sufficient reason for the ambassadors of the maritime powers to order, on October 20, 1853, the British and French fleet to enter the Sea of Marmara after the expiration of the ultimatum and the beginning of the state of war between Russia and the Ottoman Empire.

The British government intervened to grant a loan of 200.000 pounds in gold from London and Paris to the Porte in order to continue war with Russia. At the same time, Lord Aberdeen received in Paris the delegation of the Polish exile, led by count Wladislaw Zamoyski, who too insisted for Britain's support for the war effort of the Porte.

In a personal letter to Nicholas I (December 11, 1853), Franz Joseph justified his cooperation with Britain and France, showing that it was the latter who forced him to join under the threat of the tricolor flag in Italy – where it would provoke a general uprising –, led by similar attempts in Hungary and Transylvania. Consequently, he asked the Tsar to make peace in order to avoid the danger. The letter represented Austria's entry into the orbit of the maritime powers and the complete isolation of Russia.

The destruction on November 30 of an Ottoman patrol force by the Russian fleet from Sevastopol (led by Admirals Pavel Stepanovich Nakhimov and Fyodor Novosilski) in front of the fortified port of Sinope led to escalation of the tensions between the maritime powers and Russia. As Admiral Pavel Nakhimov himself feared, the victory of Sinope, the destruction of the Ottoman patrol force of Osman Pasha offered the British and French fleets the opportunity to enter the Black Sea. Count Alexei Feodorovich Orlov too considered that the victory of Sinope made the war between Russia and the maritime powers inevitable.

On January 16, 1854, count Nesselrode conveyed to the maritime powers Russia's protest against the entry of their fleets in the Black Sea; the Russian ambassadors to London and Paris were instructed by the Tsar to break diplomatic relations in case the two powers declared themselves on the side of the Ottoman Empire.

At this date, the French ambassador to the Porte had sent lieutenant-colonel Dieu on a fact finding mission to the general headquarters of

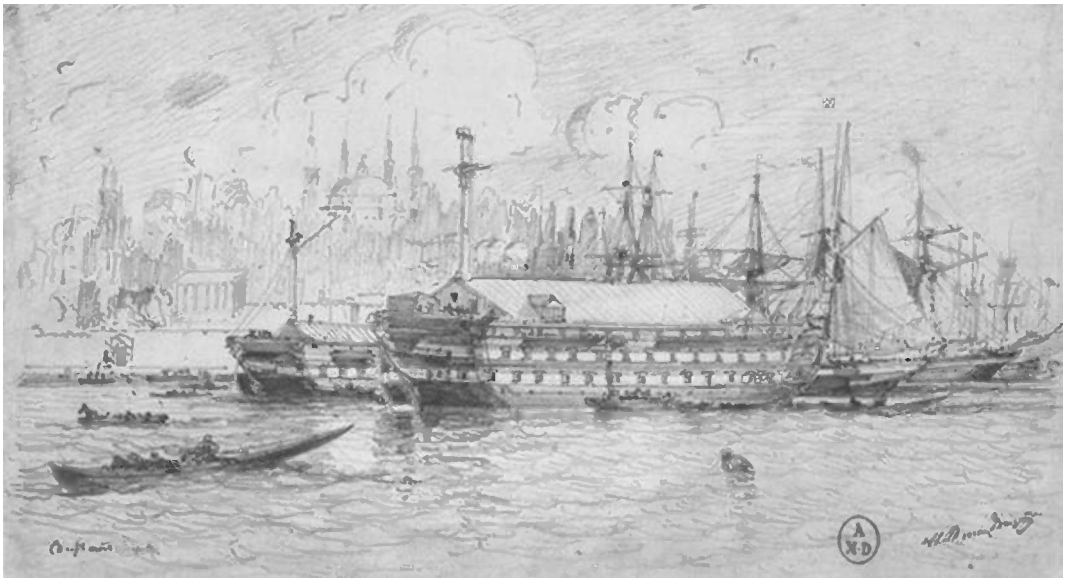

French fleet in Constantinople

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

the Ottoman army on the Danube, in Şumla. Omer Pasha was confident in the strength of the fortified bridgehead from Calafat, which represented a major challenge for the Russian troops in Oltenia. The French officer sought to personally assess the situation by visiting the entire theatre of military operations on the Lower Danube, from Vidin to Silistra.

On January 29, 1854, Emperor Napoleon addressed directly to the Tsar, proposing to withdraw his troops from Moldavia and Wallachia, promising, in this case, to pull out the allied fleets from the Black Sea and to start negotiations for a new treaty between Russia and the Porte, endorsed by the other four major powers.

At the same time, talks had already taken place in Paris and London regarding the deployment of an expeditionary corps to the Ottoman Empire, being studied the possibility to land troops near the Gulf of Saros and demarches being started to overcome the suspicions of the Porte and to obtain its consent through an express convention. The operation envisioned about 45.000 French soldiers and about 20-25.000 British soldiers.

On February 5, 1854, the British ultimatum had been issued to the Russians to evacuate the Principalities until April 30 and, on February 11, as a consequence of Tsar's refusal to offer an answer, the government of Queen Victoria ordered the embarking of troops from Malta with destination Constantinople.

With the support of the Queen Amalia of Greece, the Court of Saint Petersburg tried to organize a diversion through a Greek insurrection against the Turks.

The rapid succession of events also determined the reaction of the cabinet in Vienna: Count de Buol, seemingly alarmed by the agitation of the "provinces" from the Danube and of Montenegro, proposed the French cabinet to join the maritime powers in defending the authority of the Sultan anywhere the latter would have been threatened. It was one of the very first manifestations of Austria's interest driven by cupidity to intervene in the Romanian Principalities. For the time being, the French imperial cabinet decided to leave the proposal unanswered, subordinating it to the Porte's consent and to Austria's adoption of an unequivocal international position.

Tsar Nicholas's negative response followed soon, ending with the statement that "in 1854, Russia is no longer what it was in 1812". In the same vein, on February 21, 1854, the Tsar made public his manifest regarding the breaking of diplomatic relations with Britain and France.

On the front from the Lower Danube, the military actions of the Russians against Calafat (February 1854, General P.P. Liprandi), Nicopolis (February, General K.A. Schilder) and the Ottoman troops that crossed the Danube through Silistra stalled.

However, alarmed by Russians' movements at the Danube, the French ambassador to Constantinopol, General Baraguey d'Hilliers, had sent staff colonel Dieu to the camp of Omer Pasha at Şumla. From here, the latter went to Calafat in order to advise Ahmed Pasha in his action against the Russian positions from Maglavit and Poiana. The Ottoman camp from Calafat war fortified and Colonel Dieu had words of praise for the Ottoman soldier, despite the questionable abilities of the officers.

According to the information gathered by Lieutenant-Colonel Dieu, in late March and early April 1854, claiming that the Russians had set up a trap, the Ottomans completely evacuated Dobrudja.

Together with the other news sent to Paris from Constantinople and from the Danube, these would eventually shape the opinion of the decision factors from London and Paris and, first and foremost, of the French emperor, having a major impact on the elaboration of the future plans of military action.

The information sent by Colonel Dieu determined General Baraguey d'Hilliers to advise Omer Pasha to strengthen the left flank of his army, namely the positions from Rustchuk to Silistra, so that the Ottoman army from the Danube would not be repelled, its communications with Şumla intercepted and thus captured in South Dobrudja. The French government wanted Omer Pasha to avoid a decisive engagement until the arrival of the allied expeditionary corps in Turkey.

On March 2 and 3, 1854, Britain and then France had given an ultimatum to Russia to evacuate the Romanian Principalities in no more than two months. The court from Saint Petersburg did not accept the ultimatum and

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

the Tsar ordered Danube's crossing. On March 23, 1854, an army corps under the command of General Lüders crossed the Danube near Galați, in Northern Dobrudja, while other troops traversed through Izmail. The Ottoman forces from the fortifications nearby Izmail put a serious fight. The Russians occupied without fight Tulcea, Isaccea (March 24) and Măcin (March 25), which had been abandoned by the Turks. However, this promising offensive soon came to a halt because of the threat posed by the Austrian military presence in Transylvania. Simultaneously, the only uprising from the Ottoman Empire, unleashed in the spring of 1854 by the Greeks from Epir, who did not enjoy the support of the Albanians, Vlachs and Slavs, represented rather a threat to the Greek throne than to the Sultan, as ambassador Meyendorf warned count Nesselrode.

On March 31, 1854, the British Parliament voted, after long debates, for declaring war against Russia. Emperor Napoléon III communicated to the Senate his declaration of war, to which Monsignor Dominique Auguste Sibour, the archbishop of Paris, added the efficient character of the confrontation which aimed to eradicate the "heresy of Photius". It also represented an answer to the proclamation of the Tsar, who saw himself as the only defender of the faith.

The key of the Russian campaign of 1854 had to be Silistra, the weak point of the Ottoman defense from the Lower Danube. Tsar's decision to send here Engineer General K.A. Schielder – the one who had an important contribution to the fall of the fortress in 1829 – was significant. On March 24, 1854, the Russian siege of Silistra began, fortified batteries being installed around the fortress, supplied by ships on the Danube, river gunboats being also deployed. Most of the engineer works were executed by Romanian peasants, coerced by the occupation authorities.

In anticipation of the war in the Balkans, the Tsar sent to Bucharest the supreme commander of the army, Field Marshal Paskevich. However, the Prince considered the campaign on the Danube as useless and strategically dangerous, his decision being to withdraw the Russian armies to the left of the Prut River. Therefore, the siege of Silistra lacked by far the vigor that General Schielder wished for. At the end of April 1854, in the attempt to avoid provoking the Austrians, Prince Paskevich ordered the evacuation of Oltenia. A confidential report (Greve to Menshikov, Bucharest, April 23, 1854) communicated the attempt of the Assembly (Divan) of Wallachia to deter this measure: "His highness, after listening to all these claims, maybe did not manage to calm the members of the state, but he did instill in these gentlemen a certain notion of discipline, telling them loud and clear that they are fools and, secondly, that it is not their business to give orders regarding the movement of the troops, adding that if he, his highness, would find it necessary, he would withdraw even from Bucharest without firing a single shot". The same report highlights the joy of the "democrats and turkophiles" at the news of the Russian withdrawal.

The British ambassador to Constantinopol was assaulted by the representatives of the Polish exile, headed by Zamoyski and Wysovski, looking to advance their cause once with the war with Russia. The issue of forming a Polish legion, as well as the formation of auxiliary corps for the Ottoman army was on the agenda during the second half of April 1854, but the Viscount of Redcliffe preferred to wait the arrival of Lord Raglan. "Plan for acting up Wallachian and Circassian resistance, which have introduced me to men of high spirit and persevering characters, laudable for military coldness and enduring patriotism".

The British ambassador intervened to replace the governor of the island of Samos in order to prevent an attack by the Greeks. The new appointment was Ion Ghica[8].

Under these circumstances, on May 12, 1854, Gheorghe Magheru[9], the former revolutionary and General, sent the French ambassador to Constantinopol, General Baraguey d'Hillier, a long letter advancing the cause of the Romanian nation. This was not the first Romanian intervention to the French embassy to Constantinopol, but the continuation of the efforts to determine the Porte to confirm through a new firman the old rights to autonomy of the Principalities. The situation from Oltenia, abandoned by the Russians, urgently brought to the attention of the Romanian circles from the Ottoman Empire the issue of forming a Romanian legion to participate to the war, thus

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

exerting "their right to take part in the defense of the motherland under their national flag". After showing the enormous exploitation of the Principalities by the Russian occupation, Gheorghe Magheru denounced Austria's opposition to the Romanian cause and to the arming of the population of the Principalities and its participation to the fight against the Russians. The former revolutionary did not hesitate to threaten Austria, which "might see the Principalities, under the inspiration of the allied powers, leading the rising of all the Romanians from Transylvania, Banat, Bukovina and Hungary, who form together a population of four million". His letter ended with a call addressed to the allies to accept the participation of the Romanian Principalities to the war. "The Principalities, besides their part in helping the S[ublime] P[orte] in such grave circumstances, seem to not have the right, while enjoying a certain independence and assured of their autonomy rights, to combat at home this enemy of civilization and to reject a protectorate that is killing them and wants to take away their nationality?".

The publication in Britain of the reports of Lord Hamiltor Seymour regarding the proposals of the Tsar hastened Austria's decision. On April 20, 1854, an Austro-Prussian agreement of political military cooperation was signed in Berlin. Consequently, 95.000 soldiers were called to arms, strengthening the forces from Austria's Carpathian border.

The cabinet from Vienna also managed to sign two conventions with the Porte, ensuring its right to temporarily occupy Albania, Montenegro and Bosnia, as well as the Romanian Principalities. Aware of the danger, Field Marshal Paskevich wrote to Menshikov on April 23 that he would maintain a supposed offensive on the Danube in order to draw here the allied forces and to deflect the landing units from the Russian shores. At the same time, he drew the attention on the policy and strategy of the allies, who were waiting for Austria's decision; under these conditions and in order to avoid the situation to become even more serious than in 1812, he hoped that Tsar's orders would occupy "direct positions" in order to ensure at least the security of the fleet.

*

In early April, once with the start of the landing of the allied troops in Varna, staff lieutenant-colonel Desaint, the chief of the publishing and political service of the French army, asked Omer Pasha, in the name of General Canrobert, who was the temporary commander-in-chief, for information regarding the enemy, needed for the joint plan of operations. While concise, the clarifications offered by the Ottoman Generalissimo on April 16, 1854, are worth mentioning. At that date, the Russian army cops (General Lüders), which crossed the Danube through Măcin, Isaccea and Tulcea, numbered 45.000 people and about 150 cannons, its avanposts being between the landing places in Dobrudja and the Karasu Valley. After he enumerated the Russian troops from Wallachia, Omer Pasha stated that the most probable Russian action was "the siege of Silistra, the monitoring of Varna and Şumla (now Šumen) and the entrenchment on Karasu in order to have a base of operations until the movements of the allies start to take shape".

For an incipient coordination with the Ottoman army on the Danube (Omer Pasha), General Bosquet, the commander of the 2nd infantry division, participated personally to a reconnaissance mission, from Varna to Balchick and Şumla. The joint fleet was anchored in Balchik. Its presence and the assumption of troops onboard determined General Lüders to be concerned of having his communications lines cut off. Admiral Hamelin had sent three steam ships on a reconnaissance mission between Varna and Odessa, the shores of Dobrudja having only one single place adequate for landing.

Through the fortified Provadia, General Bosquet went to Şumla: "Omer Pasha – he wrote – is the military man I imagined: superior to everyone around him, thinking and working a lot and, I think, having a very clear vision. He is a man that can help Turkey rise; anyway, he will continue to play with superiority the role he will be given in this war /.../". The Şumla position and the entire defense seemed to the French general calculated efficiently by the Ottoman commander, approving the latter's opinion that a Russian action towards Varna and Şumla was impossible as long as Austria could not be compelled to join the allies, a case

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

in which "he sees the front line retreating as far as Bessarabia". Very important is also the reproduction by General Bosquet of the opinion of the Ottoman commander regarding the situation from the Lower Danube and the Principalities: "For Omer Pasha, the general spirit in Bulgaria (Turks and Christians) is excellent and I tend to believe him even from the little I have seen. As for Wallachia, he wholeheartedly and in good faith explained to me that he long tried to stop the Wallachians from taking the arms and starting the insurrection because he did not want to cause any harm until the proper moment fully comes – but that he thinks at this insurrection as a cannon that is just about to fire. According to him, the Russian knout caused a complete aversion as far as Bessarabia, where encouraging revolts took place". The French general found the morale to be high, as well as the faith in the allied victory and in the positive consequences of the latter[10].

A Turkish irregular cavalry corps (10.000 horsemen) was deployed to Bazargic, in Dobrudja, for reconnaissance and to avoid a surprise attack by the Russians.

At the same time, at the Dépôt de Guerre in Paris, a summary was being prepared for the usage of Marshal de Saint Arnaud, containing the information collected from the Lower Danube in 1848 at the order of General Aupick, the document ending with an important observation: "I admired the lively national feeling, this pride of the Roman origins that emboldens the patriots to dream of the restoration of ancient Dacia, taking from the Russians Bessarabia and from the Austrians Bukovina, Transylvania and Banatul Timişoarei. It is truly a mass of 8 million people, descendents of Trajan's colonists, covering the territory delimitated by the Carpathians to the North, by the Danube to the South, Tisa to the West, Dniester and the Black Sea to the East"[11]. First sent to the Emperor, together with the corresponding cartographic material, these summaries profoundly influenced Napoléon III regarding the Romanians. The "masses" of 8 million belonging to a reborn Romanic nation resonated perfectly with the "Napoléonic ideas"!

The information received by General Bosquet from Omer Pasha was not far from the truth. A number of Romanian fortyeighter revolutionaries (Ştefan Golescu, C.A. Rosetti, Dumitru Brătianu, Nicolae Golescu, A.G. Golescu, I.I. Filipescu, Vasile Mălinescu and others) arrived from the West in the Ottoman Empire and in the Lower Danube. N. Apolonie, Gr. Ioranu, Ioniță Magheru took advantage of the Ottoman bridgehead from Calafat in order to enter Oltenia and call the population to rise against the Russian occupier. The rebellion took off immediately in the counties of Mehedinți and Dolj, also involving the border guards under the command of Grigore Scurtulescu. The momentary halt of the rebellion, caused by the savage repression at the hands of the Cossacks led by Colonel Solomon, lasted only until the spring, when the unrest became widespread.

The British ambassador the Porte – the "great consul" – enumerated the Porte's variants: "another plan in contemplation is to raise the inhabitants of Lesser Wallachia against the Russians, and it seems to be of a very plausible character". As for the creation of a "foreign corps", comprising the expatriates from various countries, and of the Polish legion, Viscount of Redcliffe directed Lord Raglan to Count Zamoyski, Generals Wisowski and Klapka, the latter being well known for the defense of Komárom. The British ambassador was in touch with all the officers and thought they all could be used.

Meanwhile, the former fortyeighter revolutionary and member of Wallachian regency, Ion Heliade-Rădulescu, arrived to the Şumla camp, militating for the creation of a Romanian legion that should fight alongside the allies. But Austria's opposition, as well as the imminent occupation by the double monarchy of the Romanian principalities, halted the attempts of the former Romanian revolutionaries to act in the North of Danube.

*

On May 4, 1854, General Lüders left from Hârşova to Silistra, where he joined the siege troops (May 5/6), who would eventually encompass 70 infantry battalions, 64 cavalry squadrons and 4 Cossacks regiments, equipped with 200 field cannons and 10 siege cannons. The mortality was terrifyingly high, with 8 deaths at every 40 wounded or sick. The Ottoman garrison numbered 20.000 soldiers.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Almost simultaneously, Marshal de Saint-Arnaud arrived to Constantinople, immediately sending Colonel Henry to the headquarters of Omer Pasha from Şumla. Here, there were around 45.000 Ottoman soldiers and Omer Pasha believed that the Russians refrained from attacking him because they feared the allies might land at Varna.

In Silistra, General Schielder put his hopes in the bombarding of the fortress, which would have paved the way for taking it with the support of the troops of General Lüders, located on the Dobrujan bank of Danube.

But, on May 4, 1854, Prince Paskevich showed the Tsar that the Principalities could not be possibly retained if 60.000 Austrians fell behind the Russian front; in this case, the Russians will have to resort to forced withdrawal, being chased by 100.000 French and Turks. The letter then dashed Tsar's hopes in a general uprising in the Balkans against the Turks and recommended the immediate withdrawal from the Principalities, before the deadline of the Austrian ultimatum. The old prince of Warsaw had in mind the terrifying image of a defensive war, stretching from the Baltic to the Danube, against the whole of Europe – but especially against Austro-Prussians and the Ottoman army, whom strength he did not ignore. The supreme blow to the Tsar came through the recognition of a situation similar to that of 1812, when the Russians only escaped the French by having three days advance ahead of them.

In his reply, on May 11, 1854, Tsar Nicholas I considered that the junction of Franco-British forces with those of Omer Pasha could not take place before June and, under these circumstances, the situation must be exploited in the South of Danube, being also ready to repel the Austrians.

The Russian siege of Silistra restarted on May 15, 1854, and Omer Pasha's calls for help reached the allied headquarters on the banks of Bosporus, from where Marshal Saint-Armand was writing to the emperor that, unfortunately, the preparations were not over.

Only due to the insistence of Lord Stratford to the Ottoman Divan that the services were eventually able to organize in the places that the Porte made available.

On May 31, the first French troops boarded in Gallipoli in order to organize their camp on June 2 on the heights North of Varna, the ones chosen a month earlier by General Bosquet. It was hoped that this vanguard would represent a boost for the morale of the Ottoman forces, who were pressured on the Danube by the Russians.

The situation became increasingly dire as the enemy forces had numerous agents informing them on every movement of the allied troops. Under these circumstances, Marshal de Saint-Arnaud created an office of secret intelligence, "whose guiding agents to offer, if not all the desired guarantees, at least those based on the old and multiple relations in Bulgaria, Wallachia, Moldavia and, up to a point, the Russian army".

Under these circumstances, the French Marshal wrote to the Ministry of War that, while from a military point of view time does not advantage the Russians and while it is needed to concentrate the allied forces in order to strike the decisive blow to the weakened enemy, "in the political situation we find ourselves, it is impossible to sit idle, as the Turks are waiting, the Austrians are waiting, the Wallachians are waiting, Europe is waiting" (emphasis added). On May 19, 1854, Marshal de Saint-Arnaud, Lord Raglan, the serasker and Roza Pasha arrived in Varna, where they held talks with Omer Pasha. At this moment – and later on –, the supreme Ottoman commander was expecting the imminent fall of Silistra and did not dare to risk his troops in a counter-attack in the open, preferring the Franco-British help.

The Russian assault of the fort of Arab Tabia, attempted on May 28, 1854, ended in failure and caused heavy losses. During the same day, near Caracal, at the bridge from Teslui, a part of the Alexandriiski Hussar Regiment, led by Colonel A.N. Karamzin – the son of the historian with the same name –, was crushed, being ambushed by more numerous Ottoman forces. Nevertheless, this local victory emboldened the Turks, meaning that the withdrawal of the army corps led by General Liprandi took place in uncertain conditions.

Meanwhile, on June 4, for the safety of the Russian troops besieging Silistra, a "vanguard" (Khrulev) was established, meant to cover the direction Şumla-Silistra; it only had isolated clashes with the troops of Omer Pasha.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

The siege of Sevastopol

After the death of General Schielder, hit by a grenade (June 13), Prince Gorchakov, faced with the orders of Prince Paskevich, canceled the assault of Silistra and lifted the siege after June 20. The Tsar, just like Paskevich, had information that Austria might enter the war on July 1st, something that determined the orders of withdrawal, first from Silistra. The Tsar favored a concentration of troops in Ploiești in order to counter the Austrians, while the other forces could have been evacuated to Izmail. Also, news was circulating regarding the landing of one British and two French divisions in Varna.

The Russian withdrawal, which started immediately, ended with heavy losses in the battles from Giurgiu (June 23-25). The covering of the withdrawal was then done in Frățești.

In early June, in a letter sent to Gorchakov, Tsar Nicholas I pondered to resist the Austrians on the Siret River. The Tsar doubted the allied troops were able to intervene against Gorchakov's army: "more likely, they would save their efforts for the landing in Crimea or in Anapa".

At the end of August, the remaining Russian troops evacuated Dobrudja, crossing to Izmail. The evacuation of the Romanian Principalities represented a terrible blow dealt to the public opinion in Russia, especially to the Pan-Slavist circles and even more so to the Tsar Nicholas I. For the critics of the regime, it also represented the defeat in the war with the allies.

On June 29, 1854, after receiving a report on the Russian works at Silistra, now abandoned, and information from the Austrian ambassador to Constantinople, Brück, Marshal de Saint-Arnaud wrote to the minister of war in Paris that he cannot understand the causes of the Russian withdrawal from the Principalities: they must have taken place either under the pressure of the allied landing in Varna, either because of the advance of the Austrian occupation troops. He also mentioned a potential political decision of the Tsar to spare Austria in order to have its support when signing peace.

Once with the gradual concentration of the allied armies in Varna, the action of the Polish exile also intensified, hoping to exploit the war for the liberation of Poland and even of Ukraine. In the Ottoman Empire, the exponent of these ideas was the former insurgent from 1831, Michał Czajkowsk, who had become Sadyk Pasha, the commander of the Cossack detachment from the army of Omer Pasha.

Regarding the restoration of Poland, the position of Emperor Napoléon III was ambiguous, as it could have endangered the ties with Austria and Prussia, thus prolonging the war. Regardless, through negotiations with the Austrian ambassador to the Porte, Brück, the participation of Poles and Hungarians was accepted only at the Caucasian frontier of the Ottoman Empire.

In early July, the instructions sent by the Ministries of War from Paris and London to the commanders of the French and British armies from the East demanded them to refrain entering Dobrudja and chasing the Russians beyond Danube in order to keep all the effectives and resources for an imminent expedition in Crimea and for the siege of Sevastopol. This "capital" action could only have been given up

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

in case of a large and proved disproportion of forces. It was stipulated that a Turkish army corps led by allied officers to take Perekop in order to cut off the isthmus or to execute a diversion in Circassia; occupying Anapa and Sukhumi Kale, "the only points that Russia kept on this littoral". Lord Raglan was also immediately told about "the interdiction to expose his army to the destructive action of the fever in Moldavia".

Observing the received orders, Marshal de Saint-Arnaud demanded a maritime reconnaissance on the Northern and Eastern shores, based on which he made the plan for a simultaneous landing in Sevastopol, Anapa and Lupiak Kale, the latter also to support the rebellion of Shamil.

*

On June 1st, 1854, the information gathered showed that the gradual withdrawal of the Russian army from the Danube continued, while maintaining an important number of troops in Călărași and Giurgiu. In fact, the withdrawal of such an army – together with its storehouses, equipment and hospitals, would have required 10.000 carriages, but the Romanian Principalities were exhausted after one year of occupation. The Russian morale was very low, desertions taking place despite the terrifying punishments. In Oltenia, Ottoman troops were seen as liberators and severe orders had been given that all requisitions had to be paid. According to the latest news sent by informants from Moldavia, Russian troops were preparing a defense line on the Siret River in order to operate even against the Austrians and were hastily fortifying Focșani in order to make it an important strategic point.

In the midst of these feverish preparations and hardships in Varna, in the night of June 27 to 28, 1854, the troops defending Silistra were informed that one of the Russians divisions had left its positions on the Danube with 2.000 carriages and was heading to Brăila.

According to the report by a Romanian officer who had left Bucharest eight days prior to join the allies, the storehouses, the artillery and the Russian hospitals had been evacuated to Focșani. After presenting to the commander of the French Army of the Orient the Russian disposition in Silistra, Omer Pasha added: "The Wallachian soldier who gave me the information, in which I trust, stated that in their army [Russians – S.I. note] "une grande demoralisation aussi bien parmi les officiere que parmi les soldats, et que les généreux parmi les quels règne un désacord complet, critiquent réciproquement et hautement les actes les uns des autres".

The siege of Silistra ended after 42 days, causing numerous deaths and casualties, the Romanian officer mentioning the foot contusion of Marshal Paskevich, whom he had seen in Călărași. Two young British engineering captains, Butler and Bellard, together with their fellow countryman Nasmith, had efficiently contributed to the defense of Silistra, in which the first died heroically.

By the end of the month, the Ottoman Generalissimo had already sent three irregular cavalry regiments to chase a Russian division, two to Rasova and the third to Karasu.

According to the information collected by the British captain Simmons from the Royal Engineers, among others from a Romanian officers that had deserted from Bucharest on the symbolic date of June 11 – the date in which the 1848 Revolution broke out in Wallachia –, who had arrived to Şumla through Vidin, the Russian storehouses had been evacuated to Buzău and in Bucharest there were no more than 4.000 Romanian soldiers and as many Russians, constantly rotated. The last remaining troops in Oltenia were preparing to leave Slatina. The British captain did not fail to mention the role in the siege of the brigade led by Bikram Pasha (British General Cannon), who, by maneuvering in the Deliorman forest, had threatened the rear of the Russian disposition around Silistra.

The news regarding the lifting of the siege of Silistra by the Russians led to an incredibly fast reaction from the British government. On June 29, the instructions sent to Lord Raglan formally prohibited him to enter Dobrudja or to chase the enemy beyond the Danube, the British government claiming that nothing is "more necessary than an expedition in Crimea and the siege of Sevastopol". An ottoman corps led by British officers was about to occupy the

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Perekop isthmus, which was a mission of outmost importance and which potentially may have required supplementary forces. A naval expedition was supposed to block the strait of Yeni-Kale in order to intercept the reinforcements sent by the Russians to Crimea. In case the expedition to Crimea seemed impossible to the two commanders, then they had to occupy Anapa and Sukhumi, the last remaining Russian position in Circassia, and an Ottoman army corps had to land on the Eastern shore and join Shamil's forces, going for Tiflis. The Ottoman army from Asia, from the pashaliks of Trebizond, Erzurum and Kars, reorganized by Kurshid Pasha (General Guyon) – who enjoyed the trust of he British government –, was expected to act in a convergent manner.

In agreement with the Franco-British alliance, the minister of Foreign Affairs, Drouyn de Lhuys, conveyed these instructions to his colleague from the Ministry of War, Marshal Vaillant, but, in order to elaborate the missions of the Army of the Orient, also communicated a second letter, drawn up according to the orders of the Emperor for the Marshal de Saint-Arnaud.

This second letter, from the French foreign minister to the ambassador to London, Count Walewski, dated July 6, 1854, began with the announcement that the Austrian ambassador to Paris supposedly made regarding the imminent entry of the troops of Franz Joseph in Wallachia and their desire for military cooperation. Count Walewski had to communicate to Lord Clarendon that Austria had to be assured that it would not be left alone in the war with Russia and that it would receive reinforcements from the allied troops in the needed proportion.

Obviously, the idea contradicted the instructions sent by the British government to Lord Raglan and sought to exploit the ties of the major maritime powers with Austria and the necessity to use it against Russia. The essence of Napoléon III's thinking could be seen at the end of the correspondence between Drouyn de Lhuys and Marshal Vaillant, which affirmed France's long term interest to be present in the Principalities, so that French, British and Ottoman forces to be alongside the Austrians in a part of their territory: "The Emperor wants it *dearly*"[12] [original emphasis].

Cought between a long term political perspective and the recommendation regarding the immediate military operations, Marshal Vaillant, who considered as insufficiently clear the intentions of the Russians, kept postponing, favoring to keep Varna as the base of operations.

Eventually, the decision regarding the action plan for future operations largely depended on the military action of Austria, which had an army of 100.000 men in Transylvania, with the same number preparing in Bukovina and a reserve of 30.000.

Therefore, July 1854 represented a moment of crisis for the Eastern war and the solution had to be found, first and foremost, by the French supreme commander. He was pressured by the Emperor Napoléon III, who wanted victory over the Russians by attacking their siege forces from Silistra in order to throw them in the Danube, then to create a French military presence in the Romanian Principalities in order to counter the impact of the Austrian occupation, thus paving the way for a durable French influence. On the other hand, under the conditions of the alliance with Britain, Marshal de Saint-Arnaud had to prepare the expedition to Crimea or on the Eastern shore of the Black Sea in order to liquidate the Russian military presence. The strategic decision taking was hampered by the serious situation of the French expeditionary forces, who were hardly hit by the terrible cholera epidemic, by the shortage of landing equipment and, last but not least, by the lack of information regarding the enemy.

On July 10, the report of the Office of Military Intelligence signaled the crossing of the Danube through Giurgiu of the Ottoman division under the command of Hassan Pasha: "The inhabitants of Giurgiu welcomed Turkish troops and ensured them that everywhere people are very content with the Ottoman troops, who left in the towns only small detachments that commit no crimes and do not interfere in the administration of the country"[13]. In the crossing of the Danube and the action of repelling the Russian troops, the recognition went to Bikram Pasha (General Cannon) and his corps. General Soimanov, the commander of the Russian 10th Devision, had

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

set the remaining storehouses on fire and had withdrawn in the direction of Focşani.

In Călăraşi, too, almost half of the Russian forces that had participated to the siege of Silistra were now on their way to Brăila.

In Dobrudja, the 7th Infantry Division (General Ushakov), from the Osten-Sacken corps, occupied the fortifications of Măcin and Isaccea – both restored after being taken over from the Ottomans – and three regiments of Cossacks had their outposts on the line comprising Hârşova, the South of the Babadag forest, Gaugagia ("Kaukadie") and Karaharman. In the Babadag forest, the locals were used by Russians to cut trees in order to use them for fortifying Silistra. The withdrawing Russian troops had attracted a part of the Bulgarian population (8.000 people, 2.000 carriages) from the pashalik of Silistra in order to settle them in Bessarabia.

Simultaneously with the naval reconnaissance (Admirals Bruat and Lyons) of the theater of operations from Crimea and Sevastopol – Generals Canrobert and Sir George Brown, Colonels Trochu and Lebeuf –, Marshal de Saint-Arnaud decided by mid-July 1854 an expedition to Dobrudja. On the other hand, after the Russians had abandoned the siege of Silistra, units of the Russian army had been signaled in Northern Dobrudja. At the same time, as the British papers had published detailed news regarding the imminent allied expedition in Crimea and against Sevastopol, Marshal de Saint-Arnaud considered necessary to create the diversion in Dobrudja.

At the same time, in his negotiations with Omer Pasha, the military commander of the future Austrian occupation troops demanded an exclusive zone in Oltenia to the River Olt, then in Western Wallachia to Bucharest, something that revealed the scale of the projects of the Cabinet from Vienna. The annexation of Oltenia represented only a fraction of these projects, derived from the previous occupation of 1718-1739.

At the same time, the Russian army continued its "embarrassing" withdrawal to Iaşi, with a line of defense on Siret River. Regardless, the intention of Omer Pasha was to establish his headquarters at Rustchuk.

In addition to these considerations, of which General Canrobert was well aware, there was Napoléon III's urging to not to miss the opportunity to throw the Russians in the Danube and to establish the French flag as close as possible to the Romanian Principalities or even inside them.

In Marshal de Saint-Arnaud's view, there was also the possibility to hasten the withdrawal of the Russian army from the Romanian Principalities through French military pressure at the mouths of Danube, something that corresponded to the Emperor's express wish.

In the same day when Marshal de Saint-Arnaud decided to organize the expedition in Dobrudja, the French minister of war, Marshal Vaillant, addressed a long letter to the former, in which he recommended him to keep Varna as a base and to observe Austria's decision while watching Russians' movements.

In taking a decision, Marshal de Saint-Arnaud now had to also take into consideration the instructions of Emperor Franz Joseph in order to observe the Convention of Bojadji Köy. The sovereign from Vienna demanded the withdrawal of all allied troops from the Principalities, claiming that only Austria had the right to occupy them[14].

The wish of the French emperor to put the flag of his country in the Principalities proved completely justified in order to counter Austria's aims. In addition, Napoléon III continued to skillfully manipulate the Court from Vienna, which oscillated between the annexation of the Principalities and the fear for its possessions in Italy.

Moreover, through a Franco-British-Ottoman agreement, in the autumn of 1854, Princes Grigore Ghyka and Barbu Ştirbei were reappointed in order to counter the effects of the Austrian occupation and their reigns prolonged until the summer of 1856, after the end of the Crimean War.

In mid July, after he established his headquarters in Rustchuk, Omer Pasha managed to consolidate the bridgehead on the left bank from Slobozia Giurgiului, the Russian troops (about 15.000 soldiers) being fortified on the heights from Frăţeşti, dominating Giurgiu. Another 18-20 thousands Russians could still

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

be found in Călărași and several more thousands in Oltenița.

*

The French expedition in Dobrudja took place between July 21 and August 9, 1854[15]. Beyond the tragedy of the huge loss of lives, caused by the cholera epidemic, it did represent the first time since 1812-1814 that French and Russians were pitted against each other, even if this only happened at the level of vanguards. But what no one seemed to notice was the coincidence between the advance of the French troops until 40 km from Babadag and 100 km from the maritime Danube, the Russian frontier and Bessarabia, and the sudden withdrawal from Wallachia ordered by Prince Mikhail Gorchakov. The examination of the map with the theater of military operations from the Romanian Principalities and Dobrudja reveals this remarkable coincidence and the true, yet ignored value of the expedition and sacrifice of the French troops in the Ponto-Danubian isthmus.

As a result, on August 8, 1854, the Russian ambassador to Vienna and future chancellor Gorchakov announced the official decision of Tsar Nicholas I to evacuate the Romanian Principalities. The withdrawal of the Russian troops from Iași caused one of the most important manifestations of Romanian nationalism, which is even more notable as it took place in such exceptional circumstances.

On August 18, 1854, wanting to attract in their withdrawal the Moldavian army and threatening it with the use of force, the Russian headquarters and units were faced with the blunt refusal of the artillery commander, captain Filipescu, who enjoyed the firm support of his troops. It is also worth mentioning that Filipescu had been trained in Aleski, in the guberniya of Chersonesus, and that his troops had received their instruction at the model regiment from Petersburg.

The shift of the allied theatre of war to Crimea did not mean the abandoning of the Lower Danube of the Romanian lands. The importance of Küstendje (Constanța) on the Dobrudjan shore of the Black Sea, at just 60 km from the Danube, and also the situation of the mouths of the river, blocked with sand and controlled by Russian troops, forced the high allied command to begin the construction of a road between the Black Sea port and the "Romanian village" of Rasova. According to the report by the military intendance deputy Blondeau, the plan was drawn in 1855 by French road and bridges engineers Lalanne and J. Michel, with the help of Romanian topographers, and, by February 1856, the 63 kilometer long dirt road was finalized, with wells at every ten kilometers. The road, as well the port facilities from Costanța and Rasova, improved the supply of the allied armies from the Principalities and Northern Bulgaria[16]. With this occasion, it was also envisioned a railroad between the Danube and Constanța and potentially a canal and, regardless, the future rising of the port of Küstendje.

*

In a letter sent by Lord Stratford to his wife on April 16, 1854, he presented his project,

Council of war in Paris, in 1855

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

namely "the organization of Poles and emigrants into a legion, or other kind of military body", the issue having to be fine-tuned from a military point of view by Lord Raglan; at the same time, he worked on "plans for getting up Wallachian and Circassian resistance, which have introduced me to men of high spirit and persevering characters, laudable for military boldness and enduring patriotism"[17]. He also envisioned the appointment of a new governor in Samos in order to prevent the Greeks from taking over the island.

In May 1854, while Prince Napoleon was still in Constantinople in his way to the Army of the Orient, Nicolae Golescu and C.A. Rosetti conveyed him a memorandum envisioning the unification of the Principalities with Bessarabia and the independence of the new state under a foreign Prince, with the Great Powers as guarantors. At the same time, General Magheru submitted too a similar memorandum to Lord Stratford, insisting on the value of Bessarabia and on the potential capacity of the united principality, with a population of 5 000 000, to raise an army of 100 000.

In March 1855, Nicolae Golescu addressed a new memorandum to Emperor Napoléon III himself, in which he showed the importance to create a Romanian state through the unification of the Principalities and of Bessarabia: "This country will cease to be on object of dispute between Russia, Austria and Turkey, an arena that endlessly invites them to fight /.../, but a sort of buffer zone that will make the violent clashes between these three empires impossible in the future".

In the same vein, he also advised General Magheru and Prince Ştirbei, in collaboration with the Prince of Moldavia, to seek the unification with Bessarabia and to obtain the right of hereditary monarchy with the Great Powers as guarantors.

In December 1855, under the sign of the conference of ambassadors in Constantinople, Gheorghe Magheru sent a new memorandum to Edouard Thouvenel and to the minister of Sardinia to the Porte, Baron Giovanni Ramoaldo Tecco, regarding the unification of the Principalities and of Bessarabia under a hereditary monarchy.

Nevertheless, the most important initiative regarding the return of Bessarabia to the Principality of Moldavia belonged to Prince Grigore Alexandru Ghyka and his collaborators, in a coherent demarche unfolded in the fall of 1855 and throughout the Congress of Paris. The action not only reunited the political circles from Moldavia, but, despite the risks,

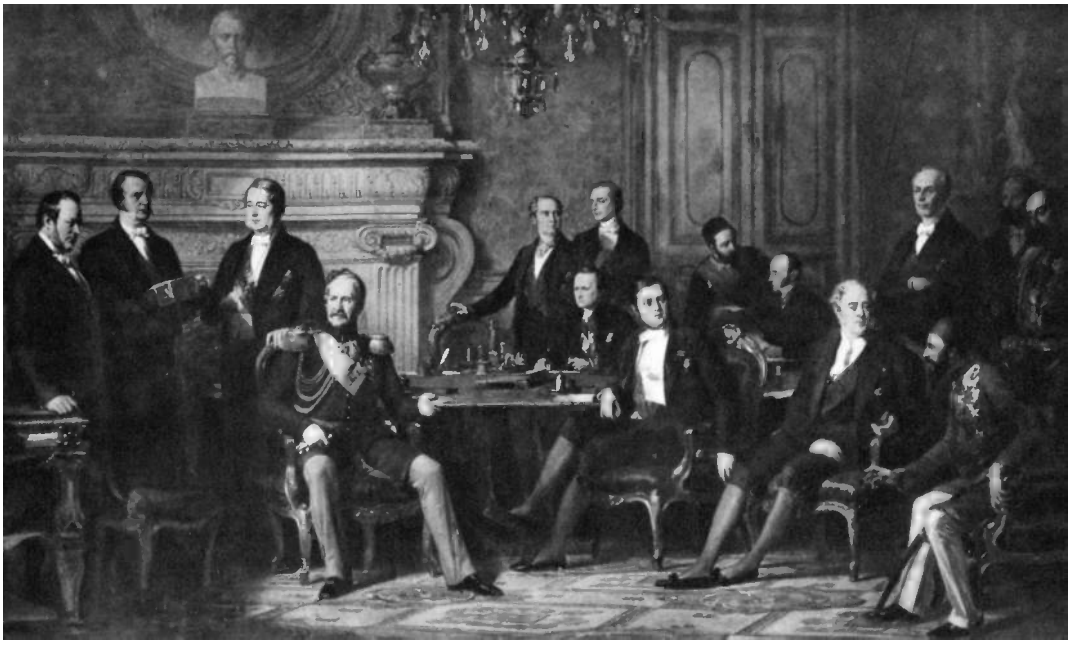

Congress of Paris (1856)

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

managed to attract personalities from Bessarabia. With ability, the idea of Moldavia's reunification with Bessarabia gained ground with the representatives in the Orient of Austria and Britain – the Great Elči Lord Stratford, Robert Gillmour Colquhoun – and of France, consul general Eugène Poujade.

Both princes sent memorandums to the representatives of the Great Powers and Grigore Ghyka even communicated his observations to the Congress of Paris. If the memorandum of Prince Barbu Ştirbey revealed his commitment to an organic evolution, the one of the Moldavian prince had a much broader scope. It was the expression of the Romanian political elite united around the Prince and it was addressed, confidentially, to Count Walewski, as future president of the Congress. The memorandum proposed sending special commissioners of the Great Powers in the Principalities and convening national assemblies to draft the new constitution, which had to respond to the real needs on the ground. It rejected not only the idea of having the Porte appointing ts (kaimakams), but also the continuation of the reigns established at Balta Liman; the regency of three ministers established by the Organic Constitution represented a guarantee of impartiality. It also considered necessary the return to a General Assembly, adapted to the needs of the time, as the only representative body wanted by Romanians, and the rapports of the Principalities with the Porte regulated by capitulations, whose confirmation represented "a commitment which Europe took on herself under the eyes of the entire world". The main provisions had to be respected: the inviolability of the territory; the election of the Prince, for life, by the nation; the right to have a native agent to the Porte; the tribute. Detailing each of them, the memorandum affirmed the right of the Principalities to defense through their own forces, conditioned the right to property on land on the adoption of their own legislation and equal taxation with that of the natives; it also stipulated the internal regulation of the land tax and vehemently rejected the assimilation of the Principalities to the Ottoman Empire. In the end, the memorandum put a matter of political science to the Congress, proposing the decisive the measure to unify the Principalities under a foreign prince, in the interest of Europe and of the Ottoman Empire.

In a letter addressed to Lord Clarendon on February 3, 1856, right before the latter's departure to Paris for the peace congress, Lord Stratford presented his principles regarding the settlement after the war, insisting on the formation of buffer states between Russia and the Ottoman Empire. In addition to the separation of Crimea from Russia, the restoration of the Grand Duchy of Warsaw, the granting of independence to Cherkessia, he considered *the restoration of the border on Dniester* one of the essential conditions for a peace in the benefit of the allies and the security of the Ottoman Empire[18]. The British ambassador had insisted before on the border on Dniester, which he considered preferable even to any kind of financial compensation[19]. On February 21, 1856, under the direct influence of Lord Stratford, the sultan issued the well known *Hatt-i humayun*, granting full equality to the citizens of the empire regardless of religion, something that was meant to counter the attempts to interfere in the internal affairs of the Porte at the coming negotiations in Paris. It thus expanded the imperial decree of Gulhane, renewing the privileges and the guarantees of all communities, regardless of social class and religion, promising the security of people, property and dignity, the respect for any religion and sect, guaranteeing the access to justice, public office and the military, at the same time condemning corruption and abuses. The Great Elči saw in this reform of the Ottoman Empire the triumph of his actions, the *Hatt-i humayun* being explicitly mentioned in the article 9 of the Treaty of Paris.

Lord Stratford's friendship towards Ion Ghica, the Romanian who became the governor of Samos, was based on their common views on the Ottoman Empire, the British ambassador being convinced that, through the *Hatt-i humayun* issued by Sultan Abdul Medjid on February 21, 1856, included in the Treaty of Paris, the inequality between Muslims and Christians was abolished[20]. In the eyes of the great British ambassador, it represented a step forward in blocking any Russian interference in the name of defending the Christian populations from the Ottoman Empire, thus erasing

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

The map of Southeast Europe after 1856

any advantage gained by Russia through the Treaty of Kuciuk Kaynardji (1774).

On March 1st, the Prince of Moldavia also submitted to the Congress of Paris the petition of some members of the clergy, nobility and corporations, the unification of the Principalities being seen as the fulfillment of the historical and European mission of the Romanians from the mouths of Danube.

*

The Treaty of Paris, signed on March 30, 1856, dedicated articles 20 to 27 to the Romanian Principalities. Regarding their international status, it enshrined their privileges and immunities, under the suzerainty of the Porte and the collective guarantee of the contracting parties. An exclusive protection, as well as a particular right of interference in their internal affairs was excluded (article 22). The Porte committed itself to maintain their administration independent and national, to preserve the freedom of religion, the legislation of commerce and navigation (article 23). In case of internal unrest, the Porte had to agree with the other powers the measures needed to restore order, no armed intervention being able to take place without the agreement of the signatories (article 26). The legislative reorganization of the Principalities was to be done in accordance with the findings of a commission of the contracting powers, which was to go to Bucharest, with the ad-hoc assemblies (divans), composed in such a manner to represent as precisely as possible the interests of all the social classes; a convention signed in Paris was to establish the final organization, constituted through a Hatti-i Sherif (articles 23-25). A separate article (number 26) was entirely devoted to the "national armed forces" of the Principalities, who had the double mission to maintain the internal order and to guard the borders. In order to repel a foreign aggression, extraordinary defense measures could be taken, with the agreement of the Porte.

The new border of Bessarabia[21] started from the Cotu Morii, on Prut River, and went down on Ialpug to the Black Sea, one kilometer east from Burnazul Lake (article 20): "the territory ceded by Russia will be annexed to the Principality of Moldavia" (article 21).

Indirectly, through the neutralization of the Black Sea, according to article 11, the Principalities were prohibited from having military ports. The creation of the European Commission of the Danube (article 26) removed the mouths of the river from the authority of the Principality of Moldavia, which, according to the article 21 of the Treaty, was the beneficiary of the territory ceded by Russia.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

The treaty reorganized the rapports between the Ottoman Empire and the Romanian Principalities according to the tradition that gradually developed in the 17th and 18th centuries from the "capitulations" obtained by the Romanian princes from the Ottoman sultans.

In the general scheme of things, the Danube Principalities occupied a central role, being closely accompanied by the status of the Black Sea and of the mouths of Danube, all of them, in fact, interdependent. The official picture of the Congress has in the background the bust of Emperor Napoléon III – the overseer of the entire transformation of 1853-1856. For France, the Treaty of Paris of 1856 meant, first and foremost, the abolishing of the provisions of the Peace of Vienna of 1815. Secondly, it also represented the French commitment to renewal by establishing a Romanian state on the Lower Danube. The Crimean War thus became the War for Romanian unity.

NOTE

[1] On this confrontation, see Alain Gouttman, *La Guerre de Crimée 1853-1856*, Paris, 2006; Orlando Figes, *Crimea. The Last Crusade*, Penguin Books, 2010; on the Russian point of view, see the monograph by *E.V. Tarle, La Guerre de Crimée*, t. I-II, Moscou, 1943-1944 which is yet irreplaceable.

[2] Report sent to the Foreign Office in June 1853, in Stanley Lane-Poole, *The Life of the Right Honurable Stratford Canning, viscount Stratford de Redcliffe*, vol. II, London, 1888, p. 283.

[3] Sergiu Iosipescu, *Nouveaux documents français relatifs à l'histoire militaire des Roumains* (in process of publication).

[4] *Ibidem.*

[5] N. Iorga, *Istoria românilor,* vol. IX, ed. Gh. Cliveti, M. Cojocaru, Cr. Ploscaru, Bucureşti, 2010, p. 162-163.

[6] Sergiu Iosipescu, *op.cit.*

[7] V. Paul Barbu, Acţiuni sociale şi antiţariste în timpul Războiului Crimeei, în „Analele Olteniei", 12, 1997, p. 51-62.

[8] For his action after 1848, see Anastasie Iordache, Ion Ghica – organizator al emigraţiei române din Imperiul ottoman după înăbuşirea revoluţiei de la 1848, în „Revista istorică", V, 5-6 (1994), p. 537-550.

[9] See also Nicolae Isar, Generalul Gheorghe Magheru şi proiectele revoluţionare din exil. Trei scrisori ale lui Alexandru Christofi adresate lui Christian Tell, în „Revista istorică", V, 5-6 (1994), p. 407-421.

[10] Sergiu Iosipescu, *op.cit.*

[11] *Ibidem.*

[12] *Ibidem.*

[13] *Ibidem.*

[14] Regarding the aims of the Austrian policy and occupation, see Leonid Boicu, Austria şi Principatele Române în vremea Războiului Crimeei (1853-1856), Bucharest, 1972.

[15] See also Cristina Marinescu, *Prezenţa franceză în Dobrogea în timpul Războiului Crimeei*, în „Cele Trei Crişuri", 7, 1-2 (1996), p. 8.

[16] Tudor Mateescu, Date noi despre contribuţia românească la construirea şoselei Rasova-Constanţa, in „Revista Istorică", 8, 9-10 (1997), p. 879-884.

[17] Stanley Lane-Pole, *op.cit.*, p. 346.

[18] Lord Stratford to Lord Clarendon, in Stanley Lane-Poole, *op. cit.*, p. 437.

[19] *Ibidem.*

[20] *Ibidem*, p. 445.

[21] V. Vitalie Văratic, *Trasarea noului hotar în sudul Basarabiei şi lichidarea aşezărilor căzăceşti din preajma Dunării*, în „Revista Istorică", 6, 5-6 (1995), p. 509-527.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK IN ROMANIAN HISTORIOGRAPHY

PETRE OTU *

Abstract

The study analyzes the manner in which the Romanian historiography reflected the personality and activity of Kemal Atatürk, the founder of modern Turkey. According to our investigations, these historiographical demarches conducted by Romanian historians can be divided into a number of stages.

The first such stage occurred during the lifetime of the Turkish leader and, for the most part, coincided with the period between the two world wars. Given the very good relations between Romania and the new Turkish state, the Romanian public opinion was particularly interested in the phenomena and processes initiated and coordinated by Mustafa Kemal, who was transforming a centuries-old empire from its foundations. In its turn, the Romanian historiography attempted to provide a coherent perspective on the transformations taking place in Turkey and on the person behind these. This is the period in which the first monographs and solid studies regarding Atatürk's activity started to be published, such as the one authored by Petre Ghiață.

The second stage coincided with World War 2, when the two countries had a different status – Turkey remained neutral, while Romania was first Germany's ally, then a de facto member of the Coalition of the United Nations. During this period, there was no groundbreaking work, the research remaining at the same parameters as in the previous years.

After World War 2, for nearly a quarter of a century, the Romanian historiography largely ignored the topics of Romanian-Turkish relations and the personality of Kemal Atatürk

In the early 1970s, given the improvement in the Romanian-Turkish relations, the personality of the founder of modern Turkey returned to the attention of Romanian historiography, the most important moment being the centennial of his birth.

After 1989, the historiographical interest remained at a high level, the Romanian historians analyzing various aspects of Atatürk's work in papers, studies and doctoral theses.

Keywords: *Kemal Atatürk, Petre Ghiață, N. Iorga, Mihail Guboglu, Mihai Maxim*

Mustafa Kemal Atatürk is, without a doubt, one of the great personalities of the 20th century. Founder of modern Turkey and exceptional military strategist, Mustafa Kemal Atatürk was dedicated a huge bibliography, his life and activity being analyzed in hundreds and thousands of volumes and also in tens of thousands of papers and articles published in Turkey and elsewhere.

Such an outstanding personality also caught the attention of Romanian historiography from early on. The present paper will succinct-

* Deputy Director, Institute for Political Studies of Defence and Military History.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

ly present the manner in which the Romanian historians portrayed the leader from Ankara, alongside their main findings, assessments and nuances. Because of the limited space, the picture sketched by the Romanian specialists will not be exhaustive, but we are confident it manages to depict the main directions in the life and activity of Mustafa Kemal Atatürk.

Sinuosities in the Romanian-Ottoman relations at the end of the 19th century and beginning of the 20th century

The relations between Romanians and Ottomans were influenced by the different status of their political-territorial formations. The Ottoman Empire, stretching across three continents, was one of the major powers of the world over a span of several hundreds years, while the Romanians lived in much smaller states – Moldavia, Wallachia, Transylvania. Following the expansion of the Ottoman Empire to South-Eastern and Central Europe, the three Romanian states gradually fell – for varying periods – under its suzerainty.

After 1859, when the modern Romanian state was established, the latter still remained under Ottoman suzerainty, but, in accordance with the provisions of the Treaty of Paris of 1856, which ended the Crimean War (1853-1856), it also entered under the collective guarantee of the seven major European powers.

Two decades later, in the context of the rekindling of the "Eastern question", Romania won its independence, its newly created army fighting alongside Russian army against the Ottomans (1877-1878). Its independence was recognized through the Treaty of Berlin (July 1/12, 1878) and was ratified by the European powers, including the Ottoman Empire.

At the end of the 19th century and beginning of the 20th century, the relations between the Romanian state, which was led since 1866 by King Carol I from the German dynasty of Hohenzollern and which became kingdom in 1881, and the former suzerain were very good, the two countries collaborating in a number of fields, including maintaining the balance of power in the Balkans.

During the First Balkan War (1912-1913), the Romanian kingdom rejected the offers of cooperation received from both belligerent sides, opting for conditioned neutrality. The Romanian authorities repeatedly declared, both in public and in private, that Romania would remain neutral in the Balkan conflict as long as the status quo in the area remained unchanged. However, if the latter happened, the Romanian state reserved the right to change its political stance. As this eventually occurred, in the form of the attack perpetrated by Bulgaria against its former allies, Romania did enter the war, its army crossing to the south of Danube in early July 1913[1].

Romania's intervention put an end to the conflict, the Peace Congress taking place in Bucharest. The peace treaty signed in Romania's capital (July 28 / August 10, 1913) created a balance of power in the Balkan region, both Romania and the Ottoman Empire working together to achieve it.

During World War 1, Romania and the Ottoman Empire acted in opposite sides, large Ottoman units deployed north of Danube fighting against Romanian ones in 1916-1917.

Romanian-Turkish relations under the sign of cooperation and mutual understanding

At the end of World War I, the Ottoman Empire was confronted with an extraordinary situation, the Armistice of Mudros (October 30, 1918), according to Turkish historiography, marking the starting point of its disintegration. This hastened the formation of the Turkish nation and the establishment of a Turkish national state, General Mustafa Kemal playing an outstanding role in this process.

The events are known all too well and we shall not go into detail. What is worth keeping in mind, however, is that the relations between Romania and the Ottoman Empire resumed on November 15, 1919, the Romanian government sending an envoy to the government in Istanbul. During the Paris Peace Conference, Romania made efforts to participate to the talks regarding the future treaty with the Ottoman Empire. Following these demarches, during San Remo conference (April 19-28, 1920), the Supreme Council admitted Romania to be represented in the International Straits Commission in the Black Sea. On August 10, 1920, Romania – through Nicolae Titulescu and

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Dimitrie I. Ghica – signed the Treaty of Sèvres with the Ottoman Empire, but, as it is well known, it never entered into force.

Regarding the "kemalist revolution" and the Greco-Turkish War, Romania chose not to get involved, despite Britain's requests to support Greece. When asked to deploy an expeditionary corps in the Straits in order to block the Turks, prime minister Ion I. C. Brătianu responded that the Romanian government did not have ships. Had Great Britain provided the ships, Romania would have considered sending troops. The Romanian proposal remained unanswered.

Romania's conduct during this major regional crisis represented the foundation of an atmosphere of cooperation with the new Turkish regime[2]. This Romanian-Turkish closeness became especially visible during the Conference of Lausanne (November 20, 1922 – July 24, 1923), which discussed the peace treaty and the status of the Black Sea Straits[3].

Subsequently, the cooperation between the two countries extended, the most important moments being the Balkan conferences of 1930-1933 and the establishment of the Balkan Pact (February 9, 1934)[4].

Mustafa Kemal Atatürk

Romania also supported Turkey's demarche to change the status of the Black Sea Straits at the Montreux Conference and asked its support in strengthening the Balkan Pact in order to transform it into a more effective instrument of security. In the context of the tensions in the international system in the period 1838-1939, King Carol II made a private visit to Turkey, on June 18-20, 1938, where he met high ranking Turkish officials. While President Atatürk initially conveyed to the Romanian King that he would be unable to receive him[5], the two eventually met on the yacht "Savarona" on Sunday, June 19. This is how King Carol II described him: "A man of average height (the Nordics would say small), with an energetic look, a nose like a potato, blue eyes, piercing look, he makes a good impression, but an even better one when he talks. He is clear, energetic and precise in words and actions"[6].

The two heads of state assessed the international situation and the state of bilateral relations and found each other to be "in complete agreement on every issue". President Atatürk reiterated the need to strengthen the ties within the Balkan Pact, including from a military perspective, and to attract Bulgaria in this organization. At the same time, he pointed out that Turkey was very content with the Romanian-Polish alliance, which, in the view of the Romanian King, represented an important premise for the creation of a security belt comprising the Baltic Union, the Black Sea and the Balkans. King Carol also mentioned the very good rapports between Turkey and the Soviet Union, something that represented an opportunity for Bucharest to improve its relation with Moscow.

Carol II's impressions regarding the personality of Mustafa Kemal Atatürk stand out, as he enjoyed enormous authority among his compatriots: "Everything he orders is sacrosanct, but what he orders is well thought out and debated. He takes a decision only after the matter has been long debated and after hearing all the opinions he saw fit, but, once the decision is taken, regardless of its nature, it is no longer discussed, but executed without hesitation"[7].

King Carol had the impression that the meeting invigorated the Turkish leader, obtaining his promise to visit Constanța in 1938

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

or 1939. However, the two never met again, Mustafa Kemal Atatürk dying on November 10, 1938.

Despite this, Turkey continued to represent an important partner for Romania. On August 11, 1939, three weeks before the beginning of World War 2, King Carol II met in Istanbul Atatürk's successor, İsmet İnönü, where they analyzed the ongoing international crisis and the possibility of joint actions in the field of foreign policy. Concretely, in case of a potential aggression, the two countries decided to defend themselves and to request the rapid intervention of both Paris and London, to jointly persuade Belgrade to strengthen Yugoslavia's position in the Balkan Pact, to establish permanent consultations between the two governments, to strengthen the ties with Poland etc. The Romanian King also showed his interest in the mediation of the Turkish government in order to reach an agreement between Romania and the Soviet Union, the goal being the signing of a non-aggression pact which would have included the mutual recognition of the border between the two states[8].

In conclusion, at the end of the interwar period, the Romanian-Turkish relations had reached a high level of cooperation and mutual understanding, despite – as one can expect – the divergent interests and the different perspectives on various international issues. At this point, it must be said that this intensity in the bilateral relations largely resulted from the activity of the founder of the modern Turskish state, Mustafa Kemal Atatürk.

The Grey Wolf

The outstanding personality of General Mustafa Kemal, the victories he obtained on the battlefields of the Great War and especially in the period 1920-1922, his deep reforms which imprinted a new course to the Turkish society and state, all were watched by the Romanian political and cultural elite – and by the public opinion, as well – with great attention. The flow of news and information, of reports, analyses etc. about what was happening in Turkey, about the revolutionary ideas and the measures taken with tenacity by Mustafa Kemal that were shaking the very foundations of centuries-old customs, was ample and continuous. Next to politicians, diplomats, journalists, this flow of information also drew the attention of historians from early on, who attempted to discern, in the multitude of facts, events, initiatives, some of them out of the ordinary, the nature, the direction and their consequences. In this process, a special place was given to the personality of Mustafa Kemal, the man who transformed under the very eyes of his contemporaries an imperial structure that had endured hundreds of years.

In addition to the articles printed by the daily newspapers, studies gradually started to be dedicated to the founder of modern Turkey. A first such attempt belonged to Th. Martinescu-Asău, who placed Mustafa Kemal alongside Vladimir Ilyich Lenin, the Bolshevik leader, and Benito Mussolini, the head of the fascist movement that had seized power in Italy (1922)[9].

The study reviewed the life and activity of the leader of the kemalist revolution, marking the main milestones. It detailed the environment in which Mustafa Kemal was born and grew up, his military career with the ups and downs during the military confrontations with Italy (1911-1912), the Balkan wars (1912-1913) and World War 1 (1914-1918). It granted special importance to the events from the first post-war years, a period of exponential affirmation for Mustafa Kemal, marking the beginning of his enduring reforms. "His work, the author notes, will soon provide a rather curious sociological analysis for historians and sociologists. And perhaps it will serve as an example to the countries that indulge in their own social malaise, declaring themselves powerless in the face of reaction or throwing the word *impossible* when talking about the attempts to escape the collective disease. The peoples are animated by the power of example and formed by imitation"[10].

Th. Martinescu-Asău summarized the great reforms launched by Mustafa Kemal: the abolishment of the caliphate, the proclamation of the republic, the introduction of Latin alphabet, the introduction of surnames, the emancipation of women etc. All these revolutions prompted his contemporaries to call him *Ghazi* (meaning *Victor*). He concluded: "Kemal is the most representative figure among the re-

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

formists. He broke the centuries-old trajectory of a race in order to tailor it after his views"[11].

In a similar fashion, Mihail Manoilescu, Romanian economist and politician, has too placed Atatürk in the company of Mussolini and also of Adolf Hitler[12]. During a scientific conference held in Brăila, a port on the Danube, the author stressed that the 19th century did not represent an auspicious period for personalities, as most statesmen he knew usually sowed anxiety rather than enthusiasm, the examples in the universal history being Bismarck and Cavour and, in the Romanian history, Ion C. Brătianu. Paradoxically, not even the "Great War" created epic and legendary figures. After the war, national heroes were few: "Piłsudski in Poland; Masaryk in Czechoslovakia; Kemal in Turkey; Averescu in Romania"[13].

Mihail Manoilescu considered that Mustafa Kemal was little known in Romania, this being the reason why he dedicated him most of his conference. In his opinion, Kemal's work was based on three elements: Turkish mindset, fatalist in nature; the empire organized to conquer, but unable to keep what it had conquered; the situation of the country, on the brink of collapse, following its adventure in World War 1. At the same time, he espoused a number of immutable principles, never abandoning his beliefs. The first was his faith in his own people, the fact that, for him, the word "impossible" never existed. This faith was accompanied by two seemingly contradictory elements, idealism and practical sense, his personal motto emphasizing the importance of taking action. The second principle aimed at bringing Turkey back to its true national path, a view that set him completely apart from his rival, Enver Bey. "Turkey for Turks", this was the basis of his reforms. As professor Manoilescu asserted, "had he envisioned for the new state to subjugate other peoples, all sympathy in Europe would have been lost"[14].

The third principle in Kemal's state policy was the faith in the power emanating from the masses, or, if we use the modern term, in the public opinion. He was close to his people, whom he knew how to mobilize not only with words, although he was an excellent orator, but also with his modest living. An exponent of the masses, he helped and showed respect for the common people, who constituted the foundation of the community.

Like many of his contemporaries, professor Manoilescu asked himself "*what would remain of him and of his work* [author's emphasis]"? A representative of a relatively small country, Mustafa Kemal was not destined to propose models for the humanity, but will remain, in author's view, one of Turkey's outstanding personalities, who offered his country "*victory and the foundation of a splendid reconstruction* [author's emphasis]"[15].

Writer Felix Aderca has too dedicated to Mustafa Kemal Atatürk a short, but profound study[16]. First, he did not agree with the idea circulated at that time that Mustafa Kemal usurped the power of the Sultan, taking the latter's place as the president of the republic. By the time he became the leader of the Turkish nation, he no longer had whom to usurp, as the Ottoman Empire had practically ceased to exist[17]. From this perspective, Mustafa Kemal was the founder of the country, Turkey being his and only his creation, against all the dissent, at home or abroad[18].

Secondly, the Turkish leader could not be likened to an ordinary dictator, such as Stalin, Mussolini, Hitler, Salazar etc. He did not take over power, as he "did not have what to take over". He created the power – his power – from almost nothing. "Mussolini, Stalin, Hitler, wrote Aderca, climbed from the street to the top of political power in three well-defined states, with precise and safe borders, with armies well equipped, with normally functioning budgets and with the recognition of the vast majority of their people, craving for a whip"[19].

Aderca too praised Mustafa Kemal's excellent military skills, in whom he saw a hero, not only for his actions as a staff officer, but also for his spiritual strength, given the obstacles and the hurdles that he constantly had to overcome.

Writing his study in 1934, when Turkey's transformation was at its peak, Felix Aderca was not convinced of its viability. In fact, the motto of his study consisted in the words of the Marquess of Salisbury: "To change Turkey means to kill it". He concluded that "We do not believe in Turkey's «modernization», as we do not believe that millenary traditions that

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

entered the very fabric of life can be changed by force, much like Anatolia's longitude or the heat of sun. We do believe, however, in Mustafa Kemal. His advent, with his persona defined by precision and accuracy, idealism and energy, all in a Turkey from folk tales, is a miracle. What he realized with the available human material, which he frantically modeled, is another miracle"[20].

The first biography of Mustafa Kemal in Romanian language that met academic standards was the one written by Professor Gheorghe Dragoș from Cluj Napoca, printed in 1935[21]. The study was drafted on the information available at that time and comprised a presentation of the life and reforms of Kemal Atatürk, which greatly impressed his contemporaries.

Another study in which the personality of Atatürk was presented in more detail belonged to Sterie Diamandi[22]. In over one hundred pages, Diamandi depicted all the aspects of the life and activity of the Turkish leader, insisting on the special qualities he exhibited from an early age. The author made extensive references to the prewar situation of the Ottoman Empire, stressing that the latter was the "sick man of Europe" and its demise looked certain. "Turkey's resurrection seems a crazy thought, a chimera. However, against all expectations and to the astonishment of the world, Turkey comes back to life and, unbelievably, it steps with determination, confidence and at a fast pace towards progress. The man who performs this miracle: Mustafa Kemal"[23].

The "miracle" the author spoke about was based on exceptional reforms, which presupposed overcoming huge difficulties; it would not have been possible without Mustafa Kemal's truly outstanding will and tenacity. According to the author, what these reforms did, essentially, was to impose the western model over Turkish society, something that prompted a number of specialists from Western Europe to express doubts regarding the viability of such an option[24].

Sterie Diamandi praised not only the military qualities of the Turkish leader, but also his extraordinary political sense. Thus, after defeating the Greeks, he wisely chose not to launch hostilities against Britain, preferring to make a deal with the latter, something that subsequently brought obvious advantages. He had the same conduct in the conflicts with France and Britain over the Mosul area and the Sanjak of Alexandretta and also during the conferences of Lausanne and Montreux. The attitude of Mustafa Kemal towards Greece is one more example of his political talent. Diamandi's conclusion is very categorical: "Mustafa Kemal can rightly be considered the most important statesman of this moment"[25].

The most important Romanian historian, N. Iorga, also praised the reforms conducted by Mustafa Kemal, considering him one of the most interesting and dynamic personalities of the interwar period. The obituary he wrote at the death of the Turkish leader is very revealing in this respect. Under the title "A founder of a country – Atatürk", Iorga managed to outline with his characteristic genius Atatürk's personality and extraordinarily dynamic activity. "His force despite all the hardships, his incessant energy that could not be humanly opposed, his giant spirit who liked to wrestle anything hostile, they were all eventually sub-

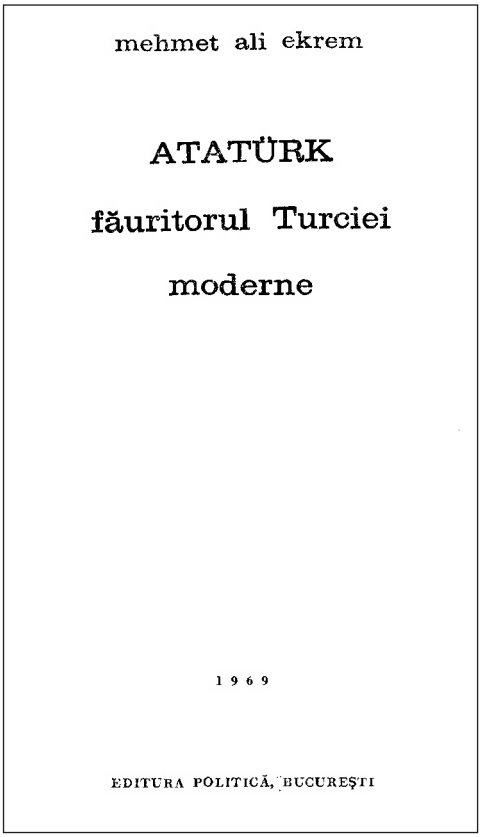

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

jected to the ruthless law of life that no one has ever escaped from"[26].

The historian was impressed with Mustafa Kemal's outstanding determination to reform Turkish society, but not without overlooking his military qualities: "A soldier by calling and by profession, he remained that way despite his entry into politics and despite being an avid reader, an avidness he demonstrated in just about anything he wanted to learn, and he saw nothing else but the target, towards which there was only one direct path, which had to be followed no matter what, even in a less than kind manner, if necessary)"[27]. Reviewing briefly Atatürk's initiatives, the historian pondered, like all his contemporaries, whether the work of the Turkish leader would outlast him[28].

Constantin Argentoianu, another prestigious personality of the political life in the interwar period, author of invaluable memoirs covering over half a century, had other opinions on the work of Atatürk. On November 11, 1938, he wrote that Mustafa Kemal "displayed an unprecedented *willpower* [author's emphasis], but a genius he was not", arguing that the introduction of the western model in Turkish society, which was so different to that of Europeans, did not represent the best option. Argentoianu concluded that future historians, who would be less impressed with Kemal's willpower, would be less enthusiastic when judging the work of the victorious General who destroyed the Caliphate and an Empire, but put nothing instead"[29].

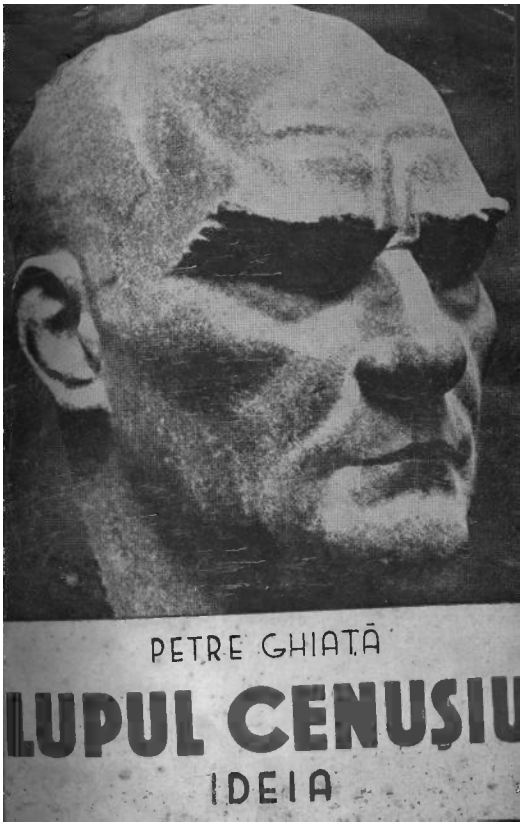

Another work of reference over the life and activity of Mustafa Kemal Atatürk was written by Petre Ghiață, a Romanian politician, and was published in 1939, after the death of the Turkish leader[30]. The author had met Mustafa Kemal in 1935, during the reunion of the representatives of the Balkan Pact, as he was a member of the Romanian delegation, led by Nicolae Titulescu. The speech held by the Turkish president on the same occasion impressed the Romanian politician and the ideas presented then were subsequently inserted in the book[31].

Its title – "The Grey Wolf" – reminded of an old legend, recorded by a Chinese chronicle from the 7th century, which claimed that the ancestors of Asian Turks were annihilated in a war, the only survivor being a boy who was later adopted and nurtured by a female wolf. The legend has it that later on the female wolf became his wife and gave birth to ten sons, from whom the Turkish people – T'u-chüe – derived. In battle, they carried a flag with the golden head of a wolf. By virtue of this legend, Mustafa Kemal Atatürk was given by his compatriots the name of "Grey Wolf", thus being reborn the image of the legendary Genghis Khan (1162-1227), the blue wolf, who took a white deer as his consort, together giving birth to the Turkish people (the blue wolf symbolizing cosmic light and the white deer the earth).

In the words of Professor Petre Ghiață, "What we aimed at was to write the very first complete study regarding the *contemporary Turkish phenomenon* [author's emphasis], to mirror accurately the unfolding of the events and to outline the decisive role that Ghazi Kemal Atatürk played in the evolution of the movement"[32]. This demarche was based on a rich documentation, Romanian and foreign, on author's recollections and on a series of

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

documents from the Ministry of Foreign Affairs. The book is structured into five large chapters, which comprise the sequences of the life and activity of Mustafa Kemal: early life; the hero of Gallipoli; the founder of modern Turkey; general philosophy; doctrine. Among the topics discussed extensively in the study, one should mention Mustafa Kemal's military exploits in World War 1 and the conflict that ensued with Greece, the latter backed by Britain, which was won, first and foremost, thanks to his genius.

The largest chapter was dedicated to the great reforms after 1923, which changed the very foundations of the Turkish society, this representing the basis on which the modern Turkish state – or the Republic – was created. A number of topics are analyzed, such as: the abolition of the sultanate; the creation of the People's Party; the abolition of the caliphate; the elimination of the fez; the suppression of religious congregations; the emancipation of women; the introduction of Latin alphabet; the rediscovery of Turkism; the nationalization of language; the Turkization of names etc. The author's conclusion is unambiguous: "Asian in appearance, wild in temperament, pure-bred general, politician of genius, a hero in the real meaning of the word – Atatürk remains the most original and brilliant contemporary political personality"[33].

Petre Ghiață's reflections on the social philosophy of the leader of the kemalist revolution are also full of substance. He considered that Mustafa Kemal's doctrine was based on his unshakable faith in the qualities of his people, being at the same time realistic and pragmatic. "His modest attire, glowing only through the expression of a figure that has become legendary worldwide, reveals an individual without prejudices, despising expensive pomp and the boredom of protocol. Throughout history, to some extent, perhaps only Cromwell achieved such harmony between spirit and appearance when manifesting in front of his peers, in all circumstances"[34].

As for his doctrine, it was nationalistic, but kemalist nationalism, while defending the primacy of Turkish interests, was not intolerant or aggressive. His doctrine, as Petre Ghiață concluded, also contained a series of elements besides nationalism, such as: statism, republicanism, democratization, laicism, revolutionarism. These were not simply copied from the West, but adapted to the realities of Turkish society.

In another study, Petre Ghiață analyzed an interesting phenomenon in the universal history, namely the talent in the art of governing, reaching the conclusion that it has been very rarely inherited. To back his idea, he came with a list of names from the universal history, such as: O. Cromwell, Marshall Hindenburg, Emperor Napoleon, Georges Clemenceau and others. Among those named, there was also Mustafa Kemal, "the son of a modest title-deed clerk working for the Ottoman administration in Salonica"[35].

The study signed by Petre Ghiață represented the first monograph about Atatürk published in Romania in the interwar period. In a sense, it synthesized the preoccupations of the Romanian historiography with regard to Mustafa Kemal Atatürk and his extensive reforms. The Romanian historians from the interwar period were his contemporaries and were impressed by his qualities in driving the reforms, even if their views on the latter varied.

We should also emphasize that the Romanian also readers had at their disposal a number of translations of works dedicated to Mustafa Kemal Atatürk, among which we mention the one signed by Mikusch Dagobert, entitled "Ghazi Mustafa Kemal", and "The Grey Wolf", signed by Amstrong and translated by Alice Ionescu[36].

Some historians from the interwar period chose to place Atatürk among the authoritarian leaders on the firmament of the international political stage of that time, but not without highlighting, at the same time, the major differences between them. The Romanian historians were almost unanimous in recognizing Atatürk's major contribution in the pacification of the Balkans and in the consolidation of the relations between Romania and Turkey, which at that time were deemed excellent.

Rediscovering Atatürk

Following World War 2, Romania and Turkey took on separate paths. The balance of

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

forces and the arrangements among the major powers of the Coalition of the United Nations practically placed Romania and other countries from Central and Southeast Europe in the Soviet sphere of influence. "The Iron Curtain" – a term coined by Winston Churchill –, the bipolar confrontation between the United States of America and the Soviet Union, the "Cold War", all have isolated Romania from its traditional allies, including Turkey. In the postwar period, the two countries belonged to different political and military alliances. In 1952, Turkey joined NATO and, three years later, in 1955, Romania entered the Warsaw Pact.

The bilateral relations decreased considerably, Bucharest and Ankara being compelled to comply with the logic of their respective political blocs, something that negatively affected scientific exchanges, including those in the field of historiography.

They were resumed gradually, as the regime in Bucharest was distancing itself from the Soviet Union – or the "Big Brother", as Romanians used to call it privately[37]. Since the mid 1960s, Romania multiplied its ties with the Western countries, including those from to opposite bloc – NATO –, and began to partially reevaluate its previous historiography. Among these measures, it is worth mentioning the re-establishing in 1963 of the Institute of Southeast European Studies, founded initially by Nicolae Iorga in 1914[38]. After it was reestablished, the newly created institute functioned under the leadership of Professor Mihail Berza, the latter playing a role in boosting the research on the history of the Balkans, including the relations between Romanians and Turks.

This was the context in which the personality of Mustafa Kemal Atatürk started to draw again the attention of the Romanian historians.

In 1963, the magazine "Lumea" ["The World"] published an article entitled "25 Years since the Death of Atatürk", which presented his life and work[39].

Four years later, in the fourth issue of the magazine "Studii Revistă de Istorie" ["Studies. Review of History"], under the segment "Reviews", Alexandru Vianu analyzed the volume coordinated by the Soviet historian A.F. Müller, entitled: *Izbrannîe reci i vîstuplenie* ["Collection of speeches and discourses"], published in Moscow the previous year[40]. The volume was a synthesis of the three tomes published in Turkey in 1949-1950 by the Institute of History of the Turkish Revolution. In this synthesis, the Soviet historian gathered the most significant speeches and interventions of the Turkish leader, enabling the reader to understand the situation of the Ottoman Empire immediately before, during and after World War 1, as well as the importance of the kemalist revolution.

The review written by Al. Vianu highlighted the decisive role played by Mustafa Kemal in creating a new destiny for Turkey and the role of latter on the international stage, including by supporting regional initiatives, such as the Balkan Pact. The reviewer concluded that "the volume comprising select speeches of Kemal Atatürk constitutes a valuable contribution in understanding Turkey's contemporary history"[41].

In the 1960s, the Romanian historiography manifested an increased interest over Romania's foreign policy during the interwar period, the personality of Nicolae Titulescu, the Romanian foreign minister in the periods of 1927-1928 and 1932-1936, being often evoked. At this point, it is worth mentioning the publishing of two volumes of speeches and diplomatic documents comprising many references to the personality of Mustafa Kemal Atatürk[42].

This was the context in which the first major postwar synthesis dedicated to the Turkish leader was published, the author being the orientalist Mehmet Ali Ekrem, then researcher at the "N. Iorga" Institute in Bucharest[43]. The volume had 254 pages and was based, as the author himself asserted, on the most recent Turkish documentary sources and specialty studies published in Turkish and in other languages[44]. Its aim was to offer a clearer and more realistic image over the life and activity of the founder of the Republic of Turkey, attempting to present him – both to the casual readers and to the Romanian specialists – in all aspects of his work.

The author accomplished his goal, analyzing in the first three chapters the early years and the education of Mustafa Kemal and the

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

situation of the Ottoman Empire in the second half of the 19th century. This is the period in which Mustafa Kemall affirmed himself as the chief of staff of the revolutionary army which deposed Abdul Hamid II (1909), roamed the empire, either as a banished person, either with secret or official missions, and traveled through Europe for various purposes, including to take care of his health.

During World War 1, Mustafa Kemal's reputation grew following his contribution in the victory from the Dardanelles over the fleet of troops of the Entente and the battles from the Caucasus and the Middle East.

Chapters four and five were devoted to the period 1918-1923, which propelled General Mustafa Kemal as an outstanding political and military leader, the battle of Sakarya (1921) bringing him the title of Marshal and "ghazi" ("victor"), just as his years in school brought him the name of Kemal ("perfection").

In the next two chapters, six and seven, Mehmet Ali Ekrem focused on Atatürk's reforms, analyzing the measures taken by the kemalist regime in the political, economic, social, cultural and spiritual fields, thus creating a completely new state. Also, the author did not elude the political and social turmoil during the introduction of the major reforms.

The eighth chapter was devoted to the foreign policy of the kemalist regime, placed under Atatürk's well-known motto: "Peace at home, peace in the world". This is the context in which efforts were made towards the creation of the Balkan Pact and in which the friendly relations between Turkey and Romania were strengthened, as highlighted, among others, by the Montreux Convention (1936), which amended the regime of the Black Sea Straits.

The final chapter – the ninth – was devoted to Atatürk's place in history, the author concluding that he was one of the great statesmen of the contemporary period, who "destroyed the idols of the past, tore apart the dark fabric of ignorance, fatalism and indolence, facilitated the advent of the light of human progress on his country's soil, the light which was then discovered by a youth thirsty for culture, ideals and work, and who succeeded, thanks to his efforts, to create a new country: the Republic of Turkey"[45].

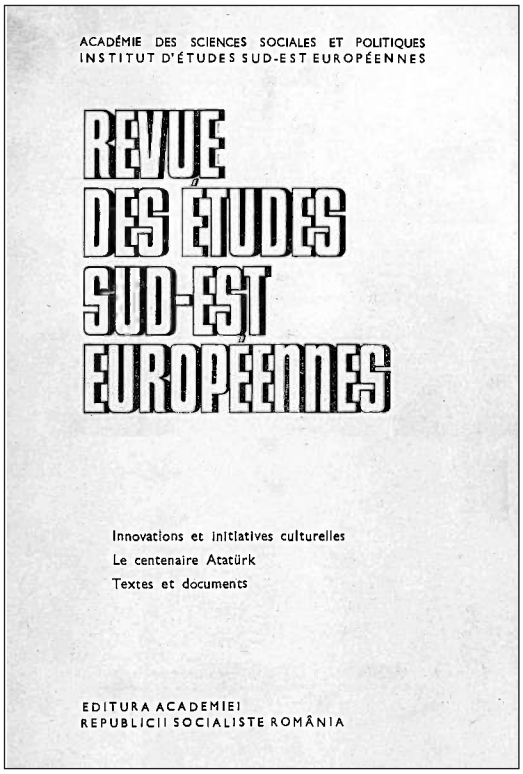

Three decades after Petre Ghiață's work, the Romanian historiography was enriched with a new study, which brought once more into the attention of the Romanian public opinion the many-sided personality of Mustafa Kemal, who, once with the adoption of surnames, was named by his fellow countrymen as *Atatürk* (Father of the Turks)[46].

We should also add that, in 1974, the same author published in the "Revista de Istorie" ["Review of History"] the study entitled *Mustafa Kemal Atatürk in the Romanian Public Opinion* (*Mustafa Kemal Atatürk în opinia publică românească*)[47]. The article summarized the manner in which the Romanian political leaders, the intellectual elite and the public opinion perceived Turkey's profound transformation under the reforms initiated by Mustafa Kemal. It reproduced fragments from articles published in the major newspapers of that time, such as "Universul", "Dimineața", "Adevărul", in Romanian publications in Turkish language ("Türk Birligi", "Hak sőz"), as well as assessments by important Romanian figures, such as N. Iorga and N. Titulescu.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

In the mid 1970s, on the anniversary of half a century since the proclamation of the Republic of Turkey, Petre Ghiață published, in 1975, a new edition of his work from 1939[48]. Under a different title, "Atatürk", it did not bring new information, but it did have the merit of maintaining the interest alive with regard to the personality of the founder of the Republic of Turkey and to highlight the constantly good rapports between Turkey and Romania.

In fact, in the 1970s, although Romania and Turkey belonged to antagonistic political and military alliances, the bilateral ties were strong, something that created the proper framework for the intensification of scientific cooperation between Romanian and Turkish specialists in the field of historiography. This is also the context in which the Romanian historiography started to be increasingly interested in the personality and activity of Mustafa Kemal Atatürk.

On October 20-21, 1977, a symposium took place in Ankara, under the auspices of the Turkish Historical Society, dedicated to the centenary of Romania's independence. The Romanian delegation was led by Ştefan Ştefănescu, the director of the "N. Iorga" Institute of History, while the Turkish delegation was headed by Professor Enver Ziya Karal, the president of the Turkish Historical Society. The papers presented by the Romanian and Turkish historians analyzed various aspects, such as: the manner in which the Romanian historiography reflected the history of the Ottoman Empire; the influence of the Ottoman art over the architecture and art in the Romanian Principalities; the Romanian-Ottoman and Romanian-Turkish rapports in modern and contemporary history, following the War of Independence of 1877-1878. The debates highlighted the fact that, in the interwar period, thanks to the openness promoted by Mustafa Kemal Atatürk, the relations between the two countries reached a high level, which was also maintained, in fact, during World War 2[49].

In the following year, on May 25-28, 1978, a new bilateral reunion took place in Bucharest, gathering historians from both countries, organized by the Academy of Social and Political Science, the "N. Iorga" Institute and the Turkish Historical Society[50]. The Turkish delegation was composed of Prof. Dr. Bekir Sitki Beykal, vice-president of the Turkish Historical Society and member of the Department of Modern History of the University of Ankara, Dr. Afet Inan, the adopted daughter of Mustafa Kemal Atatürk, Prof. Dr. Bahadir Alkim, Prof. Dr. Semavi Eyice and Prof. Dr. Tayyib Gőkbilgin. The reunion was also attended by the Turkish ambassador to Bucharest, Nahit Ozgur, accompanied by members of the diplomatic staff.

During the symposium, which addressed a multitude of interesting topics, the personality of Mustafa Kemal Atatürk was given special attention. For instance, Eliza Campus highlighted the contribution of the Turkish leader in the development of the cooperation ties in the Balkans, relations that culminated with the creation of the Balkan Pact on February 9, 1934. She also pointed out that Atatürk's foreign policy was consistent with the principle "Peace at home, peace in the world", which was widely circulated internationally.

At his turn, Prof. Baykal talked about the importance of the study entitled "The History of the Ottoman Empire" ["Istoria Imperiului ottoman"], by the great historian N. Iorga, which, in his view, represented a milestone for the manner in which the Romanian historiography perceived the history of the Turkish people. Moreover, postwar historiography had the duty to elaborate a new and genuine history of the Ottoman Empire, as the one by Iorga, written in German and still not translated to Romanian at that moment, has profusely fulfilled its role.

The 1970s also brought new contributions by Romanian historians to the study of Romania's foreign relations during the interwar period, which constituted one more occasion to highlight the contribution of the Turkish leader to the development of cooperation among Balkan states. In 1971, Cristian Popişteanu published the study *Romania and the Balkan Pact* (*România şi Antanta Balcanică*)[51], in which he highlighted Atatürk's contribution to its creation.

Also in 1971, he published the first volume in a series of three, entitled *Topics in Romania's Foreign Policy (1919-1939)* [*Probleme de*

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

politică externă a României (1919-1939)], in which the Romanian-Turkish relations enjoyed special attention. Robert Deutsch elaborated the study *Romania's Position at Montreux* (*Poziția României la Montreux*), in which he emphasized Atatürk's role in the amendment of the provisions of the Treaty of Lausanne towards the reinstatement of Turkey's ownership on the Straits and Romania's support in this regard[52].

In 1972, Eliza Campus, in line with her earlier research, published the monograph *The Balkan Pact* (*Înțelegerea Balcanică*), in which she analyzed in detail Atatürk's role in the unfolding of the Balkan conferences and in the creation of the regional alliance[53].

The military aspects of the Balkan Pact were analyzed by Mihail E. Ionescu in two influential studies in Romanian historiography, published in the collection "Pages from the Military History of the Romanian People" ["File de istorie militară a poporului roman"], in 1973, and in the "Revista de Istorie" ["Review of History"], in 1974[54].

Another important editorial event was the publishing of Mustafa Ali Mehmed's volume, *History of the Turks* [*Istoria turcilor*], in 1976[55]. The eighth chapter was dedicated to the end of the Ottoman Empire, while the conclusion to the birth of a new nation. In this closing part, the author analyzed the life of Mustafa Kemal, as well as his activity in the reformation of the Turkish state and society. In his words, "The fundamental principles of kemalism resided in the Six Arrows: Devletçilik (statism), Cumhuriyetçilik (republicanism), Ihtilâlçilik (reformism), Miliyetçilik (nationalism), Lâikçilik (Laicism) and Halkçilik (populism). Formulated and enforced during the life of Mustafa Kemal Atatürk, who remained president of the Republic of Turkey until his death, these principles continue to constitute today the foundations of modern Turkey"[56].

In 1979, Anca Ghiață published in "Revue des Études Sud-Est Européeenes" a study on the kemalist concept on nation and modern state[57]. The author found that the kemalist revolution put and end to the ideology that was interpreting historical phenomena on the basis of religion, replacing it with a national conception, modern in spirit. Yet, the author concluded that the kemalist nationalism had nothing in common with aggressiveness and intolerance, being open to international cooperation while observing the primacy of Turkish interests[58].

During the same year, the volume entitled *The Affirmation of National, Independent and Unitary States in Southeast Europe (1821-1923)* [*Afirmarea statelor naționale independente unitare din centrul și sud-estul Europei (1821-1923)*] was published, analyzing the developments in ten countries. The study devoted to Turkey was written by Ion Calafeteanu, one of the coordinators of the volume[59]. The kemalist revolution was given the largest space, the essential role of its leader being particularly emphasized.

In the following year, Constantin Iordan-Sima published an article in the "Revue des Études Sud-Est Européeenes" containing the thoughts of a Romanian diplomat on the victory of the kemalist revolution[60]. The respective diplomat was G.G. Ionescu, the Romanian consul to Salonica, who, in the period between April 12, 1922 and March 3, 1923, sent fifteen letters to his old friend and former minister to Athens, diplomat Nicolae Filodor[61]. Being private, this correspondence did not observe the canons of diplomatic language, the opinions expressed by the Romanian diplomat being rather frank. The topics were diverse, starting with the developments on the battlefield and ending with the regional implications of the Greco-Turkish conflict. Also, the author reproduced fragments from the speeches of Mustafa Kemal and had words of praise for his energetic activity.

In 1980, several studies were published, dedicated to the Romanian-Turkish relations in the interwar period, in which the personality of Atatürk and his reforms were given a central place. Eliza Campus published the monograph *Moments in Romania's Foreign Policy 1913-1947* (*Din politica externă a României 1913-1947*)[62], the interwar period being devoted almost half from the total of 600 pages. The contribution of Mustafa Kemal Atatürk was mentioned in two significant moments for the status of the Straits – the conferences from Lausanne and Montreux[63].

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

At his turn, Ion Calafeteanu published the study *Romanian Diplomacy in Southeast Europe (March 1938 – March 1940)* [*Diplomaţia românească în sud-estul Europei (martie 1938 – martie 1940)*], which emphasized Romania's and Turkey's role in the context of the outbreak of World War 2, Atatürk's political program being continued by president İsmet İnönü[64].

The centennial of Atatürk's birth

The anniversary of one hundred years since the birth of Atatürk, celebrated by UNESCO, was marked by Romania with a series of activities designed to bring the personality of the Turkish leader ever more vigorously in the attention of the Romanian public opinion[65].

On March 28, 1981, the Association of Oriental Studies organized a symposium dedicated to this event, during which university lecturer Mihail Guboglu presented the paper entitled *The Personality of Mustafa Kemal Atatürk* [*Personalitatea lui Mustafa Kemal Atatürk*]. The author, a renowned Romanian turkologist, presented the evolution of the Ottoman Empire from late 19th century to the early 20th century. In his opinion, the "revolution of Young Turks" (1908-1909) complicated the situation of the Ottoman state instead of simplifying it. The entry into World War 1, decided by the triumvirate comprising the Grand Vizier, Talaat Pasha and Enver Pasha, proved fatal to the Empire. The Armistice of Mudros (October 30, 1918) and the Treaty of Sèvres (August 10, 1920) represented the final stages of its collapse.

Reviewing the life of Mustafa Kemal, prof. Guboglu highlighted his qualities as a military commander, statesman and reformer. They allowed a vast action of reformation, which transformed the very foundations of the Turkish society and state. The author also emphasized the contribution of Hamdullah Suphi Tanrıöver, who was the diplomatic envoy to Bucharest of republican Turkey for almost 15 years.

Another paper was signed by Mihai Maxim, a younger turkologist, lecturer at the Faculty of History-Philosophy of the University of Bucharest. His study was entitled *Atatürk and Historical Research* [*Ataturk şi cercetările istorice*] and focused on the contribution of the Turkish leader in the reformation of historical education, museums and archives from Turkey.

The third paper was *The Image of Atatürk in Literature* [*Imaginea lui Ataturk în literatură*], presented by university lecturer Yusuf Nevzat from the Department of Oriental Languages of the Faculty of Foreign Languages from the University of Bucharest. Nevzat identified two major periods in which the Turkish literature evoked the personality of Mustafa Kemal. In the first phase, after 1915, patriotic poetry reflected his military activity in the context on his contribution during World War 1 and the ensuing war of independence. The second phase began after 1935, when literary works were dedicated entirely for him, his personality and activity being highly praised.

Another scientific reunion was organized on May 19, 1981, by the Association of International Law and International Relations (A.D.I.R.I.) and the UNESCO National Commission. The proceedings were led by Professor Emil Condurachi, the general secretary of the International Association of Southeast

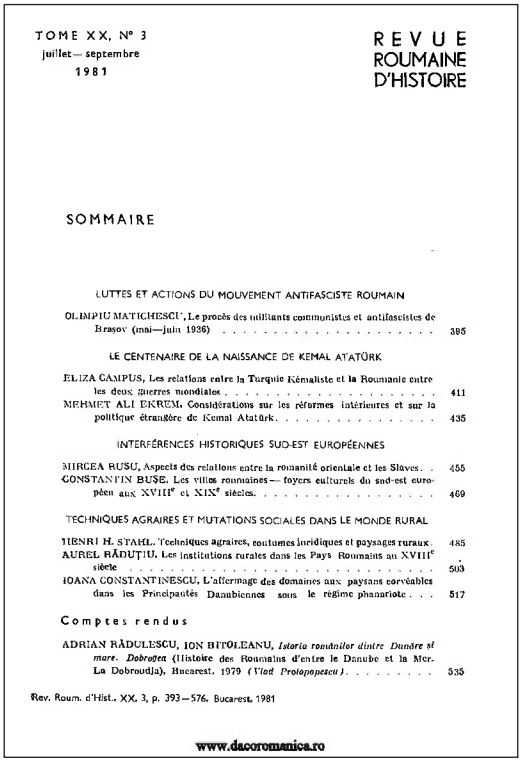

TOME XX, N° 3
juillet—septembre
1981

REVUE ROUMAINE D'HISTOIRE

SOMMAIRE

LUTTES ET ACTIONS DU MOUVEMENT ANTIFASCISTE ROUMAIN

OLIMPIU MATICHESCU, Le procès des militants communistes et antifascistes de Brasov (mai—juin 1936) 395

LE CENTENAIRE DE LA NAISSANCE DE KEMAL ATATÜRK

ELIZA CAMPUS, Les relations entre la Turquie Kémaliste et la Roumanie entre les deux guerres mondiales 411
MEHMET ALI EKREM, Considérations sur les réformes intérieures et sur la politique étrangère de Kemal Atatürk. 435

INTERFÉRENCES HISTORIQUES SUD-EST EUROPÉENNES

MIRCEA RUSU, Aspects des relations entre la romanité orientale et les Slaves. . 455
CONSTANTIN BUŞE, Les villes roumaines — foyers culturels du sud-est européen aux XVIIIe et XIXe siècles. 469

TECHNIQUES AGRAIRES ET MUTATIONS SOCIALES DANS LE MONDE RURAL

HENRI H. STAHL, Techniques agraires, coutumes juridiques et paysages ruraux . 485
AUREL RĂDUŢIU, Les institutions rurales dans les Pays Roumains au XVIIIe siècle 503
IOANA CONSTANTINESCU, L'affermage des domaines aux paysans corvéables dans les Principautés Danubiennes sous le régime phanariote. . . 517

Comptes rendus

ADRIAN RĂDULESCU, ION BITOLEANU, *Istoria românilor dintre Dunăre şi mare. Dobrogea* (Histoire des Roumains d'entre le Danube et la Mer. La Dobroudja). Bucarest, 1979 (*Vlad Prolopopescu*) 535

Rev. Roum. d'Hist., XX, 3, p. 393—576, Bucarest, 1981

www.dacoromanica.ro

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

European Studies. He stressed the historical importance of the major reforms undertaken by Musfata Kemal and the perseverance and energy demonstrated by the Turkish leader in applying them. Several papers were presented, the first belonging to Professor Ismail Arar, former minister of culture of Turkey. He analyzed *Kemal Atatürk's Concept on History and the Manner in which the History of Turkey is Reflected in Universal Historiography*. Although, strictly speaking, Atatürk was not a philosopher, he did practice philosophical reflection, especially when having to deal with the practical demands of state building. Contrary to the religious precepts encouraging passivity and discouragement, the Turkish leader called for disciplined and meticulous work of every citizen. Rationalist and positivist, Atatürk appreciated the role of science, which he considered the best guide in life.

The second presentation, *Atatürk – Reformer of Turkey* [*Atatürk – reformator al Turciei*] was held by Grigore Geamănu, former ambassador to Ankara. Professor Geamănu focused on the reforms in the legislative field, which helped establish a laic republic, national, populist and revolutionary.

University lecturer Mihai Maxim presented the paper *Atatürk and the Beginnings of Modern Turkish Historiography* [*Atatürk și începuturile istoriografiei turcești moderne*], concluding that, through his activity and directives, a new historiographical school was created in Turkey.

Mustafa Ali Mehmed, from the Institute of Southeast European Studies in Bucharest, presented the study *Atatürk – Thinker and Humanist* [*Atatürk – gânditor și umanist*], stressing that the actions and the principles promoted by the Turking leader played a major role in the success of the reforms that helped create modern Turkey.

Cristian Popișteanu, the editor in chief of "Magazin Istoric" ["Historical Magazine"], presented *The Romanian-Turkish Relations in the Time of Atatürk* [*Relațiile româno-turce în epoca lui Atatürk*], in which he made an interesting parallel between Atatürk and Titulescu, both having played an important role in the establishing of excellent bilateral rapports during the interwar period.

The series of manifestations dedicated to the centennial of Atatürk's birth continued with the symposium held in Constanța on June 6, 1981, organized by the Society of Historical Sciences from Romania. Several presentations highlighted various aspects from the activity of Mustafa Kemal. For instance, Professor Mihail Guboglu analyzed *Kemal Atatürk's Place in World History according to International and Turkish Research* [*Locul lui Kemal Atatürk în istoria lumii după cercetări străine și turcești*], while university lecturer Nicolae Ciachir from the Faculty of History-Philosophy of the University of Bucharest presented the paper *Atatürk in Romanian Archives* [*Atatürk în arhivele românești*].

The local perspective on the Turkish leader could be found in the presentations held by professors Murat Actuan (*Atatürk, as Seen by the Dobrudjan Ibrahim Temo* [*Atatürk văzut de dobrogeanul Ibrahim Temo*]) and Ekrem Melibay (*The Dobrudjan Press on Kemal Atatürk* [*Presa dobrogeană despre Kemal Atatürk*]), both from the Museum of History from Constanța.

The manner in which Turkish literature reflected the personality of Atatürk represented the subject of the presentations held by Mamun Negret from the "George Călinescu" Institute of Literary History (*Mustafa Kemal Atatürk in Turkish Poetry* [*Mustafa Kemal Atatürk în lirica turcă*]) and Valeriu Veliman from the State Archives in Bucharest (*The War of National Liberation 1918-1923 in the Contemporary Turkish Novel* [*Războiul de eliberare națională 1918-1923 în romanul turc contemporan*]).

Atatürk's merits in the military field were evoked by researchers Mihail E. Ionescu and Sergiu Iosipescu from the Center of Historical Studies and Research and Military Theory (*Topics in the Turkish-Kemalist Military History* [*Probleme ale istoriei militare turco-kemaliste*]), while Anca Ghiață from the Institute of Southeast European Studies analyzed the contribution of the Turkish leader to the emancipation of women (*The Kemalist Concep on the Emancipation of Women* [*Concepția kemalistă despre emanciparea femeii*]). The topics of foreign policy were analyzed in the papers presented by Mehmet Ali Ekrem, from the Romanian Television, author of the synthesis *The Principles and the Methods of the*

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Foreign Policy Promoted by Atatürk [*Principiile şi metodele politicii externe promovate de Atatürk*] and Tahsin Gemil from the State Archives in Bucharest (*Romanian-Turkish Relations in the Memoirs of Hamdullah Suphi Tanrıöver* [*Relaţiile româno-turce în memoriile lui Hamdullah Suphi Tanrıöver*].

The centennial of Atatürk's birth was marked not only through scientific manifestations, but also through studies and articles published in the main history magazines. Some of these publications also hosted a number of studies presented at the various reunions that took place in 1981. Thus, under the title *The Centennial of Kemal Atatürk's Birth* [*Centenarul naşterii lui Kemal Atatürk*], "Revue Revue Roumaine d'Histoire" published two important studies. The first was signed by Eliza Campus and analyzed the relations between kemalist Turkey and Romania during the interwar period[66]. The author, who was well acquainted with Romania's international relations in the interwar period, reviewed the main moments in the Romanian-Turkish relations, emphasizing the special contribution of Mustafa Kemal to their development. The conclusion was that the development of relations with Romania represented one of Atatürk's priorities.

The second study was signed by Mehmet Ali Ekrem, who focused on the relation between Atatürk's internal reforms and his foreign policy[67]. The author concluded that there was an indestructible link between Atatürk's internal reforms and his directions in foreign policy, the Turkish leader being a great defender of peace and sovereignty of every state.

A study with new elements was published by Nicolae Ciachir in "Revista de Istorie" ["Review of History"] in June 1981[68]. The author examined the main Romanian archives, namely the Archives of the Ministry of Foreign Affairs and the State Archives, reviewing the information and assessments regarding the activity of the Turkish leader sent by Romanian diplomats. The diplomatic reports sent by the Romanian envoys from Turkey and from other European capitals highlighted the speed and depth of the reforms initiated by Mustafa Kemal, which were changing the very foundations of the Turkish society. At the same time, these documents also revealed the dimensions and the directions of actions in the foreign policy of the Republic of Turkey, including the upward trend of the relations with Romania.

In the year of the centennial of Atatürk's birth, Mihail Guboglu published two studies in which he summarized the main coordinates of the activity of the Turkish leader, especially the radical transformations he initiated in the Turkish society that resulted in the creation of a new political-territorial entity with a modern structure[69].

In its first issue from 1982, "Revue des Études Sud-Est Européeenes" published a dossier dedicated to the centennial of Atatürk, comprising five studies, three by Turkish researchers and two by Romanians[70].

Mustafa Ali Mehmet analyzed the political thinking of the founder of modern Turkey, identifying a number of fundamental principles: liberty and independence for states and individuals; the definition of revolution and reforms through the characteristics of Turkish-Islamic society, something that presupposed a firm stance in promoting the transformations, as well as the continuity of this process; the ratio between force and justice, the latter being of paramount importance; the relation between state's internal and foreign policies, both being intimately connected; the relation between individual and society, national-international, particular-general, Atatürk considering that every individual had to be preoccupied with his/her own future; the interdependence between individual/nation and humanity; the need for world peace; the obsolete nature of pan-Slavism and pan-Turanism, both having a profound ideological character. The author concluded that Atatürk's philosophical and social-political considerations were deeply humanistic in nature.

At his turn, Constantin Iordan-Smia analyzed the difficult issue of Mosul, an object of dispute between Britain and Turkey. The issue was brought before the League of Nations, which, in December 1925, gave a verdict unfavorable to Turkey. Immediately after, the authorities from Ankara signed a treaty with the Soviet Union, something that represented a means to pressure British diplomacy. Eventually, Britain and Turkey engaged in direct talks, which resulted in the agreement of June 5, 1926, Mosul

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

ceasing to be a litigious issue between Britain and republican Turkey. The resolution of this conflict by compromise demonstrated, in author's view, Atatürk's qualities as a statesman.

In conclusion, the centennial of Atatürk's birth, an event included in the calendar of UNESCO, was marked in Romania through a series of scientific manifestations and studies published in the main specialty magazines. They had the merit of having brought once again into the attention of the Romanian public opinion the personality of the founder of modern Turkey and to have deepened the research over his life and activity.

Until 1989, the year when the communist regime in Romania collapsed, there were no more distinct articles and studies on Mustafa Kemal Atatürk. However, his personality was evoked by a number of historians within studies about international relations, Romania's foreign policy and the Romanian-Turkish relations in the interwar period. For instance, Eliza Campus published the volume *Small and Medium-Sized States from Central and Southeast Europe in International Relations* [*State mici şi mijlocii din centrul şi sud-estul Europei în relaţiile internaţionale*], in which she evoked Romania's and Turkey's roles in maintaining regional stability, highlighting Atatürk's exponential contribution in this regard[71].

Mustafa Kemal Atatürk in the Romanian historiography after 1989

After 1989, Romanian historiography considerably widened its area of research, reevaluated its principles and directions and multiplied its relations of cooperation with similar structures from other countries, especially with those from the Euro-Atlantic space, Romania joining NATO in 2004 and the European Union in 2007.

The analysis of the Romanian foreign policy between the two world wars, including in the Balkan area, remained an important field of research, the number of published articles and studies being relatively high. Consequently, given the limited available space of this study, such an analysis is very difficult and cannot be undertaken[72].

We shall mention only several contributions, the ones we consider most significant for our topic.

In 1993, Mehmet Ali Ekrem, the author of the only monograph about Atatürk in the Romanian historiography in the postwar period, published the study *The Romanian-Turkish Relations between the Two World Wars* [*Relaţiile româno-turce între cele două războaie mondiale*][73]. Knowledgeable in both Romanian and Turkish historiography, the author made a precise radiography of the rapports between the two countries in a variety of fields: political-diplomatic, economic, cultural-scientific, military, etc., highlighting both the points of convergence, in fact quite many, but also some of the divergences which appeared along the way. In this context, the author analyzed the major role played by Atatürk in the development of these relations, the partnership with Romania being of major importance for republican Turkey. An expression of these good rapports was also the Treaty of Friendship, Non-Aggression, Arbitrage and Conciliation, signed by Romania and Turkey on October 17, 1933.

Another important contribution in the research of the life and activity of Mustafa Kemal Atatürk happened in the academia. In 2011, at the University of Oradea, Aurel Mircea Romocia, under the scientific supervision of Prof. Dr. Viorel Faur, presented the doctoral thesis entitled *The Biography and Activity of Kemal Mustafa Atatürk, the Founder of Modern Turkey* [*Biografia şi activitatea lui Kemal Mustafa Ataturk, fondatorul Turciei moderne*][74]. The thesis had over 300 pages and was divided into four chapters: the life and activity of Mustafa Kemal Atatürk as reflected by historiography; his biography; his activity towards the creation of the modern state of Turkey; the personality of Mustafa Kemal Atatürk as seen by posterity. It also comprised abbreviations, foreword, conclusions, bibliography, the chronology of the main events in Atatürk's life, his main reforms and their chronology, the six kemalist principles, the views of the Turkish leader on economy and foreign policy, glossary, a phonetic guide for Turkish language and a number of annexes.

During the same year, 2011, under the aegis of the Ministry of Foreign Affairs in Bucharest, the first volume of documents was published regarding the bilateral relations in the period 1923-1938[75]. The volume had a dense introductory study, in Romanian and English, and contained 197 documents – telegrams, reports, diplomatic letters and notes – selected from the Historical Archive of the Ministry

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

of Foreign Affairs. It also included a list with the heads of the two diplomatic mission and 27 photographs, facsimiles and maps, accompanied by explicative notes. The reproduced documents contained information and assessments about the personality of Atatürk and about his essential contribution to the thorough transformation of the Turkish society.

In 2014, Ionuț Cojocaru published an analysis entitled *Romania and Turkey. Important Actors in the System of International Relations during the Interwar Period (1918-1940)* [*România și Turcia. Actori importanți în sistemul de relații internaționale interbelice (1918-1940)*][76]. The study, originally a doctoral thesis at the University of Bucharest, was based on a vast bibliography, the author being a Turkish speaker.

The thesis followed Romania's and Turkey's efforts, individual or collective, in defending and promoting their interests during the interwar period. It also detailed the positions and attitudes of the two countries during the conferences of Lausanne and Montreux, which set the status of the Black Sea Straits, the individual or joint security initiatives in the Balkans, and Romania's geopolitical and geostrategic position, different to that of Turkey, on the eve and immediately after the outbreak of World War 2.

The author made ample references to the initiatives and measures taken by General Mustafa Kemal, designed to firstly ensure the victory of the revolution and then to speed up the materialization of his profound reforms. He is one of the central characters of the study, the author highlighting the contribution of the Turkish leader in every sequence of the study. As a result of the efforts made by both Romania and Turkey, the relations between the two countries during the interwar period followed a steady upward course in the political, economic, cultural and military fields.

Consequently, Romania and Turkey contributed to the stabilization of the situation in the Balkan Peninsula, the latter ceasing to be the "the powder keg of Europe", as in previous times[77].

Conclusions

After highlighting the main Romanian contributions published during the 20th century and in the first years of the 21st century, some final reflections are definitely necessary. The first observation is that the personality of Mustafa Kemal Atatürk drew the attention of the Romanian historiography from very early on. Until now, according to our research, he was devoted four monographs and over 20 studies and articles published in the main Romanian specialty magazines, which analyzed various aspects from his extraordinary biography and activity, as he succeeded to create the modern state of Turkey in less than two decades. The authors of these volumes and studies were important personalities of Romanian historiography and public life – N. Iorga, Mihail Manoilescu, Petre Ghiață, Emil Condurachi, Eliza Campus, Mihail Guboglu, Mihai Maxim and others. Furthermore, numerous other studies, especially those focusing on international relations in the interwar period, devoted parts to the life and activity of Atatürk or assessed his personality. Also, the press published, over the years, hundreds of articles which contained news and analyses on the initiatives of the Turkish leader, on the traits of his personality and on his legacy.

The second conclusion highlights the sinuous course in which the Romanian historiography reflected the figure of Mustafa Kemal Atatürk. During the interwar period, there was a strong interest in what was happening in Turkey, which was undergoing a transformation from empire to republic, the process being envisaged and materialized by a tremendously imposing personality. Atatürk undoubtedly attracted the interest of his contemporaries from Romania, especially since he had been little known to Romanian public opinion. As a consequence, the publications from that period were full of information about him and about the revolutionary measures he undertook. At its turn, the Romanian historiography reacted to this public interest and, consequently, a number of studies were dedicated to the personality of the Turkish leader.

After World War 2, amid the onset of the bipolar confrontation and of the instauration by force of the communist regime in Romania by the Soviet Union, the two countries found themselves in opposite camps. The consequence was a diminished interest of the Romanian historiography in the analysis of the relations with Turkey, one of Romania's traditional partners, something that lasted over a quarter of a century.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

In the early 1960s, however, the regime in Bucharest reevaluated, to some extent, its rapports with the Soviet Union, rejecting the interference of the latter in its internal affairs. Consequently, Romania engaged in a rapprochement with the Western countries – and with Turkey, as well –, the relations becoming increasingly better.

In this context, the personality of Mustafa Kemal Atatürk became once again a subject of research for Romanian historiography, especially since his tremendous activity for the affirmation of Turkish nation could have served as a model for Nicolae Ceaușescu, the leader in Bucharest proclaiming himself a "hero" of the struggle for Romanians' independence towards the Soviet hegemon. But, beyond the calculations of the politicians, the Romanian historians analyzed with seriousness and professionalism the personality of Mustafa Kemal Atatürk, the articles and studies published in that particular postwar period maintaining their value over the years.

The peak of this scientific interest was reached during the anniversary of the centennial of Atatürk's birth, in 1981, manifestation inscribed in the UNESCO calendar. It coincided with a remarkable historiographical event hosted by Romania – the 15th International Congress of History, which took place on August 10-17, 1980.

After this date, the personality of Atatürk was confined to historiographical penumbra, being mentioned only in the syntheses published in this period. This situation lasted until the second decade of the 21st century, when the interest in the life and activity of Mustafa Kemal Atatürk was once again revived.

NOTE

[1] Regarding Romania's situation in 1912-1913, see, among others, Corvin Petrescu, *Istoricul campaniei militare din anul 1913*, Imprimeria "Jockey Club", Bucharest, 1914; G. A. Dabija, *Războiul bulgaro-turc din anii 1912-1913*, Bucharest, 1914; Lieutenant colonel C. Șerbescu, *Observațiuni și învățăminte culese din războaiele balcanice (1912-1913) din punct de vedere politic, strategic și tactic. Diverse, cu 11 crochiuri în culori afară din text, pentru ofițeri activi și de rezervă din toate armele*, Tipografia „Buciumul Român" Spiridon Gheorghiu, Galați, 1914; Colonel George Garoiescu, *Războaiele Balcanice 1912-1913*, Editura Centrului de Instrucție al Infanteriei, Sfântu Gheorghe, 1935; Titu Maiorescu, *România, războaiele balcanice și Cadrilaterul*, ed. Stelian Neagoe, Editura Machiavelli, Bucharest, 1995; Anastasie Iordache, *Criza politică din România și războaiele balcanice 1911-1913*, Editura Paideea, București, 1998; Gheorghe Zbuchea, *România și războaiele balcanice. 1912-1913. Pagini de istorie sud-est europeană*, Editura Albatros, Bucharest, 1999; Daniela Bușă, *Modificări politico-teritoriale în sud-estul Europei între Congresul de la Berlin și primul război mondial (1878-1914*), Editura Paideea, Bucharest, 2003; Mihai Macuc, *România, Balcanii și Europa*, vol. I-II, Editura ANI, București, 2009 etc.

[2] For details, see Ministry of Foreign Affairs, *România-Turcia. Relații diplomatice, vol. 1 1923-1938*, ed. Dumitru Preda, Cavallioti, Bucharest, 2011.

[3] Regarding Romania's position at the Conference of Lausanne, see: Mircea N. Popa, Nicolae Dașcovici, Marea Neagră și regimul Strâmtorilor, Iași, 1937; *Poziția României față de Turcia la Conferința de la Lausanne și în anii imediat următori*, Analele Universității București, istorie, XVII, 1968, p.141-154; Paul Gogeanu, *Strâmtorile Mării Negre de-a lungul Strâmtorilor*, Editura Politică, București, 1966; Iulian Cârțână, *România și problema Strâmtorilor*, Editura Științifică, Bucharest, 1974; Gh. N. Cazan, *Problemele Orientului Apropiat de la războiul mondial la Conferința de pace de la Lausanne*, in „Relații internaționale în perioada interbelică", Editura Politică, Bucharest, 1980; Eliza Campus, *State mici și mijlocii din centrul și sud-estul Europei în relațiile internaționale. Prima jumătate a secolului al XX-lea*, Editura Politică, Bucharest, 1988, p. 114-118; I.G. Duca, *Memorii, volumul IV, Războiul (1917-1919)*, ed. Stelian Neagoe, Editura Machiavelli, Bucharest, 1994, p. 261-315; Petre Otu, *Marea Neagră în relațiile internaționale din perioada interbelică*, in "Marea Neagră de la lacul bizantin la provocările secolului XXI", ed. Major General (ret.) dr. Mihail E. Ionescu, Editura Militară, Bucharest, 2006, p. 248-279 etc.

[4] Cristian Popișteanu, *România și Antanta Balcanică*, Editura Politică, Bucharest, 1971; Eliza Campus, *Înțelegerea Balcanică*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, Bucharest, 1972; Alexandru Oșca, Gheorghe Nicolescu, *Tratate, convenții militare și protocoale secrete (1934-1939*), Editura Valahia, 1998.

[5] Regarding the illness of Mustafa Kemal Atatürk from the Romanian perspective, see Ministry of Foreign Affairs, *România-Turcia. Relații diplomatice, vol. 1 1923-1938*, ..., p. 323, 330-331.

[6] Carol II, *Între datorie și pasiune. Însemnări zilnice, vol. I* (1904 -1939), eds. Marcel-Dumitru Ciucă and Narcis Dorin, Editura Silex, Bucharest, 1995, p. 262.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

[7] *Ibidem*, p. 264.

[8] *Ibidem*, p. 395-399.

[9] Th. Martinescu-Asău, *Lenin, Benito Mussolini, Mustafa Kemal*, Universitatea "Alcalay", Bucharest, 1934 (Biblioteca pentru toți). This volume was bringing together the previous studies by the author. See also Idem, *Lenin, B. Mussolini, Mustafa Kemal* (articles), Editura Sensul Modern, undated.

[10] *Ibidem*, p. 105.

[11] Ibidem, p. 133.

[12] Mihail Manoilescu, *Mussolini, Hitler, Kemal (conferință)*, Brăila, 1934. The conference was held in October 1933 and inaugurated the fifth round of conferences organized by "Analele Brăilei", a review of local studies.

[13] *Ibidem*, p. 3.

[14] *Ibidem*, p. 8.

[15] *Ibidem*, p. 9.

[16] Felix Aderca, *Oameni excepționali*, Editura "Vremea", Bucharest, 1934. The part dedicated to the Turkish leader was entitled "Mustafa Kemal or Turkey without Fez".

[17] *Ibidem*, p. 151-152.

[18] *Ibidem*, p. 153.

[19] *Ibidem*.

[20] *Ibidem*, p. 161.

[21] Dr. Gheorghe Dragoș, *Kemal Ataturk. Omul, opera*, Cluj, 1935.

[22] Sterie Diamandi, *Galeria dictatorilor: Pilsudsky, Atatürk, Salazar, Hitler*, Bucharest, 1938.

[23] *Ibidem*, p. 95.

[24] *Ibidem*, p. 173-174

[25] *Ibidem*, p. 189.

[26] N. Iorga, *Oameni care au fost*, volume 4, Fundația pentru Literatură și Artă, "Regele Carol I", Bucharest, 1939, p. 279.

[27] *Ibidem*.

[28] *Ibidem*, p. 280.

[29] Constantin Argetoianu, *Însemnări zilnice„ volumul 5 (1 iulie-31 decembrie 1938)*, ed. Stelian Neagoe, Editura Machiavelli, Bucharest, 2002, p. 210.

[30] Petre Ghiață, *Lupul cenușiu, Viața furtunoasă a ghaziului Kemal Ataturk*, 1st edition, Editura Ideea, Bucharest, 1939. A second edition appeared shortly after, being published in the same year (1939).

[31] The author wanted the study to be published in 1940 in Turkish and Hungarian. According to our information, this objective did not materialize, one of the causes being the events from the summer of 1940, Romania's integrity being severely affected by the annexation of a number of Romanian provinces by the Soviet Union (Bessarabia and Northern Bukovina), Hungary (North-Eastern Transylvania) and Bulgaria (Southern Dobrudja).

[32] Petre Ghiață, *op. cit*. p. 2.

[33] *Ibidem*, p. 180.

[34] *Ibidem*, p. 196-197.

[35] Petre Ghiață, *Valori conducătoare*, Editura Ideia, București, 1941, p. 57-58.

[36] (D.V.) Mikusch, *Gazi Mustafa Kemal 1880-1938. Între Asia și Europa*, Craiova, 344 pages (collection "Istoria romanțată"); H.C. Amstrong, *Lupul cenușiu [Kemal Ataturk], Biografie,* translated by Alice Ionescu, Editura Vatra, Bucharest, 1943.

[37] For this very complex matter, see Ioan Scurtu, *România – retragerea trupelor sovietice (1958)*, Arhivele Naționale Române, Editura Didactică și Pedagogică, Bucharest, 1996; Alexandru Oșca, Vasile Popa, *România, o fereastră în Cortina de fier. Declarația de independență din aprilie 1964*, Editura Vrantop, Focșani, 1997; Petre Otu, Gheorghe Vartic, Mihai Macuc (coord.), *On Both Sides of the Iron Curtain*, Military Publishing House, Bucharest, 2001; Dennis Deletant and Mihail E. Ionescu, *Romania and the Warsaw Pact, 1955-1989. Selected Documents,* Bucharest, Paideia, 2004; Florian Banu and Liviu Țăranu, *Aprilie 1964 – „Primăvara de la București". Cum s-a adoptat " Declarația de Independență a României?"*, Editura Enciclopedică, Bucharest, 2004; Constantin Olteanu, Alesandru Duțu, *România. 36 de ani în Pactul de la Varșovia*, Editura Niculescu, Bucharest, 2014.

[38] This had been closed down in 1948, together with the Institute of Balkan Studies and Research, founded in 1937 by Victor Papacostea.

[39] "Lumea", November 3, 1963.

[40] Al. Vianu, Kemal Atatürk, *Izbrannîe reci i vîstuplenie*, Moscow, 1966, 469 pages in "Studii Revistă de Istorie" no. 4/1967, p. 807-811.

[41] *Ibidem*, p. 811.

[42] Nicolae Titulescu, *Documente diplomatice*, Editura Politică, Bucharest, 1967; Idem, *Discursuri*, foreword and annotations by Robert Deutsch, Bucharest, Editura Științifică, 1967.

[43] *Enciclopedia Istoriografiei Românești*, coordinator Ștefan Ștefănescu, Editura Științifică și Enciclopedică, Bucharest, 1978, p. 216.

[44] Mehmet Ali Ekrem, *Ataturk, făuritorul Turciei moderne*, Editura Politică, Bucharest, 1969, p.5.

[45] *Ibidem*, p. 230.

[46] The study was given a positive review by Mustafa Ali Mehmed in "Studies. Review of History" ("Studii. Revistă de Istorie"), no. 4/1970, p.836-838.

[47] Mehmet Ali Ekrem, *Mustafa Kemal Atatürk în opinia publică românească*, „Revista de Istorie", no. 4/1974, p. 597-604.

[48] Petre Ghiață, *Atatürk*, Editura Enciclopedică Română, Bucharest, 1975. The imprint mentioned that the volume was printed in 9 390 copies.

[49] Paul Cernovodeanu, *Le symposium d'histoire roumano-turk d'Ankara*, in "Revue Roumaine d'Histoire", XVIII, 2, 1978, p. 359-360.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

[50] Mihai Maxim, *Simpozionul româno-turc de istorie*, „Revista de Istorie", no. 10/1978, p. 1877-1878. See also Cristina Feneşan, *Das rumänisch-türkische Symposium (25-26 mai 1978)*, "Revue Roumaine d'Histoire", no. 4, 1978, p. 789-790.

[51] Cristian Popişteanu, *România şi Antanta Balcanică*, Editura Politică, Bucharest, 1971.

[52] *Probleme de politică externă a României 1919-1939. Culegere de studii*, vol. I, Editura Militară, Bucharest, 1971. The study by Robert Deutsch can be found at pages 219-258.

[53] Eliza Campus, *Înţelegerea Balcanică*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, Bucharest, 1972.

[54] Mihail E. Ionescu, *Preliminariile încheierii convenţiilor militare balcanice (1934-1936*), în „File de istorie militară a poporului român", no.1, 1973, p.143-160; Idem, *Încheierea alianţei militare balcanice tripartite (1936)*, în „Studii. Revista de Istorie", no.2, 1974, p.63-75.

[55] Mustafa Ali Mehmed, *Istoria turcilor*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucharest, 1976.

[56] *Ibidem*, p. 371-372.

[57] Anca Ghiaţă**,** *La Nation et l'État moderne dans la conception Kémaliste***,** "Revue des Études Sud-Est Européenes", tome 17, 4, 1979, p. 777-798.

[58] *Ibidem*, p. 795.

[59] Ion Calafeteanu, *Turcia* în „Afirmarea statelor naţionale independente unitare din centrul şi sud-estul Europei (1821-1923)", Editura Academiei Republicii Socialşiste România, Bucharest, 1979, p. 228-257.

[60] Constantin Iordan-Sima, *Un diplomate roumain sur la victoire de la révolution Kémaliste*, "Revue des Études Sud-Est Européenes", tome 18, 3,1980, p. 425-435.

[61] At that moment, Nicolae Filodor was the secretary general of the Romanian Ministry of Foreign Affairs, later on being appointed plenipotentiary minister to Prague (19124-1928) and Belgrade (1928-1931).

[62] Eliza Campus, *Din politica externă a României 1913-1947*, Editura Politică, Bucharest, 1980.

[63] Ibidem, p.239-240, 343.

[64] Vezi Ion Calafeteanu, *Diplomaţia românească în sud-estul Europei (martie 1938 – martie 1940)*, Bucharest, 1980.

[65] For details, Mihai Maxim, *Comemorarea centenarului Ataturk în România*, „Revista de Istorie", no 10/1981, p. 1958-1963.

[66] Eliza Campus*, Les relations entre la Turquie kémaliste et la Roumanie entre les deux guerres mondiales*, "Revue Roumaine d'Histoire", 3, 1981, p. 411-434.

[67] Mehmet Ali Ekrem, *Considérations sur les réformes intérieures et sur la politique étrangère de Kemal Atatürk*, "Revue Roumaine d'Histoire", 3, 1981, p. 435-454.

[68] Nicolae Ciachir, *Informaţii din arhivele româneşti despre Mustafa Kemal Atatürk*, "Revista de Istorie", no. 6/1981, p.1135-1148.

[69] Mihail Guboglu, *Kemal Atatürk, (1881-1938) – fondatorul Republicii Turcia*, "Revista Comisiei Române pentru UNESCO", 23, no. 3, 1981; Idem, *Moustapha Kemal Ataturk (1881-1938) - illustre personnalité de l'histoire turque*, „Analele Universităţii Bucureşti", istorie, 30, 1981.

[70] The two studies by the Romanian researchers are: Mustafa Ali Mehmet, *Mustafa Kemal Atatürk - penseur et humaniste*, "Revue des Études Sud-Est Européeenes", p. 52-59 and Constantin Iordan-Sima, *Pétrol et diplomatie: la Turquie kémaliste, l'Angleterre impériale et le problème de Mossoul*, Ibidem, p. 67-83. The researchers from Turkey published three articles: Ismail Arar, *La place d'Ataturk parmi les grants courants de l'histoire*, Ibidem, p. 41-51; Coşkun Ûçok, *Atatürk-Der erőffner eines neunen zeitalters in den islamichen ländern,* p. 61-65; Hamit Z. Koşay, *Presentation to Ataturk*, Ibidem, p. 85-92.

[71] Eliza Campus*, State mici şi mijlocii din centrul şi sud-estul Europei în relaţiile internaţionale. Prima jumătate a secolului al XX-lea*, Editura Politică, Bucharest, 1988, p. 116, 168, 266-267. Among other things, the author highlights the importance of the meeting between Carol II and Mustafa Kemal Atatürk in June 1938.

[72] From the long list of contributions, we mention: Alexandru Oşca, Gheorghe Niculescu, *Tratate, convenţii şi protocoale secrete (1934-1939)*, Piteşti, 1994; Mihai Retegan, *În balanţa forţelor. Alianţe militare româneşti interbelice*, Bucureşti, 1997.

[73] Mehmet Ali Ekrem, *Relaţiile româno-turce între cele două războaie mondiale (1918-1944)*, Editura Ştiinţifică, Bucharest, 1993.

[74] Aurel-Mircea Romocia**,** *Biografia şi activitatea lui Kemal Mustafa Ataturk, fondatorul Turciei moderne*, University of Oradea, 2010 (scientific coordinator Viorel Faur). The thesis was presented on January 22, 2011, the commission of referents comprising Prof. Mihai Maxim from the University of Bucharest, lecturer Virgil Ţârău from the "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca and Prof. Ion Zainea from the University of Oradea (www.uoradea.ro, accessed on November 3, 2014).

[75] Ministerul Afacerilor Externe, *România-Turcia.Relaţii diplomatice, vol. 1 1923-1938*, ed. Dumitru Preda, forewod by Alexandru Ghişa and Dumitru Preda, Cavallioti, Bucharest, 2011.

[76] Ionuţ Cojocaru, *România-Turcia. Actori importanţi în sistemul de relaţii interbelice (1918-1940)*, Editura Cetatea de Scaun, Târgovişte, 2014.

[77] *Ibidem*, p. 219.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

"THE TURKISH CHANNEL" IN ROMANIA'S NEGOTIATIONS FOR EXIT FROM THE AXIS

CERASELA MOLDOVEANU *

Abstract

Romania's attempts to get out of the alliance with the Axis powers passed, also, through the Turkish channel – Bucharest-Ankara-Istanbul. This diplomatic channel proved particularly useful, through the mediation of Romanian diplomats, namely minister Cretzianu and col. Teodorescu, Romania's military attaché.

The two Romanian officials were consulted both by the democratic opposition, led by I. Maniu, and by Mihai Antonescu, on behalf of the Ion Antonescu government. Western governments and allied intelligence services took note through telegrams, messages, information of great importance, by means of two Romanian diplomats, to all efforts made by the democratic opposition and Romanian government to quit the alliance. This diplomatic channel was also an effective military and political barometer, for both Romania and Turkey and the Allied States, a focal point of the Romanian state interests with those of Great Powers

These attempts have been facilitated by the neutrality status Turkey maintained during the war, and by her maneuvers between the two belligerent camps.

***Keywords**: Turkish channel, Alexandru Cretzianu, World War 2, diplomacy, allies, democratic opposition*

The military successes of the United Nations coalition during the year 1942 and especially the defeat suffered by the Wehrmacht and the Romanian army at Stalingrad (November 1942 / February 1943) changed the relations between the two belligerent coalitions and made improbable the victory of Germany. In these circumstances, the Romanian political class (the power and the opposition) became aware of that a major political change was necessary. They took into account the decrease of the support provided to the Reich and even to stop its continuation.

On this basis, the Antonescu regime refused to send more troop contingents on the Eastern front, and made step by step retreats of the units still dislocated in Russia. In the same time started the probing negotiations, especially with the Western powers of the United Nations coalition, through different communication channels.

* Researcher, Institute for Political Studies of Defence and Military History.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Discrete probing negotiations between Bucharest and the Allies

Foregoing the German military failure at Stalingrad, the Foreign Affairs minister Mihai Antonescu has started by the middle of 1941 the first indirect attempts of mediations with the Allies, just in case for the military failure of the Axis and of losing the war. He took into consideration Italy because his close relation with the Italian ambassador at Bucharest, Renato Bova Scoppa, in order to strengthen the relationships with Rome, in the prospect of an exit of both countries from the Axis.

The approaches were rendered difficult by the beginning by the permanent restraints manifested both by Count G. Ciano and by Mussolini. After the removal of Mussolini at 26 July 1943, Antonescu continued the approaches with the new Italian foreign minister in the Badoglio government, R. Guariglia, by the same Bova Scoppa. Antonescu considered that Italy and Romania, for "their salvation and for the salvation of Europe" must put the Reich in front of the "accomplished fact", proceeding to a separate peace with the United Nations mediated by Turkey[1]. The attitude of Guariglia was evasive, and a month later, when the Italian government wished to negotiate with the Anglo-American representatives, they admitted only the unconditional capitulation of Italy[2].

The failure of a rapprochement to the British and American governments by means of Italy determined the Bucharest government to try other negotiation channels. The attention of Mihai Antonescu turned to Vatican, engaging discussions on this theme with the apostolic nuncio at Bucharest, Andrea Cassulo. Meanwhile, Antonescu charged the Romanian minister at Bern, Nicolae E. Lahovary, to contact nuncio Bernardini, who was asked to make the Western cancellaries sympathetic to the closing of a separate peace with Germany[3]. Both Mihai Antonescu and the Vatican emissaries considered that "a separated peace between the western powers and Germany was extremely necessary"[4].

The approaches made with this purpose to the German authorities by the same Mihai Antonescu, with the unspoken agreement of Antonescu, were not agreed that time by the Führer. It has to be remembered that Hitler unsuccessfully tried in the first years of the war, after the occupation of Poland and France, to reach a concord with the British and French governments for ending hostilities. According to recent discoveries, Hitler tried in 1941, by means of Rudolf Hess, who was sent in Scotland, to negotiate a secret peace agreement with Great Britain which specified the retreat of the Nazi armies from Western Europe and the invasion of Soviet Union without the intervention of the Allies[5]. Churchill denied every time the peace proposals made by Hitler, being suspicious about his promises.

The situation get worse because the conditions imposed at the beginning of 1943 by the American president Roosevelt, who introduced the expression "unconditional capitulation" at the Casablanca Conference (14-24 January 1943), concerning Germany and all her allies. Later events have demonstrated that this decision had negative consequences including for Romania, because the German leader asked from his allies a greater solidarity. On 12 April 1943, Hitler told to I. Antonescu that in July 1940 he made public "the last peace proposal", being still decided "to fight until the last consequence"[6].

Barbu Ştirbey

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Yet, according as the situation on the war theaters worsened, the Antonescu government continued the approaches for contacts with the western allies, with the purpose to find exit possibilities from the war led aside Germany. Therefore, the deputy president of the Ministry Council, Mihai Antonescu, with the unspoken agreement of Marshal Ion Antonescu, turned the attention to several negotiation channels in the capitals of the neutral states (Stockholm, Lisbon, Madrid, Bern, Ankara, Cairo). The main Romanian emissaries charged with the negotiations or with the mediation of the messages between the Romanian authorities and the Allies, were: Gheorghe Barbul at Madrid, Alexandru Cretzianu at Ankara, Barbu Ştirbey at Cairo, and Frederic Nanu at Stockholm. The main negotiation channels, constantly used, were those from Ankara-Cairo and Stockholm.

The importance of the „Turkish channel"

Placed in an area of maximal geostrategic importance for Romania, Turkey became an important element in the efforts of the Romanian authorities for negotiations with the governments of the allied states, especially with Great Britain and USA. The geographic closeness of the countries, the position of absolute „master" of the Straits owned by Turkey and the preservation of the neutrality during the conflict were the premises from which began the political and diplomatic approaches led by Romania. Turkey was linked not only by a multi-secular history, but also by cooperation and friendship relationships significantly exhibited in the period between the two World Wars, both countries being members of the Balkan Antante established on 9 February 1934[7]. Although defeated in World War I, the Turkish foreign policy found a common denominator with the Romanian one, the aim of both countries being the preservation of the territories, of the state sovereignty and of the stability in the Balkan region.

Turkey's decision to remain neutral and its capability to preserve this status almost along the entire war was based on the clever diplomatic policy of the Ankara authorities, who were able to keep an equilibrium and to satisfy, as most it was possible, the economic or political requests of the main actors of the world conflict, Great Britain, USA and Germany. All this political and diplomatic effort had as main target to avoid the entrance of the country in a general conflict, with an army not suitable prepared, which would most probable led to its occupation by the belligerent forces. The main advantage, the supremacy over the Straits, was used with discernment and wisely in the benefit of both coalitions, without endangering the sovereignty of Turkey. It is obvious that strained situations and even the danger of an invasion were present, but the policy of the Ankara government, double faced and efficient at the same time, removed this pressure for a long time.

If the fast expansion of the German army in Central and Western Europe at the beginning of the war caused a state of fear and insecurity in Turkey, the advance of the Bolshevik armies and their potential danger for the Balkans came to be the main concern for Ankara after the signing of the Treaty with Germany (1941).

The basis of preservation of this neutrality was given by four important agreements negotiated by Turkey with Germany but also with the Allies. The first one was the *French-British-Turkish Treaty of Mutual Assistance*, signed at Ankara on 19 October 1939, which specified the military help provided by France and Great Britain in the case of an attack of an European state against Turkey, which was obliged to help the partners in the case of an aggression in the Mediterranean Sea.[8] The chapter three mentioned the interest of Turkey for the achievement of the French-British guarantees for Greece and Romania. Concerning the relations with USSR, Turkey's state of fear and strain was expressed by its right to not be involved in any military conflict with the Soviets.[9] The main benefit of this agreement would have to be the attempt of modernization of the Turkish army, its equipment with modern armament of British and French production. The Turks were disappointed by the way how their western partners fulfilled the obligations, and after the occupation of France by the Germans the delivery of military materials and armaments were mostly symbolic. In the second, we remember the *Turkish-Bulgarian*

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Declaration of 1 February 1940, aimed to preserve both countries outside any conflict, but which did not specified a mutual military commitment.[10] The third one was the *Non-agression and friendship Treaty between Turkey and Germany,* signed on 18 June 1941, by which the two states respected and mutually guaranteed the sovereignty and the territorial integrity. The last document, the *Declaration for Mutual Assistance between Turkey and USSR* of 25 March 1941, both parts mutually guaranteed their neutrality. If one of the parts was attacked by a third power, they would be able to rely on the support of the other one, mostly moral, a kind of "full understanding"[11].

This system of treaties was built with cleverness by the Turkish diplomacy, when each of the parts involved in the conflict did not wish that, in case of a too virulent and categorical attitude toward it, Turkey will join the adverse coalition. This would also mean to leave to the enemy the right to use of the Straits. At Ankara it was considered that "assurances of Germany and the Russian declaration indicate the wish of both countries to leave the Straits under the guard of Turkey, instead to see them controlled by others"[12].

We could appreciate that the Turkish government tried to preserve an equilibrium attitude toward Germany and USSR. Its strategic position allowed to exploit the rivalries between the great powers and to use them for its benefit. For instance it could be remembered that Turkey delivered chrome ore to Germany, contrary to the open disappointment manifested by Great Britain and USA. Meanwhile, the American pilots who made forced landings in Anatolia were well received and sheltered by the Turkish authorities, a fact knew by the German ambassador at Ankara, von Papen[13]. Regardless the concessions made to both states, the fear against the present or future intentions of USSR to occupy the entire Balkan region including Turkey and to take the supremacy in the Black Sea and at the Straits remained unchanging.

Concerning Romania as an ally of Germany, the Turkish government has always a benevolent and even protective attitude, explained by the nearness of their geopolitical and state interests. Both states were preoccupied by the appetence for expansion and conquests of USSR, and for its open interest for the Balkan region. In the same time, Romania was for Turkey a constant factor in its war strategic plans, a subtle but sustenable motivation for not satisfying the British demands to open the Turkish territory to allied military bases. According to the opinion of the Turkish decision makers, as long as Romania will not receive a guarantee from the great allied powers for the exit from the coalition with Germany, namely that will not be abandoned in the Soviet sphere of influence and that its territory will not be occupied, Turkey itself will not benefit of a guarantee that will spare it from a future benevolent "protection" of the neighbor from north-east.

This state of mind of the Turkish politicians was displayed by the talks after the Inter-allied Conference of the Foreign Affairs ministers in Moscow (19-30 October 1943), when the Turkish Foreign Affairs minister, Numan Menemencioğlu reproached to Anthony Eden that no decision was made concerning Iran, Iraq and the Balkan region. He expressed the fear for the interest of USSR in the Balkans[14]. Eden denied the information knew by Turkish minister about a compromise reached between the allies which allowed to USSR the right to decide in Eastern Europe. It should also be taken into consideration the idea of the British Prime Minister W. Churchill to open, according to the experience of World War I, the second front in the Balkans, as a way to prevent the control of this region by the Soviets[15]. Bringing into discussion the situation of Romania, Eden asserted again the condition of its unconditional capitulation, an answer that determined Menemencioğlu to reply categorically that Turkey will never urge Romania to capitulate without conditions to USSR[16].

Common approaches of the power and opposition to contact the western allies

In this atmosphere began the activity the Romanian ambassador at Ankara, Alexandru Cretzianu, who replaced in September 1943 Alexandru Telemaque, with the delicate mission of restoring the contact and to make negotiations with the representatives of the United Nations governments. He was escorted in

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

his mission by the Romanian military attaché at Ankara, colonel Traian Teodorescu.

Since the beginning of his charge, Cretzianu was warned by the Turkish foreign affairs minister that as concerns the peace negotiations engaged by Romania, "the Anglo-American-Soviet diplomatic front has no crack", being thus excluded the possibility to negotiate only with England and USA, without Soviet Union[17]. We remember that the Antonescu government, in concordance with the opposition led by Iuliu Maniu, mentioned since the beginning in the requests that "the Romanian government wish to be assured a complete discretion toward the Russians"[18]. The governments of Great Britain and USA wished not to disappoint the Soviet authorities by engaging separate negotiations with a state allied with Germany[19], a fact later strengthened by the resolution adopted at the Moscow Conference (19-30 October 1943), which specified that the three great powers decided to mutual inform and to decide by common agreement when probing or request negotiations are made by governments, individuals or groups of individuals from states which are in war with the United Nations[20].

Iuliu Maniu

Alexandru Telemaque, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary to Ankara (1936-1938, 1941-1943)

The measures adopted at the Casablanca and Moscow Conferences, by which it was requested the "unconditional capitulation" of the members of the Axis and the compulsory negotiation with all the allies, including Soviet Union, about which Antonescu had great hesitations, were the main factors which led, in the case of Romania, to the tergiversation of closing the truce and to the prolongation of the negotiations until 23 August 1944.

In such circumstances, the Turkish foreign affairs minister declared to Cretzianu that Turkey, with all its benevolence, could not intervene on behalf of Romania, because the allies will immediately inform Moscow, and this will expose the government of Ankara to "grave and dangerous accusations"[21].

In the same time with the diplomatic approaches of the Antonescu government, the opposition from Romania, conducted by Iuliu Maniu, the leader of the National Peasant Party, also used the Turkish channel in the negotiation efforts. On 4 January 1943, he transmitted a message via Ankara to the exiled in London Czechoslovak president Edvard Beneš, proposing a political cooperation thwarted by the declaration of the latter who considered that the exiled Czechoslovak government was in war with Romania [22].

Instead, the British Headquarters in Cairo has sent a note by the offices of Istanbul inform-

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

ing Maniu that "the situation in Romania could be took in consideration only if will rise the weapons against Germany"[23]. Maniu answered with a new explanatory document about „the temporary impossibility of a military action against the Axis, when the Romanian armies are far away on the Eastern front"[24]. The exchange of messages between Maniu and the British Headquarters in Cairo and next with Foreign Office continued by means of the British offices in Istanbul. The leader of the Romanian opposition insisted that: the Romanian army will be on the side of the Allies only if Anglo-American guarantees for the territorial status of Romania will be obtained, and that an actual action is conditioned by the British point of view concerning the Romanian territories[25].

His point of view was the same with that expressed by the Antonescu government by the Madrid channel, in the winter of 1943, by Gheorghe Barbul, the secretary of Ion Antonescu. There were requested: 1. A large Anglo-Saxon landing in the Balkans in direction to Romania; 2. The entrance of Turkey in action on the side of the Allies; 3. The Romanian government wished to be assured of the true participation of the Anglo-Saxon armies in the military events that will concern our territory[26]. Point 4 asked to be avoided the information of the Soviet government, but the reply of the British and American representatives was, since the beginning of the negotiations, very categorical and without ambiguity, showing that the governments of USA and Great Britain are decided to respect „a honest cooperation with all their allies, during the war and after its end". The American government has too specified that „will avoid any gesture that could leave Russian the impression that it is fooled by United States"[27].

However, the conditions from points 1 and 3 given by the Romanian government proved to be unachievable, because at the Inter-Allied Conference of the chiefs of states from Teheran (28 November-1 December 1943) was decided that the landing in the Balkans will be canceled, and the entrance of Turkey in the war against Germany will be postponed. The orientation of their military effort in the West was directed to the achievement of the „Overlord" operation[28].

Alexandru Cretzianu

In February 1943, at the departure of the Turkish ambassador in Bucharest, Suphi Tanriőver toward Ankara, after the Conference of Adana, Maniu has sent a new message to the British government reminding the political circumstances of 1940 when Romania allied with the members of the Axis and started then the war against USSR. He emphasized that there were favorable circumstances for a change of the military and foreign policy of Romania, but repeated the same condition for capitulation, to know first the point of view of the British and American governments about the frontiers and the role which Romania will have in the future[29].

In March 1943, the British intelligence services from Istanbul informed about the official position of the American and British governments, which included their agreement to support such an action, but with the establishment of a concord about Romania with the Soviet government. As soon a result was reached, this will be communicated to Maniu[30].

On 8 March 1943, the general elections in Turkey had as a result the preservation in functions of most of the members of the Parliament and the new investment as president of Ismet Inönü. With this occasion, the former Romanian ambassador at Ankara,

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

A. Telemaque, considered that „for us, the Romanians, the reelection of the president and the continuity of the administration of Prime Minister Saraçoğlu are important, because all of them are friends of Romania".[31] In his turn, the Turkish minister of foreign affairs Menemencioğlu declared to Cretzianu that „the interest for Romania was large until since we were in the Balkan Entente"[32] and that „Romania and Turkey are sisters with convergent interests"[33]. In the spirit of the relationships of closed friendship and cooperation mentioned above, in a discussion with Mihai Antonescu at 23 June 1943, the Turkish ambassador at Bucharest, Tanrıöver, transmitted an official message of the Turkish government which mentioned: „Turkey considers that the problems of Romania are like heirs, and that the two nations have identical interests. Therefore, for the future Turkey will preserve only a formal distance concerning the problems which affect the interests of Romania"[34].

It was a clear link between the relations of the two states and the evolution of the events on the South-Eastern front. In the summer of 1943, Germany lost the most important confrontations with the United Nations coalition, important strategic points in Caucasus, Northern Africa and Mediterranean Sea, being compelled to retreat in front of the large offensive launched by the Red Army. After the conquest of the northern Africa at 16 July 1943, the Allies landed in Sicily on 3 September, crossed the strait of Messina, and established the domination in southern Italy after a harsh resistance of the enemy. In a report from 3 August 1943, col. Teodorescu, the military attaché from Ankara, mentioned that the British are disappointed that they made so many sacrifices for the benefit of Turkey, while the government of Ankara remained neutral and did not offer help to the British, not even surreptitious, in the operations in the Mediterranean Sea[35].

The capitulation of Italy and the conquest of the Mediterranean Sea cancelled every disappointment of the British. A. Eden declared at the Moscow Conference (October 1943) that after the events of Italy and the landing in Sicily, the entrance of Turkey in the war, less equipped and prepared, became futile. The Anglo-American bases from southern Italy became operative against the Balkans and the oil region in Romania[36]. At the end of the conference, the British government has transmitted his decisions concerning Romania by means of the same Cretzianu. They included the conditions already mentioned, and the approaches were intended to be necessarily achieved by the three allies, by „emissaries charged with full powers", able to sign an unconditional capitulation in the name of their state. No other formula was taken into consideration[37].

Alexandru Cretzianu has established relations with the emissaries of some allied secret services. On 29 January 1944 he was contacted at Istanbul by a representative of the British Secret Service who brought a message from colonel de Chastelain. The message asked for the support and cooperation with the British SOE[38]. On 2 and 3 February 1944 he also met colonel E. C. Masterson[39] and a colleague of this one, who were intermediaries for the messages between the British and Maniu. They received from the very source data about the intentions of the Antonescu government and of the Romanian opposition. In their messages, Marshal Antonescu and the members of the opposition insisted for the presence of Anglo-American troops in South-Eastern Europe in the moment of the "desertion" of Romania from the Axis, in order that the country will not fall under another foreign occupation[40].

By the same beginning of 1944, Iuliu Maniu, through Cretzianu and with the approval of Marshal Antonescu, asked the Allies to receive Barbu Ştirbey as emissary of Romania to start the negotiations at Cairo. Although the destination of the travel and the mission were secret, they were disclosed and published on 14 March 1944 by Reuter Agency[41]. The attempts of Gestapo to stop the travel to Cairo, via Sofia-Istanbul, were hindered by the stubbornness of Prince Ştirbey, who received at Ankara a passport with fake name, being able to continue the way without troubles[42]. The uncovering of his mission is seen by some contemporary authors as a deliberate action of the British, who, by a true "psychological war" wished to destroy the moral of Germany and her allies. The uncovering of Ştirbey was a part of the large plan of hoaxing Germany about the place of the second front in Europe[43].

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

The negotiations made by him with the representatives of the three great powers, England (Lord Moyne – member of the British government residing in the Middle East), USA (Lincoln Mac Veagh) and USSR (Nicolai Novikov) did not started under good auspices and have not the end aimed by the Romanian government and opposition. The three negotiators announced Cretzianu from the beginning that the sending of an emissary was useless if he was not charged to accept the unconditional capitulation or the coming to power of a government willful to accept this obligatory condition[44]. Even more, Mac Veagh informed the Romanian diplomat that, according to the decisions took at the Teheran Conference where it was established that the landing of the allies will occur on the western front and not in the Balkans, "there is no hope that British troops will depart near Romania and it would be better for Romania that she will already turned the weapons against Germany when the Russians will arrive at her frontiers"[45]. Loyal to the Romanian interests and in full concord with the requests issued before by the Romanian emissaries, Cretzianu answered in the same way, incredible and unacceptable for the allies, that if the British armies will arrive near Danube by Bulgaria, then "Romania would made an unconditional capitulation to England", because Romania prefers "to die in fight than to be remembered in history that the present rulers made unconditional capitulation to Russia"[46]. Ştirbey, asked by the three emissaries about the help expected by the Romanian authorities from the Allies, being aware of the impossibility of an allied landing in the Balkans, suggested an air support and a landing at Constanța. It is obvious that this help was possible only from the Soviets who were nearby, a fact less agreed by the Romanian government and opposition[47].

The allied ultimatum via Ankara

While the allies continued to consult about the way to tackle the Romanian problem, searching a point of view agreed by all of them, the political and military events evolved fast. The advance of the Red Army led to the liberation of Ukraine by the Ukrainian Fronts 1, 2 and 3, and to the penetration of the Soviet great units in the north-eastern Romania. Because the perspective of the occupation of Romania by the Soviet army created panic at Bucharest, the efforts for exiting from the Axis became more intense.

Called by Hitler at his headqurters (20 March 1944), Ion and Mihai Antonescu, being anxious that this invitation is the prelude to the occupation of Romania, like in Hungary, informed Cretzianu about this, asking an urgent point of view from the allies. The answer for Cretzianu came after short time, but after the departure to Klessheim of Ion and Mihai Antonescu, from the American general Henry M. Wilson[48]. The tone of the message suggests a sincere concern for the fate of Romania and of her rulers, who "by no way" will respect the request of the Führer; from Bucharest were requested efforts to hinder the Germans, in order to be sooner defeated and to save Romania from the fate of fighting field in the following weeks[49].

After some deliberations between the governments of the three Allies, it was concluded that the negotiations with Romania will continue with Barbu Ştirbey at Cairo, a situation which caused a change of the attitude and of the position of USSR toward Romania. On behalf of the Soviet government, V. Molotov, the Russian foreign affairs minister, expressed his willingness for the continuation of the negotiations at Cairo, even urging that the allied governments to address directly to Ion Antonescu, who, in his turn, will proceed to take the measures proposed by the Allies: the capitulation of the Romanian troops to the Soviets; the Romanian units from Dniester and Crimea will be sent after the capitulation back to the country to be reorganized and used against the Germans; the establishment of direct and mutual contacts between the Romanian and the Soviet Headquarters etc[50]. Besides that, the chiefs of the allied general staffs considered that the removal of Romania and of the Balkan allies from the Axis had a big military importance, advising the American Department of State to do not express "restrictive political considerations opposed to a quick capitulation of the Romanian forces"[51].

Because the Soviet offensive in the north-eastern part of the country was stopped and the front situation was stabilized at the end

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

of March and the beginning of April 1944, a situation preserved until 20 August 1944, Antonescu has interrupted the "dialogue" with Cairo, which was still continued by the leader of the opposition, Iuliu Maniu.

On 2 April 1944, the people's commissary for foreign affairs of USSR has specified in a press conference that the units of the Red Army that entered Romania in the offensive operations against the Germans have no occupation mission, because the Soviet government "does not intend to obtain a part from the territory of Romania or the change of the existing state statues..."[52]. According to the opinion of the chief of the American diplomacy, the declaration of Molotov offered "some guarantees" to the Romanians, who do not have serious reasons to be anxious[53].

On 12 April 1944, USSR presented the conditions for closing the truce with Romania, which will be approved, with small changes, by the governments of Great Britain and USA, being addressed both to the Romanian government and to Maniu. They requested without ambiguity the total break of the relations with Germany, the acceptance of the annexation by USSR of Bessarabia and Northern Bukovina, the payment of war damages to the Soviets and the liberation of the prisoners. In the same time, the Soviet government disavowed the Diktate of Vienna of 30 August 1940, being prepared to intervene besides Romania against Germany and Hugary to give back to Romania "the entire Transylvania or its most part".[54] In order to exert a higher pressure to Bucharest and to determine a sooner decision, these messages were accompanied by a series of powerful bombings in Romania, executed by the American air forces.

Because all the attempts of the government and of the democratic opposition of closing a separate truce with the allied powers excluding USSR failed, the single solution was to improve by negotiations the conditions sent at 12 April. In this point the ways of action of the Antonescu government and of the opposition get divergent. While the leader of the opposition, Iuliu Maniu, continued to insist until 23 August 1944 on the achievement of the truce negotiations fulfilled by the Cairo channel, accepting even the reversal of Marshal Ion Antonescu by a coup d'état, if he will refuse the closing of the truce in the terms requested by the Allies in April, instead the Antonescu government tried to improve the conditions of the truce by the negotiations led at Stockholm with the representatives of USSR, Alexandra Kollontai and Vladimir Semionov.

Maniu, who had difficulties to accept the signing of the truce without the active presence of the British and American forces in Romania, sent a second emissary at Cairo, Constantin Vişoianu, a clever and experienced diplomat, close collaborator of Nicolae Titulescu, to accompany Barbu Ştirbey in the negotiations for the truce conditions sent by the Soviets[55]. At the remarks presented by Vişoianu to the allied representatives, the Soviets offered at 1 June 1944 a steady answer which denied the continuation of discussions until Maniu will not agree the truce conditions. In the same day, on behalf of the three allied powers, the negotiations with the Romanians were stopped, being adopted a "final declaration", a real ultimatum both for Antonescu and for Maniu. Aware about the difficulty of the reversal of the arms in the presence of the German occupation troops, it was decided that if Maniu or Antonescu will accept the conditions, they will be announced by Cretzianu to send on to the front an emissary to the Russians to establish "the moment and place where, in the same time with the Russian forces, the Romanians will fulfill military actions"[56]. The diplomatic channel from Cairo was thus silenced, and all the future appeals of Iuliu Maniu to the allies, from June-August, will remain without answer, although he agreed on 11 June 1944 for closing the truce on the basis of the conditions given by the allies.

The main reasons of lacking interest from the allies for the continuation of the truce negotiations with Romania are, on the one hand, the changes occurred after the landing in Normandy („operation Overlord") of 6 June 1944, which removed the hope for the opening a front in the Balkans. On the other hand, their attitude was caused by the temporary delimitation of the spheres of interests in South-Eastern Europe reached in May 1944, for the duration of the war. Romania will be declared area of Soviet operations, while Great Britain

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

reserved Greece for itself[57]. The victories of the Red Army on the eastern front in the summer of 1944 decreased much the interest of Moscow for signing a truce with Romania.

The decrease of the interest of the Soviets was in close link with the political targets followed by Kremlin in Romania. The end of the offensive of the Red Army in the central part of the eastern front, in the second half of July 1944, offered to Moscow the possibility to launch a large operation on the Romanian front. Because in Romania there were no political changes or military rebellions against the Reich, able to provide to the Soviets a tactical opportunity like those created in Poland by the anti-German insurrection, the leaders from Kremlin decided to further the conquest of Romania by concentrating large military forces. By consequence, hoping in a fast „neutralization" of Romania and in the future establishment of a pro-Soviet political regime in the country, it is easy to understand why the Soviets were no more interested in the closing of a truce in July-August 1944[58].

Meanwhile, the Turkish channel, left somehow in shadows, was permanently used as a real political mediator between Bucharest and Cairo, and also for correspondence, being for the allies a true "observation post" of South-Eastern Europe, Romania especially. The failure of the negotiations of Barbu Ştirbey in Cairo determined the Antonescu government to use again Turkey in his attempts to resume the contacts with the Americans, sending professor Constantin C. Giurescu and colonel Traian Teodorescu at Ankara, on 2-3 August 1944 as negotiators[59]. They, by means of ambassador Cretzianu, contacted the American diplomats and OSS agents, being authorized by the two Antonescu to announce the sending of another emissary to Cairo for the dialogue resumption. If this was accepted, Ion Antonescu promised important concessions for the American and British governments in the oil, minery and forest industries and son on, in exchange for the taking over by the Anglo-American authorities of the war damage compensations requested by USSR, and with an Anglo-American military support, airborne and naval, fighting together the Romanian forces against the German troops[60].

The Department of State, through the state secretary Edward Stettinius, transmitted the proposals of the Romanian government to the ambassadors in London and Moscow. The American ambassador in USSR, Averell Harriman considered the approach from Bucharest as "vague and mostly not realistic", a point of view expressed both to the Department of State and to the deputy of the foreign affairs minister, I. Vâşinski[61]. On 21 August 1944, he replied by a telegram to Harriman, sharing his opinion about the „not realistic" character of the proposals made by the Romanian emissaries.

Ankara and the last attempts of Romania to exit from the Axis

The arrival of the Romanian emissaries at Ankara coincided with the breaking of the diplomatic relations of Turkey with Germany and its joining to the Allies (2 August 1944), a situation considered a delicate one in the Romanian-Turkish relations, because Romania continued to be the allied with Germany. The commercial attaché of Turkey, Shefgati, declared on 1 August to a Swiss diplomat that Turkey will break the diplomatic relations only with Germany and that it will preserve the rela-

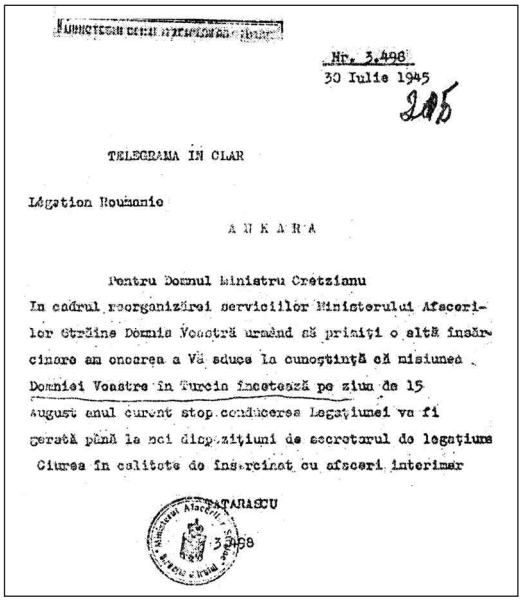

Nr. 3.498
30 Iulie 1945
205

TELEGRAMA IN CIFRU

Légation Roumanie

ANKARA

Pentru Domnul Ministru Cretzianu

In cadrul reorganizării serviciilor Ministerului Afacerilor Străine Domnia Voastră urmând să primiţi o altă însărcinare am onoarea a Vă aduce la cunoştinţă că misiunea Domniei Voastre în Turcia încetează pe ziua de 15 August anul curent stop conducerea Legaţiunei va fi gerată până la noi dispoziţiuni de secretarul de legaţiune Ciurea în calitate de însărcinat cu afaceri interimar

ATANASCU

Telegram by which Alexandru Cretzianu was informed on the ending of his mission starting August 15, 1945

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

tions with their allies, especially with Romania, although "it would be difficult to preserve normal relations with Romania, but we will claim the previous cases of Finland with the Allies and of Bulgaria with Germany"[62].

The negotiations from Stockholm and Cairo did not reach the wished aim because the evident delays of the Romanian government and opposition, who refused until the last moment to accept that the western allies could abandon Romania and the entire South-East and Central Europe to the Bolsheviks.

A last approach for closing truce, made by Mihai Antonescu, with the full agreement of the Marshal and of the opposition, took place on 22 and 23 August, by means of the Turkish representative at Bucharest. He waited for 24 hours an answer from the British and American allies, making the same omission of not including explicitly the Soviet government, although it was vaguely mentioned the sending of a Romanian emissary to Moscow, for discussions on the terms of the truce. It followed a change of telegrams to Ankara-London-Washington-Moscow, which remained without reason after the event of 23 August 1944

After three years of failed negotiations and attempts, Romania entered in the war after the removal of Marshal Antonescu and his collaborators, without signing a truce and without obtaining political guarantees from the allies, a condition requested every time by Marshal Antonescu, with insistence.

Alexandru Cretzianu was the first diplomat informed about the events of 23 August and the sudden change in the Romanian policy after that day. He returned from the mission on 6 February 1946. During all this time, by the Ankara channel were disclosed the details of the discussions in Moscow for the closing of the Truce Convention, and the allies were informed about the abuses done by the Soviet part in the Control Allied Commission, but without reaction[63].

The activity of the diplomat Cretzianu in the capital of Turkey was not limited to the establishment and the preservation of the contacts with the representatives of the allies concerning the retreat of Romania from the Axis. It was more developed, becoming a true link between the two parts. During all that time it could be observed the passion of the Romanian ambassador for all his missions which made of Ankara one of the most important channels for negotiations with the allies, and of Turkey a real and efficient collaborator for the Romanian cause.

During his charge, Cretzianu was also involved in various problems like the situation of Alfred G. de Chastelain and his colleagues, requested with insistence by the Reich to be sent to Berlin[64], or interventions at high level which implied discussions with president Roosevelt, with secretary of state Hull and his deputy Stettinius, in order to obtain from the Antonescu government the permission for the emigration of the Jews,[65]; the evacuation of the British prisoners of war from Braşov and Timişu de Sus[66], after 23 August 1944 etc.

Conclusions

During all this long process of negotiations launched by Romania to exit from the alliance with Germany and to join the United Nations, the Turkish "channel" of negotiation was a constant and efficient diplomatic outpost, from where, by means of the two Romanian diplomats, minister Cretzianu and colonel Teodorescu, the telegrams, messages and pieces of information of major importance for the approaches of the Romanian government and democratic opposition concerning the efforts of exit from Axis, were dispatched to the diplomatic offices, military headquarters and secret services of the allies. It was also a kind of political and military barometer of Romania, Turkey and of the Allies, a crossing point of the Romanian and great powers interests. It should be reminded that this channel benefited not only from the professionalism and the honesty of the diplomats, but also from the protection and the help of the Turkish government and political class, who always expressed hearty and friendly sentiments for Romania, easing thus the mission of the Romanian and foreign emissaries.

NOTE

[1] Alexandru Cretzianu, *Ocazia pierdută*, Institutul european, Ediția a II-a, prefață de V.Fl. Dobrinescu, Postfață de Sherman David Spector, p. 91.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

[2] *Ibidem*.

[3] Aurică Simion, *Preliminarii politico-diplomatice ale insurecției române din august 1944*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1979, p. 269.

[4] Andreas Hillgruber, Hitler, *Regele Carol și Mareșalul Antonescu. Relațiile româno-germane (1938-1944)*, Editura Humanitas, București, 1994, p. 125.

[5] See Peter Patfield, *Hess, Hitler and Churchill: The Real Turning Point of the Second World War – A Secret History*, October 2013 [Kindle Edition].

[6] A. Hillgruber, *op. cit.*, p. 217.

[7] For the Romanian-Turkish relations in the interwar period see for instance: Eliza Campus, *Înțelegerea Balcanică*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1972; Ministerul Afacerilor Externe, *România-Turcia. Relații diplomatice, vol. 1 1923-1938*, ediție de Dumitru Preda, Editura Cavallioti, București, 2011; Ionuț Cojocaru, *România-Turcia.Actori importanți în sistemul de relații interbelice (1918-1940)*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2014.

[8] Emanuel Plopeanu, *The Romania factor and the British-Turkish negotiations for abandoning neutrality and joining Allied side (1943),* in "Mircea cel Bătrân" Naval Academy Scientific Bulletin", Volume XV-2012-Issue 1, published by "Mircea cel Bătrân" Naval Academy Press, Constanța, p. 179.

[9] *Ibidem*.

[10] Telegram of the military attaché in Turkey – col. Traian Teodorescu, nr. 5876, Ankara, 10 January 1940, in Alesandru Duțu, Lenuța Nicolescu, Alexandru Oșca, Andrei Nicolescu, *Atașații militari transmit...*, vol. II, (1938-1940), Editura Europa Nova, București, 2002, p. 124.

[11] Arh. MAE, *Fond 71/1920-1944*, Turcia, vol. 66, Telegram nr. 961, 25 March 1941 of the Romanian minister at Moscow, Grigore Gafencu, for the Romanian Foreign Affairs Ministry.

[12] *Ibidem*, *Fond 71/1920-1944*, Dosare speciale, vol. 479, f. 2, Telegram nr. 1188, 23 March 1941 from the Romanian minister at Sofia, Filotti, for the Romanian Foreign Affairs Ministry.

[13] *Ibidem*, *Fond 71/Turcia*, , vol. 10, p. 212.

[14] Emanuel Plopeanu, *op.cit.*, p. 180.

[15] The opening of a second front in the Balkans was requested by Churchill during the conferences of Quebec (2-14 August 1943) and Cairo (22-26 November 1943), with the participation of Turkey, but Stalin and Roosevelt opposed.

[16] Emanuel Plopeanu, *op.cit.*, p. 180.

[17] *Ibidem*, vol. 2, f. 68.

[18] Arh. MAE, *Fond 71/România*, vol. 15, f. 22.

[19] Aurică Simion, *op.cit.*, p. 338.

[20] *Ibidem*.

[21] Arh. MAE, *Fond Turcia 1*, Ankara, 1944, vol. 2, f. 68.

[22] Aurică Simion, *op.cit.*, p. 273.

[23] *Ibidem*, p. 274.

[24] *Ibidem*

[25] *Ibidem*, p. 275.

[26] Liviu Vălenaș, *Convorbiri cu Gheorghe Barbul. Mareșalul Antonescu și frontul secret*, Editura Marineasa, Timișoara, 1999, p. 34.

[27] Ibidem, p. 35.

[28] Aurică Simion, *op.cit.*, p.341.

[29] *Ibidem*, p. 276.

[30] *Ibidem*, p. 277.

[31] Arh. MAE, *Fond 71/Turcia*, vol. 10, p. 194

[32] *Ibidem*, p. 195.

[33] *Ibidem*, p. 332.

[34] Ibidem, *Fond 71/Turcia*, vol. 63, p. 260.

[35] Ibidem, *Fond 71/Turcia*, vol. 11, p. 263

[36] Leonida Loghin, *Mari conferințe internaționale (1939-1945)*, Editura Politică, 1989, p. 323.

[37] See Alexandru Cretzianu, *op.cit.,* p. 123-124.

[38] *Ibidem*.

[39] Member of Intelligence Service, he was general director al the Oil Company „Unirea"; he assured from Cairo the radio link with the underground network from the National Peasant Party led by Iuliu Maniu.

[40] *Ibidem*.

[41] See Alexandru Cretzianu, *op.cit.*; Paul D. Quinlan, *Clash Over Romania. British and American Policies toward Romania*, (1938-1947), vol. II, Oana Leonte, Ioana Ene (Editori), American Romanian Academy of Arts and Science, Second Edition, 2014.

[42] See Alexandru Cretzianu, *op.cit.*, p. 127.

[43] The start of the Cairo negotiations was intended to create for Romania conflictual states with Germany, according to a plan of the Allies, called „Zeppelin". This plan of the allied secret services was prepared from the summer of 1943, and aimed to create a hoax for the Germans concerning the future actions of the allies in the Eastern Mediterranean and in the Balkans. It was a part of the general strategy of mystifying applied first in the plan „Jael", and next in the plan „Bodyguard". During the Teheran Conference in November 1943, the three great one discussed the problem of mystifying and hoaxing the enemy, and Stalin agreed to a collaboration with the Anglo-Americans. It followed the signing of the top secret agreement, on 3 March 1944, at Moscow, and the Joint Commission set the headquarters in Scotland. From the archive documents results that the authors of the operational plan reserved to Romania an important role; See

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

also Elisabeth Barker, *British Policy in South-East Europe in the Second World War*, in "American Historical Review", Volume 82, Issue 3, 1977, pp. 643-644; Eugen Preda, *Săritura de pisică*, Editura Militară, Bucureşti, p. 198.

[44] Aurică Simion, *op.cit*., p. 354.

[45] *Ibidem*, p. 355, telegram of Mac Veagh to the Secretary of state, 3 March 1944.

[46] *Ibidem*, pp. 354-355.

[47] *Ibidem*, p. 360.

[48] The spontaneous intervention of Wilson disturbed the Soviet ambassador Novikov, who reproached that he was not consulted in this situation.

[49] Arh. MAE, *Fond Turcia 1*, Ankara, vol. 1, f. 144.

[50] Arhivele Naţionale Române (ANR), *Fond Microfilme SUA*, rola 662, cadrul 802 – Telegram nr. 539 of Steinhard to Hull, Ankara, 27.03.1944.

[51] *Ibidem*.

[52] Al. Vianu şi colab., *Relaţii internaţionale în acte şi documente, 1939-1945*, Editura didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1976, p. 158.

[53] Paul D. Quinlan, *op. cit*., p. 93.

[54] Alexandru Cretzianu, *op.cit*., pp. 149-150.

[55] *Ibidem*, p. 151.

[56] Gheorghe Buzatu, *România şi Marile Puteri,* Editura Enciclopedică, Bucureşti, 2003, p. 309.

[57] Aurică Simion, *op.cit*, p. 405. This delimitation will become permanent after the „Percent agreement" between Churchill and Stalin, from Moscow (9 October 1944).

[58] Liviu C. Ţârău, *Între Washington şi Moscova. Politicile de securitate naţională ale SUA şi URSS şi impactul lor asupra României (1945-1965)*, Cluj-Napoca, 2005, p. 317-318.

[59] See Valeriu Râpeanu, *Constantin C. Giurescu la Istanbul: înainte şi după 23 august 1944. Corespondenţă inedită cu Victor Papacostea*, in „Biblioteca Bucureştilor", 11, nr. 4, 2008, p. 31-35.

[60] Aurică Simion, *op.cit*., f. 413, apud Foreign Relations, 1944, vol. IV, p. 187-188 – Telegram of the deputy of state secretary E. Stettinius to the USA ambassador in USSR.

[61] Gh. Buzatu, *op.cit*., f. 277.

[62] Arh. MAE, *Fond 71/Turcia*, vol. 62, f. 275.

[63] Alexandru Cretzianu, *op.cit.,* p. 34-35.

[64] See Ivor Porter, *Operaţiunea „Autonomous"*, Editura Humanitas, Bucureşti, 1991.

[65] Alexandru Cretzianu, *op. cit.,* p. 33; see also Ion Calafeteanu şi colab., *Emigrarea populaţiei evreieşti din România în anii 1940-1944.* Culegere de documente, Editura Silex, Bucureşti, 1993 – Telegrama nr. 226/1 101, 5 July 1944, Al. Cretzianu to the Ministry of Foreign Affairs.

[66] Arh. MAE, *Fond Turcia 1*, Ankara, 1944, vol. 1, f. 235; Edward Mark, *The OSS in Romania 1944-1945: An Intelligence Operation in the Early Cold War*, in „Intelligence and National Security", nr. 2/1944.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

DIMENSIUNEA PSIHO-COGNITIVĂ A LEADERSHIPULUI GERMAN ŞI TENTAȚIA EXPANSIUNII EXTRA-EUROPENE

ŞERBAN FILIP CIOCULESCU *
SILVIU PETRE **

Abstract

The historiography of World War I is almost entirely statocentric, and reluctant to open up to transdisciplinary perspectives. In order to address this shortcoming, this article draws a link between the psychology of German elites during the summer of 1914, German strategic culture and the instrumentalisation of different transnational revolutionary and nationalistic networks in order to undermine Allied rezistance. Namely we focus our attention on the relationship between Berlin and Ghadar Party, a cell of Indian expats fighting to free their mainland against the British masters.

Keywords: *Germany, British Raj, psychology, perception, subversion, strategy, transnational society, Ghadar Party*

Introducere

Perioada premergătoare Primului Război Mondial s-a remarcat prin ceea ce am putea numi astăzi zorii globalizării. Sfârșitul de secol XIX și inaugurarea celui următor maturizează procese începute deja cu două trei secole în urmă, anume: nașterea sistemului capitalist, extinderea imperiilor coloniale europene împreună cu popoarele bătrânului continent și valorile cultural-religioase aferente. Ceea ce începuse în Renaștere avea să conducă în următoarele sute de ani la apariția unui sistem internațional; la o istorie globală a umanității care, în pofida ritmurilor diferite de existență dobândea un sentiment comun[1] și, din punct de vedere moral, la nașterea unei opinii publice internaționale.[2] Migrațiile popoarelor, atât dinspre lumea industrializată spre cea în curs de dezvoltare cât și invers au întreținut o societate transnațională puternic colorată politic. Noile ideologii (naționalism, liberalism marxism etc) s-au propagat dinspre Chicago, Londra, Paris, Zürich, Sankt Petersburg înspre estul Europei și Orient (în accepțiunea cea mai largă a termenului): Cairo, Calcutta sau Hanoi etc. Militanți și revoluționari musulmani, indieni, chinezi, vietnamezi ori africani s-au adăpat la ideile Revoluției Franceze, au urmat cursurile universităților occidentale și au intrat în contact cu minți similare din Europa și America pentru a-și legitima propriile aspirații politice din patria de baștină.

* Cercetător științific gr. II, Institutul pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară.
** Cercetător, Centrul de Studii Est Europene și Asiatice.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Izbucnirea Primului Război Mondial a instrumentalizat în direcție ideologică și tactica potențialul societății transnaționale. Pe de-o parte, marile puteri europene au căutat să capaciteze acele mișcări iredentiste sau de eliberare care puteau submina frontul intern al adversarului; pe de cealaltă reprezentanții mișcărilor respective au profitat de mâna întinsă de una sau alta din puterile europene pentru a grăbi disoluția imperiilor coloniale și plecarea stăpânilor albi. Saga lui Lawrence al Arabiei sau Wilhelm Wasmuss redau atât eforturile britanice de a folosi triburile arabe contra muribundului Imperiu Otoman cât și, invers, pe acelea ale Berlinului de a provoca haos în interiorul Rajului Britanic.

Argumentul studiului de față este acela că istoria Primului Război Mondial nu trebuie citită doar în cheie statocentrică, actorii non-statali fiind deosebit de importanți pentru dinamica balanței de puteri și hotărârile luate de elitele statale. Acestea fiind spuse, studiul va suplimenta perspectiva științelor politice cu aceea a psihologiei. ***Prima parte*** va fi dedicată trecerii în reviste a mai multor teorii și scheme psiho-cognitive și interpretării acestora în contextul acțiunilor celor mai importanți actori de pe scena mondială. ***A doua parte*** se va concentra pe componenta non-statală și va zăbovi asupra modului în care pasiunea elitelor politico-intelectuale germane pentru Orient a determinat susținerea unor rețele de revoluționari ce promiteau subminarea antantei anglo-americane.

I. Științe politice și psihologie. Spre o sinteză operațională

Multitudinea de analize dedicate Primului Război Mondial constituie un element benefic pentru cititorul dornic să reconstituie cauzele profunde și contextul în care a avut loc acea „fatidică" înlănțuire de evenimente ce a condus la marea conflagrație, prima de o asemenea anvergură din istoria lumii. În general, adepții fiecărei discipline sunt convinși că metoda lor de analiză are avantajele cele mai consistente, de aceea, în general, interdisciplinaritatea nu este la mare căutare sau oricum nu în mainstream-ul expertizei de profil.[3]

Desigur, putem înțelege declanșarea războiului prin luarea în considerare a trăsăturilor majore ale sistemului internațional de state la începutul secolului XX, la fel de bine putem să ne axăm pe trăsăturile esențiale ale forțelor armate (compoziție, structură, planuri strategice), ale societății industrializate asociate națiunilor moderne, să urmărim relațiile dintre liderii politici și cei militari (angrenajul birocrațiilor statale), ori - de ce nu - o istorie a doctrinelor și curentelor de idei ce dominau în epocă (naționalism, socialism, liberalism etc.). Însă nu cred că trebuie să omitem a acorda atenție și aspectelor psiho-cognitive ale leadership-ului marilor puteri, deoarece ordinele de pregătire a armatelor, mobilizare și atac nu l-au dat niște entități abstracte numite state ci, în primul rând niște indivizi istorici, ușor de identificat, aflați temporar la conducerea afacerilor politice în țările respective. Există o responsabilitate individuală a liderilor, care finalmente nu se pot ascunde la infinit în spatele statelor pe care le-au administrat sau păstorit, în diverse moduri, exact la fel cum și în cazurile de genocid judecate de curți naționale sau internaționale se insistă pe imposibilitatea logică și faptică de a culpabiliza state în locul indivizilor. În studiul de față, contribuția lui Șerban F. Cioculescu se va axa pe înțelegerea elementelor psiho-cognitive cele mai importante ce l-au caracterizat pe Kaizerul Wilhelm al-II-lea, dar și pe unii dintre miniștrii și consilierii săi. Vom folosi literatura istorică bazată pe arhive dar și pe mărturii directe din epocă, și în același timp, pe elementele teoretice furnizate de psihologia politică.

Liderul politic, fie că este vorba de un stat democratic, fie că vorbim de un stat dictatorial sau chiar totalitar, este în permanență atent la situația internațională, încercând să evalueze mediul de securitate, mai precis spus potențialii adversari și aliații. El își formează așa-numita „percepție a amenințării" (*threat perception*), bazată pe factori precum cultura de securitate, lecțiile geopolitice învățate, anturajul dar și psihologia individuală și de grup. Anxietatea liderului politic derivă din faptul că mediul strategic în care statul își desfășoară „viața" este marcat de incertitudine – nu cunoaște decât în mod aproximativ capabilitățile și intențiile adversarilor reali sau presupuși, nu poate anticipa exact nici comportamentul aliaților. În plus, politicianul nu are acces la in-

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

formația directă, ci ea îi este filtrată de către consilieri, anturaj, serviciile de informații etc.

Astfel, de fiecare dată când liderul politic trebuie să evalueze o situație, și să ia o decizie, el se va confrunta cu distorsiuni cognitive mai mult sau mai puțin grave, dar în orice caz decizia sa nu va mai fi una pur rațională în sensul dat de autorii curentului neorealist în RI. Calculul pur rațional al costurilor (riscurilor) și beneficiilor nu poate fi decât unul imperfect deoarece lumea este în plină schimbare, se produc procese non-lineare ale evoluției (de tip „turbulențe" – James Rosenau), mediul de securitate este extrem de complex, pe de altă parte accesul la informație al decidentului e unul incomplet, trunchiat, cu limitări inerente poziției sale. Astfel distorsiunile cognitive pot influența la modul semnificativ percepția psihologică a amenințărilor. Există așa-numitele „cognitive biases"[4], procese de deviere cauzate de complexitatea mediului și densitatea informației care intră în rețea)[5], dar și „motivated biases"[6] – legate de emoții, de percepții bazice (frică, dorință, vinovăție etc.)

Decidentul sau cel care percepe o situație de securitate, în mod inconștient caută să fie coerent cu propriul său sistem de credințe și de valori, cu ceea ce **Nathan Leites** a numit primul „codul operațional".[7] În acest fel, se produce o deviere majoră față de modelul actorului rațional oferit de teoriile ***rational choice*** și de ***Neorealism-Neoliberalim*** din RI. Confruntat cu informații multiple și care se pot contrazice, decidentul le va selecta inconștient pe cele care îi confirmă puntul de vedere, credințele, opiniile și le va elimina pe celelalte. Astfel, va avea loc o filtrare a informațiilor, un proces de selecție care va elimina din start sau pe parcurs informațiile ce contrazic valorile și credințele pre-existente ale acelui decident – „premature cognitive closure".[8] **Harold** și **Margaret Sprout** au dezvoltat teoria „psycho milieu", mediul internațional și operațional, în felul în care decidentul îl percepe, și care îi influențează comportamentul ('*the environment as perceived by the decision-maker & upon which he/she bases his/her reaction*').[9] Dar avem și „mediul operațional", adică ceea ceea ce există în realitate ('*the true environment in which the chosen policy is executed*').[10] Între cele două elemente există o distanță, deoarece decidentul nu percepe direct mediul operațional, fapt ce contrazice paradigma realistă a actorului rațional și omniscient! Decidenții supremi în stat pot ajunge să fie complet „ecranați" față de realitate, trăind într-un fel de univers paralel!

În ceea ce privește percepția asupra adversarului, intervin și unele mecanisme simplificatoare și auto-liniștitoare precum *„fundamental attribution error theory"*. Astfel, acțiunile agresive ale unui actor judecat drept ostil sunt considerate ca izvorând din „ostilitatea" intrinsecă, naturală a adversarului, în timp ce eventuale acțiuni de reconciliere din partea acestuia sunt percepute ca un efect al puterii și nivelului de intimidare (*deterrence*) ale actorului inițial, așadar un semn de slăbiciune și teamă, nu de deschidere și dialog.[11] Acțiunile celuilalt nu au nici o semnificație în sine, ele au nevoie de interpretare, de o citire într-o anumită grilă. Psihologia socială oferă instrumentele teoretice necesare unei bune explicații a comportamentului decidenților în situații de criză. Confruntat cu adversari care inițiază politici dure de tip cursa înarmărilor, alianțe agresive pe flanc, amenințări verbale etc, decidenții din statul țintă vor tinde să pună acest comportament pe seama unei ostilități profunde, native, carcaterului rău, ignorând adesea factorii legați de feed-back-ul generat de propriul nivel de amenințare – ajungem la faimosul mecanism al dilemei securității. După cum arată **Levy** și **Thompson** în volumul lor „Cauzele războiului", se ajunge frecvent la *„subestimarea efectelor dilemei securității"*, adică nu consideră că adversarul judecă exact ca el și interpretează greșit acțiuni defensive ca fiind ofensive și periculoase.[12] Factorii situaționali sunt cei care explică dilema securității, nu cei dispoziționali.

Așadar decidentul trebuie să discearnă între adversari reali, potențiali și imaginari și, de asemenea, trebuie să decidă ce nivel de risc acceptă (*risk propensity*). Uneori adversarul este perceput ca fiind unul centralizat, unitar, agresiv intrinsec, fără a ține cont de existența unor birocrații (cu care decidentul negociază politicile adoptate) și a unei negocieri intrastatale în acel stat.

Sistemul de credințe și valori este cel mai greu de schimbat după cum arată psihologii, deoarece întregul eșafodaj al personalității in-

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

dividului se bazează pe acesta. Persoanele cu o anumită vârstă și statut înalt se schimbă extrem de greu.[13] Decidentul trebuie să adapteze propriile credințe și convingeri informațiilor primite, să învețe lecții (din istorie) și să se adapteze, în felul de a înțelege riscurile și adversarii, aliații, partenerii.

Nu doar psihologia decidentului contează, din care poate că o parte e ereditară, alta modelată de evenimentele copilariei, ci și „lecțiile trecutului", învățarea din analogii cu evenimente din viața personală sau din cea colectivă.[14] Gândirea analogică permite înțelegerea rapidă a unor situații complexe, dar aduce și riscul analogiilor forțate, adevărate *self-fulfiling prophecies* în cazuri extreme. În 1914, decidenții germani puteau face analogii cu campaniile napoleoniene cu un secol mai vechi, cu războiul Crimeei, cu războiul franco-prusian sau cu cel ruso-japonez.

Percepția este în parte predeterminată. Există o tendință a decidenților de a percepe ceea ce își doresc să vadă, așa numitul ***wishful thinking*** – în numele coerenței cognitive, ei ajung să ignore astfel informația care contrazice propriile lor așteptări și să considere probabilitatea succesului ca fiind crescută, așadar vor tinde să își asume riscuri mai mari. Apare credința sau iluzia că se pot controla evenimentele, că factorul accidental este diminuat și controlabil finalmente.[15] În mintea decidentului se formează un lanț cauză-efect bazat pe probabilități iar supra-optimismul generează tendința de a acționa curajos, de a asuma riscuri mai mari și a anticipa o victorie, in timp ce pesimismul generează prudență, risc scăzut, așadar funcționează mecanismul descurajării. Dacă Wilhelm II și miniștrii săi ar fi fost pesimiști în ce privește rezultatul unei bătălii cu Rusia, și-ar fi asumat riscuri mai mici, de pildă ar fi oprit cumva mobilizarea armatei germane, cerând imperativ Austro-Ungariei să nu solicite condiții atât de drastice în ultimatumul dat Serbiei.

De ce nu s-a așteptat totuși Germania să intervină Marea Britanie în război, de partea Franței si Rusiei, odată cu violarea neutralității Belgiei? Pe de-o parte deoarece Kaiserul spera și își dorea ca britanicii să rămână neutri, pe de altă parte deoarece spera ca nivelul de putere atins de Reich să producă descurajare asupra britanicilor. Încercase să intimideze Marea Britanie prin programul lui Tirpitz de înarmare navală, să o atragă într-o alianță, apoi s-ar fi mulțumit și cu neutralitatea britanicilor. Dar tot Wilhelm cochetase anterior cu ideea unei alianțe cu Franța și Rusia contra Marii Britanii, în ideea rivalităților pentru colonii. Wilhelm a amenințat adesea, sugerând modificarea granițelor Belgiei, Franței, ba chiar tentative de a ataca *par surprise* SUA, neluate in seamă de Statul Major german. Totuși același Wilhelm i-a cerut in toiul crizei lui Helmuth von Moltke să pregătească armata pentru un război doar contra Rusiei, fiind refuzat de acesta pe motiv că nerespectarea planului german de luptă avea să dezorganizeze grav efortul militar, fiind așadar necesar atacul întâi asupra Franței, via Belgia și Luxemburg. Moltke avea să mărturisească soției faptul că s-a simțit umilit de remarca împăratului (care l-a comparat defavorabil cu mult mai faimosul său unchi), fiindu-i „distrusă" auto-încrederea. Unii experți arată că marina militară germană, impulsionată de leadership-ul viguros al lui Tirpitz, devenise un fel de stat în stat lucrând in izolare chiar față de armata de uscat, planificând o bătălie decisivă cu britanicii și evident căutând acces privilegiat la clasa politică.[16]

În ce privește nivelul de risc acceptat de către decidenții germani, el decurge din psihologia acestora, din cultura strategică și din ideologia naționalistă care îi anima. Acceptarea riscului e legată atât de psihologia decidentului cât și de percepția asupra situației respective.

Psihologii americano-israelieni **Daniel Kahneman** și **Amos Tversky** au propus în anii '70 ai secolului trecut modelul „prospect theory" (în cadrul disciplinei „cognitive science") al asumării raționale a riscului, și au arătat că orice actor social stabilește un punct-reper și în funcție de acesta percepe o situație ca fiind de pierdere sau de câștig.[17] În plan psihologic, tendința oamenilor e de regulă de a evita pierderea, paguba, tendință mai puternică decât dorința de a câștiga. Identificarea punctului de referință este denumită „framing" – valorile și credințele individului, dar și lecțiile învățate în trecut, îl ajută să selecteze o anumită opțiune. Psihologii au demonstrat că după ce un individ sau un grup au suferit o pierdere, vor risca ulterior mai mult spre a anula pierderea și a reface situația inițială – așadar decidenții vor

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

fi ***risk-taking*** în situație de evitare a pierderii sau recuperare a pagubei și ***risk-avoiding*** în situații când ar putea cîștiga ceva – după cum arată Levy și Thompson *„liderii politici au tendința să își asume mai multe riscuri spre a își menține pozițiile internaționale, reputația și sprijinul politic intern impotriva potențialelor pierderi, decât o fac spre a își consolida pozițiile. E mai probabil să lupte spre a evita pierderile, decât să obțină câștiguri.”*[18]

În cazul Germaniei, se știe că Wilhelm II nutrea temerea ca ascensiunea militară și economică a Rusiei să nu o transforme într-un inamic imposibil de înfrânt la orizontul anilor 1918-1920, odată cu avansul industrializării și sporul demografic. Germania știa că avea hegemonia terestră în 1914, nu dorea să o piardă in fața alianței franco-ruse (Franța oferea capitalurile și know how-ul industrial, Rusia aducea în alianță milioane de soldați, gata de sacrificat și construia căi ferate strategice cu banii francezi).[19] Germania dorea să spargă încercuirea strategică („complex de încercuire” – cf. David Stevenson), **„anaconda” franco-rusă**, care o sufoca strategic în timp ce rivalitatea economică cu Imperiul Britanic și SUA o sufoca economic. Se știe că Stephen Van Evera, profesor la Massachussets Institute of Technology-MIT, a analizat cauzele WWI pornind de la «cultul ofensivei» și balanța (teoria) ofensivă-defensivă.

Practic Germania dar și Austro-Ungaria, pretinde Van Evera, s-au temut că dacă nu valorifică rapid o fereastră de oportunitate, ulterior se vor găsi în situație de vulnerabilitate și risc de infrângere militară. Exista credința că aceste state *„trebuie să crească sau să moară”*, fără o cale de mijloc, practic un darwinism geopolitic accentuat. Iar statele majore din Rusia și Germania aveau strategii militare bazate doar pe ofensivă (fără opțiuni defensive), în perspectiva războiului pe două fronturi – „early offensive in all directions”.[20] Teama de a pierde aliatul major a influențat Franța și Marea Britanie față de Rusia, iar în cazul Germaniei teama de o umilire a Austro-Ungariei în fața Rusiei, urmată de agitație etnică internă și implozie. Germania a atacat Belgia (după un ultimatum respins de Bruxelles), nu a dat nici un avertisment anterior clar, de aceea nu a putut fi descurajată, mai ales de Marea Britanie. Evera ajunge la concluzia că de vină pentru declanșarea războiului a fost credința în supremația ofensivei, anume ideea că victoria e relativ ușor de obținut pentru cel ce atacă primul, prin surprindere. Nu doar Germania ci si Rusia, Franța și Austro-Ungaria credeau că avantajul e de partea celui ce atacă primul! Așadar **teoria ofensivei și defensivei** („offense-defense theory”) conține elementul „trigger” ce a transformat criza în conflict[21], dar desigur cauzele profunde sunt cele cunoscute: naționalism exacerbat, credința în beneficiile morale și biologice ale războiului pentru națiuni (a se vedea cartea generalului german Von Bernhardi – „Germania și următorul război”), motivul *„social imperial”* (teama kaiserului și apropiaților săi de agitația socialistă) precum și personalitatea haotic-agresivă a lui Wilhelm. Cercuri ale intelligentsiei naționaliste din Germania denunțau pericolul jugului slav (barbariei slave), iar în Rusia panslaviștii denunțau germanismul imperialist, spiritul teuton nefast – așadar se dezvoltaseră curente xenofobe populare, cu tentă chiar rasistă[22], grefate pe fundalul darwinismului social din geopolitica vremii!

Din acest punct de vedere, percepția germană ar fi fost de apărare a poziției hegemonice continentale bazată pe industrie, capital uman și tehnologie militară, dar implicit și a rasei germanice. Școala neorealistă actuală face distincția între actorii „lacomi” (cu motive de tip „greedy”) și cei „defensivi”, satisfăcuți („security seeking”).[23] Charles Glaser a furnizat un model de analiză a comportamentelor bazat pe informații, capabilități, intenții atribuite celorlalți dar intențiile sunt tot o problemă de percepție și de „lessons learned”, ca și una de pasiuni colective (naționale). Dacă Rusia nu ar fi fost percepută la Berlin ca un adversar formidabil, care practic permitea Franței să reziste cu succes unei confruntări cu Germania, poate că dorința Rusiei de a obține strâmtorile turcești nu ar fi provocat o reacție de opoziție atât de clară. Până cu un deceniu inainte de Primul Război Mondial, Franța apărea ca adversarul cel mai probabil al Germaniei iar Berlinul tolerase destul de bine elanurile expansioniste rusești spre zona strâmtorilor pontice. De precizat, totuși, că un cunoscut expert în studii strategice, Dale Copeland, consideră că, de fapt, cancelarul german și asociații săi

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

au preferat un război generalizat, major, unuia localizat sau unei negocieri pașnice, așa încât «au folosit criza spre a manipula celelalte state, inclusiv Austria, spre război.» El respinge argumentul atribuit lui lui Fritz Fischer, anume că liderii germani au căutat războiul mai ales ca să se apere de agitația socialistă internă, arătând că, dacă ar fi fost astfel, era mai logic să evite un război cu consecințe imprevizibile! De asemenea respinge argumentele istoricilor Egmont Zechlin și Dietrich Edermann, anume că Germania a dorit un război localizat în Balcani, în sprijinul Vienei.[24]

Foarte util este și modelul „polieuristic", folosit de **Alex Mintz** și **Nehemia Geva**, care arată că decidentul aflat în situație de criză, parcurge un proces mental în două etape – elimină din start alternativele de acțiune ce implică un cost politic intern prea mare, apoi evaluează rațional opțiunile rămase și o alege pe aceea care aduce cea mai mare utilitate scontată. De pildă Wilhelm II nu putea cere Austro-Ungariei să nu ia nici un fel de măsură contra Serbiei deoarece știa că agitația naționalistă risca să surpe imperiul aliat. Nici nu o putea lăsa pe mâna Rusiei, deoarece ar fi rămas fără principalul aliat în caz de conflict ulterior cu Rusia și Franța. Germania a ajuns sa interpreteze ofensiv acordul cu Austro-Ungaria din 1879, care avusese o natură defensivă prin excelență – un cec în alb dat A.-U. pentru atacarea Serbiei. Așadar Wilhelm a exclus din start aceste scenarii dintre posibilele opțiuni. Evitarea cu orice preț a războiului ar fi generat pierderea capitalului politic intern – poate chiar revoluție socialistă, schimbare de regim etc. Teoria polieuristică nu contrazice teoriile actorului rațional postulate de neorealiști și neoliberali, ci le rafinează prin recurs la grilele psiho-cognitive, confirmate experimental pe grupuri de voluntari.[25]

Orice teorie a războiului trebuie să combine factorii aflati la cele trei nivele de bază: sistemic, statal și substatal (K. Waltz). La nivel sistemic, este adevărat că în 1914, se tindea către o forma de bipolaritate astfel că distribuția capabilităților și dificultatea de a calcula exact potențialul de putere al fiecărei tabere a generat incertitudine, teama de a fi depășit, înconjurat, de a pierde aliații-cheie. Dar retrospectiv putem considera că o analiză rațională ar fi arătat că riscul de catastrofă națională nu era atât de crescut – Germania se putea dezvolta armonios și fără o expansiune spre Est, putea deveni cea mai mare putere industrială și comercială a Europei, putea evita războiul cu Rusia și putea gradual să se decupleze strategic de Austro- Ungaria. Incercuirea strategică pe care o percepea Germania putea fi depășită prin alt fel de politici, mai puțin agresive, prin metode graduale de detensionare.

Robert Jervis, profesor la Universitatea Columbia, afirma în faimosul său volum despre percepțiile eronate în politica internațională că trebuie căutate cauzele unor războaie atât la nivelul decidentului (al percepției) cât și la nivelurile național, birocratic și internațional, dar că alegerea nivelului de analiză are profunde implicații morale.[26]

Factori esențiali în declanșarea războiului precum alianțele extrem de rigide, teama reciprocă a marilor puteri, planificarea prea rigidă a strategiilor militare, naționalismul exacerbat și grevat pe un filon darwinist, se bazează cel puțin parțial și pe factorii psiho-cognitivi. **Nu se poate spune că decidenții supremi precum Wilhelm II sau Nicolae II ar fi fost cu adevărat prizonierii unor birocrații politico-militare, astfel încât să nu poată evita finalmente războiul, cu toate că în Germania militarii și-au impus planurile strategice în fața Kaiserului, profitând probabil de panica și confuzia acestuia.** Dorința lor de a nu își aliena popoarele, de a corespunde așteptărilor acestora în plan ideologic (naționalismul), de a salva dinastiile, au condus la compromisul cu birocrațiile tehnice ale statelor respective (și cu forțele politice interne în cazul german) și la acceptarea escaladării crizei spre război. Se poate argumenta că psihologia liderilor e cea care a precipitat declanșarea războiului în august 1914 dar că factorii structurali, sistemici, de tipul bipolarității și a cursei înarmărilor, ar fi dus oricum la război mai devreme sau mai târziu. Factorul ***regim politic*** influențează și el agresivitate externă a unui stat – se știe că democrațiile consolidate în general păstrează pacea dintre ele, pe când regimurile dictatoriale sunt mai înclinate spre atac, cele mai instabile regimuri fiind cele în tranziție. Un asemenea regim își pune amprenta și asupra felului în

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

care decidentul percepe realitatea – de pildă teama lui de a nu pierde puterea si chiar viața (în regimuri revoluționare) în caz că are o politică externă non-asertivă.

Faimoasele telegrame dintre cei doi împărați (și veri) Nicolae II și Wilhelm II relevă atât îngrijorările legate de mobilizarea armatei celuilalt (manevre prea rapide, percepute ca agresive, teama de atac preemptiv și de a fi surprins) cât și divergența în percepții: în timp ce Nicolae se arată scandalizat de politicile represive la adresa naționalităților ale Austro-Ungariei, Wilhelm era foarte tulburat de naționalismul agresiv al Serbiei și credea că e necesară o pedepsire sau reprimare a acestuia, spre a salva imperiul aliat. În telegrama din 29 iulie, Țarul afirmă că: *„I foresee that very soon I shall be overwhelmed by the pressure forced upon me and be forced to take extreme measures which will lead to war."*[27] Kaiserul spune că *„The unscrupulous agitation that has been going on in Serbia for years has resulted in the outrageous crime, to which Archduke Francis Ferdinand fell a victim. The spirit that led Serbians to murder their own king and his wife still dominates the country."* Se manifestă și empatia față de situația internă dificilă a Romanovilor: *„On the other hand, I fully understand how difficult it is for you and your Government to face the drift of your public opinion"* – și promisiunea de a pune presiune asupra Austro Ungariei spre a nu escalada criza.

Kaiserul punea accent pe judecarea corectă și urgentă a celor care au comis crima contra lui Franz Ferdinand, pe când Țarul insista pe necesitatea de a prezerva pacea. Wilhelm afirma că Austria nu dorește expansiune teritorială în dauna Serbiei ci acționează defensiv, legitim. Contrar teoriei că Germania a crezut într-un război scurt și victorios, Kaiserul din contră vede la orizont o catastrofă, sugerând Rusiei non-acțiunea (cu efecte benefice, în opinia sa, pentru ambele state, Rusia si Germania): *„I therefore suggest that it would be quite possible for Russia to remain a spectator of the austro-serbian conflict without involving Europe in the most horrible war she ever witnessed."* În caz contrar, afirmă că nu își poate îndeplini sarcina de mediator (*„jeopardize my position as mediator"*) în conflict, iar Austro-Ungaria îi va scăpa de sub control.

Țarul revine și sugerează o conferință de arbitraj la Haga, așadar o soluție instituțională. El explică măsurile militare de pregătire ca o reacție la acțiunile A-U de pregătire a campaniei contra Serbiei, așadar Germania nu ar fi avut nici un motiv de teamă. E clar că pentru Germania, mobilizarea Rusiei înseamnă război, iar în acest caz Wilhelm nu poate ignora viziunea strategică a Statului Major General, bazată pe Planul Schlieffen-Moltke (nu război pe două fronturi simultan, dar în mod succesiv). Practic Wilhelm aruncă întreaga povară a deciziei – pace sau război – pe umerii lui Nicolae, ca și cum nu ar fi înțeles că și Statul Major rus avea planuri aproape la fel de rigide de mobilizare iar Nicolae nu putea opri singur mobilizarea fără a se compromite.

Intervine celebra dilemă a securității menționate mereu de școala (neo)realistă: **capabilități versus intenții, apoi mecanismul de spirală a ostilității.** Wilhelm nu se poate baza pe vorbele împăciuitoare ale lui Nicolae și viceversa, din moment ce aparatele decizionale ale celor două state s-au identificat reciproc ca adversari potențiali. Informațiile despre pregătirea armatei ruse sunt interpretate de către Kaiser ca fiind ofensive prin definiție, nicidecum defensive: *„I now receive authentic news of serious preparations for war on my Eastern frontier."* Rezultă că devenise extrem de greu, la nivel doctrinar și perceptiv, să se deosebească manevrele defensive de cele ofensive. În mod normal, un stat „rațional", care nu dorește să escaladeze o criză, va face mai ușor concesii altui stat dacă îl consideră a fi pro-status quo sau chiar un revizionist regional (de nivel inferior). Jervis atrage atenția că acele concesii făcute în speranța greșită că celălalt e un actor status quo sunt extrem de probabil să fie interpretate eronat, *„dacă celălalt nu înțelege că politica statului e bazată pe o imagine falsă"*.[28] Un stat care devine prea conciliator, sau renunță voluntar la înarmare, fără să primească în compensație ceva similar de la adversarul său, va fi perceput de acesta ca fiind slab, ceea ce va tenta agresiunea (lipsa efectului de *deterrence*). A nu îți apăra activ aliatul în caz de criză cu un adversar poate conduce acel adversar să creadă că dacă provoacă o altă criză similară, din nou statul țintă va fi pasiv și finalmente își va pierde acel aliat.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Oricum, din telegrame se observă că Wilhelm consideră că nu el va purta reponsabilitatea pentru război deoarece a făcut tot ce a putut spre a-l evita: *„In my endeavours to maintain the peace of the world I have gone to the utmost limit possible."* Măsurile militare ruse sunt văzute ca nejustificate deoarece nimeni nu o amenință*: „Nobody is threatening the honour or power of Russia – Rusia,* zice el*, are timp să aştepte rezultatul medierii intreprinse de Kaiser."* **Planul Schlieffen-Moltke făcea imposibil pentru Germania să nu mobilizeze dacă Rusia începea prima mobilizarea, deoarece risca să nu mai aibă timp să scoată Franța din război înainte de a infrunta armatele ruseşti.**

E tipicul mecanism de dilemă a securității între doi actori revizionişti (*greedy states*) care în retorica oficială se consideră state pro-status quo, satisfăcute. E şi o fugă de responsabilitate evidentă. **Legal, ambii ar fi putut opri mobilizarea armatelor şi evita războiul, dar cu riscuri personale asumate la nivel crescut. Decidentul suprem german se temea atât de Rusia în plan extern cât şi de agitația socialiştilor în plan intern, acceptând astfel un atac devansat, care să permită un succes militar şi politic totodată.**

Ambii lideri vorbesc mereu de prietenie, încredere, ajutor, simpatie, declară că nu doresc defel război, dar prezintă măsurile de mobilizare militare ca fiind absolut logice, legitime, neamenințătoare pentru un actor statu-quo. Problema e că la nivel perceptiv, acel status quo văzut de Germania şi de Rusia nu e acelaşi! Kaiserul spune că înțelege de ce Nicolae trebuie să mobilizeze armata (i se spusese anterior de către țar că e „tehnic imposibil" să oprească mobilizarea). Se acuză la final de lipsa de comunicare, de transparență, şi de garanții, astfel că mobilizarea militară e văzută ca o necesitate la care nici un lider rațional nu poate renunța. Telegramele, asa cum arată Cristopher Clark, nu reflectau opinii private, secrete, ci punctele de vedere ale birocrațiilor politico-militare ale celor două imperii! E vorba de telegrame diplomatice, atent supravegheate şi formulate de personalul diplomatic din cele două ministere de externe, astfel că monarhii erau de fapt *„transmițătorii mai degrabă decât cei ce generau semnalele trimise reciproc"*.[29] Kaiserul, ne spune Clark, dorea să fie stăpânul absolut al politicii externe şi militare germane. *„I am the Foreign Office"* a afirma el, iar *„țara mea trebuie să mă urmeze oriunde merg"*. Trecea peste autoritatea miniştrilor săi, le submina jurisdicția, expunea puncte de vedere personale, neavizate de miniştrii de resort. De pildă, în discuția cu ambasadorul SUA la ambasada din Berlin, cu ocazia unui dineu, a ajuns să spună ca Germania are deja 60 milioane locuitori si ar avea nevoie de teritorii de la Franța, aşa că aceasta ar trebui rugată să își mute granița mai la Vest![30] Sau îl anunța pe regele Belgiei Leopold, în 1904, că va modifica granițele Frantei aşa încât Belgia să primească şi ea un teritoriu (si coroana Burgundiei pentru Leopold), cu condiția să i se alăture la război. În caz contrar, Germania avea să procedeze strategic, trecand cu forțele sale prin Belgia spre Franța. **Aceste planuri, spune Clark, plecau de la premiza că Germania avea să fie cea atacată şi se va apăra!**[31] Aşadar o psihologie defensivă, obsesia citadelei asediate!

De asemenea, a anunțat entuziasmat că va oferi colonilor germani teritorii în Brazilia (Noua Germanie – Neudeutschland), apoi Mesopotamia, apoi o bucată din China de Est (eventual în alianță cu Japonia) sau o parte din America Latină! Dorea ca armata germană să invadeze Puerto Rico, Cuba şi New York şi să atace prin surprindere SUA dinspre Atlantic. Miniştrii germani au ajuns sa ia decizii majore excluzându-l pe Kaiser – neprelungirea tratatului de reasigurare cu Rusia din 1890 de pildă. Corespondența cu politicieni străini îi era cenzurată, controlată, spre a se evita gafele majore. Vorbea nu ca un rege ci ca *„un adolescent hiper-excitat"*. Însă cand o criză devenea periculoasă, brusc Wilhelm devenea prudent şi se retrăgea, evitând tonul agresiv şi escaladarea! Disputa dintre Kaiser şi cancelarul Bethmann Holweg pe marginea unor rapoarte diplomatice despre agresivitatea marii Britanii în plan naval e un bun exemplu în ce priveşte deosebirile perceptive: memorandumul lui Wilhelm Widenmann (ataşatul naval german la Londra) din 1911, care arăta că Marea Britanie în timpul crizei din Agadir mobilizase toată flota contra Germaniei vs. raportul Metternich (ambasadorul german la Londra) care spunea că deşi englezii se pregătiseră de război, acest lucru

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

nu implica agresivitate totală ci doar precauție. Kaiserul furios a scris pe marginea raportului Metternich că de fapt era total greșit și Widenmann era cel ce avea dreptate! Însă, Bethmann cerea o politică de destindere la sugestia ambasadorului Metternich.[32] Betmann avea și el o teorie a Germaniei care risca pierderea statului de mare putere prin inacțiune, un fel de autocastrare, sau ***Selbstentmannung***, dacă nu sprijinea dubla monarhie în caz de necesitate.[33]

Exercițiile de interdisciplinaritate făcute în sfera relațiilor internaționale au totuși o limitare → aceea că se fundamentează pe modelul statocentric. Diferitele teorii și modele explicative prezente aici conțin implicit prezumția unui sistem internațional westphalic, ele vorbindu-ne prea puțin despre relațiile dintre instituțiile și elitele guvernamentale și actorii non-statali, așa precum sunt cei ce vor fi prezenți în studiul nostru.

Știința economică ne poate fi de ajutor într-un mod mult mai fertil decât a prezentat-o neorealismul waltzian. Potențialul său provine din faptul că, spre deosebire de domeniul relațiilor internaționale care presupune că unitățile sistemice sunt în general durabile, aici firmele, principalii actori sunt extrem de volatili și trec prin schimbări continue și vizibile, atât în interiorul lor cât și în ceea ce privește relațiile dintre ele, unde fuziunile, achizițiile ori falimentele sunt la ordinea zilei. Una din direcțiile preferate de studiu în ultimii ani, mai ales în contextul crizei din 2008, a fost acela al hibrisului corporat, mai ales la nivelul directorilor marilor companii (CEO) sau speculanților la bursă.[34] Asemenea oamenilor politici în situații de criză sau militarilor în război, jucătorii economici trebuie adesea să ia decizii bazate pe informații insuficiente, consecințele fiind dramatice. Hybrisul tinde să se manifeste cu precădere în situația marilor firme înclinate să facă fuziuni sau să achiziționeze firme cu mult mai mici. Conștiente de forța lor precum și de diferența de mărime între cel care achiziționează și cel achiziționat, firmele fac investiții care nu sunt întotdeauna înțelepte. Richard Roll explică într-un articol din 1986 cum managementul jucătorilor importanți de pe piață se poate infecta de hibris și face calcule în condiții de informare insuficientă în ideea că investițiile (firmele achiziționate) se vor amortiza în cele din urmă sau, eventualele pierderi nu vor fi foarte importante.[35] Teoria hibrisului se poate aplica cu succes și în politica internațională pentru a explica de ce mari puteri (regionale sau globale) intervin în state mici, slabe, convinse că le pot înfrânge, iar când situația pe teren devine dificilă sunt dispuse să cheltuiască resurse exorbitante pentru a nu se face de rușine în fața opiniei publice. Exemplele sunt numeroase, în epoca modernă nu este nevoie să enumerăm decât intervențiile franceză și americană din Vietnam sau sovietică și americană și Afganistan.[36]

Modelul Strategico-subversiv concentric (SSC)

După ce am prezentat și adus exemple privitoare la teoriile de psihologie politică de mai sus, vom avansa un model explicativ pentru comportamentul strategic al Germaniei atât față de actorii statali rivali cât și față de cei non-statali, pe care îl vom numi **modelul strategic – subversiv concentric**:

Atunci când un stat este încercuit de adversari mai slabi decât el luați individual, dar mai puternici decât el luați împreună, statul în cauză va utiliza o dublă măsură pentru a sparge încercuirea: a) va încerca să sperie sau să înfrângă adversarii convenționali prin intervenții preemtive și b) va căuta alianța cu acei actori non-statali care pot submina frontul intern al adversarilor săi.

1) primul cerc era acela al luptei armate directe cu adversarul: în câmpiile Flandrei cu Anglia, Franța, America și coloniile supuse acestora; pe frontul răsăritean cu Rusia țaristă, România, forțele expediționare ale puterilor occidentale;

2) al doilea cerc este acela al manevrelor subversive menite a submina coerența internă

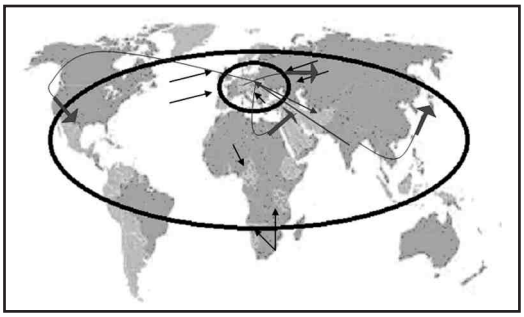

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

a adversarilor. Astfel, marele state major german împreuna cu instituții gen Auswartiges Amt au stipendiat diferite mișcări iredentiste sau naționaliste ce puteau tulbura atenția adversarilor american și britanic: în ceea ce privea SUA, Berlinul a încercat să capaciteze pe mexicanii care visau să recapete Texasul și California; în ceea ce îi privea pe britanici s-a încercat capacitatea unor mișcări gen Sin Feinn sau organizația indiană Ghadar creată la San Francisco dar cu ramificații în Asia de Sud / Sud-Est, Singapore și Japonia.

Modelul SSC nu însumează toate teoriile listate anterior dar are puncte comune cu o serie dintre ele. Astfel poate fi foarte bine grefat pe noțiunile de cod operațional al lui Nathan Leites și psycho milieu-ul soților Sprout; pe ideea complexului de încercuirea a lui Stevenson, ca și pe aceea tematica atacului preemtiv/ preventiv a lui Stephen Van Evera.

II. Germanii şi Orientalismul

Lipsit de unitatea politică necesară creării unui imperiu colonial, spațiul german a manifestat veleități cosmopolite încă din Renaștere. Savanți, comercianți și mercenari au îmbrățișat noile descoperiri geografice la nivelul destinului individual. Așadar, cartografii germani s-au dovedit printre cei mai prolifici europeni, tipărind, editând și traducând numeroase opere de călătorie, realizând hărți sau având un aport substanțial la progresul cosmografiei. Extinderea orizontului geografic a fost făcut posibil și grație a numeroși aventurieri care au slujit în armatele statelor străine neuitând să lase memorii valoroase (este vorba despre figuri precum **Balthasar Sprenger** care descrie o călătorie efectuată de portughezi în India (1509); **Ulrich Schmidel** care călătorește în Rio de la Plata- 1567, sau de aventura venezueleană a lui **Philipp von Hutten** și **Nicolas Federman** din 1550 și, respectiv, 1557).[37]

De o importanță deosebită este pasiunea, dacă nu chiar fixitatea unor cercuri intelectuale germane pentru lumea Asiei de Sud. Începând cu ultima parte a secolului XVIII, India nu mai redată doar prin intermediul călătoriilor sporadice îmbrăcate în limbaj superstițios, ci devine partea veritabilă a unui program de cercetare serios, chiar dacă organizat în manieră eurocentristă, colonială. Traducerile unui Abraham Hiacynthe Anquetil Dupperon (1731-1805) și William Jones (1746-1794) aduc vechile texte sacre (Vede, Upanișade) filozofilor europeni permițând confluența spirituală a celor două lumi. De la acel moment, gânditori romantici germani integrează filozofiile indiene propriilor căutări teoretice și programului politic naționalist. Hegel, Arthur Schopenhauer, Schlegel, Herder, Novalis, Nietzsche sau Paul Deussen au văzut în budism și hinduism alternative la creștinism sau completări la acesta. În cazul unora dintre ei, indo-filia suferă repetate schimbări în cadrul biografiei intelectuale: dacă inițial Asia de Sud reprezintă sediul umanității primare, a rasei ariene din care se originează cu precădere germanicitatea, ulterior, aceeași regiune decade și nu mai este privită decât ca un loc al barbariei și înapoierii din care nu mai poate evolua decât adoptând creștinismul.[38]

Exercițiile teoretice a fost predatate și suplimentate de altele practice, numeroși pastori de origine germană mergând în India pentru a răspândi mesajul Evangheliilor: **Heinrich Roth** (1620-1668); **Johannes Ernestus Hanxleden**, cunoscut și ca *Arnos Padiri* (1681-1732); **Bartholomaeus Ziegenbalg** (1682-1719) – probabil primul misionar protestant german pe tărâmul Gangelor; **Carl Gottlieb Pfander** (1803-1868); **Ferdinand Kittel** (1832-1903); **Hermann Gundert** (1814-1893); **Herman Francke** (1870-1930). Eforturile lor s-a finalizat și prin scrierea de opere valoroase în domeniul lingvisticii. Așadar Ziegenbalg a scris o gramatică a limbii tamile publicate la Halle în 1716; Kittel , cunoscător al limbilor sanscrită, kannada și tulu ne-a lăsat un dicționar englez-kannada publicat în 1893, precum și o gramatică a aceleași limbi scrisă într-un manual de engleză; Gundert, bunicul lui Hermann Hesse, a studiat limba malayam, trecând cunoștințele dobândite într-un dicționar bilingv malayam-englez.[39]

Chiar dacă realismul admite necesitatea unui stat puternic și legitim în vederea susținerii unei politici externe influente, el ne vorbește prea puternic despre mecanismele domestice prin care guvernele își extrag resursele materiale și morale din cadrul societăților pe care le păstoresc.[40] Studiile postructuraliste aduc aici plusvaloare argumentând, în manieră foucauldiană, că nașterea statului industrial modern

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

îngemănează cunoaşterea şi puterea pentru a produce actul de guvernare. (Politicul are nevoie de ştiinţă şi expertiză pentru a acţiona în cunoştinţă de cauză, iar ştiinţa se pune în slujba politicului, administrativului pentru a influenţa societatea şi a obţine diferite favoruri). Aşadar, secolul XIX şi mai ales XX cunoaşte o puternică simfonie uneori până la sinonimare între oamenii de stat şi savanţi. Mai mult decât atât, domenii precum geografia şi antropologia s-au îmbibat de darwinismul social specific epocii legitimând imperialismul (vezi mai sus). Trece dincolo de scopurile studiului actual o exegeză pe această direcţie, suficient este a aminti frenezia expoziţiilor internaţionale (exposition universelle, Weltausstellung), veritabile *"panteonuri ale noii Rome unde* [burghezia] *venerează, cu mândrie, zeii creaţi de ea însăşi"*, după spusele lui Karl Marx.[41]

Orientofiliei exersate de către civili/ instituţiile civile i s-a suprapus aceea a aparatului militar. Pentru a putea avea cunoştinţe cât mai temeinice asupra potenţialului statelor vecine, mai ales a celorlalte membre ale concertului marilor puteri, ofiţerii prusaci au fost trimişi în numeroase puncte geografice. Războiul Civil din SUA, spectacol de magnitudine a erei naţional-industriale şi repetiţie pentru ceea ce putea fi o nouă încleştare europeană (cum de altfel se va dovezi şi încleştarea franco-prusacă din 1870), a determinat numeroase state-majore să-şi trimită ofiţerii pentru a învăţa din lecţia americană.[42] Unul dintre aceştia, **Justus Scheibert** (1831-1903) a stat timp de şapte luni în preajma lui Robert E.Lee, fiind martorul bătăliilor de la Chancellorsville, Brandy Station şi Gettysburg.[43] Alte nume, încă mai ilustre, asemenea lui **Helmuth von Moltke**, au fost detaşate în Imperiul Otoman, pentru a efectua misiuni de recunoaştere.[44]

Dacă astfel de detalii rămân încă în decor, cu mult mai cunoscute sunt: proiectul căii ferate Berlin-Baghdad, veritabilă infrastructură a Mitteloostpolitikului german şi vizita efectuată în toamna anului 1898 de Kaiser la Damasc, Ierusalim şi Constantinopol. Aşadar, elitele diplomatico-militare ale Reichului sperau în stârnirea unui veritabil Jihad care să galvanizeze energiile musulmanilor împotriva britanicilor. Încă din primezele zile ale conflagraţiei, mai multe expediţii vor porni dinspre capitala germană spre diferite destinaţii exotice:

1. **Wilhelm Wassmuss** (1880-1931) în Persia (1915)

2. **Oskar von Niedermeyer** (1885-1948) în Afganistan (1914-1916)

3. **Franz von Papen** (1879-1969) în Statele Unite (1914-1915)[45]

Dovadă a importanţei pe care nemţii au ataşau factorului musulman în schema lor strategico-subversivă este tabăra Halbmondlager (Tabără Semilunii) din Zossen, lângă Berlin- misiunea acesteia era de a colecta prizonierii de război musulmani ce luptau în rândurile Antantei pentru a-i converti scopurilor germane şi a-i transforma în vector propagandistic pentru confraţii lor de credinţă.[46]

II.2. Diaspora indiană globală

Ingineriile sociale produse de stăpânirea britanică au favorizat consolidarea unei diaspore indiene de alonjă globală. Deja la sfârşitul secolului XIX, întregi grupuri de origine sud-asiatică puteau fi găsiţi în Asia de Sud-Est, la Singapore, în Japonia, Franţa, Marea Britanie, Canada şi Statele Unite. Spre exemplu, recensământul din Burma, în 1931, dădea prezenţi 583.000 indieni.[47] În Singapore numărul imigranţilor indieni a crescut de la doar 132 în 1821 la 11.501 în 1871 pentru a trece de borna de 28.000 în 1911 şi 50.000 în 1931.[48]

În Lumea Nouă numărul sud-asiaticilor se ridica la 2.050, conform recensământului din 1900, dar este greu de spus câţi dintre aceştia erau rezidenţi pe termen lung şi câţi în trecere.[49] Lucrurile aveau să se întâmple în perioada antemergătoare Primului Război când numai în California s-au aşezat 10.000 de sikhşi. Tabelul de mai jos descrie statistic variaţia fluxului migrator al cetăţenilor de sorginte sud-asiatică pe teritoriul Statelor Unite[50]:

Cei mai mulţi dintre ei erau oameni simpli în căutarea unei vieţi mai bune, dar şi tineri intelectuali, savanţi şi, deosebit de important, revoluţionari.

East Indian Immigration to the United States 1898-1914

Year	Number	Year	Number
1900	9	1908	1,710
1901	20	1909	337
1902	84	1910	1,782
1903	83	1911	517
1904	258	1912	165
1905	145	1913	188
1906	271	1914	172
1907	1,072	1915	82

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Protoistoria Partidului Ghadar, în bună măsură corelată comunității sikh, începe odată cu Răscoală Șipailor/Sepoilor din 1857. Evenimentul a avut intensitatea și semnificația unui război național de independență demonstrându-le britanicilor fragilitatea stăpânirii lor pe subcontinent. Pentru a preveni repetarea unor crize asemănătoare, autoritățile londoneze au modificat filozofia administrativă în vigoare până atunci → dacă timp de mai multe decenii extinderea sferei de influență britanice avusese loc grație eforturilor Companiei Indiilor de Est, expresie a inițiativei mai degrabă private, după 1857 Coroana Britanică se va implica direct în demersul de administrare. În speță, pe dimensiunea militară, englezii vor proceda la recrutarea selectivă a anumitor comunități în detrimentul altora. Judecând în funcție de loialitatea trupelor în timpul răscoalei precum și a parametrilor de performanță, guvernul colonial a ajuns să prefere așa-zisele rase marțiale din nordul Indiei, sikhșii ținând capul de afiș.[51] Cooptarea acestora din urmă la practicile de guvernanță și în instituțiile de securitate se va finaliza cu un efect dublu: 1) recrutarea unor contingente valoroase pentru cerințele mediului internațional, așa după cum o va dovedi anul 1914[52] și 2) alimentarea unui bazin de contestatari hotărâți să încheie stăpânirea britanică odată pentru totdeauna prin atentate și comploturi.

II.3. Partidul Ghadar

Pretextul care a netezit calea formării partidului Ghadar a venit în 1906 odată cu reforma administrativă care a împărțit Bengalul în două noi provincii, spre nemulțumirea populației sikh. Numeroși militanți sikh se vor organiza în celule de rezistențe, ale căror nuclee deveneau lideri locali, precum **Aurobindo Ghosh** (1872-1950). Specifice mișcării politice erau cluburile dedicate activităților sportive și artelor marțiale (cunoscute sub numele de acharya). Totuși, India va reprezenta locul de origine și punctul terminus al tuturor acestor activități revoluționare, însă baza logistică era asigurate de diaspora indiană globală aglomerată în diferite metropole: Singapore, Tokyo, Londra, Paris și San Francisco. Împreună populau cartografia solidarității radicale transnaționale ce se contura în primele decenii ale gloabalizării.[53]

Ghosh (cunoscut mai degrabă ca Sri Aurobindo-reformator social, filozof și mistic) și fratelui său **Barindra Kumar** au instituit **Anushilan Samiti** (Societatea pentru Acculturație). Lor se va adăuga Margaret Noble, știută prin pseudonimul **Sora Nivedita**- o anglo-irlandeză fascinată de Orient și adeptă a lui Swami Vivekananda și a prințului anarhist Kropotkin.[54] Sediul acharyei lor era pe strada Maniktola Garden din Calcutta unde se predau cursuri specifice de arte marțiale (luptele cu bețe cunoscute drept lathi), cursuri tactice precum și lecții despre Mazzini și anarhiștii ruși. În 1906/1907 au inaugurat publicația **Bande Matharam** cu ajutorul căreia își ventilau ideile. La momentul lui iunie 1907 Societatea se putea lăuda cu 8.400 răspândiți în 116 sucursale.[55] Grupul s-a dedat unei serii de sabotaje, violențe și atentate între 1906-1908, culminând cu tentativa de asasinare a oficialului englez, Kensington. Afacerea, ajunsă celebră drept cazul Alipore (Alipore bomb case) s-a terminat cu peste 30 de arestări, dintre care 17 suspecți au fost în cele din urmă achitați (Aurobino numărându-se printre ei).[56'57]

În America, primele organizații ale indienilor s-au născut între 1906-1907: Liga Unității Indiene din Vancouver și Liga Independenței Indiene din San Francisco etc. Cu nimic mai prejos decât Parisul, cea de-a doua metropolă nord-americană anunța un amestec de *contracultură boemiană, experimente artistice și spirituale, eforturi ale sufragetelor, libertinaj sexual și activități militante muncitorești*, pentru a o cita pe **Maia Ramnath**, autoarea mai multor studii dedicate mișcării ghadariene.[58] În 1907 apare și periodicul de limbă urdu Circular-i-Azadi (Circularul Libertății). Cele mai multe ong-uri s-au federat sub umbrela Hindustanee Association cu filiale din Vancouver până în California. Ceea ce a insuflat viață și forță mișcărilor civice sud-asiatice a fost venirea mai multor personalități din patria-mamă. Astfel, în 1907 autoritățile britanice deportează **Lajpat Rai** și **Akit Singh**, doi lideri de opinie din Punjab care se pronunțaseră împotriva creșterii taxelor locale. Cel de al cărui se leagă crearea Ghadar este **Har Dayal** (scris și Hardayal; 1884/1885-1939). Născut într-o familie numeroasă din Delhi, părea destinat unei vieți fie academice fie uneia administrative, în mult

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

râvnitul High Civil Service, <cadrul instituțional de oțel> după care se ghida Imperiul Britanic. Absolvă primele studii la Colegiul Național din Lahore (Pakistanul de azi) înainte de a pleca cu o bursă la Oxford. După o existență peripatetică, Dayal ajunge în San Francisco în 1911 și reușește să găsească un post de asistent universitar la Stanford unde se face cunoscut prin prelegeri de coloratură revoluționară. Cercul său de prieteni număra scriitori radicali gen: Will și Ariel Durant, Roger Nash Baldwin, Romain Rolland. În Europa îi cunoscuse pe George Bernard Shaw și prințul Kropotkin.[59] Hardayalismul, în măsura în care se poate vorbi despre un corp teoretic articulat, consemna o subspecie a anarhismului, influențată de cele mai eclectice surse, de la creștinism și budism până la marxism. Respingând banii, capitalismul, sistemul castelor indiene, Har Dayal presupunea un proces politic în trei etape: educația, revoluția/războiul și reconstrucția.[60] Alături de el, alte figuri marcante: Ram Chandra, Gobind Bihar Lal, Kartar Singh Saraba se vor constitui în părinții fondatori ai mișcării.[61]

Pe 13 martie 1913, Dayal și acoliții săi convoacă o întrunire la Astoria, Oregon, unde se decide înființarea Asociației Indiene Pacifice de Coastă (Pacific Coast Hindustani Association- PCHA), al cărei birou se afla localizat la ***nr. 436 Hill Street din San Francisco***. Stipendiile oferite de diaspora din întreaga America și Asia de Est a permis extindere organizației. La a doua întrunire a PCHA din Sacramento, octombrie 1913, se stabilește tipărirea ziarului **Ghadr** (*revoltă* în limba urdu) care să exprime ideile Asociației (primul număr avea să vadă lumină o lună mai târziu).[62] Pentru a fixa semnificația noului ziar, confesiunea de credință a lui Dayal nu lasă loc îndoielilor:

„Today there begins in foreign lands, but in our country`s tongue, a war against the

English Raj.. The time is soon to come when rifle and blood will be used for pens and ink..."[63]

Pe 9 februarie 1914 Har Dayal ajunge cu o delegația la Washington pentru a protesta contra unei legi propuse de trei senatori californieni ce ar fi urmat să interzică imigrația tuturor asiaticilor. Gestul nu a trecut neobservat , iar primul secrear al ambasadei britanice în Statele Unite, Earnest Scott a depus o plângere contra militantului indian. Concomitent, mai mulți liderii sud-asiatici, împreună cu întreaga comunitate pe care o reprezentau ajung în atenția presei datorită afacerii Komagata Maru- un vas de origine japoneză plin cu indieni care nu a fost lăsat să andocheze în portul Vancouver, determinând în cele din urmă întoarcerea pasagerilor la Calcutta. Evenimentul a avut darul de a trezi solidaritatea panindiană demonstrând în același timp sentimentele asianofobe împărtășite deopotrivă de autoritățile canadiene și americane.[64] Pe numele lui Dayal a fost emis un mandat de arestare pe 25 martie 1914, acuzația invocând faptul că acesta era *„un membru al claselor excluse, un anarhist care propovăduia răsturnarea prin forță a guvernului Statelor Unite."*[65] Arestarea a fost posibilă și datorită unui spion, **William Hopkinson**, care infiltrase rândurile anarhiștilor.[66] După o scurtă perioadă de arest, avocatul său a reușit să-i obțină eliberarea pentru suma de 1000$, iar Dayal a părăsit teritoriul american pentru a pleca în Europa, în Germania. Exemplul său nu a fost singular- numeroși alți ghadarieni, fie s-au întors în India, fie au început o existență peripatetică în speranța că tocmai izbucnitul război din vara lui 1914 le va servi cauza.[67]

II.4. Orientul și marea strategie germană

Tentația instrumentalizării mișcărilor naționaliste și/sau de eliberare de către autoritățile germane antedata izbucnirea Marelui Război. Încă din 1912 generalul **von Bernhardi**, mai sus amintit, aducea în discuția eventualitatea intrării în contact cu pan-islamiștii sau revoluționarii bengalezi. În consonanță cu el mai erau Kaiserul Wilhelm II și arheologul **Max von Oppenheim** (1860-1946), orientalist titrat și expert al **Auswartiges Amt** (ministerul afacerilor externe). Acesta din urmă a fost chemat din Orientul Mijlociu unde conducea săpături arheologice la un sit hittit pentru a conduce nou înființatul Birou de Informații pentru Răsărit. Hotărârea oficială de a sprijini acțiunile de sabotaj a fost luată de cancelarul Bethmann Hollweg pe 4 septembrie același an, la momentul în care devenise evidentă dispoziția britanică de a opune o rezistență a outrance.[68] (Din decembrie 1914 Biroul a intrat sub conducerea lui **Otto Günther von Wesendonck**, iar von Oppenheim s-a dus la Constantinopol.)

Pentru a-și duce planurile la îndeplinirea sau, ad minimum, a se apropia de înfăptuirea

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

lor, germanii au contactat Comitetul Indian din Berlin (Berlin India Committee) prezidat de **M. Prabhakar**, fost student la Heidelberg ce preda la Dusseldorf; **Abderrahman** de la universitatea din Freiburg şi **A. Siddiqi** de la Gottingen.[69] Forţa celulei a crescut odată cu venirea lui Har Dayal, Barkatullah şi altor revoluţionari experimentaţi (ianuarie 1915). De la respectivul moment, acţiunile ghadariste şi cele germane de sprijin vor avea tentaţia de a se sincroniza (fără a reuşi), vârful de tensiune consumându-se pe parcursul lui 1915. Demersul german se va direcţiona pe patru filiere: a) americană; b) bengaleză; c) olandeză/batavă; d) tailandeză. În mod autonom, membrii ghadarieni au organizat o serie de evenimente teroriste dinspre nordul Indiei până în Asia de Sud-Est şi Singapore.

a) Ca urmare a unei întruniri la nivel înalt de la ministerul Marinei Imperiale (Reichsmarine Amt) s-a stabilit că demersurile sabotoare nu vor avea nici un efect fără implicare substanţială. În vederea atingerii scopului, ataşatul diplomatic german la Washington, **Franz von Papen** a luat legătura cu un apropiat al casei Krupp de pe pământ american, **Hans Tauscher**, pentru a achiziţiona o cantitate voluminoasă de armament. Deja în prima săptămână a lunii decembrie 1914 cei doi tocmai menţionaţi au reuşit să adune 8.080 puşti marca Springfield datând din războiul americano-spaniol; 2.400 carabine Springfield, 410 puşti cu repetiţie Hotchkiss, suplimentate de 4 milioane de cartuşe, 5.000 de centuri cu cartuşe; 500 de revolvere Colt cu 100.000 de gloanţe aferente şi încă 250 de Mausere. Transportarea lor în India revenea căpitanului **Hermann Othmer**, ofiţer german pe care izbucnirea conflagraţiei îl prinsese pe pământ atlantic. Misiunea sa iniţială era aceea de a naviga spre Java şi, de acolo, spre Bankok sau Karachi, dacă prima locaţie nu era fezabilă. Prin intermediul unui antreprenor mexican, Marcos Martinez complotiştii ar fi trebuit să folosească vasul **Annie Larsen** pentru a camufla adevărata direcţie sub acoperirea că livrau armament pentru războiul civil mexican. Pe 9 martie 1915, Othmer a plecat cu Annie Larsen din portul San Diego îndreptându-se către portul mexican Socorro unde încărcătura ar fi trebuit să fie preluată de un alt vas, Maverrick. Din păcate pentru planurile germanilor, Othmer şi echipajul său au fost prinşi de autorităţile americane.[70]

La sfârşitul lui aprilie 1915 s-a pus la punct un al doilea transport constând din 7.300 de puşti Springfield, 1920 pistoale, zece mitraliere grele Gatling şi 3 milioane de cartuşe. Transportul era asigurat de vasul olandez-american Djember şi ar fi trebuit să aibă drept punct terminus localitatea Soerabaya după ce părăsea portul New York pe 15 iunie 1915. Şi al doilea plan a fost dejucat graţie reţelei de agenţi informativi ai consului general german la New York, Sir Courtenay Bennett.[71]

b) Tot în primăvara lui 1915, germanii şi reuşit să intre în contact cu **Jatin Mukherjee**, conducătorul unui grup de revoluţionari bengalezi. În martie 1915, emisarul german, Jitendranath Lahiri l-a abordat pe Mukherjee cu oferta unui ajutor în bani şi arme. Acestea din urmă ar fi fost adus de către vasul Maverick, din povestea anterioară. Chiar dacă transportul militar era destinat membrilor Ghadar din Punjab, bengalezii au reuşit să-i convingă pe emisarii germani din Asia că poziţia lor este mai importantă decât a sikhşilor. Pe 28 iunie 1915, consulul britanic din Batavia, Beckett a primit o înştiinţare anonimă de la un anume Oren care dezvăluia întreaga schemă. Informaţia a năruit întreaga filieră, iar Mukherjee a fost ucis într-o confruntare pe 9 septembrie, în jungla de pe lângă localitatea Balasore.[72]

c) Pe filiera batavă avea să mai fie făcută o ultimă încercare. În aprilie 1915 a fost adus la Berlin **Vincent Kraft**, cultivator german din Indiile de Est olandeze. Acesta a venit cu ideea unui atac asupra insulelor Andaman de la sud de ţărmul Indiei. În mai planul său fost aprobat de către Auswartiges Amt. Ceea ce nu se ştia era calitatea de agent dublu al lui Kraft, care flirta cu britanicii. El urmărea să se infiltreze în preajma oficialilor şi ataşaţilor diplomatici germani pentru a le găsi punctele vulnerabile şi raporta mai apoi Londrei. Deznodământul situaţiei a fost tranşat de Ministerul de Externe de la Berlin ca şi de Knipping, consulul german la Shanghai care au abandonat operaţiunea, suspicioşi faţă de şansele de reuşită ale acesteia.[73]

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

d) În Thailanda nu există o comunitate germană consistentă așa cum era în Indiile olandeze, dar Asia de sud orbita în jurul sferei de influență britanică, iar în Burma (parte a Rajului) se găseau numeroși ghadariști. În octombrie 1914, revoluționarii Ghadar au hotărât să facă din Thailanda baza lor pentru următoarele operațiuni. Discuțiile dintre Har Dayal și Barkatullah, pe de-o parte și, Max von Oppenheim, de cealaltă, din ianuarie 1915, au convins pe decidenții germani să parieze și pe frontul thailandez. Sprijinul insurecționiștilor urma să vină tot prin Statele Unite. Motiv pentru care au fost cooptați trei americani de origine germană: negustorul de artă din Chicago, **Albert Wehde** și încă doi veterani militari: **Boehm** and **Sterneck**. Trioul primise sarcina de a pilota un cargo cu armament ce ar fi trebuit să pornească dinspre Manila spre Asia continentală pe două vase: Sachsen și Suevia. Ca și în restul cazurilor prezentate mai sus, autoritățile portuare americane au găsit suspecte cele două vase și nu le-au mai dat permis de plecare. De cealaltă parte a lumii, în Thailanda, ministrul afacerilor externe, prințul **Devawongse** era conștient de opțiunile sau, mai bine zis determinismul geopolitic al țării sale și, deci, era gata să coopereze cu britanicii. Așadar, sinergia dintre englezi și forțele de securitate și de informații thailandeze au infiltrat contingentul revoluționarilor conducând la arestarea celor mai mulți dintre ei (la începutul lunii august 1915, au fost arestați șase căpetenii marcante urmate de alți cincizeci de membri obișnuiți). Cei care au reușit să scape, fie s-au refugiat în China, fie au fugit în junglele burmeze unde au fost trădați, prinși și spânzurați.[74]

Revenirea celor 8.000 de militanți Ghadar în Europa, dar mai ales în India și restul diasporei indiene din Asia și-a adăugat greutatea masei critice care deja oferea uvertura mișcării Quit India de mai târziu. Primul an de război in India britanică se remarcă atât prin exemple de loialitate cât și prin altele de rebeliune. Anul 1915 va constitui vârful acțiunilor de sabotaj. În februarie 1915 ghadarienii au încercat să orchestreze o răscoală atât în Punjab (în rândul regimentelor din Lahore, Ferozepur, Sargodha, Bannu, Kohat, Ambala, Meerut) cât și în Burma. Conspiratorii din Lahore au stabilit contacte cu persoane din Uttar Pradesh. Scânteia trebuia să fie aprinsă pe 21 februarie, dar calendarul s-a mutat pe 19 din cauza unui informator, **Kirpal Singh**, care a înștiințat autoritățile. Acestea din urmă se vor arăta necruțătoare- sentința dată în ceea ce a intrat in istoriografie ca Lahore Conspiracy Trials va aduna 42 de condamnări la moarte; 114 condamnări pe viață și alte 93 de pedepse de diferite durate.[75] Faza de proiect va fi depășită doar de către regimentul baluch[76] din Rangoon care s-a revoltat cu succes pe 15 februarie reușind să ocupe întregul oraș. Ordinea nu a putut fi stabilită de britanici decât cu ajutorul primit de la contingente navale rusești și japoneze.[77]

Adunând la activ astfel de fapte, partidul Ghadar se transformase într-o amenințare serioasă pentru guvernul din Calcutta, așa după cum o demonstrează discursul lordului Harding de la sfârșitul lui martie 1915:

„There existed on the Pacific coast of America a revolutionary organisation which had endeavour to create trouble in India by agency of private communication. In Bengal seditious activities, though not new, had become more daring and the movements were not unconnected. […]

At the outbreak of the war this paper exhorted all Indians in the State or elsewhere to return to India and take up arms against British rule. German money may have backed it before the ar. After the wa he began, Germany surely backed it."[78]

Anul 1917 înclină balanța în favoarea Antantei, ceea ce se repercutează și asupra soartei rețelei transnaționale de luptători. Intrarea Statelor Unite în războiul european în aprilie 1917 îi readuce în atenția organelor de securitate pe conducătorii indieni. Uzura Puterilor Centrale se vădește și în slăbirea ajutorului acordat până atunci. În 1915 guvernul american cerusе rechemarea căpitanului Franz von Papen, gest urmat de unul similar doi ani mai târziu cu persoana lui Karl Boy-Ed, ataşatul german pentru marină. În 1917 o bună parte din membri Comitetului de la Berlin sunt prinși în San Francisco și deferiți justiției. Din noiembrie 1917 până în aprilie 1918 se va desfășura unul dintre cele mai lungi și mai costisitoare procese din istoria jurisprudenței americane. 15 oameni vor fi declarați vinovați și condamnați. Washingtonul nu s-a conformat însă cerințele

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

britanice de-ai judeca pe inculpați. În ultima zi a procesului Ram Chandra este ucis de un alt indian. Har Dayal a fost chemat în boxa acuzaților dar nu a fost condamnat. Deja la momentul procesului el pusese în bună măsură în spate cariera de revoluționară reîntorcându-se la aceea originară de cărturar. Mai mult decât atât, Dayal se convertește în loialist al Coroanei, spre surprinderea multora dintre camarazii săi de conspirație.[79]

Remarci concludente

Studiul de față a fost fondat pe două insatisfacții: 1) lipsa de comunicare dintre istoriografia clasică și abordări mai noi precum sociologia, psihologia, varii abordări din relațiile internaționale și 2) statocentrismul care aproape că a monopolizat/confiscat scrierea istoriei Marelui Război. Prima parte a textului a fost dedicată prezentării deciziei germane de mobilizare cu ajutorul câtorva modele psihologice cunoscute în literatura de RI și, ca un bilanț de etapă, a propus o schemă ce poate înmănunchia o bună parte din respectivele modele în vederea descifrării misterului verii lui 1914. Cea de-a doua parte s-a concentrat pe felul în care Germania wilhelmiană a căutat să capaciteze diferite mișcări de eliberare națională, contribuind astfel, prin ricoșeu, la decolonizare (proces completat după anii '60). Punctul de greutate a studiului de caz a fost relația dintre Auswartiges Amt și partidul Ghadar, veritabilă rețea indiană transnațională cu agendă vadit anti-britanică. Per ansamblu, istorisirea de mai sus, profilează ca orizont de reflecție relația dintre actorii statali și cei non-statali. Departe de a fi niște figuranți în jurul primilor, agenții non-statali catalizează mersul evenimentelor chiar dacă sunt adesea ascunși în penumbră. Ignoranța guvernelor care se folosesc de celule revoluționare ori teororiste ce ulterior devin prea puternice și caută propria agendă, s-a repetat pe tot parcursul secolului XX, așa cum au arătat pe deplin talibanii din Afganistan, acum o amenințare atât pentru Occident cât și pentru statul pakistanez, el însuși un „păpușar" al realpolitkului.

Bibliografie (selectiv)

– Pallavi **Bhatte**, Transnational Ghadr Movement: A Diasporic Dimension, Kyoto University, 2013

– Niamh M. **Brennan**, John P. **Conroy**, Executive Hubris: The Case of a Bank CEO, *Accounting, Auditing and Accountability Journal*, 2013, 26(2): 172-195

– C. **Clark**, *Sleepwalkers*, Penguin Books, London, 2013

– Stephen P. **Cohen**, The Untouchable Soldier: Caste, Politics, and the Indian Army, *The Journal of Asian Studies*, Vol. 28, No. 3 (May, 1969), pp. 453-468

– Robert **Cowan**, *The Indo-German Identification. Reconciling South Asian Origins and European Destinies, 1765–1885*, Camden House, Rochester, NY, 2010

– Thomas G. **Fraser**, Germany and Indian Revolution, 1914-18, *Journal of Contemporary History*, Vol. 12, No. 2 (Apr., 1977), pp. 255-272

– James Louis **Hevia**, *The Imperial Security State. British Colonial Knowldge and Empire-Building State*, Cambridge University Press, Cambridge, 2012

– Charles L. **Glaser**, Rational Theory of International Politics.The Logic of Competition and Cooperation, Princeton University Press, 2010

– Robert **Jervis**, *Perception and Misperception in International Politics*, Princeton University Press, Princeton New Jersey, 1976

– Christine R. **Johnson**, *The German Discovery of the World: Renaissance Encounters with the Strange and Marvelous*, University of Virginia Press, 2008

– Jack S. Levy, William R. Thompson, *Causes of War*, Wiley Blackwell, 2010

– Annika **Lorenz**, *Acquisition Vs. Alliance: The Impact of Hubris on Governance Choice*, Diplomica Verlag, Hamburg, 2011

– Alex **Mintz**, Nehemia **Geva**, „The Poliheuristic Theory of Foreign Policy Decisionmaking". In Alex Mintz and Nehemia Geva (eds), *Decision – making on War and Peace: The Cognitive – Rational Debate* . Boulder, CO : Lynne Rienner Publishers, 1997

– Budheswar **Pati**, *India and the First World War*, Atlantic Publishers and Distributors, New Delhi, 1996

– Maia **Ramnath**, *Decolonising Anarchism: An Antiauthoritarian History of India's Liberation Struggle*, AK Press and Institute for Anarchist Studies, Washngton D.C., 2011

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

– Richard **Roll**, The Hubris Hypothesis of Corporate Takeovers, *The Journal of Business*, Vol. 59, No. 2, Part 1 (Apr., 1986), pp. 197-216

– J. **Scheibert**, *A Prussian Observes the American Civil War: The Military Studies of Justus Scheibert*, University of Missouri Press, 2001

– H. **Sprout**, M. **Sprout**,'Environmental Factors in the Study of International Politics', *The Journal of Conflict Resolution*, 1: 1957, pp. 309-328

– David **Stevenson**, *1914-1918 The History of the First World War*, Penguin Books, London, 2004

– Philip **Tetlock**, „Social Psychology and World Politics", in D. Gilbert, S. Fiske, G. Lindzey (eds), Handbook of Social Psychology, New York, Mc Graw Hill, editia a-4-a, 1998, pp. 868-912

– Amos **Tversky**, Daniel **Kahneman**, „Judgement under uncertainty: Heuristics and Biases", *Science*, New Series, 185, 4157, September 1974

– Moshfique **Uddin**, Agyenim **Boateng**, *Cross-Border Mergers and Acquisitions: UK Dimensions*, Routledge, New York, 2014

– Stephen **Van Evera**, *Causes of War*, Cornell University Press, Ithaca and London, 1999

– documentarul How the Victorians Wired the World, http://www.youtube.com/watch?v=K6_R70S1pLg

– documentarul: BBC Remembrance – The Sikh Story (Full HQ Program), 9NOV2010, https://www.youtube.com/watch? v=1XIZDj9hiWc

– documentarul: Kaiser's Jihad, parte a seriei The Holy War produs de grupul de televiziune german ZDF, Regia: http://holywar.zdfeb2b.de/programinfo. Subtitrare în spaniolă: La jihad del Kaiser – La guerra santa, https://www.youtube.com/watch?v=StJtX009ZiO

NOTE

[1] Despre rolul revoluționar al telegrafului a se vedea documentarul How the Victorians Wired the World, http://www.youtube.com/watch?v=K6_R70S1pLg

[2] Aceasta din urmă nu trebuie înțeleasă ca o omogenizare a părerilor de pretutindeni- întrucât diferențe de opinie au existat și vor continua să existe- ci mai degrabă ca o platformă bazată de un set de norme în genere acceptate și originate în Occident și actualizată de mijloacele media (presă scrisă, mai târziu televiziune, internet) sau referințe culturale comune (literatură, artă, știință etc) prin intermediul cărora oamenii mapamondului își pot exprima părerea și pot polemiza.

[3] Despre o discuție despre cearta dintre istoricii clasici și cei moderni (pasionați de cauze *mari*, *structurale*) a se vedea Lucian Boia, *Primul război mondial. Controverse, paradoxuri, reinterpretări*, Humanitas, București, 2014, pp. 12-16.

[4] http://psychology.about.com/od/cindex/fl/What-Is-a-Cognitive-Bias.htm, accesat pe 20 septembrie 2014. *„A cognitive bias is a type of error in thinking that occurs when people are processing and interpreting information in the world around them. Cognitive biases are often a result of our attempt to simplify information processing. They are rules of thumb that help us make sense of the world and reach decisions with relative speed. Unfortunately, these biases sometimes trip us up, leading to poor decisions and bad judgments."*

[5] Amos Tversky, Daniel Kahneman, „Judgement under uncertainty: Heuristics and Biases", *Science*, New Series, 185, 4157, September 1974, pp. 1124-1131 ; Richard Nisbett, Lee Ross, *Human Inference: Strategies and Shortcomings of Social Judgement*, Englewood Cliffs, NJ Prentice Hall, 1980. Vezi și Jack S. Levy, William R. Thompson, *Causes of War*, Wiley Blackwell, 2010, p. 141.

[6] Matthew H. Wahlert, The „motivated bias" dilemma in warfare and intelligence, http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14751798.2012.708596#.VCH12JR_vIc, 13 September 2012.

[7] Nathan Leites, The operational code of the Politburo", New York, Mc Grow Hill, 1951.

[8] Jack S. Levy, William R. Thompson, *Causes of War*, Wiley Blackwell, 2010, p. 142.

[9] H. Sprout, M. Sprout,'Environmental Factors in the Study of International Politics', *The Journal of Conflict Resolution*, 1: 1957, pp. 309-328. Vezi si „Man-Milieu Relationship Hypotheses in the Context of International Politics" de aceiași autori.

[10] H. Sprout, M. Sprout, *An Ecological Paradigm for the Study of International Politics*, Princeton, Center for International Studies, Woodrow Wilson School of Public and International Affairs, Princeton University, 1968.

[11] Philip Tetlock, „Social Psychology and World Politics", in D. Gilbert, S. Fiske, G. Lindzey (eds), Handbook of Social Psychology, New York, Mc Graw Hill, editia a-4-a, 1998, pp. 868-912. Aceștia îl citează pe Kalevi Holsti cu sintagma de succes *„the inherent bad faith model "*, fenomen perceptiv al unor lideri care consideră că alte state, rivale, sunt inamici totali și nimic bun nu poate veni din partea

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

acelora (de pildă secretarul de stat SUA Foster Dulles care nutrea sentimente de ură și neîncredere față de URSS).

[12] Jack S. Levy, William R. Thompson, *Causes of War,* pp. 143-144.

[13] P. Tetlock, George Breslauer (eds), *Learning in US and Soviet Foreign Policy*, Boulder Co Westview, pp. 20-61.

[14] Jack S. Levy, William R. Thompson, *Causes of War*, Wiley Blackwell, 2010, p. 146.

[15] Ellen J. Langer, „The Illusion of control", *Journal of Personality and Social Psychology*, nr. 32, 2, pp. 311-328.

[16] Samuel J. Newland, „Victories are not enough: limitations of the German way of war", http://www.StrategicStudiesInstitute.army.mil/, December 2005, p. 64.

[17] Daniel Kahneman, Amos Tversky, „Prospect Theory: an analysis of decision under risk", *Econometrica*, 47, 2, March 1979, pp. 263-269

[18] Jack S. Levy, William R. Thompson, *Causes of War*, Wiley Blackwell, 2010, pp. 152-153.

[19] David Stevenson, *1914-1918 The History of the First World War*, Penguin Books, London, 2004, p. 30.

[20] Stephen Van Evera, *Causes of War*, Cornell University Press, Ithaca and London, 1999, pp. 193-239. Vezi mai ales pp. 236-238.

[21] *Idem*, pp. 238-239.

[22] Stevenson, *op. cit*, p. 2.

[23] Charles L. Glaser, *Rational Theory of International Politics.The Logic of Competition and Cooperation*, Princeton University Press, 2010.

[24] Dale C. Copeland, *The Origins of Major War*, Cornell U.P, Ithaca and London, 2000, pp. 57-58.

[25] Alex Mintz, Nehemia Geva, „The Poliheuristic Theory of Foreign Policy Decisionmaking". In Alex Mintz and Nehemia Geva (eds), *Decision – making on War and Peace: The Cognitive – Rational Debate* . Boulder, CO: Lynne Rienner Publishers, 1997.

[26] Robert Jervis, *Perception and Misperception in International Politics*, Princeton University Press, Princeton New Jersey, 1976, p. 15.

[27] Primary Documents – The "Willy-Nicky" Telegrams, http://www.firstworldwar.com/source/willynicky.htm

[28] Jervis, *op. cit*, p. 85.

[29] C. Clark, *Sleepwalkers*, Penguin Books, London, 2013, p. 513.

[30] *Idem*, p. 178.

[31] *Idem*, 182.

[32] *Idem*, pp. 220-222.

[33] http://www.firstworldwar.com/source/blankcheque.htm, accesat pe 20 septembrie 2014.

[34] Niamh M. Brennan, John P. Conroy, Executive Hubris: The Case of a Bank CEO, *Accounting, Auditing and Accountability Journal*, 2013, 26(2): 172-195.

[35] Richard Roll, The Hubris Hypothesis of Corporate Takeovers, *The Journal of Business*, Vol. 59, No. 2, Part 1 (Apr., 1986), pp. 197-216. Annika Lorenz, *Acquisition Vs. Alliance: The Impact of Hubris on Governance Choice*, Diplomica Verlag, Hamburg, 2011, pp.1-4. Moshfique Uddin, Agyenim Boateng, *Cross-Border Mergers and Acquisitions: UK Dimensions*, Routledge, New York, 2014, p. 16.

[36] În timpul adiministrației Lyndon Johnson, dar și mai târziu în anii Nixon-Kissinger, Washingtonul a fost dispus să trimite noi și noi trupe neputând accepta rezistență feroce venită din partea *„unei țări comuniste de mâna a treia."* Michael Adas, *Dominance by design: Technological imperatives and America's civilizing mission*, Harvard University Press, 2006, pp. 291-292.

[37] Christine R. Johnson, *The German Discovery of the World: Renaissance Encounters with the Strange and Marvelous*, University of Virginia Press, 2008, p. 24 și *passim.*

[38] Robert Cowan, *The Indo-German Identification. Reconciling South Asian Origins and European Destinies, 1765–1885*, Camden House, Rochester, NY, 2010, pp.107-142 (A se vedea capitolele dedicate lui Schlegel, Hegel și Schopenhauer).

[39] Avril Ann Powell, *Muslims and Missionaries in Pre-mutiny India*, Curzon Press Ltd, London, 2003, pp. 132-137 și *passim.*

German Contributions to the Study of Indian regional languages and Sanskrit, German Missions in India, http://www.india.diplo.de/Vertretung/indien/en/13__Culture/Bilaterals/Regional__Languages.html (accesat 21 septembrie 2014, 11:21 am)

[40] Realismul clasic este mai atent la relațiile dintre guvernământ și supuși. Neorealismul waltzian vorbește doar în treacăt despre importanța susținerii populației chiar dacă introduce noțiunea de <balansare internă>. Walt și Mearsheimer intră într-o oarecare măsură în cutia neagră a aparatului decizional concentrându-se asupra importanței lobby-urilor în formularea politicii externe americane. Realismul neoclasic face întrucâtva dreptate neajunsului dedicându-se explicării corelației dintre factorii sistemici, guverne și societățile guvernate. Henry Kissinger, *Diplomația*, Editura ALL BIC, București, 2007, Cap. 5, pp. 88-17 (A se vedea considerațiile dedicate lui Napoléon III și Otto von Bismarck). Jeffrey W.Taliaferro, "State Building for Future War: Neoclassical Realism and the Resource Extractive State," Security Studies, vol. 15, no. 3 (July-September 2006): 464-95. Steven E.Lobell,

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Norrin M.Ripsman, Jeffrey W.Taliaferro, *Neoclassical Realism, the State, and Foreign Policy*, Cambridge University Press, Cambridge, 2009. Petre, Silviu și Cioculescu, Șerban Filip, Realismul între știință și ideologie, *Sfera Politicii*, Volumul XX, Nr. 5 (171), Sept-Oct. 2012, pp. 159-168.

[41] Raymond Corbey, Ethnographic Showcases, 1870-1930, *Cultural Anthropology*, Vol. 8, No. 3 (Aug. 1993), pp. 338-369, pp. 340-341. Pentru un studiu despre rolul muzeelor antropologice și ulterior al cinematografiei în vederea educării publicului și legitimării stereotipurile rasiale vezi: Alison Griffiths, *Wondrous Difference: Cinema Anthropology and Turn-of-the-Century Visual Culture*, Columbia University Press, 2002, pp.9-11 și *passim.*

[42] Trebuie precizat că sistemul ataşaților militari s-a dezvoltat în Occident după Războiul Crimeei. James Louis Hevia, *The Imperial Security State. British Colonial Knowldge and Empire-Building State*, Cambridge University Press, Cambridge, 2012, p.22. Douglas L. Wheeler, Ph.D, A Guide to the History of Intelligence 1800-1918, *Intelligencer: Journal of U.S. Intelligence Studies*, Winter/Spring 2012, pp. 47-50.

[43] J. Scheibert, *A Prussian Observes the American Civil War: The Military Studies of Justus Scheibert*, University of Missouri Press, 2001. Matthew Moten, A Prussian Observes the American Civil War: The Military Studies of Justus Scheibert translated by Frederic Trautmann, *The Journal of Southern History*, Vol. 69, No. 2 (May 2003), pp. 445-446.

[44] James Louis Hevia, *op.cit.*, p.23

[45] Pentru mai multe detalii despre calea ferată Berlin-Bagdad, ca și despre ceea ce a ajuns în isoriografie să se numească <Jihadul kaiserului> a se vedea Sean McMeekin, The *Berlin-Baghdad Express: The Ottoman Empire and Germany's Bid for World Power, 1898 to 1918*, Harvard University Press, 2010, precum și documentarul: Kaiser's Jihad, parte a seriei The Holy War produs de grupul de televiziune german ZDF, Regia: http://holywar.zdfe-b2b.de/programinfo. Subtitrare în spaniolă: La jihad del Kaiser - La guerra santa, https://www.youtube.com/watch?v=StJtX009Zio (accesat 7 octombrie 2014).

[46] Florence Waters, Remembering Germany's grand First World War jihad experiment, *The Daily Telegraph*, August 13, 2014.

[47] Adapa Satyanarayana, "Birds of Passage"; Migration of South Indian Labour Communities to South-East Asia;

19-20th Centuries, A.D., CLARA Working Paper, No. 11 Amsterdam, 2001, p. 9.

[48] Makeswary Periasamy, Indian Migration into Malaya and Singapore During the British Period, Biblioasia, ISSN: 0219-8126, Vol 3, Issue 3, October 2007, p. 9.

[49] Padma Rangaswamy, *Namaste America: Indian Immigrants in an American Metropolis*, Pennsylvania State University, 2001, p. 42.

[50] Pallavi Bhatte, Transnational Ghadr Movement: A Diasporic Dimension, Kyoto University, 2013, pp. 162.

[51] Stephen P.Cohen vorbeşte chiar despre „punjabizarea" armatei indiene imperiale. Stephen P. Cohen, The Untouchable Soldier: Caste, Politics, and the Indian Army, *The Journal of Asian Studies*, Vol. 28, No. 3 (May, 1969), pp. 453-468, esp. 455-457. C.A. Bayly, *Indian Society and the Making of the British Empire*, Cambridge University Press, Cambridge, 1988, p. 194.

[52] Armata imperială din India însuma circa 230-240.000 de oameni la începutul conflagrației, dintre care 30.000 personal non-combatant. Efectivul va creşte vertiginos pe măsură ce Londra s-a implicat în teatrele de operațiuni. Per total, peste 1,4 milioane de indieni au deservit în Primul Război Mondial, India fiind a doua provincie a Imperiului ca donor de trupe după Insulele Britanice. Cei mai mulți au luptat pe frontul de vest, în Franța (132.496), dar și în Mesopotamia (588.717), Africa de Est (46.906), Egipt (116.159), Golfurile Aden și Persic (49.700), Gallipolli (9.366). Pierderile în vieți omeneşti au depăşit 120 de mii de oameni. Budheswar Pati, *India and the First World War*, Atlantic Publishers and Distributors, New Delhi, 1996, pp.35, 37, 38.

De curând istoricul David Gray a reconstituit povestea a zece soldați sikh care s-au înrolat în rândurile contingentului canadian trimis să lupte în Europa. A se vedea documentarul: Canadian Solder Sikhs: A Small story in a Big War, OMNI TV Independent Producers Initiative 2011, https://www.youtube.com/watch?v=Mswi99wZOR4 (accesat 23 septembrie 2014, ora 22:00).

Vezi și site-ul Canadian Soldiers Sikhs, http://canadiansoldiersikhs.ca/research.html

Pentru un medalion despre rolul comunități sikh în cele două război mondiale a se vedea documentarul: BBC Remembrance - The Sikh Story (Full HQ Program), 9 NOV2010, https://www.youtube.com/watch?v=1XIZDj9hiWc (accesat 23 septembrie 2014, ora 22:15).

[53] Afirmația nu trebuie înțeleasă în sensul marxist al unei lupte de clasă globale ce opune marile puteri coloniale mişcărilor de eliberare/ burghezia-protelariatului sau Imperiul- Multitudinii (pentru a folosi limbajul lui Michael Hardt și Antonio Negri). În pofida conturării unui sentiment pan-anticolonialist, pragmatismul a reprezentat nota dominantă atât din partea guvernelor marilor puteri cât și a mişcărilor de eliberare, liderilor revoluționari sau altor mişcări militante. Astfel, Statul Major german

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

nu l-a ajutat pe Vladimir Ilici Lenin pentru că îi împărtășea ideologia, ci pentru potențialul de a slăbi mașina de război țaristă. Thomas G. Fraser, Germany and Indian Revolution, 1914-18, *Journal of Contemporary History*, Vol. 12, No. 2 (Apr., 1977), pp. 255-272, p. 255.

La începutul secolului XX, Japonia se regăsea la întretăierea a două tendințe: pe de-o parte reformele Erei Meiji îi dezvoltaseră capacitățile industriale și îi încurajau tendințele militarist-expansioniste, nediferențiind-o de restul națiunilor coloniale. Pe de cealaltă parte, spațiul nipon articula filozofia panasianismului ce propovăduia cooperarea tuturor culturilor asiatice împotriva omului alb. Vezi Pankaj Mishra, *From the Ruins of Empire. The Revolt Against the West and the Remaking of Asia*, Penguin Books, New York, 2012, esp. pp.122-124.

[54] Maia Ramnath, *Decolonising Anarchism: An Antiauthoritarian History of India's Liberation Struggle*, AK Press and Institute for Anarchist Studies, Washngton D.C., 2011, p. 48.

Pentru un studiu despre influențele externe asupra spiritului revoluționar din Bengal, precum și despre rolul surorii Nivedita, Peter Heehs, Foreign Influences on Bengali Revolutionary Terrorism 1902-1908, *Modern Asian Studies*, Vol. 28, No. 3 (Jul., 1994), pp. 533-556.

[55] P.N. Chopra, B.N.Puri, M.N. Das, A.C. Pradhan, *A Comprehensive History of India*, Volumul 3, Sterling Publishers Private Limited, New Delhi, 2003, p. 206.

[56] Maia Ramnath, *op.cit.*, p. 56.

Kensington supraviețuit, în locul său murind două femei. Unul dintre făptași, Khudiram Bose, a fost spânzurat. P.N. Chopra, B.N.Puri, M.N. Das, A.C. Pradhan, *op.cit.*, p. 206.

[57] Despre sentimentele solidarității internaționale la început de secol XX a se vedea articolele editate de ziarul The Independent Hindustan, oficios al Partidului Ghadar:

India and Russo-Turkish Entente:

„It is reported by the Associated Press that an agreement has been reached by the Russian Bolsheviki and Turkish Nationalists to liberate India from the British Rule. India undoubtedly will welcome such an agreement. We want the people of India to study the forces of the world, remembering that they will render a signal service to the cause of humanity and freedom, if they suceed in destroying British imperial system." [p. 76]

Aid to Armenia

The tragedy of Armenia is bound up with the tragedy of India, Ireland, Persia, and other countries […]

It will be well for Armenia and the peace of the world that Armenia should cooperate with all those who are directing forces against British imperialism.."[p. 76]

Professor Vaswani, ***The Mind International***:

„The problems of today cannot be solved if approached in spirit of national rivalries and national antagonisms. There is something beyond the nation, that for which the nations exist; that something is humanity. And the problems of India, the British Empire, the new problems of reconstruction all over the world, can only be studied and solved in the light of the Ideal International. The nations must think internationally, and the <League of Nations> will only be a league of exploiters until it secures a new basis of human fellowship."[p. 82] The Independent Hindustan, Vol. 1, No. 4, December 1920, SAADA: South Asian American Digital Archive.

[58] Maia Ramnath, *op.cit.*, p. 78.

[59] *Ibidem,* pp. 79-80.

[60] *Ibidem*, pp. 81-87.

[61] *Ibidem*, pp. 100-109.

[62] Pallavi Bhatte, *op.cit.*, p. 164.

[63] *Idem.*

[64] În ianuarie 1914, un antreprenor sikh, Gurdit Singh, a contractat vasul japonez **Komagata Maru** pentru a transporta 367 compatrioți spre Columbia britanică. Conștient de legile puternic anti-imigraționiste ale autorităților canadiene, Gurdit a cerut ajutorul la doi tineri sikh, Bir Sing și Daljit Singh pentru a lua legătura cu Societatea Khalsa Diwan din Vancouver în ideea că aceasta din urmă ar putea susține lobby-ul pro-imigrationist. Continuous Passage Act (Legea Călătoriei continue) promulgată în 1908 restricționa imigrația persoanelor care doreau să vină în Canada din altă țară decât cea de origine sau în urma unei călătorii continue, neîntreruptenorma lovind în speță pe subiecții indieni. Timp de șaizeci de zile, pasagerilor vasului Komagata Maru le-a fost interzisă venirea pe țărm. Nemulțumiți, aceștia s-au lupta cu forțele de poliție. Presa canadiană a montat la rândul ei opinia publică agitând spectrul unei invazii indiene în masă. De cealaltă parte, ong-urile indiene, Khalsa Diwan Society și United Indian League s-au reunit pe 31 mai 1914 la Vancouver pentru a protesta împotriva a ceea ce considerau a fi o discriminarea în cadrul Imperiului, mai ales că sud-asiaticii erau supuși ai Coroanei britanice. În cele din urmă vasul a fost obligat să părăsească portul canadian Victoria ajungând la Calcutta pe 26 septembrie 1914. Tevatura a alimentat mișcarea ghadaristă și apelurile sale insurecționiste. *Ibidem*, p. 168.

Componentă militară/ insurecționistă a episodului s-a derulat la întoarcerea vasului japonez în

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Asia, atunci când cetățeanul sikh Baba Sohan Singh Bhakna s-a dus în Japonia unde a cumpărat 200 de pistoale și 2.000 de gloanțe, plănuind mai apoi să se îmbarce pe Komagata Maru pentru a duce armamentul în India. Schema a căzut din cauza vigilenței autorităților britanice. Dalwinder Atwal, Salvinder Dhillon, Cover Story. On the Centenary of Hindustani Ghadar Party, *Ghadar Jari Hai*, Vol. VII, No. 1, Jan-Mar 2013, p.7-21, p.10 Trebuie menționat că numărul dedicat centenarului este scris dintr-o perspectivă skikh, pro-ghadareză, așa deci că cifrele vehiculate trebuie citite în această cheie.

[65] *Ibidem*, p. 165.

[66] Jean Singh, The Gadar Party. Political Expression in an Immigrant Community, în Jean Yu-Wen Shen Wu, Ming Gong (ed), *Asian American Studies: A Reader*, Rutgers, The State University, 2000, p. 39

[67] Circa 8.000 de membri ai Ghadar s-ar fi întors în India în 1914 prin porturile Bombay, Madras, Pondicherry (aflat sub stăpânirea franceză) și Colombo. Dalwinder Atwal, Salvinder Dhillon, *op.cit.*, p. 11.

[68] Thomas G.Fraser, *op.cit.*, p. 256.

[69] *Ibidem*, p. 257.

[70] *Ibidem*, pp. 262-263.

[71] *Ibidem*, p. 263.

[72] *Ibidem*, p. 264.

[73] *Ibidem*, p. 266.

[74] *Ibidem*, p. 267.

[75] Jane Singh, *op.cit.*, p. 42.

[76] Balochistanul este una intre provinciile actualului stat Pakistan.

[77] *Ibidem*, p. 43. Dalwinder Atwal, Salvinder Dhillon, *op.cit.*, p. 12.

[78] Ram Chandra, India Againtst Britain, Pamflet, 1 Nov. 1916, SAADA: South Asian American Digital Archive, p. 5.

[79] Ramnath, *op.cit.*, pp. 107-109.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

DIMITRIE CANTEMIR DESPRE STATUL ROMÂNO-BULGAR AL DINASTIEI ASAN

ALEXANDRU MADGEARU *

Abstract

Cantemir was the first Romanian historian who wrote about the Romanian-Bulgarian state established after the rebellion against the Byzantine domination, in 1185. His main source was the history of Niketas Choniates, the most important for the first two decades of the state, but he ignored other indispensable sources like Georgios Akropolites or Jeffrey of Villehardouin. Large fragments from the book of the Byzantine historian and stateman were translated by Cantemir in his unfinished history of the Romanians. Even if he made a major fault identifying Ioniță (Kaloian) with Ivanko, Cantemir achieved a valuable work. The history of the Romanian-Bulgarian state was seen as a part of the general history of the Romanians.

Keywords: *Dimitrie Cantemir, Byzantine Empire, Romanian-Bulgarian state, Asan dynasty, fourth crusade*

Între operele lui Dimitrie Cantemir, *Hronicul vechimii romano-moldo-vlahilor* este cea care reflectă în cea mai mare măsură erudiția sa. Dacă ar fi fost publicată la vremea ei, evoluția științei istorice românești ar fi fost alta. Lucrarea a fost redactată între 1719 și 1723[1], și se pare că urma să fie o istorie generală a românilor, până în vremea sa. Cantemir a folosit un mare număr de surse romane și bizantine, dar și opere ale istoricilor medievali și renascentiști din Italia, Polonia și Ungaria (lista autorilor este dată la începutul cărții, din păcate fără precizarea edițiilor). În mare parte, *Hronicul*... este un fel de istorie a Imperiului Bizantin, așa cum va fi și *Hronica Românilor* a lui Gheorghe Șincai. De fapt, Șincai a avut la dispoziție o copie a lucrării lui Cantemir. A urmat modelul acesteia, dar folosind și alte izvoare[2].

Pe lângă demonstrarea originii romane și a continuității românilor în Dacia, unul dintre meritele acestei opere neterminate este introducerea pentru prima oară în istoriografia românească a unor informații despre ramura sud-dunăreană a românilor. Cantemir i-a cunoscut poate chiar personal pe unii dintre acești *cuțovlahi*, cum erau porecliți de greci, fiindcă a trăit atât de mult timp în Imperiul Otoman. În acel mediu a aflat denumirea respectivă[3]. În orice caz, Cantemir a cunoscut și informațiile consemnate de Laonicos Chalcocondil, care a remarcat identitatea dintre vlahii sudici și românii nordici („neamul care locu-

* Cercetător științific gr. I, Institutul pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

ieşte din Dacia până în Pind"). Scrierea acestui istoric bizantin târziu fusese publicată deja de două ori, în 1615 şi 1650[4]. Cantemir a înţeles că aceşti vlahi din sursele bizantine erau fraţi ai românilor din Moldova, Muntenia şi Transilvania, şi a încercat pe cât posibil să scrie şi istoria lor. În *Hronic...* există şi unele pasaje referitoare la aromânii din Epir şi Thessalia, dar Cantemir s-a preocupat mai ales de cea mai mare realizare politică a românilor sud-dunăreni, statul creat împreună cu bulgarii în urma revoltei anti-bizantine din 1185[5]. Am evidenţiat deja contribuţia lui Cantemir la istoria problemei, anterioară marii opere a lui Charles Lebeau despre Imperiul Bizantin, apărută începând din 1757[6].

Cantemir a putut scrie despre statul fondat de fraţii Petru, Asan şi Ioniţă deoarece a avut acces la *Istoria* lui Niketas Choniates, contemporan al evenimentelor. Aceasta a fost editată pentru prima oară în original şi cu traducere latină de către Hieronymus Wolf la Basel în 1557, fiind retipărită la Geneva în 1593. A urmat ediţia lui Charles Fabrot de la Paris, apărută în 1647 (ea face parte din colecţia *Corpus scriptorum historiae Byzantinae*)[7]. Din păcate, Cantemir nu a cunoscut istoria altui autor bizantin, Georgios Akropolites, care l-a continuat pe Niketas Choniates pentru perioada 1207-1260. Opera acestuia conţine informaţii preţioase despre ţarii care au urmat după Ioniţă. Prima ediţie a istoriei lui Akropolites a apărut împreună cu cele ale lui Nikephor Gregoras şi Laonicos Chalcocondil, în 1615, sub ediţia lui J. B. Baumbach. A urmat o ediţie realizată de Leon Allatzis, bibliotecar grec la Vatican, care a apărut în seria de la Paris, în 1651. Nici una dintre aceste ediţii nu a fost cunoscută de Cantemir. El a ignorat şi relatarea cruciadei a patra din 1204 şi a evenimentelor care au urmat, făcută de unul dintre conducătorii ei, Geoffroy de Villehardouin. Primele ediţii ale aceste istorii s-au publicat la Paris în 1585 şi la Lyon în 1601, dar cea care a cunoscut o mai mare răspândire în epocă a fost cea a lui Charles Du Cange, inclusă ca primă parte a istoriei sale despre Imperiul Latin de Constantinopol. A apărut la Paris în 1657[8]. În scrierea cruciatului se află numeroase informaţii despre ţaratul româno-bulgar, care le completează pe cele ale lui Niketas Choniates. În plus, istoria lui Du Cange i-ar fi permis lui Cantemir continuarea naraţiunii despre ţaratul româno-bulgar şi după 1207, chiar în absenţa principalei sursei bizantine care se referă la acea perioadă (Georgios Akropolites). Astfel, Cantemir s-a bazat în scrierea istoriei statului româno-bulgar al dinastiei Asan pe o singură sursă contemporană, Niketas Choniates, şi se poate presupune că a avut la dispoziţie doar ediţia lui Wolf. El a avut acces şi la istoriile lui Nikephor Gregoras şi Georgios Pachymeres, care tratează perioada Imperiului Bizantin de la Niceea, dar care conţin informaţii puţine despre Bulgaria. Prima dintre ele a fost editată de acelaşi Hieronymus Wolf la Basel în 1562, existând şi o ediţie pariziană din 1702[9]. Istoria lui Pachymeres a apărut pentru prima oară la Roma, în 1666[10].

Despre cruciada a patra, Cantemir a aflat unele informaţii sumare dintr-una dintre lucrările pe care a citat-o frecvent, *Rerum Ungaricarum decades*, de Antonius Bonfinius, terminată în 1495. Acest istoric renascentist s-a bazat la rândul lui pe o carte apărută în 1483 la Veneţia, *Decadele* lui Flavio Biondo, o compilaţie care a folosit istorii veneţiene mai vechi. De la Flavio Biondo, preluat de Bonfinius, pasajul despre bătălia de la Adrianopol din 14 aprilie 1205 contra *Valachi*-lor a ajuns şi în opera lui Cantemir. În acel pasaj, Bonfinius a introdus şi opiniile sale despre originea românilor, despre care ştia că sunt urmaşii coloniştilor romani în Dacia (a inventat însă o derivare fantezistă a numelui *Valachi* de la un general roman Flaccus; această idee a fost admisă şi de Cantemir)[11]. Bonfinius nu a scris însă nimic altceva despre statul dinastiei Asan.

Cantemir a reuşit să ofere o descriere a evenimentelor petrecute între 1185 şi 1205, care în linii mari concordă cu ceea ce cunoaştem acum despre ele. Se poate considera că el a urmărit şi să dea un răspuns ideilor fanteziste ale lui Mauro Orbini din Ragusa, unul dintre fondatorii ideologiei panslaviste. Cartea sa *Il regno degli Slavi* din 1601 a fost tradusă în Rusia în 1722 de către Sava Vladislavić (diplomatul din Ragusa aflat în serviciul lui Petru cel Mare, care a negociat tratatul de la Luţk)[12]. Cantemir îl denumea pe Orbini „băsnuitor" şi „ruşinea istoricilor"[13]. Orbini a omis participarea românilor la revolta din 1185 şi la formarea noului stat, şi chiar a falsificat un pasaj

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

din Niketas Choniates în acest scop. Cantemir a cunoscut probabil versiunea italiană, înainte de realizarea traducerii ruseşti.

Prin evidenţierea locului avut de români în desfăşurarea evenimentelor, Cantemir a corectat deformările făcute de Orbini, care se încadrau în concepţia sa panslavistă. În mai multe note marginale, Cantemir a atras atenţia asupra deosebirii dintre vlahi şi bulgari, sau vlahi şi sârbi, menţionaţi concomitent în textul lui Niketas Choniates. Astfel, el a dorit să precizeze rolul românilor în evenimente, cu numele de vlahi dat lor de către greci. Pe cumanii aliaţi ai românilor şi bulgarilor, Cantemir îi denumeşte de obicei tătari, dar într-un pasaj menţionează că aceşti cumani erau un neam de tătari ce locuia pe atunci prin Podolia şi Pocuţia (amplasarea este eronată)[14].

În cea mai mare parte, textul lui Cantemir este o parafrazare după Niketas Choniates, sau pur şi simplu o traducere fidelă a acestei surse. Aceasta nu scade însă din valoarea operei, pentru că istoricul a reunit pasajele despre confruntările românilor, bulgarilor şi cumanilor cu Imperiul Bizantin şi apoi cu Imperiul Latin de Constantinopol, rezultând o naraţiune coerentă şi clară. Cronologia evenimentelor este în linii mari conformă cu cea acceptată astăzi de istorici.

Cantemir a făcut o confuzie, crezând că acei vlahi care au pornit rebeliunea veniseră de la nord de Dunăre („aşezământul lor de temei tot peste Dunăre au fost")[15]. În vremea sa, populaţia românească odinioară numeroasă în zona Munţilor Balcani (Stara Planina) era deja dispărută, şi de aceea Cantemir nu a realizat că acolo s-a produs mişcarea românilor contra dominaţiei bizantine. Aflând în istoria lui Ioan Cantacuzino denumirea *Vlahia Mare*, el a crezut că aceasta ar fi Moldova. De fapt, acel autor a scris despre Thessalia, care căpătase şi acest nume în secolul al XIV-lea. Fără a insista prea mult asupra acestei idei, Cantemir a presupus că descendenţii lui Asan au ajuns în Moldova într-o perioadă mai târzie. Ideea apare şi în *Descrierea Moldovei*[16]. Problema nu este clarificată, căci numele familiei boiereşti Asan fiind de origine pecenegă sau cumană, poate aparţine unor urmaşi ai cumanilor rămaşi în Moldova. Pe de altă parte, Cantemir nu ştia că a doua soţie a lui Ştefan cel Mare, Maria de Mangop, provenea din ramura familiei Asan care s-a stabilit în Imperiul Bizantin după 1280[17].

O eroare majoră este confuzia dintre ţarul Ioniţă şi uzurpatorul Ivanko, cel care l-a ucis pe Asan în 1196. Ivanko, trecut de partea Imperiului Bizantin, a primit şi numele de Alexios, iar Cantemir a crezut că acest Ioan Alexie, cum îl denumeşte, este cel care în anii următori a luptat contra lui Alexios III Angelos şi apoi contra lui Balduin, împăratul latin de Constantinopol. În realitate, faptele au fost săvârşite de alt Ioan, cel denumit de regulă Ioniţă, fratele cel mic din familia Asăneştilor, care a preluat puterea în 1197 după uciderea lui Petru. De asemenea, acest Ioan Alexie este confundat cu Ioan Asan II, deoarece Cantemir susţinea că ar fi domnit până la invazia tătarilor lui Batie (adică Batu). El nu ştia că Ioniţă a murit în 1207 la asediul Thessalonicului. Bătălia de acolo pe care o descrie este de fapt cucerirea oraşului de către Theodor Angelos Dukas din 1225. Cantemir nu a înţeles nici numele de „domn al Zagorei" atribuit lui Ioan de către Niketas Choniates. Neştiind că aceasta era denumirea regiunii de la nord de Haemus (Stara Planina), el a crezut că ar fi un conducător al sârbilor. De fapt, era tot Ioniţă[18].

În pofida acestor erori datorate informaţiei lacunare, capitolele din *Hronic...* dedicate statului româno-bulgar au meritul de a fi introdus pentru prima oară în scrierea istoriei românilor evenimentele la care au participat reprezentanţii ramurii lor sud-dunărene. Cantemir a integrat aşadar statul Asăneştilor în istoria generală a neamului românesc, aşa cum putea fi ea scrisă pe vremea sa. La fel va proceda şi Gheorghe Şincai. Ca şi în alte privinţe (istoria otomană, studierea religiei islamice, notarea muzicii turceşti), şi aici Cantemir a fost un deschizător de drumuri.

NOTE

[1] M. Berza, *Pentru o istorie a vechii culturi româneşti*, ed. de A. Pippidi, Bucureşti, 1985, p. 160.

[2] Gr. Tocilescu, *Precuvântare*, în D. Cantemir, *Hronicul vechimei a Romano-Moldo-Vlahilor* publicat de Gr. Tocilescu (Operele Principelui Demetriu Cantemiru, tipărite de Societatea Academică Română. Volumul 8), Bucureşti, 1901, p. XXVI-XLIII.

[3] D. Cantemir, *Hronicul...*, p. 157.

[4] Laonic Chalcocondil, *Expuneri istorice*, în *Fontes Historiae Daco-Romanae*, vol. IV, Bucureşti,

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

1982, p. 453 (trad. N. Ş. Tanaşoca). Primele ediţii: J. B. Baumbach, *Historiae Byzantinae scriptores tres graeco-latini vno tomo simul munc editi*, Geneva, 1615; Laonici Chalcocondylae Atheniensis *Historiarum libri decem. Interprete Conrado Clausero Tigurino (...) Accessit index glossarum Laonici Chalcocondylae, studio & opera Caroli Annibalis Fabroti*, Paris, 1650.

[5] D. Cantemir, *Hronicul...,* p. 397-434, 466.

[6] A. Madgearu, *Asăneştii. Istoria politico-militară a statului dinastiei Asan (1185-1280)*, Târgovişte, 2014, p. 15.

[7] Nicetae Choniatae *Historia*, recensuit Ioannes Aloysius van Dieten (Corpus Fontium Historiae Byzantinae. Series Berolinensis, XI/1-2), Berlin, New York, 1975, p. CV-CVI.

[8] Charles Du Fresne Du Cange, *Histoire de l'empire de Constantinople sous les empereurs français, divisée en deux parties, dont la première contient l'Histoire de la conquête de la ville de Constantinople par les François et les Vénitiens, écrite par Geoffroy de Villehardouin, revue et corrigée en cette édition sur le manuscrit de la Bibliothèque du Roy et illustrée d'observations historiques et d'un glossaire*, Paris, 1657.

[9] Nicephorus Gregoras, *Romanae, hoc est Byzantinae historiae Libri X, quibus res a Graecis Imperatoribus per annos CXLV, a Theodoro Lascari priore, usque ad Andronici Palaeologi posterioris obitum gestae, describuntur* (...), Basileae, 1562; Nicephorus Gregoras, *Byzantina historia, graece et latine*, Paris, 1702.

[10] Georgios Pachymeris, *Andronicus Palaeologus, sive Historia rerum ab Andronico Seniore im imperio gestarum ad annum ejus aetatis undequinquagesimum* (...), Roma, 1666-1669.

[11] Antonius Bonfinius, *Rerum Ungaricarum decades quatuor cum dimidia: his accessere Ioan. Sambvci aliqvot appendices & alia* (...), Francofurti, 1581, p. 277 (decada II, cartea VII).

[12] J. Cracraft, *The Petrine Revolution in Russian Culture*, Cambridge (Massachusetts), 2004, p. 217.

[13] P. P. Panaitescu, *Dimitrie Cantemir. Viaţa şi opera*, Bucureşti, 1958, p. 177.

[14] D. Cantemir, *Hronicul...,* p. 407.

[15] *Ibidem,* p. 403.

[16] Ibidem, p. 397, 400; Idem, *Descrierea Moldovei*, trad. de Gh. Guţu, Bucureşti, 1973, p. 281.

[17] Şt S. Gorovei, *"Maria Asanina Paleologhina. Doamna Moldovlahiei"* (II), Studii şi materiale de istorie medie, 24, 2006, p. 56-59.

[18] D. Cantemir, *Hronicul...,* p. 411-420, 423-432. Pentru acestea, vezi A. Madgearu, *Asăneştii...*, p. 73-74, 97-100, 143-147.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

DE LA MESOPOTAMIA LA IRAK. SECVENȚE UITATE?

DRAGOȘ ILINCA *

Abstract

In the first half of sixteenth century, the area corresponding to the ancient Mesopotamia, was placed under the formal control of Ottoman Empire. On November 5, 1914, after the outbreak of the First World War in Europe, Great Britain officially declared war on Ottoman Empire. Almost immediately, a significant British force was deployed in Persian Gulf, occupying the Basra city. In spite of this initial victory, the offensive entered soon in a terrible climax for British forces which were forced to surrender. The second stage of the war on the front in the Mesopotamia was more successfully for a new British Expeditionary Force which managed to occupy after fierce fully battles Baghdad city.

The issue of future way of administrating this area was one of the main topics during the Peace Conference in Paris. Within the Mandate system evolved as a panacea administrative solution after the war, Great Britain took over the responsibility for the so-called "Mandate for Mesopotamia" comprising the former ottoman provinces of Mosul, Bagdad and Basra. In spite of this, the fervent opposition of the arabs regarding British occupation was the main driver for the decision of creating the Kingdom of Iraq. Subsequently, in 1932 the new state, under the leadership of the King Faisal I, reached full independence.

Keywords: *Ottoman Empire, Middle East, Lawrence of Arabia, Hashemites, British Mandate, First World War, Arab Revolt, Faisal, Gertrude Bell, Iraq*

Ca și în cazul celorlalte state din Orientul Mijlociu, apariția Irakului se plasează în contextul disoluției Imperiului Otoman, consecință direct a înfrângerii acestuia în Primul Război Mondial (1914-1918). Procesul de creare a noii entități s-a derulat într-o tipologie aparte, pornind de la nucleul reprezentat de teritoriul dintre fluviile Tigru și Eufrat. Până la izbucnirea primei conflagrații mondiale, identitatea acestei zone nu beneficia de conotații speciale, identificarea sa fiind realizată prin apel la Mesopotamia[1] antică ale cărei origini se regăseau în acest perimetru. De asemenea, din secolului al VIII-lea se întâlnește și denumirea de *al-Iraq*, utilizată de geografii arabi pentru a desemna, în linii generale, aceeași zonă.

Frontiera otomană

Instalarea autorității Imperiului Otoman în prima jumătate a secolului al XVI-lea a generat integrarea acestui spațiu în cadrul unui nou sistem administrativ-teritorial sub forma a trei entități principale corespunzând, în esență, perimetrului adiacent principalelor localități:

* Dr. în istorie, Misiunea Permanentă a României la NATO.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Bagdad, Mosul și Basra. Pe fondul existenței unor dificultăți majore în exercitarea autorității otomane în aceste regiuni, până la începutul secolului al XIX-lea, conducerea *de facto* a acestor entități a fost încredințată unor elite războinice, mult mai cunoscute sub numele de mameluci[2]. Această opțiune asumată de Imperiul Otoman era dictată, în primul rând, de realitățile acestei frontiere în care principala amenințare era reprezentată de tendințele expansioniste persane. Din această perspectivă, consolidarea caracterului militar al acestor provincii reprezenta elementul prioritar pentru Înalta Poartă.

În mod evident, echilibrul realizat prin intermediul acestei formule de guvernare își avea prețul său. Menținerea integrității teritoriale a Imperiului Otoman în acest perimetru s-a realizat în defavoarea controlului autorității centrale de la Istanbul liderii mameluci beneficiind de un grad ridicat de autonomie. Această situație se menține până în 1808, când sultanul Mahmud al II-lea (1808-1839) inițiază o serie de schimbări în pregătirea unui amplu program de reformă internă, cunoscut sub numele de Tanzimat[3]. În același timp, pentru perioada de debut a domniei sale Imperiul Otoman a înregistrat o serie de înfrângeri militare în urma cărora amprenta teritorială din Europa și Africa de Nord s-a diminuat semnificativ (ex, pierderea Greciei și Algeriei). În aceste condiții, opțiunea lui Mahmud al II-lea în aplicarea programului de reforme, întărită adeseori prin măsuri[4] radicale, a vizat consolidarea controlului autorității centrale la nivelul întregului Imperiu, fiind vizate cu preponderență regiunile de graniță. Astfel, conducerea mamelucilor din cele trei provincii este înlocuită cu reprezentanți ai sultanului (similari guvernatorilor) desemnați direct de către sultan. Reluarea controlului otoman a permis extinderea reformelor Tanzimatului, și în acest perimetru. Reflectarea directă a procesului de reformă s-a realizat prin adoptarea unor măsuri de reorganizare administrativă în urma cărora legăturile dintre cele trei entități se întăresc. Prin intermediul Legii Vilayetelor din 1864, teritoriul era împărțit în cadrul a trei vilayete (Mosul, Basra și Bagdad), similar sistemului provinciilor din Europa. La conducerea fiecăruia dintre vilayete se afla un *vali* (guvernator) numit direct de Istanbul, a cărui autoritate viza, mai degrabă, sfera administrativă. Componenta de securitate internă (poliție și elemente similare jandarmeriei) era plasată, de asemenea, în subordinea acestuia. Segmentul militar din cadrul celor trei entități era integrat în cadrul Armatei a VI-a otomane, având cartierul general la Bagdad, comanda armatei fiind menținută, spre deosebire de zona civilă, în sfera autorităților de la Istanbul.

Nu se poate vorbi, însă, de implementarea unui program eficient și, mai ales durabil, de reforme în plan local, liniile de demarcație între principalele comunități, shia, sunni și kurzi continuând să se manifeste. Autoritatea reprezentanților birocrației otomane a continuat să fie diminuată[5] prin menținerea propriilor formule de autoguvernare la nivelul acestor comunități. Distanța relativ mare față de centrul autorității otomane a favorizat din plin această situație, generând, de asemenea, o dinamică particulară în ceea ce privește capacitarea diferiților șefi de triburi sau lideri religioși în sprijinul guvernatorilor trimiși de la Istanbul. De asemenea, desele schimbări înregistrate la conducerea vilayetelor a contribuit la accentuarea lipsei de continuitate în implementarea programului de modernizare.

Reformele Tanzimatului au generat, în schimb, apariția unei noi elite, cantonată cu precădere în zona militară. Apariția acesteia a fost consecința directă a programului de modernizare a armatei otomane inițiat de Mahmud al II-lea și dezvoltat de succesorii săi. Abandonarea organizării clasice, inclusiv prin desființarea corpului ienicerilor, a deschis, practic, porțile armatei otomane pentru populația arabă din cadrul Imperiului Otoman. Tot mai mulți tineri aparținând, în majoritate comunității sunnite din cele trei provincii urmează cursurile școlilor militare otomane din Bagdad și, chiar, Istanbul. Ulterior, majoritatea acestora s-a regăsit în rândurile Armatei a VI-a otomane. În mod evident, armata a continuat să reprezinte în perioada Tanzimatului una dintre pârghiile esențiale pentru menținerea controlului autorității otomane în perimetrele îndepărtate ale Imperiului, atragerea elementelor arabe fiind de natură să consolideze această legătură.

Cu toate acestea, situația economico-socială în acest perimetru geografic nu a depășit

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

nivelul periferiei, efectele reformelor Tanzimatului fiind resimțite sensibil diminuate în plan social și economic. Acestei situații i s-au adăugat efectele decăderii Imperiului Otoman, fenomen accentuat către sfârșitul secolului al XIX-lea. Sultanul Abdul Hamid al II-lea (1876-1909) încearcă refacerea autorității și a puterii otomane mizând, în plan extern, pe recuperarea teritoriului pierdut în Balcani. Cu toate acestea, Războiul ruso-turc din 1877-1878 nu a adus rezultatele scontate contribuind, în schimb, la adâncirea crizei în care Imperiul Otoman se afla.

Pornind de la realitatea incapacității militare otomane pe frontul european, Abdulhamid și-a concentrat atenția asupra consolidării unității interne a Imperiului, cu accent pe componenta orientală a acestuia. În sprijinul acestui obiectiv a utilizat întregul instrumentar de care autoritatea sultanului dispunea, în special titlul de Calif al lumii islamice. Asumarea unei astfel de opțiuni venea să se contrapună amenințărilor centrifugale din interiorul granițelor imperiale ale căror exprimări s-au consemnat în ultimele decenii ale secolului al XIX-lea. În acest context se înscriu mișcările de opoziție și revoltele din Egipt (1881-1882) respectiv Sudan (1883-1885), ambele cu profund impact la adresa coeziunii interne. Reacția lui Abdullhamid viza, astfel, eliminarea riscului de diminuare a prestigiului autorității califiale de la Istanbul. Prin apel la unitate pan-islamică, se dorea, practic, eliminarea riscurilor de fragmentare cu accent asupra provinciilor de graniță, mult mai vulnerabile.

Protectori și competitori

Pentru situația celor trei provincii din perimetrul adiacent fluviilor Tigru și Eufrat, noul curs al politicii otomane avea să genereze implicații semnificative. În acest sens, perioada 1880-1890 a fost marcată de o amplă dezbatere la nivelul aparatului birocratic central de la Istanbul privind identificarea modalităților cele mai nimerite pentru îmbunătățirea situației din cele trei provincii. Tabloul era, însă, extrem de sumbru. Populația celor 3 provincii se ridica, potrivit statisticilor otomane la aproximativ 3, 3 milioane de locuitori, dintre care doar puțin peste 20% se aflau în mediu urban[6], majoritatea fiind concentrată în Bagdad. Din punct de vedere confesional-religios, divizarea era cu mult mai accentuată, populația, predominant shia fiind concentrată în sudul regiunii, în timp ce sunniții se regăseau în vest, nordul fiind dominat de populația kurdă. Existau, astfel, suficiente motive de preocupare pentru autoritatea centrală otomană, în special din perspectiva tendințelor expansioniste persane pentru care majoritatea shiită reprezenta un factor facilitator. Suplimentar, autoritatea otomană în zonă se confrunta cu expansiunea wahhabi originară din Peninsula Arabia care amenința, de asemenea, perimetrul Golfului Persic.

Sub aceste auspicii se impunea adoptarea unui program de consolidare a controlului central în această zonă. Din această perioadă datează primele idei de unificare a celor trei provincii și, implicit, consolidarea în cadrul unei singure entități care să beneficieze de un statut adecvat la nivelul administrației imperiului. De asemenea, identificarea nevoilor reale în teritoriu s-a derulat într-o manieră laborioasă fiind avansate numeroase planuri de reformă atât în plan economico-social, cât și în ceea ce privește consolidarea sistemului de apărare a acestei zone. Situația financiar-economică[7] a Imperiului Otoman nu va permite, însă, introducerea unor măsuri de reformă contribuind, astfel, la accentuarea trăsăturilor de periferie al acestei zone.

Degradarea semnificativă a capacității interne otomane de a exercita controlul la nivelul întregului teritoriu a reprezentat trăsătura principală a evoluției Imperiului Otoman în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Slăbiciunea internă, a fost dublată de accentuarea dependenței față de marile puteri europene. Practic, în momentul instalării pe tron a lui Abdulhamid al II-lea Imperiul Otoman întrunea parametrii unui "stat-asistat", depozitar, însă, al unui patrimoniu teritorial cu semnificații strategice pentru logica geopolitică a sfârșitului de secol XIX. În cadrul perspectivei eurocentrice a acestei perioade Orientul Mijlociu reprezenta unul dintre principalele puncte de interes pentru marile puteri europene, în special Marea Britanie. Relevanța zonei era evaluată în conexiune cu efortul principal de securizare a prezenței britanice din India și, subsecvent, menținerea controlului asupra principalelor rute de comunicații.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Acest obiectiv va orienta, practic, întreaga paradigmă a politicii britanice în Orientul Mijlociu, în special după deschiderea Canalului de Suez, în noiembrie 1869. Pe aceleași coordonate, evoluțiile din Golful Persic beneficiau de o relevanță similar strategică pentru securizarea perlei Imperiului Britanic. Tipologia acțională asumată de diplomația britanică a îmbrăcat o paletă largă de exprimări la nivelul cărora relația dintre Marea Britanie și Imperiul Otoman a reprezentat unul dintre vectorii principali de proiectare a propriei agende. În acest context, rolul de protector exercitat de Marea Britanie relativ constant în negocierea diferitelor configurații geopolitice ale secolului al XIX-lea a vizat, consecvent, menținerea integrității teritoriale a Imperiului Otoman. Avantajele acestei opțiuni au fost consemnate încă din prima jumătate a secolului când Marea Britanie devine principalul "broker" în ansamblul relațiilor dintre diferitele elite locale din Golful Persic. Alternând diplomația cu forța armelor, Marea Britanie își asumă responsabilitatea pentru apărarea teritoriului corespunzând actualelor state Oman (1829), Emiratele Arabe Unite (1835) și Bahrain (1866).

Opțiunile britanice în relația cu Imperiul Otoman aveau să se schimbe către finalul secolului al XIX-lea, în sensul consolidării prezenței în zonele de interes din Orientul Mijlociu. În mod evident, protejarea Canalului de Suez și, implicit, a rutelor către India reprezentau principalele obiective ale noii abordări. Primul pas avea să se consemneze prin introducerea Protectoratului asupra Egiptului (1882), formulă prin care Marea Britanie își securiza interesele din acest perimetru pentru o lungă perioadă de timp. Pentru teritoriile din imediata apropiere a Golfului Persic, noul curs al politicii britanice avea să aducă transformări semnificative. Aceasta în condițiile intensificării activităților exploratorii privind potențialele zăcăminte petrolifere culminând cu prima descoperire a petrolului, în mai 1908, la Masjed Soleyman (sud-vestul Iranului). Pornind de la realitatea existenței în acest perimetru a unor zăcăminte importante, Marea Britanie și-a concentrat atenția asupra securizării noilor descoperiri.

Motivațiile britanice erau cu atât mai puternice în condițiile în care pe scena orientală începeau să se manifeste cu intensitate tendințele expansioniste ale Germaniei. Vizita Kaiserului Wilhelm al II-lea la Istanbul și în Orientul Mijlociu (1898) reprezenta dovada cea mai grăitoare asupra interesului manifest al Germaniei față de această zonă. Starea de slăbiciune demonstrată a Imperiului Otoman oferea oportunități de creștere a influenței germane în Orientul Mijlociu, inclusiv în zonele cu potențial economic și comercial semnificativ.

În egală măsură, prezența monarhului german venea și în întâmpinarea dorințelor lui Abdulhamid al II-lea de contrabalansare a influenței britanice. Pe aceste coordonate, rezultatul tangibil al apropierii otomano-germane s-a regăsit în lansarea unui proiect ambițios de infrastructură, cunoscut sub numele de "Calea ferată Berlin-Bagdad". Din perspectiva Istanbulului, acest proiect avea o relevanță economică particulară, putând să contribuie la revigorarea comerțului pe vechile trasee indo-europene. În același timp, oferea avantaje semnificative în ceea ce privește o potențială refacere economică a frontierei mesopotamiene complementând, astfel, linia de cale ferată Hejaz[8] care beneficia, de asemenea, de sprijin german. Nu pot fi excluse discuției nici implicațiile concrete, în plan militar, ale proiectului, în sensul consolidării trupelor otomane din această zonă și, implicit, menținerii unui control otoman optim la frontiera estică.

Principalul obstacol pentru Abdulhamid era reprezentat de capacitatea financiară extrem de redusă a Imperiului Otoman de a-și asuma un astfel de proiect. În acest sens, discuțiile privind finanțarea proiectului de către partea germană se derulează în perioada 1896-1899. Negocierile veneau în prelungirea formulelor de cooperare existente în acest domeniu care au permis construirea cu sprijin financiar german a unei linii de cale ferată care lega Istanbul de Ankara. Pornind de la aceste precedente, vizita lui Wilhelm al II-lea a contribuit la încheierea unei înțelegeri, urmată de acordarea către companiile germane, în noiembrie 1899, a concesiunii privind inițierea construcției.

În mod evident un astfel de proiect nu putea să treacă neobservat pentru celelalte mari puteri europene angrenate în expansiunea globală, caracteristică celei de-a doua jumătăți a secolului al XIX-lea. Implicațiile militare ale căii

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

ferate erau principalele motive de îngrijorare în special pentru Marea Britanie ale cărei poziții în Golful Persic putea fi amenințate prin finalizarea acestui proiect[9] în condițiile extinderii către Basra, aducând, astfel, în imediata vecinătate a zonei petrolifere prezența germană. Preocupările britanice erau cu atât mai justificate în condițiile în care concesiunea acordată pentru construcția căii ferate era însoțită de o serie de privilegii acordate statului investitor în ceea ce privește exploatarea minieră și drepturile de foraj pe o distanță de 20 kilometri de o parte și de alta a traiectului liniei de cale ferată. Suplimentar, în 1904 avantajele sunt întărite prin acordarea monopolului exclusiv în ceea ce privește prospectările petroliere în perimetrul Bagdad – Mosul[10]. Urmare a acestei situații, reacțiile marilor puteri europene s-au plasat în susținerea „internaționalizării"[11] căii ferate și, implicit, a neutralizării influenței germane. Începând din momentul acordării acestei concesiuni și până la izbucnirea Primului Război Mondial evoluțiile dinOrientul Mijlociu vor fi abordate și prin prisma modalității de realizare a proiectului de infrastructură. Cu toate acestea, diplomația britanică nu a înregistrat succese notabile, relațiile de cooperare dintre Imperiul Otoman și Germania continuând să se dezvolte.

Toate aceste aspecte au condus la antagonizarea suplimentară a atitudinii britanice în relația cu autoritățile otomane. Instaurarea regimului condus de Junii Turci (1908) nu a contribuit la îmbunătățirea relațiilor pe acest palier. Practic, politica autoritară promovată de Abdullah al II-lea fiind asumată de noul regim, cu accent particular ceea ce privește consolidarea autorității centrale. Într-o primă etapă, prin intermediul unei abordări liberale, Junii Turci au optat pentru atragerea minorităților din cadrul Imperiului în susținerea integrității acestuia. Dacă inițial s-a reușit agregarea unor formule de sprijin din partea populației arabe, acutizarea accentelor autoritare ale politicii Junilor Turci a contribuit la diminuarea acestei solidarități. Se poate vorbi chiar de conturarea unei mișcări naționaliste, de opoziție, la nivelul populației arabe față de centralismul promovat de la Istanbul. Nucleul a fost reprezentat de tinerii arabi proveniți din aceste zone care se înrolaseră în rândurile armatei otomane în contextul reformelor promovate prin Tanzimat. Numeroși ofițeri arabi se vor regăsi în rândurile organizațiilor[12] naționaliste care apar atât în Imperiul Otoman, cât și în Europa, precum: al-Qahtanya (1909), al-Mutada al-Adabi (1909), al-Fatat (1911) și, nu în ultimul rând, Al-Ahd (1913). Opțiunea asocierii cu aceste cercuri dezvoltate sub influența ideilor naționaliste europene, se constituia, mai degrabă, ca o formă de protest față de centralismul politicii promovate de autoritățile otomane.

Primul Război Mondial în Orientul Mijlociu

Implicarea Imperiului Otoman în conflagrația mondială în alianță cu Puterile Centrale a favorizat activitatea acestor organizații al căror centru de activitate se concentrează la Damasc unde va funcționa pentru aproape întreaga perioadă a războiului. Suplimentar activității politice, numeroși ofițeri arabi proveniți din perimetru Tigru-Eufrat părăsesc armata otomană, participând la luptele ce se vor da în Orientul Mijlociu alături de tabăra anglo-franceză.

Din perspectivă operațională, izbucnirea Primului Război Mondial a atras cele trei vilayete din regiunea Tigru și Eufrat în epicentrul confruntărilor derulate pe frontul Orientului Mijlociu între trupele otomane, sprijinite de Germania și forțele britanice. La câteva zile după intrarea Imperiului Otoman în război, Marea Britanie lansează, prin intermediul Forței Expediționare Indiene (22 noiembrie 1914), ofensiva pe direcția Basra-Bagdad. Sub comanda generalului Charles Townshend (1861-1924), ofensiva viza, în esență, securizarea exploatării terenurilor petrolifere din perimetrul sudic iranian, de o importanță strategică pentru sprijinirea efortului de război britanic. Pe acest segment se cuvine a fi menționat faptul că din perioada imediat premergătoare războiului, Compania Anglo-Persian Oil era implicată în extragerea țițeiului și rafinarea acestuia în cadrul rafinăriei deschise în 1912 la Abadan. În strânsă legătură cu aceste evoluții, marina militară britanică abandonase sistemul de alimentare pe bază de cărbune în favoarea derivatelor din petrol. Această opțiune, combinată cu avantaje tehnologice evidente, genera în schimb dependența de rezervele de petrol din Orientul Mijlociu solicitând, totodată, o aten-

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Trupele britanice în Bagdad (1917)

ție particulară față de menținerea controlului în aceste perimetre.

Subsumată acestor obiective, ofensiva britanică s-a bucurat într-o primă etapă de un succes promițător prin realizarea unui cap de pod în perimetrul Basra. Dezvoltarea acțiunii ofensive spre Bagdad avea să se lovească, însă, de o rezistență puternică din partea forțelor otomane întărite cu trupe suplimentare și beneficiind de sprijin și consiliere germană. Respingerea atacului britanic a fost urmată de o puternică contraofensivă otomană în urma căreia forțele lui Townshend sunt încercuite și asediate în perimetrul Kut (decembrie 1915 – aprilie 1916). În ciuda eforturilor disperate de străpungere a încercuirii, trupele britanice (aprox. 13.000) se predau. Perspectivele continuării ofensivei otomane deveneau din ce în ce mai amenințătoare pentru pozițiile britanice din Golful Persic.

Evoluțiile nefavorabile înregistrate în acest sector au contribuit, într-o măsură determinantă, la deschiderea unui nou front în Orientul Mijlociu menit să slăbească coeziunea angajamentului otoman. Astfel, la 5 iunie 1916, după o lungă perioadă de negociere[13] cu reprezentanții diplomației britanice din Egipt, shariful Hussein bin Ali (1854-1931) din Mecca, reprezentantul dinastiei Hashemite, una dintre cele mai importante din Orientul Mijlociu, lansa Revolta Arabă împotriva prezenței otomane din Peninsula Arabia. În economia războiului, acțiunile sale împotriva garnizoanelor otomane din acest perimetru vizau, în esență, susținerea flancului drept al ofensivei britanice lansată dinspre Egipt. Forțele arabe, alcătuite în majoritate din elemente neregulate aparținând triburilor arabe din zona Hejaz, beneficiau de sprijinul britanic atât prin furnizarea de armament și muniție, cât și prin intermediul consilierilor britanici, printre care și celebrul T.E.Lawrence (1888-1935), cunoscut sub numele de „Lawrence al Arabiei". De asemenea, în rândurile forțelor arabe se regăseau și un număr important de voluntari[14] proveniți din perimetrul Tigru-Eufrat în marea lor majoritate având pregătire militară dobândită în cadrul școlilor otomane. Aceștia se vor regăsi în special în cadrul segmentului de forțe arabe conduse de fiului sharifului Hussein, Faisal (1885-1933).

În economia războiului din Orientul Mijlociu, lansarea Revoltei Arabe a contribuit, în mod semnificativ, și la pregătirea condițiilor pentru reluarea ofensivei britanice spre Bagdad atât prin sabotarea liniilor de comunicații otomane, cât și prin acțiunile de luptă *per se* incapacitând, astfel, efective importante otomane. În decembrie 1916, trupele britanice, sub comanda generalului Frederick Stanley Maude (1864-1917) reiau ofensiva spre Bagdad. Pregătită minuțios, acțiunea avansează gradual reușind să se impună în fața forțelor otomane.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

La 10 martie 1917 trupele britanice ocupă Bagdadul care este plasat, alături de Basra, sub administrația britanică. Mosul rămâne sub controlul forțelor otomane până la sfârșitul războiului când în urma Armistițiului de la Mudros (octombrie 1918) trupele otomane se predau. În paralel cu aceste evoluții forțele conduse de emirul Faisal reușesc să intre în Damasc (1 octombrie 1918) fiind urmate la scurt timp de forțele britanice.

A New State is Born

Înfrângerea Imperiului Otoman și, subsecvent, gestionarea „moștenirii" acestuia a reprezentat una dintre principalele teme ale Conferinței de pace de la Paris. Reperele negocierilor fuseseră stabilite, însă, în timpul războiului, prin intermediul Acordului Sykes-Picot (mai 1916) prin intermediul căruia Franța și Marea Britanie adjudecaseră formula de împărțire a „moștenirii" din Orientul Mijlociu. Aceasta viza instituirea controlului francez asupra teritoriului corespunzând Siriei și Libanului de astăzi. În contrapondere, interesele Marii Britanii erau satisfăcute prin introducerea controlului direct în Palestina respectiv în Bagdad și Basra. Fostul vilayet Mosul urma să intre în sfera de influență franceză[15].

Ulterior, formalizarea în parametrii instituționali a prevederilor acestui acord se va regăsi în apariția, conform articolului 22 al Convenantului Ligii Națiunilor, a Sistemului Mandatelor care reprezenta, practic, o formulă de gestionare, pe termen mediu[16], a teritoriilor desprinse din cadrul Imperiului Otoman. Adoptarea deciziilor practice, decurgând și din înțelegerile anterioare se va realiza cu prilejul Conferinței aliate de la San Remo (19-26 aprilie 1920). Cu acest prilej se agrea independența provizorie pentru „Siria și Mesopotamia", urmând ca acestea să fie plasate sub mandat francez, respectiv britanic. Din punct de vedere teritorial, „Mandatul pentru Mesopotamia" viza fostele provincii otomane, Basra, Bagdad

Faisal bin Hussein pe timpul Conferinței de pace de la Paris. Printre membrii delegației sale se număra și colonelul T.E.Lawrence, cunoscut sub numele de „Lawrence al Arabiei".

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

și Mosul. Asupra acesteia din urmă, interesul francez fusese compensat printr-un Acord[17] franco-britanic privind petrolul, încheiat cu același prilej.

În mod previzibil, deciziile vizând introducerea acestei formule de tutelă nu au fost bine primite la nivelul populației arabe. În cazul Siriei, emirul Faisal, prezent la lucrările Conferinței de pace a încercat să se opună unui astfel de deznodământ, solicitând respectarea angajamentelor asumate de statele aliate față de shariful Hussein, în sensul proclamării independenței arabe după terminarea războiului. Refuzul statelor vest-europene de a da curs solicitării a generat o turnură diferită a evenimentelor. În acest context, s-a plasat decizia Congresului Național Sirian de proclamare, în martie 1920, la Damasc, a lui Faisal ca rege al Siriei. Actul a fost urmat de intervenția trupelor franceze care, în urma Bătăliei de la Maysalun (iulie 1920), îl forțează pe Faisal să părăsească teritoriul sirian.

În mod similar cu evoluțiile din Siria, prezența britanică din nou-proclamatul Mandat al Mesopotamiei avea să fie puternic zdruncinată de izbucnirea, în iulie 1920, unei revolte îndreptată împotriva ocupației britanice. Pornită, inițial, la Bagdad, ca o formulă de protest față de politicile administrației britanice provizorii, revolta a depășit rapid sectarianismul caracteristic acestui perimetru angrenând pe aceleași coordonate aproape toate comunitățile existente. De asemenea, sunt consemnate forme de cooperare și coordonare între cele două comunități principale – sunni și shia. Trebuie menționat faptul că derularea revoltei a beneficiat și de sprijinul voluntarilor care serviseră în cadrul forțelor conduse de emirul Faisal în timpul Revoltei Arabe din timpul războiului. Intervenția franceză în Siria urmată de detronarea lui Faisal a determinat întoarcerea acestora contribuind, de asemenea, la accentuarea sentimentelor de antipatie față de prezența străină din regiune.

Curând după declanșarea primelor incidente amploarea confruntărilor depășește capacitatea garnizoanelor britanice de a gestiona situația. Rebelii reușesc să preia controlul teritoriul adiacent cursului mediu al Eufratului amenințând să se extindă spre sudul teritoriului aflat sub mandat. Riscul de a pierde controlul acestor poziții determină reacția britanică care se concretizează în dislocarea de efective suplimentare din Iran, inclusiv componente de aviație. Prin intermediul acestora, se reușește cu eforturi considerabile înăbușirea Revoltei (octombrie 1920). Bilanțul s-a dovedit a fi unul extrem de costisitor, numărului mare de victime (aprox. 6.000 irakieni și 500 de trupe britanice și indiene) adăugându-se și costurile financiare ale intervenției (40 milioane lire sterline)[18].

Violența cu care au erupt nemulțumirile față de sistemul de guvernare postbelic, dublată de costurile extrem de mari reprezentau principalele provocări la adresa viitorului prezenței britanice în zonă. Nevoia unor schimbări era cu atât mai pronunțată în condițiile în care situația din alte puncte de pe harta Orientului Mijlociu nu ofereau perspective optimiste în ceea ce privește acceptarea introducerii sistemului mandatelor. Pe aceste coordonate se înscriau evoluțiile defavorabile din Palestina legate de opoziția arabă față de introducerea mandatului britanic. De asemenea, situația din Siria amenința să se degenereze în condițiile în care Abdullah bin Hussein (1882-1951), fratele fostului rege sirian Faisal se arăta decis să atace trupele franceze din Siria. Sub aceste auspicii tensionate, diplomația britanică, prin intermediul noului Secretar Colonial, Winston Churchill (1874-1965), inițiază un proces rapid de compensare. Primele măsuri adoptate au vizat încetarea administrației militare a Mandatului pentru Mesopotamia și desemnarea primului Înalt Comisar britanic la Bagdad, în persoana lui Percy Cox (1864-1937). Acesta ajunge la Bagdad în octombrie 1920, trecând la implementarea unui unei noi strategii al cărei obiectiv principal viza reducerea drastică a cheltuielilor asociate menținerii Mandatului. În acest sens, Cox a optat pentru consolidarea formulelor de guvernare în care sunt implicate comunitățile locale, abordare dublată de menținerea, într-o ipostază adaptată, a unui rol semnificativ al prezenței britanice. Formula instituțională embrionară s-a regăsit, curând după sosirea lui Cox, sub forma unui Consiliu alcătuit din reprezentanți ai principalelor comunități. Acesta va servi în perioada imediat următoare ca unică interfață în relația cu autoritățile britanice.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

În paralel cu acțiunile Înaltului Comisar, diplomația britanică a adoptat inițiativa lansării unui proces de analiză exhaustiv a evoluțiilor din Orientul Mijlociu în vederea identificării unor soluții eficiente și, mai ales economice, care să răspundă noilor realități generate prin introducerea sistemului mandatelor. Pe aceste coordonate, Churchill organizează la Cairo o Conferință (12-23 martie 1920) la care participă principalii reprezentanți ai administrației britanice din Orientul Mijlociu. Printre aceștia se numărau și principalii experți britanici în problemele lumii arabe printre care T.E.Lawrence și, nu în ultimul rând, Gertrude Bell (1868-1926). Conferința a reprezentat prima oportunitate majoră de dezbatere asupra cursului politicii britanice din Orientul Mijlociu, subiectul Mandatului din Mesopotamia fiind principalul punct al agendei. Dezbaterile au relevat existența a două curente majore de opinie. Beneficiind de susținerea Oficiului Colonial una dintre opțiuni viza instituirea unui control britanic direct centrat pe formula actuală în cadrul căreia principalul instrument era reprezentat de Înaltul Comisar. Această variantă ar fi oferit garanții suficiente pentru menținerea controlului asupra rutelor către India precum și asupra exploatărilor petrolifere din Iran. Toate acestea reclamând, însă, prezența unui număr adecvat de forțe.

Artizani ai noului stat, Gertrude Bell și T.E. Lawrence

În antiteză cu această abordare se plasa varianta controlului indirect, susținută de T.E.Lawrence și Gertrude Bell, cât și de reprezentanții segmentului militar reticenți față de posibilitatea menținerii, la costuri reduse, a unei prezențe militare semnificative. Acestei dezbateri i se suprapunea necesitatea acomodării angajamentelor asumate de Marea Britanie în timpul războiului față de populația arabă, în particular în relația cu shariful Hussein și familia Haşemită. Rezultatul dezbaterilor s-a dovedit a fi unul favorabil celei de-a doua opțiuni, fiind decisă, astfel, crearea Regatului Irak și plasarea pe tronul acestuia a lui Faisal bin Hussein. În același timp, se decidea crearea Emiratului Transiordania sub conducerea lui Abdullah bin Hussein. Relevant pentru abordarea care a dominat întâlnirea din Cairo, în urma discuțiilor se stabilea reducerea la jumătate a forțelor britanice din Irak.

Deciziile Conferinței au beneficiat de acordul cabinetului britanic, ceea ce a permis organizarea unui referendum în teritoriul atribuit prin mandat. În urma desfășurării acestuia opiniile populației s-au plasat în favoarea posibilității ca Faisal să devină rege. Pornind de la rezultatele înregistrate, la 23 august 1921 Faisal este încoronat rege al Irakului act a cărui principală semnificație consta în apariția unui nou stat pe harta Orientului Mijlociu. Administrația Mandatului britanic se va menține până la 3 octombrie 1932 când în baza Tratatului anglo-irakian semnat cu doi ani mai devreme, Irakul devine independent.

***

În mod evident, apariția Irakului a fost strâns legată de evoluțiile înregistrate în Orientul Mijlociu după Primul Război Mondial. Deși beneficiind de auspicii comune cu celelalte procese de implementare a noilor aranjamente de guvernare din Siria și Palestina, crearea statului irakian s-a plasat pe coordonate semnificativ diferite. Particularitățile întregului proces ce a culminat cu încoronarea lui Faisal au fost generate, într-o măsură determi-

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Conferința de la Cairo (martie 1921)

nantă, de opțiunile externe spațiului în cauză. Nu se poate exclude din acest context, însă, un anumit nivel de maturizare a opțiunilor naționale la nivelul diferitelor comunități existente în Irak care au favorizat, în mod evident, crearea unei formule statale în acest perimetru ge-

Ceremonia de încoronare a regelui Faisal pe tronul Irakului (august 1921)

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

ografic. Unitatea de acțiune realizată în timpul Revoltei derulată în a doua jumătate a anului 1920 reprezintă o dovadă suplimentară a unei astfel de concluzii.

Apariția statului irakian se constituie, de asemenea, ca un element de bilanț al implementării Sistemului Mandatelor în Orientul Mijlociu. Din această perspectivă, Irakul reprezintă, dincolo de orice îndoială, un experiment reușit, fiind primul stat arab care a dobândit independența în noua logică instituțională ce a guvernat perioada dintre cele două războaie mondiale. Deși generată extern, ca element de garantare a noii formule statale, domnia lui Faisal a reprezentat o perioadă de maximă afirmare internațională a noului stat, dublată de inițierea unui amplu proces de modernizare.

Cu toate acestea, evoluția ulterioară a statului irakian a relevat, totuși, fragilitatea acestei construcții, perioada în care Faisal s-a aflat pe tronul irakian fiind marcată de puternice contradicții între principalele comunități. Elementul comun al acestor convulsii, care au culminat adeseori cu exprimări violente, a fost reprezentat de rivalitatea dintre principalele comunități, pe fondul consolidării unui relativ monopol al minorității sunni la conducerea statului. Toate aceste tensiuni, dublate de fragilitatea instituțională a statului irakian, se vor releva cu acuitate în perioada interbelică, monarhia irakiană confruntându-se cu o serie de provocări majore la adresa propriei existențe.

Unul dintre punctele culminante se va înregistra în aprilie 1941 când monarhia haşemită este înlăturată tenporar de la conducerea statului în urma unei lovituri de stat organizată de un segment militar. În iulie 1958, o nouă lovitură de stat se finalizează cu uciderea majorității membrilor familiei regale. În urma acestor tragice evenimente, monarhia irakiană este înlocuită prin proclamarea Republicii Irak.

NOTE

[1] Regiune antică situată între fluviile Tigru și Eufrat, locul de naștere a unor civilizații importante pentru istoria lumii (civlizația akkadiană, sumeriană, babiloniană,assiriană).

[2] Proveneau din rândurile sclavilor eliberați pentru a fi pregătiți în școli speciale. Ulterior, primeau însărcinări în cadrul administrației diferitelor regiuni din cadrul Imperiului Otoman. În cazul teritoriului corespunzând statului irakian de astăzi, mamelucii întemeiază o adevărată dinastie care exercită controlul cvasitotal recunoscând, totuși autoritatea sultanului.

[3] Tanzimat (reorganizare), derulată între 1839-1876, a reprezentat principala perioadă de reformă a Imperiului Otoman. Obiectivul acesteia a vizat, în esență, modernizarea statului otoman pe coordonatede inspirație vest-europeană. Cu toate acestea, una dintre componentele de bază ale acestui program de reforme a vizat consolidarea unității interne, sub stindardul „otomanismului" adoptat ca mijloc de contrabalansare a mișcărilor naționaliste din cadrul imperiului.

[4] Introducerea reformelor Tanzimatului nu s-a derulat în mod facil, Mahmud al II-lea confruntându-se cu opoziția a diferitelor segmente dintre care cea mai puternică s-a dovedit cea a trupelor de ieniceri. Divergențele înregistrate în relația cu elita armatei otomane au generat o serie de represalii în urma cărora numeroși lideri ai acestora au fost executați, culminând cu desființarea corpului de ieniceri (1826). În urma acestor măsuri procesul de reformă s-a putut derula în condiții mult mai favorabile dar efectele dispariției ienicerilor se vor regăsi în scăderea semnificativă a capacității militare a Imperiului Otoman.

[5] Excepția notabilă o constituie guvernatorul Midhat Paşa (1869-1872) care reușește să introducă o serie de reforme în Bagdad. Cu toate acestea, absolutismul politicii promovate de sultanul Abdul Hamid al II-lea (1876-1908) determină înlocuirea sa din funcția de guvernator şi anularea, în mare parte, a progreselor înregistrate.

[6] Gökhan Çetinsaya. *Ottoman Administration of Iraq, 1890-1908*, Routledge, Oxon – New York, p. 12-14.

[7] În decembrie 1881 se adoptă Decretul Muharrem prin intermediul căruia sistemul financiar otoman, aflat în incapacitate de plată a datoriilor este plasat sub controlul marilor puteri europene.

[8] Unul dintre principalele proiect de transport dezvoltate în Imperiul Otoman la începutul secolului XX. Construită între 1900-1908 cu sprijinul Germaniei, calea ferată măsura 1320 km pe ruta Damasc-Medina. Suplimentar acestora existau o serie de ramificații dintre

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

care cea mai importantă era cea dintre Damasc și Haifa (Palestina), în lungime de 100 km.

[9] Pentru detalii Edward, Earle. *Turkey, the Great Powers and the Baghdad Railway: a Study in Imperialism,* Macmillan, New York 1923.

[10] Marian Kent. *Oil and Empire: British Policy and Mesopotamian Oil 1900-1920,* Macmillan, Londra, 1976, p. 16.

[11] Pentru detalii privind demersurile britanice Stuart A.Cohen. *British Policy in Mesopotamia, 1903-1914*, Ithaca Press, Reading, 2008.

[12] Pentru detalii George Antoninus. *The Arab Awakening*, Simon Publications, Safety Harbor, 2001.

[13] Esența negocierilor se regăsește în Corespondența dintre Shariful Hussein din Mecca și Henry McMahon, Înaltul Comisar britanic din Egipt derulată între iulie 1915- ianuarie 1916. Cunoscută sub numele de Corespondența Hussein-McMahon, aceasta viza problema constituirii unui stat arab în Orientul Mijlociu. Pentru detalii privind diversele interpretări ale angajamentelor asumate de Marea Britanie prin intermediul acestor scrisori Elie Kedourie. *In the Anglo-Arab Labyrinth. The McMahon-Husayn Correspondence and its Interpretation, 1914-1939*, Routledge, Oxon-New York, 2014.

[14] Printre aceștia se număra și Nuri al-Said (1888-1958), unul dintre principalii actori ai scenei politice irakiene fiind, totodată, cel mai longeviv premier al Irakului.

[15] Textul integral al Acordului în Walter Laqueur and Barry Rubin. *The Israel–Arab* Reader*: Documentary History of the Middle East Conflict*, Penguin, New York, 1984, p. 12–17.

[16] Conform înțelegerii realizatre la San Remo, teritoriile care făcuseră parte din Imperiul Otoman făceau parte din Categoria Mandatelor de Tip A. Aceasta presupunea pregătirea, de către statul care își asumase responsabilitatea mandatului pentru teritoriul respectiv, a condițiilor pentru proclamarea independenței.

[17] Acesta viza, în esență, menținerea controlului britanic asupra întregului areal cu disponibilități semnificative în planul rezervelor de țiței și acomodarea intereselor franceze la un nivel de 25% din totalul acestora. Bennett, H.G. *British Foreign Policy during Curzon Period, 1919-1924*, Macmillan, Londra, 1995, p. 98.

[18] Pentru detalii privind costurile Revoltei din teritoriul aferent Mandatului britanic pentru Mesopotamia Kwasi Kwarteng. *Ghosts of Empire: Britain's Legacies in the Modern World*, Bloomsbury, Londra, 2012, p. 24-25.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

RĂZBOIUL FALKLANDS-MALVINAS

Însemnări din Jurnalul unui Observator Diplomatic

Ambasador ELIEZER PALMOR *

Abstract

The article below is the result of the direct observations made by Ambassador Eliezer Palmor, at that time Minister-Counsellor at the embassy of the State of Israel in Argentina, on the unfolding of the conflict between Argentina and Britain for the possession of the Falklands Islands, known as the Falklands War. The text was "forgotten" in one of the drawers of the author's desk until the summer of 2013, when it was published in Hebrew by the prestigious Israeli magazine „Zmanim", edited by the University of Tel Aviv.

Keywords: *Argentina, United Kingdom, Falklands Islands*

La 2 aprilie 1982 Argentina, fără să fi dezvăluit intențiile sale în prealabil, a debarcat trupe în Insulele Malvinas și a anunțat restaurarea suveranității sale în teritoriile respective. Marea Britanie respinge categoric legimitatea acestei acțiuni unilaterale precum și tentativa de mediere întreprinsă de Statele Unite între cele două țări angajate într-un conflict ce se agrava pe zi ce trece. Până la urma tentativa de mediere va eșua în întregime. Nu trebuia să dispui de capacitatea unei previziuni speciale ca să desluşeşti care va fi reacția Marei Britanii condusă de Margaret Thatcher față de actul agresiv de ocupație întreprins de trupele trimise de Generalul Leopoldo Galtieri; ea nu se va resemna, ci dimpotrivă Marea Britanie se va angaja într-o luptă fără scrupule pentru restaurarea suveranității sale în insulele Falkland. Spre surpriza generală în guvernul argentinean nu s-a găsit nici un factor capabil să prevadă cum se va desfășura evoluția acestui coflict polico-militar între cele două țări.

În decursul lunii aprilie 1982 crește treptat tensiunea între Agentina și Marea Britanie; tot în această perioadă a și fost pregătită forța militară britanică care a și fost transportată spre zona unde urma să se producă ciocnirea între țările beligerante. Tot în luna aprilie s-au produs primele ciocniri între cele două flote și primele atacuri ale aviației ambelor țări.

Între 1980-1982 Eliezer Palmor ocupa postul de Ministru-Consilier la Ambasada Statului Israel în Argentina. În această perioadă el a început să consemneze într-un jurnal personal

* Autorul acestor însemnări, Ambasadorul Eliezer Palmor, a funcționat între anii 1980-1982 ca Ministru Consilier la Ambasada Statului Israel din Argentina. Ele sunt rezultatul observărilor și analizelor consemnate urmărind desfășurarea conflictului între Argentina și Marea Britanie privitor la posesiunea Insulelor Malvinas. Acest document a „zăcut" mult timp într-un sertar din biroul lui și a fost publicat în limba ebraică în prestigioasa revistă de istorie „Zmanim", nr. 123, din vara anului 2013, editată de Universitatea din Tel Aviv.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

evenimente, observații și interpretări politice relevate în decursul activității sale profesionale. În mod firesc el a consemnat în mod deosebit elemente legate de desfășurarea conflictului axat pe aspirația recuperării suveranității râvnite de ambele țări. Însemnările din prezentul jurnal documentează observațiile, interpretările și comentariile privind întâmplări pe teren militar dar și în spațiul politic – înregistrate din perspectiva privilegiată oferită diplomatului de către misiunea lui în cadrul ambasadei țării sale la Buenos Aires Păgânele de jurnal ce urmează au fost redactate în lunile aprilie-iunie 1982:

16 aprilie:

Recepția în reședința noastră planificată pentru ultima zi a sărbătorii de Paște mi-a provocat nu puțină bătaie de cap. Am invitat 180 de persoane și numai puțini invitați obișnuiesc să confirme în prelabil acceptarea invitației. Ba mai mult, unii dintre cei ce confirmă participarea lor până la urmă nu vor veni iar alții dintre cei ce nu au răspuns la invitație vor veni totuși. Astfel fiind situația este dificil să pregătești cum se cuvine ingredientele care condiționează reușita unei recepții. În cele din urmă au sosit 80 de persoane printre care diplomați-colegi, gazetari profesori universitari și bine înțeles personalități politice. Dar ceeace m-a emoționat peste măsură s-a întâmplat cam o jumătate de oră înainte de sosirea invitaților, în toiul pregătirilor, înclusiv deplasarea mobilelor în salon când unul dintre chelneri îmi spune că la poarta se afla o persoană numită Baltierez și care cere să fie primit acuma. Mi-a luat câteva secunde să-mi revin din emoția ce m-a copleșit căci numele persoanei le poartă era identic cu numele Ministrului de Informații în guvernul argentinian și totodată a fost ambasador în țara noastră, Rodolfo Baltierez.

În mod firesc, am cerut chelnerului să-i deschidă poarta. Rodolfo Baltierez era un bărbat corpolent și înzestrat de maniere alese. S-a scuzat că sosește la recepția oferită înainte de ora prevăzută dar față de situația politică încordată, obligațiile sale ministeriale care îl reține la masa de lucru până la o oră târzie noaptea nu i-a rămas altă alternativă decât să vină la noi acum, aflându-se pe drum dela o întâlnire cu Ministrul de Externe la o întâlnire cu Președintele Republicii, sau să nu vină de loc.

Venirea ministrului în situația data mărturisea fără doar și poate semnificația unei prietenii adevărate și în timp ce Shoshana supraveghea ultimele pregătiri în vederea primrii oaspeților, noi doi, stimulați cum se cuvine, de un pahar de whisky, am angajat convorbirea despre tensiune,despre intențiile părților angajate în conflict și despre perspectivele războiului ce se anunța la orizont. El a spus că Argentina este foarte îngrijorată de situația actuală și posibilitatea izbucnirii unui război în toată legea împotriva Marei Britanii nu poate fi exclusă. El a explicat că ambele părți se încăpățânează să mențină pozițiile lor și nu arată nici o înclinare să adopte o atitudine câtuși de puțin flexibilă. Pentru noi – a spus – importanța insulelor Malvinas (fără să ignorăm diferența de dimensiuni) este la fel ca importanță Golanului pentru voi. Nu putem sub nici o formă să revenim dela măsurile luate; demersul făcut de noi a fost de fapt un act de salvare națională guvernul care înainte a fost un „mort-paralizat" (referindu-se la marea demonstrație populară trei zile înainte de cucerirea insulelor) a reînviat acuma, act confirmat prin consolidarea frontului interior care susține în prezent guvernul Baltierez a respins insinuările vânturate în presă referitoare la posibilitatea unei soluții de partaj după care Argentina ar primi insulele Malvinas, iar Marea Britanie insulele Georgia de Sud și Sandwich de Sud. El mi-a repetat poziția oficială a guvernului său după care Argentina ar fi dipusă să evacueze trupele cu condiția recunoașterii suveranității sale depline inclusiv dreptul înălțării steagului argentinean în capitala insulelor, Puerto Argentino (în versiunea engleză: Port Stanley) și de a instala acolo administrația lor civilă.

La întrebarea mea care este adevărul în zvonurile care circulă privind, chipurile amestecul sovietic în cele ce se întâmpla în zonă, mi-a desvăluit un „super secret" și anume că Generalul Galtieri a refuzat ieri să asiste la meciul de footbal între Argentina și Uniunea Sovietică (jucat în cadrul preliminariilor Campionatului mondial care se va desfășura în luna iunie în Spania), deși unii dintre membri guvernului au fost de părere că s-ar cuveni să asiste. Recunosc că venirea lui Baltierez la re-

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

cepția noastră în condițiile prezente a fost un gest care m-a impresionat și i-am mulțumit cu multă căldură.

30 aprilie:

Festivitățile în cinstea sărbătorii noastre naționale (aniversarea zilei independenței noastre) s-au desfășurat fără probleme. Ținând seama de tensiunea ce se agrava treptat am hotărât, de accord cu conducerea comunității evreiești, să anulăm adunarea populară centrală care în mod tradițional se întrunea în anii precedenți la Buenos Aires și tot odată adunările populare regionale prevăzute să aibă loc în orașele Cordova, Bahia Blanca, Santa Fe și Rosario.

La recepția oferită în saloanele ambasadei noastre în amiaza zilei a participat anul acesta un public numeros inclusiv membri corpului diplomatic, ofițeri în uniformă – atașați militari și ofițeri argentinieni, iar dintre membri guvernului – Ministrul Economiei, Roberto Alemann. Acesta, un bărbat înalt de tot, de parcă ar fi fost un jucător de basket, depășea înălțimea tuturor invitaților și a rămas în ciuda situației tensionate la ambasadă mai mult de o oră. Când a crescut afluența ofițerilor în uniformă atașatul nostru militar mi s-a lăudat că această prezență numeroasă se datorează activității sale susținute și efortului special investit de el în munca de lămurire desfășurată în ultimele două săptămâni convingând în felul acesta colegii săi să participe la recepție. Pe de altă parte ambasadorul nostru a pretins că fenomenul acestei prezențe remarcabile este rodul relațiilor sale intense și intime cu cadrele superioare ale armatei. În orice caz fapt este că prezența numeroasă, impresionantă și variată a invitaților la recepția noastră a trezit admirația elogioasă a publicului prezent care a apreciat evenimentul ca un frumos succes obținut într-o țară aflată în prag de război.

Între timp situația se agravează în continuare. În dimineața Zilei de Independență apare declarația Ministrului de Externe Nicanor Costa Mendez avertizând populația ca un război contra Angliei va izbucni în 24-48 ore. Cotidianul Conviccion consacra azi dimineața prima sa pagina unui atac dur acuzând Statele Unite că trădează America Latină și Argentina. De aici până la implicarea noastră și a evreilor în general, în vâltoarea asmuțirii declanșate, ca vinovați în crearea situației dificile, distanța nu este mare. De fapt instigări cu caracter antisemit s-au produs deja și printre ele cea mai gravă a fost interwiul acordat de Colonelul Esteban Solis, însărcinatul cu relațiile publice ale trupelor staționate în zona de sud a țării care a avertizat că Marea Britanie este capabilă să utilizeze în războiul contra Argentinei gaze to-

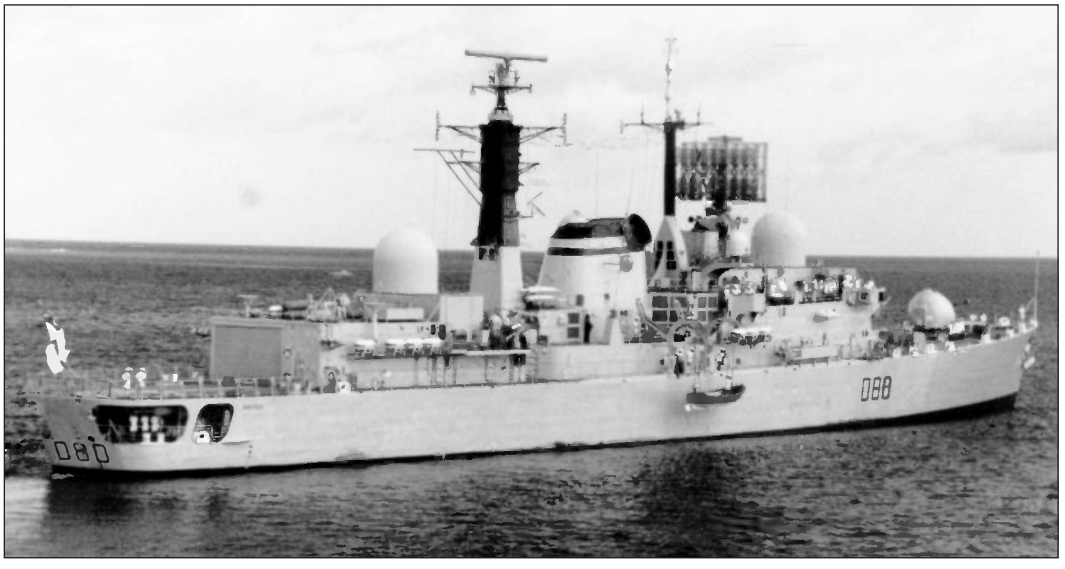

Distrugatorul britanic HMS Sheffield, avariat la 4 mai de catre fortele argentiniene

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

xice. El a adăogat că Britania a fost prima țara care a utilizat acest fel de gaze în primul război mondial (şi nu, precum se ştie, germanii la Ypres) profitând de descoperirea acestui produs chimic de către „un evreu englez numit Dr. Vaisman (sic!) care a devenit mai târziu primul preşedinte al Statului Israel".

Atacul brutal împotriva Statelor Unite astăzi se datorează ştirilor privind comunicarea Secretarului de Stat american Alexander Haig adresată părților angajate în conflict că el consideră terminat rolul său ca „trimis special în virtutea bunelor oficii", dar a şi de ocazia să adaoge lămurirea că Statele Unite împărtăşesc poziția Marei Britanii în conflict.

Celelate ziare nu au urmat exemplul cotidianului Conviccion şi până în prezent nu au atacat atitudinea Statelor Unite. Dar cine poate să prezică ce surprize pregăteşte ziua de mâine, în special când se cunoaşte că există un avertisment grav referitor la o ciocnire generalizată între cei doi adversari ca posibilitate imediată?

4 mai:

Astăzi războiul nu mai este numai un avertisment posibil ci o realitate teribilă ce creşte şi se desvoltă în mod treptat. Britanicii se încăpățânează şi susțin în mediile de informații că ei nu au deslănțuit ostilitățile ci numai au inițiat reacții defensive în răspuns la agresiunea Argetinei care a invadat un teritoriu ce nu îi aparține. Sâmbăta trecută britanicii au bombardat Port Stanley, (Puerto Argentino în versiunea argentineană) care este capitala grupului de insule şi de asemenea Port Darwin, două localități situate în insulele Soledad şi se pare că au şi avut intenția să debarce şi aici unități de infanterie. Scriu „se pare că", întrucât ambele părți păstrează cu rigurozitate rezerve în ce priveşte comunicatele lor oficiale şi nu publică detalii privind pierderile umane proprii. În schimb, ambele părți sunt foarte generoase în a da publicității pierderile umane ale adversarului. În plus, Argentina a impus cenzura asupra presei obligând-o să respecte interzicerea publicării ştirilor din surse străine, căci „aceste ştiri risca să subminezeze efortul militar".

Conform versiunii argentineane, în decursul bombardării celor două localități anterior amintite ei au doborât 11 avioane inamice şi au avariat în mod serios una dintre cele două nave portavion britanice. În schimb, duminică britanicii au scufundat unicul vas contra-torpilor în seviciul marinei militare argentiniene numit „General Belgrano" deşi naviga în afara zonei de interdicție impusă de britanici la periferia apelor teritoriale în jurul insulei Malvinas: vasul avea la bord peste 1000 de militari. Însă, argentinienii au recunoscut scufundarea navei, dar numai în ziua de marți. (Duminică, ei au admis doar că contratorpilorul, – un fost vas american ancorat la Pearl Harbor când portul a fost atacat de japonezi), – a suferit avarii. Ştirea despre scufundarea vasului a provocat stupoare şi groază față de impresia inițială că a pierit totalitatea trupelor aflate pe bord, însă acțiunea de salvare desfăşurată timp de două zile a permis extragerea a 700 de personae din apele Oceanului Pacific. Tot în ziua de marți o altă ştire a anunțat că un avion argentinean a scufundat o navă-torpilor britanică. Britanicii au recunoscut această pierdere şi e posibil că au procedat astfel sperând să modereze impresia gravă provocată de scufundarea vasului „General Belgrano" asupra opiniei publice din țările apusene.

În Buenos Aires circulă zvonuri cu privire la pierderi grele suferite de trupele argentiniene. Zvonurile, se înțelege, nu sunt confirmate în mod oficial şi populația încă nu a perceput care sunt repercusiunile unui război. Viața în oraş decurge în mod normal ca şi cum țară nu s-ar afla în regim de urgență. Sălile de cinema sunt arhipline şi funcționează la fel ca în timp de pace: la afişul Operei figurează Tosca de Puccini cu artiştii – în rolurile principale – Placido Domingo (tenorul care a debutat şi a cântat timp de doi ani pe scena Operei din Tel Aviv) şi excelenta soprană maghiară Eva Marton şi toate biletele sunt, bine înțeles, epuizate. Partidele de fotbal incită pasiunea (astă seară Argentina joacă împotriva Bulgariei) şi restaurantele sunt pline până la refuz. Programele de radio şi televiziune abundă în lozinci de luptă şi tonuri patriotice. Însă, această stare de spirit se va schimba desigur, când familiile vor începe să primească anunțuri despre cei căzuți pe câmpul de onoare. Când se va produce această schimbare cetățeanul naiv va înceta să privească războiul actual ca pe un film de război care povesteşte istoria unui conflict ce se desfăşoa-

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

ră dincolo de țări și mari; acuma vor simți pe propria lor piele care sunt consecințele tragediei cumplite ce se performeaza cu participarea lor.

Generalul Galtieri este prizionerul unei situații politice dificile. Nu numai datorită situației deteroriate prin războiul în care se afla țara ci și din motive personale. Hotărârea de a recuceri insulele a fost adoptată pe baza unui lanț de analize eronate. Argentina a crezut că Consiliul de Securitate al ONU nu va adopta o hotărâre care să fie incomodă privind politica lor. Însă la sfârșit de dezbateri în Consiliul de Securitate țările nealienate nu au votat contra rezoluției britanice, iar Uniunea Sovietică și China nu au acționat dreptul lor de veto. Autoritățile argentiniene nu au crezut că Marea Britanie se va angaja să lupte pentru recuperarea unor insule aflate la o distanță de 12000 de km de casele lor. Ei nu au evaluat în mod corect nici care va fi la o adică atitudinea Statelor Unite. Ieri am aflat că Galtieri a luat hotărârea de a invada insulele după ce a primit o telegramă dela Ataşatul Militar la Washington pretinzând că americanii nu se vor opune invaziunii. Ori, aceasta pretenție nu era verosimilă, îndeosebi după ce misiunea de mediere întreprinsă de Alexander Haig a eșuat și, Statele Unite a optat în favoarea poziției Marei Britanii. Ataşatul Militar a pur și simplu greșit și în consecință informația transmisă de el a fost și ea greșită.

Viitorul politic al generalului Galtieri, depinde de rezultatele ce se vor obține în confruntarea cu Marea Britanie. El se va menține la putere dacă va reuși să obțină realizarea scopului maximalist urmărit cu încăpățânare prin confruntarea militară (recuperarea suveranității naționale în insule).

Ieri am fost invitat la masă de doi gazetari reprezentând cotidianul Los Angeles Times, Kennet Freed și Dial Torgerson.

Este pentru prima oară, (la Buenos Aires) că sunt invitat de gazetari la masă într-un restaurant. Ei mi-au spus, pe baza conversațiilor avute cu diplomați americani, că zilele lui Galtieri la putere sunt numărate. Pe de altă parte, unul dintre conducătorii Comunității Evreiești Gregorio Feigon, mi-a spus ieri că a aflat din surse militare demne de încredere că o grupă de generali se organizează deja să înlăture pe Galtieri dela putere.

Între timp crește și se dezvoltă o adevărată campanie de propagandă virulentă împotriva Statelor Unite. Primul ziar angajat pe această cale a fost, cum am semnalat deja, cotidianul Conviccion care, în ediția de sâmbătă dimineață relatează că muncitorii din portul Buenos Aires au refuzat să descarce cargoul de pe un vapor american ancorat în port. În plus, duminică s-a zvonit că Ambasadă Statelor Unite a început să întocmească liste de cetățeni americani activi în economia locală în vederea evacuării lor din Argentina, dar zvonul acesta a fost desmințit mai târziu în toiul zilei.

Campania de denigrare declanșată contra Statelor Unite crescând în amploare stârnește grija și în rândurile noastre. Copiii pesonalului nostru studiază la școala medie americană și se știe că atunci când se taie lemne așchiile pot să ajungă uneori departe, pacurgând distanțe și producând efecte ce nu pot fi prevăzute.

7 mai:

În ședința săptămânală a corpului nostru diplomatic am fost informați că Statele Unite au decis să evacueze numai personalul care nu este indispensabil funcționarii normale a ambasadei. De asemenea fiecare diplomat este autorizat să adopte hotărârea considerată de el convenabilă cu privire la evacuarea temporară a membrilor familiei sale – la Montevideo sau la Washington. În schimb, ambasadorul american este de părere că prudența Departamentului de Stat este exagerată întrucât el este de părere că securitatea cetățenilor americani rezidenți în Buenos Aires nu este amenințată. El consideră de asemenea că regimul militar nu este interesat în agravarea relațiilor cu Statele Unite și de aceea va lua măsuri să frâneze, dacă se vor produce, tulburări populare. Însă, în decurs de câteva ore, ambasadorul american și-a schimbat părerea și în consecință, nu numai că jumătate din personalul ambasadei sale a părăsit orașul dar ne a sfătuit și pe noi să procedăm la fel.

Astăzi am primit vizita cosilierului britanic David Joy. Date fiind circumstanțele actuale, el a devenit devenit Chage d'Affaires al Marei Britanii în Argentina (sub tutela Ambasadei Elveției). Joy a caracterizat venirea lui drept vizită de curtoazie amânată, căci de fapt a sosit (din Varșovia) la Buenos Aires cam cu două

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Prizonieri de razboi argentinieni in Stanley, capitala Insulelor Falkland

luni înainte să se fi produs criza politico-militară actuală. Contrar explicației oferite ziua de miercuri în cadrul mesei corpului diplomatic și anume, că situația militară pe terenul de luptă apare ca și cum părțile combatante au ajuns la o stare de egalitate ceea ce crează o poziție ideală pentru inițierea negocierilor, acum crede Joy că probabil Marea Britanie urmărește să livreze încă o lovitură zdrobitoare împotriva trupelor argentiniene înainte de a iniția o negociere serioasă pentru reglementarea conflictului.

Această analiză apare verosimilă la lumina informației pe care am obținut ieri și care atestă, că atât Argentina cât și Marea Britanie au reacționat pozitiv la ideile cuprinse într-un plan de aranjament propus de Secretarul General al ONU. În acest plan, interesant este faptul că el se aseamănă în mare măsură cu propunerile făcute de către secretarul de stat american Haig și președintele peruan Fernando Belaunde Terry, care a fost însă respins categoric și fără argumente de către Argentina. Prezintă interes și faptul că ideile cuprinse în plan se aseamănă mai mult cu poziția Marei Britanii decât cu pretențiile declarate ale Argentinei. Ele propun o încetare imediată a ostilităților, retragerea trupelor argentiniene din insule, retragerea flotei britanice din apropierea insulelor aflate în dispută, inițierea imediată a negocierilor, anularea sancțiunilor economice împotriva Argentinei (din partea celor zece țări europene și Statele Unite) și măsuri intermediare din partea ONU, promovând instalarea administrației onusiene în insulele Malvinas pe timpul cât durează negocierile. Este de remarcat și faptul semnificativ că ideile nu cuprind nici o aluzie la problema suveranității în insulele Malvinas, ori Argentina a ieșit să lupte, provocând criza actuală, tocmai invocând „principiul sfânt al suveranității sale în aceste insule". Poziția Argentinei proclamată răspicat de pe toate acoperișurile lumii, precizează că toate subiectele sunt accesibile negocierilor cu condiția să fie recunoscut în prealabil dreptul Argentinei la suveranitate în insule.

Reacția pozitivă a Argentinei la propunerile făcute de secretarul general ONU denotă o anumită doză de flexibilitate (dar tocmai de aceea cronicarul cotidianului „La Prensa" Manfred Schonfeld i-a rezervat în coloana lui de astăzi o analiză critică dură). În schimb am

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

întâlnit semne de flexibilitate şi în poziţia lui David Joy pretinzând că Marea Britanie ar fi dispusă să renunţe la suveranitate în insule, chiar şi dacă nu în mod imediat. Această pretenţie costitue o formulă care permite prevederea transferului suveranităţii în posesiunea Argentinei, peste trei sau cinci ani după ce s-a retras din insule – şi ar putea astfel schiţa o soluţie acceptabilă de către Marea Britanie. În acelaşi timp, această formulă ar fi în măsură să satisfacă ambele părţi, căci ambele părţi ar putea să pretindă că au obţinut, parţial, victorie.

Joy a mai spus că de când s-au întrerupt relaţiile diplomatice cu Argentina nu au fost lezate nici o instituţie sau firmă britanică instalate în această ţară. Clădirea ambasadei este protejată de către o unitate specială a poliţiei. Argentinienii s-au comportat ca gentlemeni adevăraţi faţă de ostaşii britanici căzuţi prizonieri; un aviator englez căzut în Malvinas a fost înmormântat cu onoruri militare depline în conformitate cu prevederile protocolului. În ce priveşte colonia britanică rezidentă în Buenos Aires majoritatea acestora au exercitat presiuni în favoarea organizării unei manifestări de solidaritate cu ţara-gazdă. Joy nu numai că a manifestat înţelegere faţă de acest fenomen dar i-a şi încurajat să procedeze după cum cred ei de cuviinţă. El a susţinut că interesele britanicilor rezidenţi în Argentina îi obligă să se comporte în felul acesta. La întrebarea mea cât timp este Marea Britanie în stare să menţină armada care inspiră frică şi menţine blocada în jurul insulelor şi graniţei maritime a Argentinei – în apele furtunoase ale Oceanului Atlantic de Sud în iarna ce se apropie, Joy mi-a dat un răspuns laconic de trei cuvinte: luni de zile. Nu a specificat câte luni şi dacă analiza lui este corectă, chiar şi atunci desfăşurarea evenimentelor nu depinde numai de norocul armelor şi nici numai de calitatea şi forţa trupelor angajate în luptă.

14 mai:

În timp ce încărcarea pe frontul de luptă a luat proporţii, din New York, unde se tergiversează o negociere lipsită de entuziasm, s-au primit indicaţii cu privire la un anumit progres în discuţii, ba chiar şi complectată cu speranţa exprimată de Secretarul General al ONU că negocierea se va termina până la sfârşitul săptămânii cu un rezultat pozitiv.

Ieri avioane argentiniene au atacat două vase britanice. Argentina recunoaşte că a pierdut două avioane şi a admis, după o primă versiune, că au scufundat un vas britanic, dar după a doua versiune au recunoscut doar că au avariat vasul.

Ministerul nostru de Externe ne întreabă care este adevărul privind rumoarea cum că 14 victime evreieşti căzuţi pe frontul din Malvinas au fost înmormântaţi la Buenos Aires? Investigările noastre au revelat că întradevăr au circulat câteva rumori de genul acesta, dar întreprinderea funerară a comunităţii nu a confimat veracitatea lor.

Trei rabini tineri aparţinând de comunităţi distincte în Buenos Aires şi anume Baruch Plavnik, Zwi Grunblatt şi Ephraim Dines au primit autorizaţia autorităţilor să se deplaseze la unităţile militare care luptă în zona de sud cu scopul de a le oferi, în calitate de rabini militari, asistenţă spirituală. Iniţiativa acestei acţiuni aparţine rabinului Baruch Plavnik care a venit la mine, am analizat împreună formula imaginată de el şi după ce l-am convins şi pe Mario Gorenstein, Preşedintele Asociaţiei Organizaţiilor Evreieşti din Argentina (DAIA) acţiunea noastră a obţinut până la sfârşit avizul favorabil al autorităţilor.

În altă ordine de idei, un număr de gazetari britanici şi americani au fost răpiţi în amiaza zilei pe stradă, la câţiva metri de Palatul San Martin, reşedinţa Ministerului de Externe. Răpitorii au ameninţat gazetarii cu moartea, interogându-i în acelaşi timp dacă cineva este dispus să-i răscumpere contra 10.000 dolari. Însă după trei ore gazetarii au fost eliberaţi, o parte au fost puşi în libertate în oraş şi restul în afara oraşului, dar cu toţii desbrăcaţi complect goi puşcă ca în ziua naşterii, dar fără leziuni corporale. Autorităţile au investit mari eforturi în acţiuni de „perierea" sensibilităţii sechestraţilor: Însuşi Generalul Galtieri i-a primit şi le a acordat un interview exclusiv, iar Ministrul de Interne le a oferit o cină copioasă. Şi în timp ce toată lumea se întreabă care a fost sensul sechestrării şi cine a fost iniţiatorul actului şi executanţii lui, doi gazetari norvegieni sunt expulsaţi din Argentina fiindcă „corepondenţele lor primejduiesc securitatea statului".

În toiul nopţii au explodat bombe puternice ataşate de pereţii a două filiale ale Băncii „Bank

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

of Boston" şi explozia a fost atât de puternică încât zgomotul produs s-a auzit până şi la noi deşi locuinţa noastră se afla la aproximativ 20 kilometri de bancă.

Şi încă odată apare evident că Argentina pierde poziţii importante în bătălia pentru cucerirea opiniei publice occidentale. În războiul propriu zis pierderile Argentinei sunt foarte grele şi în confruntarea diplomatică ambele partide se pare că manifestă semne de flexibilizarea poziţiilor. Şi totuşi până la ora actuală nu se pot nici măcar întrezări semne clare care ar indica că se apropie sfârşitul războiului.

25 mai:

Astăzi se sărbătoreşte Ziua Naţională a Argentinei. Data de 25 mai comemorează iniţierea revoluţiei din anul 1810, când cetăţenii din regiunea Rio de la Plata s-au răsculat împotriva ocupantului spaniol. Răsculaţii erau descendenţi ai primilor colonişti spanioli şi emigranţi de naţionalitate diverse care s-au răzvrătit împotriva trupelor de ocupaţie şi Reprezentantul Rezident al Coroanei Spaniole.

Pe străzile Capitalei însă nu se văd semne de sărbătoare; dimpotrivă pretutindeni domneşte atmosfera obişnuită a zilelor de lucru. Nici drapelele atârnate pe străzi şi afişate în vitrine nu inspiră senzaţia că ar exista un motiv festiv, deoarece ele se afla expuse încă din ziua de 2 aprilie, o nouă zi de sărbătoare stabilită pentru comemorarea suveranităţii argentiniene recuperate în insulele Malvinas. Nici măcar steguleţele naţionale ataşate de cetăţeni de reverurile vestoanelor, nici ele nu reprezintă o noutate întrucât acest gest a devenit un fapt trivial odată cu iniţierea demersurilor care au condus la războiul care bântuie acuma departe în sudul ţării.

Şi războiul nu este o joacă – el provoacă victime şi încă numeroase! Marele Stat Major argentinian publică la interval de câteva ore comunicate despre situaţia militară pe câmpul de luptă. Ele exagerează pierderile trupelor britanice şi minimalizează pierderile „forţelor patriotice", adică pierderile proprii. Dacă cineva ar face calculul adunând cantitatea de avioane britanice doborâte de comunicatele militare argentiniene ar ajunge la un număr care depăşeşte totaliatea avioanelor aflate pe navele britanice sosite în zona unde se desfăşoară razboiul. La fel, în ce priveşte navele britanice scufundate sau avariate după comunicatele iluzorii şi megalomane ale armatei argentiniene.

Totuşi la sfârşit de săptămână Argentina a admis că trupe britanice au debarcat deja în zona San Carlos din insula Soledad – insula principală din grupul Malvinas. Ceea ce înseamnă că britanicii au deschis poarta de intrare posterioara în insula situată vizavi de capitala insulelor, Port Stanley (Puerto Argentino). Înainte de publicarea acestui comunicat argentinienii au difuzat pretenţia, că încercarea britanică de a debarca o forţă de 400 militari „a fost respinsă şi continuă să fie respinsă". Colegul meu chilian Ministrul-Consilier Raoul Schmidt Dusaillant mi-a povestit aseară ca argentinienii au informat Ataşatul lor Militar că expediţia militară britanică număra 2000 persoane. El a mai adăogat că după părerea lor bătălia decisiva va avea loc până la sfârşit de această săptămână şi ea se va termina cu o înfrângere totală a armelor argentiniene.

Între timp la Buenos Aires nu se notează nici o aluzie la o eventuală pregătire a populaţiei în vederea posibilităţii că pe front s-ar crea o situaţie extrem de dificilă. Şi dacă până la urmă posibilitatea va deveni reală, oare cum şi care va fi reacţia poporului?

Ziaristul Luis Pan redactor la cotidianul „La Prensa" a venit astăzi să mă vadă şi mi-a spus, că el crede că în caz de catastrofa miltară Junta Militară, parţial sau total va fi trasă la răspundere. S-ar putea ca cel ce va fi chemat să dea socoteală va fi Generalul Galtieri singur, înfierat ca ţap ispăşitor, sau Galtieri şi încă un membru al Juntei, sau alţi doi membri (fără Galtieri) din triumviratul care compune Junta Militară. Dacă acest scenariu se realizează puterea politică în ţara se va transfera în mâinile unei caste de ofiţeri şi mai de dreapta decât Junta aflată la putere. În schimb, colegul meu Raoul crede că, în cazul acesta, se va genera un proces politic care va conduce la formarea unui guvern civil de stânga. Raoul nici nu şi-a dat silinţa să ascundă faptul că Chile este interesată în catastrofă militară a Argentinei, dar asta se înţelege de la sine.

Harta operaţiunilor militare sugerează că Marea Britanie urmăreşte să obţină victoria militară şi capitularea Argentinei. Manevrările politicii britanice, inclusiv în cadrul Naţiunilor

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Unite reflecta percepția că, situația militară înclina deja în favoarea ei. Britania urmărește înfrângerea armatei argentiniene nu din dorința de a răzbuna umilirea orgoliului britanic prin invadarea Insulelor Falkland, nici din cauza răspunderii pentru bunăstarea populației din insule care sunt cetățeni britanici și nu vor să treacă sub tutela Argentinei și nici din motivul opoziției principiale la politică de utilizarea forței ca metoda unilaterală de rezolvarea conflictelor ci din toate aceste motive laolaltă și mai presus de ele din cauza importanței strategice a insulelor ca bază de apărare a căilor de navigație spre Antartica și mai ales accesul la calea ce înconjoară continentul sud-american (pasajul Drake), un acces iremplasabil dacă dintr-un motiv oarecare canalul Panama este blocat. Dela un timp încoace este relevat aspectul strategic al conflictului până și în desbaterile publice. Gazetarul Iglesias Rouco comentează astăzi acest aspect în cronica lui în cotidianul „La Prensa".

Britania, ba și Statele Unite nu consideră că Argentina ar fi demnă de încredere și capabilă să asigure funcția de paznic al spațiului de navigație atât de vital precum accesul între cele două oceane. Lipsa aceasta de încredere are motive istorice și actuale. Pe deoparte, regimul militar la putere în Argentina are o stabilitate îndoielnică și pe de altă parte, amintirea faptului istoric petrecut în cel de al doilea război mondial când Argentina a adoptat o politică de spectator față de lupta sângeroasă susținută de armatele aliate și s-a alăturat alianței țărilor democratice numai în pragul înfrângerii Germaniei naziste și a Japoniei; mai mult chiar, în perioada postbelică Argentina a integrat Organizația Țărilor Nealiniate și nu s-a afiliat grupului de țări conduse de Statele Unite care au impus boicotul Uniunii Sovietice ca penalizare pentru invazia Afganistanului. La această listă de păcate ziaristul Luis Pan a mai adăugat una: Argentina, deși a fost solicitată, s-a abținut de a trimite o unitate să integreze misiunea națiunilor unite de supraveghere a păcii în Peninsula Sinai.

În situația astfel creată unica soluție posibilă este restituirea insulelor în posesia Marii Britanii și-așa cum a dat de înțeles și Iglesias Rouco – instalarea în Malvinas de baze militare americane și britanice. Această soluție ar putea să beneficieze de sprijinul și asocierea unor țări ca Brazilia ,Uruguai și Chile.

Am întrebat colegul meu Chilian care este adevărul în impresia creată recent de ziare din Buenos Aires cum că s-ar fi produs un progres dramatic în negocierea privind Canalul Beagle (Strâmtoarea Magellan) ca o consecință a discursului rostit de Papa spre sfârșitul lunii Aprilie, făcând apel la încheierea unui pact de prietenie între Argentina și Chile în cadrul căruia părțile respective s-ar angaja să renunțe la utilizarea forței pentru soluționarea conflictului actual și orice alt conflict viitor. Raoul a răspuns că este vorba de o rumoare lipsită total de adevăr adăugând că de când Argentina l-a numit pe Carlos Ortiz de Rosas ambasador pentru negocierea privind Canalul Beagle el „a făcut multă vâlvă", dar când s-a ajuns la abordarea aspectelor practice el s-a eschivat de a discuta în mod practic până și primul paragraf din acordul propus de Papa.

7 iunie:

Fundația Profesor Alfredo Givre conferă în fiecare an un premiu unei personalități latinoamericane demnă de a primi aceasta distincție ca răsplată pentru merite speciale obținute în domeniul său de activitate. Anul acesta premiul a fost atribuit jurnalistei Magdalena Ruiz Guinazu (o prietenă sinceră), care ea singură asigura emisiunea de știri, care durează timp de trei ore începând la ora 7 dimineața la Radio Continental. Pe lângă Magdalena care a primit premiul principal anul acesta au fost atribuite diplome de distincție unor gazetari din Argentina, Uruguay, Mexico, Costa Rica, Bolivia, Paraguay și Haiti.

Gazetarii din Argentina care au luat cuvântul au vorbit pe scurt și nu au ignorat situația dificilă în care se afla țara și nici vicisitudinile războiului ce bântuie în Insulele Malvinas. Nu au rostit lozinci patriotice bombastice. Dimpotrivă, ei au menționat băieții instalați în tranșeele de apărare din jurul orașului Puerto Argentino (Port Stanley) și au vorbit despre condițiile fizice dificile și de frigul intens în anotimpul actual acolo. Ei au avertizat – unii făcând numai aluzii, alții exprimându-se în cuvinte clare – și anume, când luptătorii se vor întoarce de pe front ei nu vor accepta că situația în țara să revină la starea în care se afla îna-

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

inte de 2 aprilie, ziua invaziei în insule. Ei vor prezenta factura – unul dintre oratori a evocat gazetarii sechestrați împreună cu masele de cetățeni dispăruți în urma răscoalei militare – și nu se vor mulțumi cu mai puțin decât instaurarea unui regim democratic în Argentina. O singură excepție la expresia consensuală a vorbitorilor a fost cuvântul adresat de un gazetar din Patagonia, de fapt un refugiat originar din Uniunea Sovietică, pavoazat cu lozinci patriotice stridente. El a oferit Magdalenei și Profesorului Givre săculețe umplute cu pământ din Malvinas drept „mărturia dragostei ce purtăm pentru surioara noastră pierdută", „la hermanita perdida", precum numele insulelor în cântecul nostalgic difuzat zilele acestea pe toate undele radiofonice de poetul și cântărețul Yupanki Atahualpa.

14 iunie:

Contrar evaluărilor afirmând că forțele britanice vor amâna ultima bătălie destinată cuceririi capitalei Port Stanley din cauza vizitei Papei la Buenos Aires și a dorinței de a nu deturna atenția concentrată asupra acestui eveniment, unități britanice de elită au procedat în mod diferit și deja în ziua de sâmbătă au declanșat atacul decisiv fără a lua în seama euforia generală care a inundat populația țării drept urmare a prezenței șefului bisericii catolice în Argentina. Primul comunicat oficial al Comandamentului militar suprem a recunoscut că „mercenarii coloniali britanici" au reușit să înainteze puțin dar a pretins în schimb că „o unitate patriotică de apărare" a reușit să blocheze înaintarea. Comunicatul a menționat de asemenea că inamicul încearcă să cucerească ultima fortăreață a rezistenței argentiniene folosind forțe superioare înzestrate cu echipament de calitate și în cantități ce lipsesc defensorilor.

Eu deslușesc în acest comunicat o intenție de a pregăti opinia publică în vederea capitularii ce se anunță.

De fapt, nimeni în Buenos Aires nu se îndoiește că dezastrul ar fi aproape. David Muchnik un gazetar care dispune de surse de informații demne de încredere mi-a povestit astăzi că trupele britanice au ajuns la o distanță de patru kilometri de capitala Port Stanley și s-ar putea ca în răstimpul parcurs de când a primit informația au și cucerit orașul. El este de părere că Argentina va avea de plătit un preț important pentru hotărârea pripită de a cuceri insulele aflate în posesia Marii Britanii. Autoritatea care a luat această decizie nu a evaluat corect situația politică și nici care va fi reacția britanică și poziția Statelor Unite fata de invadarea insulelor. Prețul ce urmează să fie plătit va avea o componentă economică și alta de politică internă. Responsabilii pentru acțiunea pornită la 2 aprilie vor avea de dat socoteală și vor fi trași la răspundere. Spre deosebire de alții, Muchnik nu crede că numai Generalul Galtieri va avea de plătit prețul eșecului și în adaos nici trupele de infanterie nu mai executa fără obiecții ordinele lui. Generalul Trimarca, comandantul trupelor staționate în garnizoana din Rosario, pregătește planuri în tovărășie cu Generalul Horatio Thomas Liendo și partizanii politicianului Arturo Frondizi. Generalul (pensionar) Antonio Domingo Bussi, cunoscut pentru înclinările sale profasciste trage și el sforile într-o direcție diferită. Generalul Comandant al aviației militare Basilio Lami Dozo nutrește aspirații politice și întreține relații cu toate grupările politice.

Sursa mea este de părere că unica soluție care ar permite ieșirea din încurcătura actuală ar fi constituirea unui regim civico-militar cu tendințe populiste. Militarii însă nu vor renunța la putere și nu vor accepta să se întoarcă în cazărmi și să livreze frânele conducerii în mâinile politicienilor. Un astfel de scenariu va fi realizabil în viitor, dar probabil numai după 4-5 ani.

18 iunie:

Ieri la amiază s-a aflat că Generalul Galtieri (Președintele Juntei) a revenit pentru puțin timp la Casa Rosada (reședința președintelui republicii) și apoi s-a întors la reședința comandantului suprem al forțelor de infanterie situată în garnizoana Campo de Mayo. S-a mai aflat de asemenea că ședința juntei programată să se țină ieri la amiază s-a anulat. Această informație stârnește curiozitate.

Spre seară la radio s-a difuzat știrea că Galtieri a demisionat din funcția de comandant suprem al forțelor de infaterie. Comentatori politici au interpretat știrea că demisia anunțată înseamnă și renunțare la președinția

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

republicii. În același timp s-a mai anunțat că Generalul Cristino Nicolaides, comandantul corpului întâi a fost numit comandantul forțelor de infanterie. Ministrul de Interne Alfredo Saint Jean a fost numit locțiitorul presdintelui republicii. Noul președinte va fi numit de junta noua (complectată prin Generalul Nicolaides) în decurs de 72 ore dela întrunirea ei.

Galtieri așadar a plătit prețul politic al înfrângerii.

În reuniunea generalilor convocată în continuare Galtieri este acuzat că hotărârea lui de a declanșa campania pentru recucerirea Insulelor Malvinas a fost greșită, conducerea ei nereușită, iar atacul deșănțat în discursul anunțând înfrângerea, împotriva Statelor Unite a fost insuportabil. Galtieri nu a cedat acuzărilor, ba dimpotrivă, a atacat din nou Statele Unite în mod grosolan și a acuzat comandanții de pe front că lipsa lor de profesionism manifestată în comanda trupelor pe câmpul de luptă a fost factorul care l-a obligat să accepte capitularea. Generalii în reuniune nu a trecut cu vederea comportamentul agresiv al lui Galtieri și au insistat să demisioneze. La care, Galtieri a răspuns că fiecare din membri forului reunit (14 la număr) au 24 de ore ca să-și exprime părerea referitor la demisia cerută și a închis ședința, dar peste câteva minute toți generalii au revenit și au cerut lui Galtieri să redeschidă ședința și odată ședința redeschisă generalii au votat în unanimitate în favoarea demisiei lui Galtieri.

Ieri politicianul Francisco Manrique a trimis o scrisoare generalului Galtieri publicată astăzi cerându-i să demisioneze. Argumentele invocate de Manrique au specificat următoarele:

„... tu nu ești demn să ți se încredințeze această sarcină (de a restabili republica) deoarece ți-ai încălcat promisiunile și în mare măsură porți răspunderea evaluării eronate a împrejurărilor, condițiilor și a posibilităților politice, diplomatice și militare și pentru lipsa de informații corecte la timpul potrivit și pe deasupra ești principalul responzabil al catastrofei militare care totuși cinstește bărbăția ostașilor noștri și ei se așteaptă dela cine i-a condus să manifeste față de ei respect și mărinimie, căci țara are nevoie de ei ca model și ca exemplu".

În rezumat aceste cuvinte reflecta situația actuală în întregime.

Cine va fi numit președintele republicii? Al patrulea, în cei doi ani trecuți de când am sosit în această țară privată de viziune politică, adică după Videla, Viola și Galtieri?

22 iunie:

După cum am spus deja, Galtieri a plătit prețul „aventurii întreprinse în vederea eliberării insulelor Malvinas" și a fost destituit. Însă înlăturarea responzabilului principal pentru eșecul rușinos, (cel puțin din punct de vedere al ierarhiei), nu a produs soldarea facturii înfrângerii. Junta noua constituită după destituirea lui Galtieri nu reușește să ajungă la un acord privind identitatea noului președinte. Nicolaides a aspirat la moștenirea lui Galtieri inclusiv și fotoliul presidential, dar a eșuat. Lami Dozo care nu a obținut sprijin pentru candidatura sa deși a beneficiat de votul colegului său, Generalul Jorge Anaya, a propus pe generalul de aviație Jose Miret, însă după ce Nicolaides s-a opus categoric la aceasta candidatură el a propus doi candidați civili și anume pe Ministrul de Externe Costa Mendes și ambasadorul la Caracas Canari. Văzând însă opoziția categorica a lui Nicolaides și insistența lui să se aleagă unul din cei doi candidați propuși de el, Lami Dozo și Anaya amenință că se vor abține de a sprijini guvernul ce se constituie, dacă într-adevăr se va constitui.

Dificultatea în numirea unui sucesor lui Galtieri reflectă existența unei crize în regimul care a cucerit puterea în anul 1976. Dacă până la urmă nu se va găsi repede o formulă de soluționare a crizei s-ar putea să se producă un proces de descompunere, care va fi, probabil, dificil de dominat.

Între timp odată cu începutul întoarcerii acasă a răniților și parțial a prizonierilor eliberați de britanici încep să se audă din ce în ce mai pronunțate voci critice. Aceștia reclamă în plus și demisia lui Lami Dozo și a lui Anaya pentru că au fost părtași la eșecul suferit de Galtieri. Sunt unii care reclamă să se judece, în cadrul tribunalelor militare, comandanții unităților pe câmpul de luptă care nu au corespuns așteptărilor și au eșuat în îndeplinirea misiunilor.

Și în vâltoarea agitației generale de dimensiuni necunoscute s-a produs un act surprin-

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

zător: Comandantul şef al Poliţiei Generalul Luis Santiago Martela s-a deplasat ieri la Bahia Blanca să primească un lot de prizonieri repatriaţi pe o navă britanică. El a nutrit speranţa că fiul său care a participat la luptele din Malvinas se afla printre militarii repatriaţi. Numai când a ajuns la destinaţie şi stând de vorbă cu ostaşii reîntorşi a aflat că fiul său nu se va întoarce vreodată – el a căzut într-una din luptele crâncene împotriva trupelor britanice. Dacă numai pe această cale a aflat comandantul poliţie care a fost soarta fiului său, cum au putut să primească cetăţeni de rând amănunte despre soarta tragica care a devorat copiii lor?

23 iunie:

În cele din urmă următorul preşedinte al Argentinei va fi Generalul (rez) Reynaldo Bignone, candidatul trupelor terestre şi al generalului Nicolaides. Această alegere simbolizează sfârşitul regimului unde putere era în mâinile unei junte compusă din comandanţii celor trei arme ale forţelor armate Asta data membrii juntei nu au ajuns la alegerea candidatului propus prin vot unanim. Generalul Bignone a fost ales numai de către armata terestră, reprezentanţii celorlalte două arme au declarat deschis că se opun alegerii lui şi că abandonează junta, nu din cauza opoziţiei la persoana candidatului ci pentru opoziţia principială la numirea unui general din armata terestră. Deocamdată nu este clară semnificaţia practică a acestei poziţii în afară de faptul că reprezentaţii forţelor maritime şi aeriene nu vor integra guvernul lui Bignone. Oare conţine poziţia respectivă un semn care prefigurează încăierări pentru cucerirea puterii în cadrul instituţiei militare care risca să degenereze în confruntări între grupări militare sau până şi între comandanţii corpurilor de forţe armate?

În orice caz armata terestră s-a angajat să respecte hotărârea juntei adoptată înainte de descompunerea ei şi anume, ca puterea în mâinile sale este atribuită pentru o perioadă interimară şi anume până în anul 1984, data prealabil stabilită să semnifice sfârşitul „procesului de restaurarea democraţiei" (cu alte cuvinte, sfârşitul regimului militar).

Oare regimul generalului Bignone va respecta acest angajament? Cu alte cuvinte, oare generalul Nicolaides, un ofiţer cunoscut pentru ideile sale politice de dreapta şi antidemocratice, va respecta – drept obligatorie – ultima hotărâre a juntei şi regimul creat pe principiile constitutive ale acesteia?

Perioada de nestabilitate care se anunţa acuma este şi ea fructul amar al catastrofei provenită din campania pentru recucerirea insulelor Malvinas şi acest rezultat este fără doar şi poate „negativ privind interesele comunităţii evreieşti". Orice situaţie de nestabilitate generează primejdii cu privire la situaţia evreilor în societate – oare evreii din Argentina vor asimila situaţia stabilită şi vor trage în consecinţă concluziile apropiate?

Mă îndoiesc.

Îndoielile mele se sprijină pe baze solide.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

REBELIUNEA ISLAMISTĂ DIN SIRIA

ALEXANDRU VOICU *

Abstract

The paper below attempts to dispel some of the myths surrounding the Syrian Civil War, which soon will enter its fifth year. Much like their Libyan counterparts – and contrary to the claims of Western governments and media –, the Syrian rebels employed from the very beginning the brutal tactics patented by Al Qaeda in Iraq under the command of Abu Musab al-Zarqawi: hostage takings, beheadings, suicide bombings, car bombings, mass killings of civilians (especially those belonging to the Shia minority) and of government workers, mutilation of bodies, desecration of cemeteries and houses of worship belonging to religious minorities, etc. In the eyes of Sunni fundamentalists, Bashar al-Assad is guilty of two capital crimes, one worse than the other: not only he represents the secular state instituted by his father, Hafez al-Assad, but he also belongs to the Alawite minority (a branch of Shia Islam), thus being a kafir *(infidel), against whom the forces of jihad must unite.*

Keywords*: Syria, Bashar al-Assad, Hafez al-Assad, Free Syrian Army, Muslim Brotherhood, Hama, Damascus, Aleppo, Barack Obama, media, Al Jazeera, Qatar, Saudi Arabia*

Pe 14 iunie 2013, presa internațională informa că, după lungi deliberări, președintele american Barack Obama a decis să acorde „ajutor militar *direct* [s.a.]" rebelilor din Siria[1], acest pas venind în completarea sprijinului „non-letal" anunțat cu doar trei luni înainte, pe 20 aprilie 2013, în valoare de 250 milioane de dolari[2]. Pentru a-și motiva acest ultim gest, urmând exemplul dat deja de Franța, Casa Albă a invocat că deține dovezi de necontestat că regimul lui Bashar al-Assad a folosit, în cel puțin patru ocazii și „la scară mică", arme chimice împotriva rebelilor[3]. Răspunsul autorităților de la Damasc a fost prompt, catalogând acuzațiile formulate de francezi, britanici și americani drept „minciuni" și „înscenări" și amintind că guvernul sirian a fost cel care a cerut o investigație asupra folosirii de către rebeli a armelor chimice[4]. Surprinzător, poziția guvernului sirian își găsise deja o confirmare în declarațiile fostului procuror de pe lângă Tribunalul Penal Internațional pentru fosta Iugoslavie și actual membru al Comisiei Independente Internaționale de Anchetă privind Siria din cadrul Națiunilor Unite, Carla del Ponte, care, pe 5 mai 2013, afirmase că „investigația noastră trebuie aprofundată, mai avem de verificat și de confirmat constatările prin mărturii noi, dar, după cât am stabilit până în acest moment, oponenții regimului sunt cei care folosesc gaz sarin"[5].

* Cercetător științific gr. III, Institutul pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Aşadar, concluziile Casei Albe intrau într-o contradicţie severă cu constatările Comisiei ONU, ceea ce ridică serioase îndoieli asupra metodologiei şi a surselor utilizate, iar faptele rebelilor – mai mult sau mai puţin cunoscute de publicul larg din Occident – nu fac decât să sporească semnele de întrebare.

Atrocităţi şi înscenări comise de rebelii din Siria

Adoptând o tactică brevetată şi folosită cu succes de rebelii libieni în timpul războiului civil din 2011[6], rebelii din Siria au comis nenumărate masacre şi atrocităţi pe care le-au prezentat ca fiind opera regimului lui Bashar al-Assad. În Occident, unul din primele semnale de alarmă în acest sens a fost mărturia jurnalistului britanic Alex Thomson (de la Channel 4), care, aflat la marginea oraşului Qusair, a fost lăsat intenţionat de către rebeli în prima linie pentru a fi omorât în schimbul de focuri cu forţele guvernamentale. În propriile lui cuvinte, „îmi este cât se poate de limpede că rebelii ne-au indus deliberat în eroare ca să fim împuşcaţi de armata siriană", adăugând că „jurnaliştii morţi reprezintă veşti proaste pentru Damasc"[7]. Din fericire, Alex Thomson a scăpat cu viaţă, fiind salvat, în cele din urmă, de trupele guvernamentale. Jurnalistul francez Gilles Jacquier nu a fost, însă, la fel de norocos. Aflat în Homs (nu departe de Qusair) pentru televiziunea publică franceză, acesta şi-a pierdut viaţa în urma exploziei unui obuz, în timp ce în apropiere avea loc – un detaliu deloc nesemnificativ – o manifestaţie pro-guvernamentală. Moartea lui Gilles Jacquier – prima dintr-o lungă serie de atacuri împotriva jurnaliştilor din Siria – a stârnit un cor de condamnări, fiind imediat atribuită armatei siriene. Ulterior, însă, investigaţiile conduse de ziarul *Le Figaro* şi de Ministerul Apărării francez au ajuns la concluzia că, de fapt, atacul în care Gilles Jacquier şi-a pierdut viaţa a fost înfăptuit nu de forţele guvernamentale, ci de rebeli[8].

Beneficiind de o presă occidentală mai mult decât favorabilă – şi de o presă arabă dominată de canalul qatariot Al Jazeera, în condiţiile în care Qatarul este unul dintre principalii susţinători şi finanţatori ai taberei anti-guvernamentale –, rebelii din Siria au fost exoneraţi de atrocităţi şi mai mari. Astfel, pe 2 august 2011, postul american de televiziune CNN a difuzat imagini – preluate de la „activişti" sirieni – care ar fi prezentat atrocităţi comise de forţele loiale lui Bashar al-Assad[9]. În scurtul videoclip, un grup de bărbaţi – unii înarmaţi – descarcă mai multe cadavre însângerate dintr-o camionetă staţionată pe un pod de mari dimensiuni, pe care le aruncă apoi în râul de mai jos. Autorii discută între ei, dar reportajul CNN nu oferă o traducere completă, motivul fiind simplu: făptaşii se referă la victimele aruncate în apă ca la „câinii de soldaţi". Cu alte cuvinte, soldaţi guvernamentali.

Din august 2011 până în prezent, nenumărate înregistrări macabre din Siria au inundat

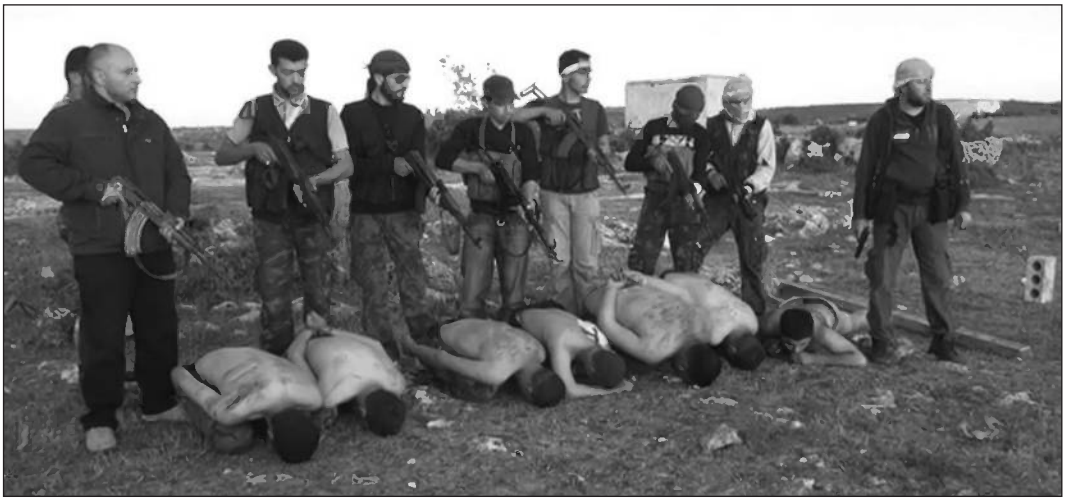

Rebeli din Siria pregatindu-se sa execute sapte ostatici

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Soldați sirieni executați sumar de rebeli

internetul, cele mai multe fiind ignorate de presa internațională, mai ales când identitatea autorilor era evidentă. Câteva episoade, însă, au reușit să capteze atenția. Dintre acestea, probabil cel mai mediatizat a fost „masacrul din Houla" din mai 2012, în care și-au pierdut viața aproximativ o sută de persoane, printre care și mulți copii. Prezentat ca dovadă incontestabilă a brutalității unui regim tot mai disperat, episodul respectiv era de natură să sensibilizeze comunitatea internațională pentru a acționa mai hotărât împotriva autorităților de la Damasc. Ceea ce s-a și întâmplat, ținând cont că, în scurt timp, mai multe țări occidentale și nu numai – printre care Statele Unite, Canada, Marea Britanie, Australia, Franța, Germania, Italia, Spania, Bulgaria și Olanda – i-au expulzat pe diplomații sirieni de pe lângă ambasade[10]. Totuși, nu toate vocile din presa internațională au preluat versiunea prezentată de rebeli. Astfel, Rainer Hermann, corespondentul pe Orientul Mijlociu al ziarului german *Frankfurter Allgemeine Zeitung* și unul din puținii jurnaliști occidentali care au investigat incidentul, a prezentat o cu totul altă versiune a evenimentelor, conform căreia nu forțele guvernamentale, ci rebelii au fost cei care au ucis mai multe familii extinse – al Sayyid, Abdarrazzaq și Shomaliya, dar și rude ale parlamentarului sunit Abdalmuti Mashlab – pentru că au refuzat să li se alăture[11]. „Victimele se trăgeau aproape exclusiv din familiile care aparțineau minorităților alawite și șiite din orașul Houla. Peste 90% din populația orașului Houla este formată din suniți. Zeci de membri ai unei familii extinse care se convertise de la sunism la șiism au fost uciși. Mai mulți membri ai familiei Shomaliya, o familie alawită, au fost, de asemenea, omorâți, precum și familia unui parlamentar sunit acuzat de colaborare cu regimul. Imediat după masacru, atacatorii au filmat cadavrele și le-au prezentat ca victime sunite în videoclipuri încărcate pe internet"[12]. După succesul înregistrat cu această punere în scenă – și anume izolarea diplomatică cvasi-totală a regimului lui Bashar al-Assad – , nu este de mirare că, în zilele și în lunile care au urmat, presa internațională a raportat numeroase masacre urmând același tipar, toate având loc în zonele controlate de rebeli, iar victimele – de multe ori mutilate și prezentând urme de tortură – fiind întotdeauna „descoperite" de aceștia imediat după comiterea faptelor.

Într-o altă punere în scenă la fel de macabră, un videoclip încărcat pe internet de „activiști" sirieni prezintă 16 prizonieri – prezentați drept *shabiha*[13] – capturați de forțele rebele. Pierdut printre alte zeci – sau poate chiar sute – de înregistrări similare[14], imaginile nu ies cu nimic în evidență. Cu toate acestea, o bună parte din cei 16 prizonieri pot fi identificați cu ușurință – după haine și după trăsăturile faciale – într-o altă înregistrare încărcată de „activiști" sirieni, de această dată cu gâturile tăiate și prezentați ca victime ale regimului lui Bashar al-Assad[15].

În afară de punerile în scenă pentru export – menite să sensibilizeze opinia publică

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

internațională, pe de o parte, și să recruteze noi adepți și finanțatori între radicalii suniți, pe de altă parte –, internetul abundă de atrocități comise și asumate de rebeli, din care câteva au fost preluate și de presa internațională. Astfel, la mijlocului lui august 2012, într-o înregistrare difuzată de mai toate posturile internaționale de știri, mai mulți rebeli sirieni pot fi văzuți cum aruncă de pe acoperișul poștei din localitatea Al-Bab (în apropiere de orașul Alep) cadavrele unor lucrători poștali, care se izbesc de asfalt în uralele unui grup de privitori[16]. Trei luni mai târziu, în noiembrie 2012, o altă înregistrare face înconjurul lumii, de această data prezentând execuția în masă a unui grup de prizonieri[17]. În mai 2013, o altă înregistrare șocantă îl arăta pe un comandant rebel cum mutilează cadavrul unui susținător al regimului, scoțându-i inima și mușcând din ea, nu înainte de a declara în fața camerei de filmat „Jur în fața lui Dumnezeu că vă vom mânca inimile, soldați *alawiți* [s.a.] ai câinelui de Bashar"[18]. Comandantul în cauză, Khaled al-Hamad, a oferit și un interviu celor de la revista *Time*, în care își justifica acțiunile. Aflăm că victima avea în memoria telefonului „o înregistrare video cu o femeie și cele două fiice ale sale, dezbrăcate, iar el [victima – n.a.] le umilea"[19]. Firește, nicio astfel de înregistrare nu a fost prezentată reporterului de la *Time* – și nici cerută de acesta –, dar, pentru moment, susținătorii occidentali ai rebelilor din Siria puteau respira ușurați. Versiunea lui Khaled al-Hamad a fost preluată și difuzată de toate canalele de presă fără a fi chestionată. Așadar, era vorba un act de justiție, poate prea brutal, dar care pălea în fața presupuselor atrocităților comise de susținătorii lui Bashar al-Assad. Actul lui Khaled al-Hamad nu este singular, însă. Zeci de înregistrări video care prezintă profanarea cadavrelor presupușilor susținători ai lui Bashar al-Assad pot fi găsite pe youtube.com și pe site-urile simpatizanților rebeliunii. Într-o astfel de înregistrare – cu nimic mai brutală decât altele –, mai multe cadavre cu gâturile tăiate sunt zdrobite de un tractor[20]. În alta, doi prizonieri sunt decapitați în plină stradă, iar copilul unui rebel ia parte la atrocitate[21].

Dincolo de actele de o brutalitate extremă rezumate în rândurile anterioare, arsenalul rebelilor include încă o tactică specifică jihadului internațional: atentatele sinucigașe. Doar în primii doi ani ai rebeliunii, mai precis din primăvara lui 2011 până în vara lui 2013, în Siria au avut loc cel puțin 70 de atentate sinucigașe[22], marea majoritate vizând trupele guvernamentale, dar și cartierele șiite și creștine din orașele mari[23]. Pe 10 mai 2012, într-un singur astfel de atentat, care amintea prin proporții și metodă de conflictul sângeros din învecinatul Irak, 55 de persoane au fost ucise și peste patru sute rănite prin detonarea de către atentatori sinucigași a două camioane încărcate cu explozibili lângă o bază militară din Damasc[24], iar presa internațională, în absența oricărei probe sau logici, nu a ezitat să difuzeze versiunea oferită de rebeli, conform căreia în spatele atentatului s-ar fi aflat chiar forțele lui Bashar al-Assad[25]. Într-un reportaj difuzat de BBC în august 2012 – și ulterior scos de pe site fără nicio explicație din partea corporației –, aflăm că, în Siria, există și atentatori sinucigași fără voie, prizonierii fiind folosiți ca bombe vii. Tactica este simplă: rebelii mimează că eliberează ostatici, cărora le este oferită o mașină încărcată în prealabil cu explozibil ce urmează a fi detonată de la distanță lângă o țintă aflată pe traseul victimei[26].

Pe măsură ce atentatele sinucigașe deveneau parte din cotidian, un nume a început să fie vehiculat tot mai des: Frontul al-Nusra, mișcare care a revendicat 57 din cele 70 de atentate sinucigașe îndreptate împotriva țintelor militare ale regimului, dar și a minorităților religioase din Siria (șiiți, alawiți și creștini)[27]. Pe 11 decembrie 2012, Statele Unite au adăugat Frontul al-Nusra pe lista mișcărilor teroriste, acuzându-l că a orchestrat peste șase sute de atacuri în care numeroși civili și-au pierdut viața[28]. Victoria Nuland, purtătorul de cuvânt al Departamentului de Stat al Statelor Unite, a declarat că „prin aceste atacuri, Al-Nusra a căutat să se prezinte ca parte integrală a opoziției legitime siriene, dar este, de fapt, o încercare a Al Qaeda din Irak de a deturna lupta poporului sirian pentru a-și urmări scopurile malefice". Așadar, deși Statele Unite recunoșteau proliferarea unor grupări extremiste în cadrul „opoziției siriene", publicul larg era asigurat că acestea reprezentau doar periferia unei mișcări legitime și moderate. Una dintre aceste facțiuni moderate – beneficiară, de altfel, a

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

ajutoarelor occidentale[29] – este Armata Sirianã Liberã (FSA), condusã de generalul de brigadã Salim Idris şi gãzduitã de Turcia. Revelatoare este opinia generalului Idris cu privire la Frontul al-Nusra: „Sincer, trebuie sã vã spun câteva lucruri despre luptãtorii Frontului al-Nusra. Merg la luptã în primele rânduri, luptã cu vitejie, plãtind cu sânge şi cu martiri. Iar când bãtãlia e încheiatã, nu iau pradã de rãzboi şi se retrag. Ei îşi au propriile lor surse de aprovizionare... Ale noastre, însã, sunt slabe. Frontul al-Nusra are mijloace financiare solide, noi nu avem”[30]. Aşadar, cuvinte de laudã la adresa unei mişcãri care are la activ zeci de atentate sinucigaşe şi execuţii sumare, venite din partea unui „moderat” sprijinit de Statele Unite, Anglia şi Franţa.

Odatã cunoscut *modus operandi* al rebelilor din Siria, întrebarea care se pune este: împotriva cui luptã?

Regimul lui Bashar al-Assad

Retrospectiv, valul de revolte care a cuprins treptat o bunã parte a lumii arabe în iarna şi primãvara lui 2011, botezat binevoitor de presa occidentalã drept „primãvara arabã”, nu avea cum sã ocoleascã Siria. Regimurile autoritare ale lui Zine El Abidine Ben Ali (Tunisia), Hosni Mubarak (Egipt), Muammar Gaddafi (Libia) şi Ali Abdullah Saleh (Yemen) s-au prãbuşit rând pe rând, fie printr-o tranziţie relativ paşnicã – în cazul Tunisiei, Egiptului şi parţial al Yemenului[31] –, fie prin violenţã – Libia –, de aceastã datã cu un semnificativ ajutor militar extern. Totuşi, aceste regimuri nu reprezentau singurele dictaturi[32] din lumea arabã – şi, în contextul deficitului cronic de democraţie din Orientul Mijlociu şi Nordul Africii, nici mãcar nu îmbrãcau forme extreme. Mai mult, cele patru regimuri cooperau strâns cu Occidentul în aşa-numitul „rãzboi împotriva terorismului” declanşat de administraţia lui G.W. Bush dupã atentatele de la 11 septembrie 2001, aşadar nereprezentând un pericol la adresa securitãţii internaţionale. Întrebarea care se pune este, deci, ce aveau aceste regimuri în comun, în afarã de o anumitã doză de autoritarism, atât de comunã în aceastã parte a lumii? Rãspunsul este la îndemânã, fiind suficient sã vedem ce forţe ale spectrului politic au reprezentat avangarda contestãrilor din iarna şi primãvara lui 2011, aceleaşi forţe care, ulterior, au şi preluat puterea în Tunisia, Egipt şi Libia. Marii câştigãtori ai schimbãrilor din 2011 au fost forţele islamiste, inspirate în mare mãsurã de Frãţia Musulmanã. Cele patru regimuri, deşi autoritare (în grade diferite), erau, pentru aşteptãrile islamiste, prea laice. Referindu-se la cazul libian, John Rosenthal, un analist atent al schimbãrilor din lumea arabã, observa pe bunã dreptate cã „au existat de la bun început dovezi clare cã oponenţii cei mai fervenţi ai lui Gaddafi nu respingeau regimul acestuia ca fiind nedemocratic, ci, mai presus de toate, ca fiind *ne-islamic*”[33], observaţie ce poate fi aplicatã şi celorlalte cazuri, dacã luãm în considerare noua direcţie politicã a forţelor recent instalate la putere. Regimul lui Bashar al-Assad, preluat de la tatãl sãu, Hafez al-Assad, nu fãcea excepţie.

Nãscut într-o familie alawitã sãracã, Hafez al-Assad s-a alãturat partidului Baas în timpul studenţiei, în 1946. Navigând printre intrigile politicii siriene într-o perioadã tumultoasã – marcatã de evenimente importante precum crearea Republicii Arabe Unite dintre Siria şi Egipt (1958-1961) şi Rãzboiul de Şase Zile (1967), în urma cãruia Siria a pierdut Înãlţimile Golan – Hafez al-Assad ajunge prim-ministru al Siriei în 1970 şi, un an mai târziu, preşedinte. În cuvintele lui Daniel Pipes, preluarea puterii de cãtre un alawit echivala cu „un paria devenit maharajah în India sau un evreu devenit ţar în Rusia – un eveniment fãrã precedent care a şocat majoritatea sunitã, învãţatã sã monopolizize puterea secole la rând”[34]. Conştient de statutul sãu de minoritar – în condiţiile în care, de-a lungul istoriei, alawiţii au fost vãzuţi ca eretici şi persecutaţi de cãtre majoritatea sunitã –, Hafez al-Assad a încercat sã nu-i alieneze pe aceştia din urmã, astfel încât, pe durata mandatului de prim-ministru (1970-1971), toţi miniştrii sãi erau suniţi[35]. Atât dintr-un calcul politic, cât şi din convingeri ideologice, guvernarea lui Hafez al-Assad a încercat sã depãşeascã graniţele confesionale, astfel încât, în 1973, mai multe modificãri aduse constituţiei introduceau drepturi egale pentru femei şi permiteau ne-musulmanilor sã ocupe chiar şi postul de preşedinte[36], aceastã din urmã prevedere fiind ulterior abrogatã în faţa opoziţiei îndârjite a Frãţiei Musulmane. Minoritãţile

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

religioase – șiiți (inclusiv alawiți), creștini și druzi, care, însumat, reprezintă puțin peste o pătrime din populație[37] – s-au bucurat de protecția statului, fiind încurajat dialogul interconfesional. Crăciunul – atât după calendarul gregorian (Stil Vechi), cât și după cel iulian (Stil Nou) – a devenit una dintre cele cinci sărbători religioase naționale, alături de Eid al-Adha, Eid al-Fitr, Anul Nou islamic și nașterea Profetului Mahomed[38]. Nici relațiile externe nu au scăpat acestui tip de abordare: pe de o parte, Hafez al-Assad a întărit legăturile cu Iranul șiit și a finanțat gruparea șiită Hezbollah din Libanul învecinat, în ciuda diferențelor ideologice majore, și, pe de altă parte, nu a ratat momentele cheie de a face pe plac monarhiilor sunite din regiune, Siria participând, alături de Emiratele Unite Arabe, Arabia Saudită și Qatar, la coaliția condusă de Statele Unite împotriva Irakului, în timpul Primului Război din Golf. Reformele sociale introduse de Hafez al-Assad și laicizarea forțată a statului au creat nemulțumiri în rândurile radicalilor suniți, care, la sfârșitul anilor '70, au luat forma unei revolte islamiste ce a culminat cu rebeliunea armată din orașul Hama, în 1982. După un asediu care a durat 27 de zile, armata siriană a preluat controlul asupra orașului, cu pierderi importante pentru ambele tabere, dar și în rândul populației civile[39]. Deși Hafez al-Assad a ieșit învingător din confruntare, ruptura dintre acesta și mișcările islamiste – în special Frăția Musulmană – devenise ireconciliabilă. În ochii radicalilor suniți, Hafez al-Assad se făcea vinovat de două păcate capitale: nu numai că era alawit – și, implicit, eretic –, dar era și secularist, adică anti-islamic. După moartea lui Hafez al-Assad în 2000, Bashar al-Assad a devenit, astfel, nu numai moștenitorul frâielor puterii, ci și continuatorul acestei rupturi.

După preluarea puterii, Bashar al-Assad a inițiat o serie de reforme sociale și economice, etichetate drept timide de către criticii occidentali. Cu toate acestea, în timpul primilor săi ani de guvernare, Siria a fost racordată la internet, iar anumite sectoare ale economiei – în special cel bancar – au fost privatizate[40]. Urmând modelul tatălui său, Bashar al-Assad a continuat să încurajeze dialogul interconfesional, fiind decorat de Papa Ioan Paul al II-lea, în 2004, cu Medalia Benemerenti, devenind, astfel, primul și – până în prezent – singurul șef de stat musulman care a primit o astfel de distincție[41]. Turismul a cunoscut o dezvoltare rapidă[42], grație moștenirii istorice impresionante a Siriei, dar și a ușoarei deschideri din ultimul deceniu.

În 2011, însă, pe fondul succeselor înregistrate de islamiști în Tunisia, Egipt și Libia, venise momentul revanșei. Rebeliunea din Siria – prezentată ca pro-democratică de presa și de liderii occidentali în pofida tuturor indiciilor de pe teren – a reprezentat reculul deceniilor de toleranță religioasă, ținta fiind, în egală măsură, atât regimul lui Bashar al-Assad, cât și minoritățile religioase. Nici liderii suniți moderați nu au scăpat mâniei islamiste. Pe 21 martie 2013, Mohamed Said Ramadan Al-Bouti, poate cel mai cunoscut cleric sunit din Siria și un susținător al regimului, a fost asasinat într-un atentat sinucigaș în timp ce ținea o prelegere într-o moschee din Damasc, în atac pierzându-și viața alte 41 de persoane[43]. Nici clericii creștini nu au fost scutiți, fiind, de asemenea, ținta asasinatelor. Într-un ultim astfel de episod, pe 21 iunie 2013, părintele catolic Francois Murad a fost decapitat de o grupare a rebelilor afiliată Frontului al-Nusra[44]. În zonele „eliberate" de către rebeli a fost imediat introdusă *sharia* (legea islamică), una din primele victime fiind un copil 14 ani, acuzat că a luat în derâdere numele profetului[45].

De fapt, ofensiva islamistă din Siria se înscrie războiului mai larg declarat șiiților de către adepții *wahhabismului* (ramura ultraconservatoare a sunismului). Din Siria până în Indonezia[46] – trecând prin Irak[47] și Pakistan[48] –, șiiții au constituit, în ultimul deceniu, ținta predilectă a extremiștilor suniți, aceștia din urmă beneficiind de larghețea monarhiilor din Golf.

Susținătorii rebeliunii din Siria

Pe 24 februarie 2012, în Tunisia, avea loc prima întâlnire – din cele patru, până în prezent – a autointitulaților „Prieteni ai Siriei", mai precis a țărilor care urmăreau să sporească ajutorul internațional pentru rebelii din Siria în afara cadrului oferit de Națiunile Unite (Rusia și China blocaseră în Consiliul de Securitate o rezoluție care condamna regimul lui Bashar al-Assad). Botezat de Hillary Clinton, pe atunci secretar de stat al Statelor Unite, drept „Prie-

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

tenii Siriei *Democratice* [s.a.]"[49], grupul ad-hoc includea nu mai puțin de unsprezece țări: Statele Unite, Marea Britanie, Franța, Germania, Italia, Egipt, Iordania, Turcia, Qatar, Arabia Saudită și Emiratele Arabe Unite. Paradoxal, șase din aceste unsprezece state – reprezentând, deci, o majoritate simplă – nu se califică drept „țări libere"[50], iar patru – mai precis Iordania, Qatar, Arabia Saudită și Emiratele Arabe Unite – sunt, conform estimărilor anuale făcute de Freedom House[51], printre cele mai puțin libere state din comunitatea internațională. Conform punctajului acordat de Freedom House pe anul 2012, Arabia Saudită – unul din principalii susținători ai cauzei rebelilor – este la fel de puțin liberă precum Siria lui Bashar al-Assad[52]. Așadar, ce fel de democrație poate exporta în Siria Arabia Saudită – o monarhie absolutistă care, între 2007 și 2010, a executat public prin decapitare nu mai puțin de 345 de persoane[53] și în care o importantă minoritate șiită, reprezentând aproximativ 15% din populație, nu a obținut niciodată un post de ministru[54]? Nici Qatar, o altă monarhie absolutistă, nu stă mai bine. Deși deține principalul canal de știri din lumea arabă – Al Jazeera –, libertatea presei este inexistentă[55], partidele politice sunt interzise[56] iar actualul emir, Hamad bin Khalifa Al Thani, a preluat puterea printr-o lovitură de stat îndreptată împotriva propriului său tată[57]. Lista nu se oprește aici, însă. Emiratele Arabe Unite sunt a treia monarhie absolutistă – mai precis, federație de monarhii absolutiste – prietenă a „Siriei democratice". După modelul primelor două, partidele politice sunt interzise[58], presa este controlată strict[59] iar orice critică la adresa liderilor este pedepsită cu închisoarea[60].

Contrar aparențelor, cele trei monarhii absolutiste din Golf nu fac simplă figurație în grupul „prietenilor Siriei", ci reprezintă nucleul activ al acestuia. Conform unei analize întocmite de *Financial Times*, doar Qatarul a „donat" aproximativ trei miliarde de dolari rebelilor din Siria[61], oferind, în același timp, „pachete" în valoare de până la 50.000 de dolari dezertorilor din armata guvernamentală[62]. În fața acestor cifre, ajutorul american de 250 milioane de dolari începe să pară o sumă de consolare, un alt indiciu că, măcar în cazul de față, nu Qatarul este prins la remorca americană, ci viceversa. Mai mult, asistența oferită de Qatar rebelilor din Siria nu este doar de natură financiară: conform *Stockholm International Peace Research Institute* (SIPRI), în perioada ianuarie 2012 – martie 2013, Qatarul a efectuat peste 90 de zboruri de marfă către Turcia, încărcătura constând în arme pentru rebeli[63]. Nici Arabia Saudită nu s-a lăsat mai prejos. Aceasta a intermediat, în decembrie 2012, un larg transport de arme – estimat la 3.500 de tone[64] – din Croația către rebelii din Siria[65]. Mai trebuie menționat că, la acea vreme, Uniunea Europeană impusese un embargo asupra armelor cu destinația Siria, iar Croația, ca țară candidată la aderare, era obligată să îl respecte. Poate că nu a facut-o, însă, dezinteresat: printr-o coincidență stranie, în noiembrie 2012 – cu doar o lună înainte de derularea propriuzisă a transferului de arme –, Tribunalul Penal pentru Fosta Iugoslavie i-a achitat pe generalii croați Ante Gotovina și Mladen Markač, care, cu nici doi ani înainte, mai precis în aprilie 2011, fuseseră găsiți vinovați – de același tribunal – de crime de război și condamnați la 24 și, respectiv, 18 ani de închisoare[66].

Rebelii din Siria au mai primit și un altfel de sprijin, de această dată de la „jihadiștii de profesie". La apelurile clericilor extremiști – cum ar fi, de exemplu, egipteanul Yusuf al-Qaradawi, gazda unei emisiuni foarte populare la postul qatariot Al Jazeera, cu o audiență estimată la 60 de milioane, care a cerut „fiecărui *sunit* apt de luptă să se alăture rebelilor [s.a.]"[67] –, mii de luptători străini, atât din lumea musulmană[68], cât și din Europa[69] și Statele Unite[70], au sosit în zonele ocupate de rebeli pentru a lupta împotriva regimului de la Damasc. De asemenea, veteranii jihadului – precum libianul Abdelhakim Belhadj, fostul „emir" al Grupului Islamic de Luptă din Libia (LIFG), organizație care a „fuzionat" cu Al-Qaeda în 2007[71], și personaj cheie în rebeliunea care l-a răsturnat și, în cele din urmă, ucis pe Muammar Gaddafi în 2011 – și-au folosit influența și noile conexiuni pentru a-și ajuta partenerii ideologici din Siria[72].

Cu toate acestea, după mai bine de doi ani de război, regimul lui Bashar al-Assad rezistă în continuare, ba chiar a reușit recent să înregistreze și câteva succese pe teren[73], ceva imposibil pentru un regim bazat exclusiv pe teroare, complet nepăsător față de soarta civililor prinși în zonele de conflict, așa cum presa

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

occidentală l-a zugrăvit de la începutul rebeliunii până în prezent. Supraviețuirea acestuia nu poate fi explicată decât prin sprijinul unei importante părți a populației, inclusiv al moderaților suniți, care se văd mai amenințați de forțele rebele decât de cele guvernamentale.

Numărul victimelor

În ciuda absenței observatorilor internaționali pe teren, presa occidentală abundă în cifre de o precizie cutremurătoare cu privire la numărul victimelor: la un ultim astfel de bilanț, prezentat publicului larg pe 26 iunie 2013 și difuzat de cvasi-totalitatea canalelor de presă, aflăm că, până în prezent, în războiul din Siria și-au pierdut viața 100.191 de persoane, între care peste 5.000 de copii sub vârsta de 16 ani și peste 3.000 de femei[74]. Așa cum a fost și cazul bilanțurilor precedente, unica sursă invocată de presa internațională a fost Observatorul Sirian pentru Drepturile Omului (SOHR)[75], organizație al cărei nume a fost vehiculat zilnic în peste cei doi ani de război pentru a denunța crimele comise de regimul lui Bashar al-Assad împotriva civililor sirieni. O simplă căutare pe google a numelui organizației („*Syrian Observatory for Human Rights*") oferă nu mai puțin de 436.000 de răspunsuri, dovadă a mediatizării extraordinare de care s-a bucurat Observatorul, devenit, peste noapte, principala sursă de informații cu privire la derularea luptelor în Siria. În ciuda recunoașterii internaționale și a preciziei cifrelor oferite publicului larg, detaliile privitoare la modul de funcționare a Observatorul Sirian pentru Drepturile Omului rămân învăluite în mister, iar puținele informații disponibile sunt mai degrabă de natură să ridice serioase semne de întrebare. Astfel, într-o scurtă prezentare făcută de *The New York Times* pe 9 aprilie 2013, aflăm că „în ciuda rolului central pe care îl joacă în brutalul război civil, în spatele impozantului nume de Observator Sirian pentru Drepturile Omului se află *un singur om* [s.a.]. Fondatorul său, Rami Abdul Rahman, de 42 de ani, care a părăsit Siria în urmă cu treisprezece ani, conduce operațiile dintr-o casă de cărămidă aflată într-un cartier de locuințe din acest oraș industrial anost [Coventry, Anglia – n.a.]"[76]. Același articol menționează și momentul în care Rami Abdul Rahman, musulman sunit[77] pe numele său adevărat Osama Suleiman[78], și-a descoperit conștiința politică, episod nu lipsit de un anumit substrat sectar: „Primul contact cu politica a avut loc pe când avea 7 ani, a declarat acesta, după ce proprietarul apartamentului în care locuia cu familia i-a lovit surorile pentru că se urcaseră pe acoperiș. Vecinii care au văzut altercația au refuzat să depună mărturie deoarece proprietarul era *alawit* [s.a.] și avea un frate care lucra în serviciul de informații al armatei"[79]. Informațiile nu se opresc aici, însă. mai aflăm că omul care a numărat de unul singur cele peste 200 000[80] de victime ale războiului din Siria – număr preluat de presa occidentală fără să fie câtuși de puțin chestionat – își împarte timpul între Observator și mica sa afacere din care își câștigă existența – două magazine de haine din Coventry, Anglia[81]. Din același articol, aflăm că activitatea lui Osama Suleiman din cadrul Observatoului este încurajată și răsplătită, primind „mici subsidii de la Uniunea Europeană și de la o țară europeană al cărei nume refuză să îl dezvăluie"[82]. Semnele de întrebare nu se opresc aici. La 14 mai 2013, de exemplu, Observatorul anunța că numărul victimelor a ajuns la 94.000, din care 41.000 – adică aproape 44 de procente – au fost înregistrate în rândul minorității alawite[83]. Cum se explică, deci, că o minoritate religioasă care reprezintă mai puțin de 16 procente din populația Siriei[84] și care – prin loialitatea sa față de Bashar al-Assad, la rândul său alawit – a fost frecvent acuzată că reprezintă coloana vertebrală a aparatului represiv îndreptat împotriva majoritarilor suniți este, chiar și după cifrele oferite Observator, mult suprareprezentată în rândul victimelor? Nu cumva avem de-a face cu o confuzie între victime și agresori, dacă luăm în calcul războiul global declarat șiiților de către extremiștii suniți?

Concluzii

Rebeliunea din Siria este, contrar tezei propuse de de aliații occidentali și de monarhiile absolutiste din Golf, produsul jihadului global. Deși autoritar, regimul lui Hafez al-Assad și al fiului său, Bashar al-Assad, și-a propus – și a reușit, într-o măsură deloc neglijabilă – să depășească vechile linii confesionale. Războiul

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

declarat de islamiști nu are ca țintă aspectele reprehensibile ale regimului, ci exact latura modernizatoare, mai precis secularismul și toleranța religioasă.

Experiența libiană slujește ca bun exemplu. Atacul împotriva ambasadei americane din Benghazi – câtuși de puțin singular, ținând cont că ambasadele Marii Britanii, Franței și Italiei au avut o soartă similară, chiar dacă fără pierderi de vieți[85] – este cât se poate de grăitor din acest punct de vedere. În ciuda ajutorului militar direct oferit de Statele Unite și de europeni, *ținta finală* a jihadiștilor libieni a rămas Occidentul. Pornind de la acest exemplu, Statele Unite au primit deja o primă „avertizare": Dzhokhar Tsarnaev, unul din autorii atentatului terorist de la Boston, era un simpatizant al rebelilor din Siria[86]. Asta nu l-a împiedicat, însă, să-și ducă planul la îndeplinire, deși se afla pe aceleași „baricade" cu țara gazdă în ceea ce privește Siria.

În cuvintele senatorului american John McCain, care i-a vizitat pe rebelii din Siria în mai 2013 și care, la rândul lui, a reprodus pentru publicul american mesajul primit de la „o învățătoare" în timpul scurtei vizite[87], copiii sirieni „vor dori să se răzbune pe cei care au refuzat să-i ajute [adică pe americani – n.a.]"[88]. Menit să impulsioneze susținerea americană pentru rebelii din Siria, mesajul conține o amenințare cât se poate de explicită, chiar dacă e pusă sub semnul condiționalului. Atentatele din Benghazi și Boston demonstrează, însă, cu totul altceva. Pentru jihadul global, nu există reconciliere cu Occidentul, iar rebeliunea din Siria, învingătoare sau nu, nu și-a spus ultimul cuvânt.

NOTE

[1] BBC News, *US says it will give military aid to Syria rebels*, http://www.bbc.co.uk/news/world-us-canada-22899289.

[2] The Washington Post, *U.S. pledges to double nonlethal aid to Syrian rebels as opposition backers reach consensus*, http://articles.washingtonpost.com/2013-04-20/world/38686830_1_opposition-coalition-al-nusra-qatar.

[3] The Telegraph, *Syria: What is the US evidence on Assad's use of chemical weapons?*, http://www.telegraph.co.uk/news/10121425/Syria-What-is-the-US-evidence-on-Assads-use-of-chemical-weapons.html

[4] CNN, *Syria: U.S. manipulating chemical weapons evidence, like it did with Iraq*, http://edition.cnn.com/2013/04/26/world/meast/syria-civil-war.

[5] The Telegraph, *UN accuses Syrian rebels of chemical weapons use*, http://www.telegraph.co.uk/

Senatorul american John McCain alături de Salim Idris (centru) și doi dintre răpitorii unui grup de unsprezece pelerini libanezi: Abu Youseff (al doilea din stânga) și Muhammad Nour (dreapta)

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

news/worldnews/middleeast/syria/10039672/UN-accuses-Syrian-rebels-of-chemical-weapons-use.html.

[6] Vezi Alexandru Voicu, „Intervenția militară în Libia. Alianțe de moment", în *Revista de Istorie Militară* nr. 3-4/2013.

[7] The Telegraph, *Channel 4 journalist Alex Thomson says Syria rebels led me into death trap*, http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/syria/9321068/Channel-4-journalist-Alex-Thomson-says-Syria-rebels-led-me-into-death-trap.html. Mărturia lui Alex Thomson este cu atât mai notabilă cu cât articolele lui precedente erau cât se poate de laudative la adresa rebelilor.

[8] Le Figaro, *Jacquier: l'enquête française pointe les rebelles syriens*, http://www.lefigaro.fr/international/2012/07/17/01003-20120717ARTFIG00525-jacquier-l-enquete-francaise-pointe-les-rebelles-syriens.php.

[9] CNN, *Video shows bodies dumped in Syria*, http://edition.cnn.com/video/data/2.0/video/world/2011/08/02/damon.syria.bridge.youtube.cnn.html.

[10] The Star, *Canada, U.S. join world in expelling Syrian diplomats over Houla massacre*, http://www.thestar.com/news/canada/2012/05/29/canada_us_join_world_in_expelling_syrian_diplomats_over_houla_massacre.html.

[11] Rainer Hermann, „Neue Erkenntnisse zu Getöteten von Hula. Abermals Massaker in Syrien", în *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, http://www.faz.net/aktuell/politik/neue-erkenntnisse-zu-getoeteten-von-hula-abermals-massaker-in-syrien-11776496.html; Rainer Hermann, „Eine Auslöschung", în *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, http://www.faz.net/aktuell/politik/ausland/naher-osten/syrien-eine-ausloeschung-11784434.html.

[12] Ibidem. Vezi și John Rosenthal, *Report: Rebels Responsible for Houla Massacre*, National Review Online, http://www.nationalreview.com/corner/302261/report-rebels-responsible-houla-massacre-john-rosenthal

[13] *Shabiha* – ce poate fi tradus prin „fantomă" sau „apariție" – este termenul folosit de rebeli pentru a-i desemna pe susținătorii regimului care operează în haine civile. În practică, termenul îi desemnează pe indezirabili – de cele mai multe ori din motive confesionale, țintele fiind în special alawiții și șiiții –, iar acuzația a de a fi *shabiha* echivalează cu o condamnare la moarte.

[14] O simpla căutare după termenul „shabiha" pe youtube.com și pe site-uri similare este edificatoare în acest sens.

[15] Atenție, imaginile sunt de o violență extremă. O comparație a celor două înregistrări poate fi găsită aici: http://www.youtube.com/watch?v= WWnkZ9DKtb0 sau http://www.youtube.com/watch ?v= Wy_XmN1NoY0.

[16] Russia Today, *Syrian atrocity: Bodies of postal workers thrown from roof (GRAPHIC VIDEO)*, http://rt.com/news/syria-aleppo-post-video-476/. Vezi și Herald Sun, *Grisly Syria video 'shows bodies thrown from roof'*, http://www.heraldsun.com.au/news/world/grisly-syria-video-shows-bodies-thrown-from-roof/story-fnd134gw-1226449643648.

[17] BBC, *Syria conflict: Rebels may have committed war crime – UN*, http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-20177384.

[18] The Telegraph, *Syrian rebel defends eating dead soldier's organs as revenge*, http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/syria/10057420/Syrian-rebel-defends-eating-dead-soldiers-organs-as-revenge.html.

[19] *Ibidem*.

[20] Atenție, imaginile sunt de o violență extremă: http://www.youtube.com/watch? v= CPpbQ1hC4-XE.

[21] Atenție, imaginile sunt de o violență extremă: http://www.youtube.com/watch?v=5SOo6VlG-xE&bpctr=1372409274.

[22] Lista parțială a atentatelor poate fi găsită aici: *List of bombings during the Syrian civil war*, http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_bombings_during_the_Syrian_civil_war.

[23] Al Arabiya, *Suicide bomber strikes, aid groups lament Syria crisis*, http://english.alarabiya.net/en/News/middle-east/2013/06/27/Suicide-bombing-in-Damascus-Christian-area-kills-4-.html.

[24] BBC News, *Syria unrest: UN condemns Damascus 'suicide blasts'*, http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-18030110.

[25] The Guardian, *Syria suffers worst terror attack since start of uprising*, http://www.guardian.co.uk/world/2012/may/10/syria-worst-terror-attack-uprising?newsfeed=true.

[26] O copie a reportajului poate fi găsită aici: http://www.youtube.com/watch?v=1ufSCb77Iuo.

[27] *Al-Nusra Front*, http://en.wikipedia.org/wiki/Al_Nusra_Front

[28] Al Jazeera, *US blacklists Syrian rebel group al-Nusra*, http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2012/12/201212111704811 7723.html.

[29] CNN, *Obama authorized covert support for Syrian rebels, sources say*, http://edition.cnn.com/2012/08/01/us/syria-rebels-us-aid.

[30] O copie a înregistrării video poate fi găsită aici:http://www.youtube.com/watch?v=OwOo5mmnVg4.

[31] Ali Abdullah Saleh a fost ținta unei încercări de asasinat în urma căreia a fost rănit grav, iar patru gărzi de corp și-au pierdut viața. În ultimii ani, Yemenul s-a dovedit un teren fertil pentru Al Qaeda, dovadă fiind atentatul din 2008 asupra ambasadei americane din Sana'a, soldat cu 19 morți și 16 răniți.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

[32] Rămâne discutabil dacă regimul lui Hosni Mubarak poate fi calificat drept dictatură, în condițiile în care aveau loc alegeri parlamentare relativ libere și chiar și Frăția Musulmană, organizație interzisă prin lege, reușea să aibă câțiva reprezentanți în parlament deghizați ca independenți.

[33] John Rosenthal, *The Jihadist Plot: the Untold Story of Al-Qaeda and the Libyan Rebellion*, Encounter Digital, 2013.

[34] Daniel Pipes, *Greater Syria. The History of an Ambition*, Oxford University Press, 1990, p. 175.

[35] *Hafez al-Assad*, http://en.wikipedia.org/wiki/Hafez_Al_Assad.

[36] Ibidem.

[37] *Syria. International Religious Freedom Report 2006*, U.S. Department of State, http://www.state.gov/j/drl/rls/irf/2006/71432.htm.

[38] Ibidem.

[39] Numărul victimelor din ambele tabere variază enorm de la o sursă la alta. Unele estimări vorbesc de 1000 de morți, altele ajung până la 40000. Vezi *Hama massacre*, http://en.wikipedia.org/wiki/Hama_massacre#Fatality_estimates.

[40] *Bashar al-Assad*, en.wikipedia.org/wiki/Bashar_Al_Assad.

[41] Arabic News, *President al-Assad - Duke and Duchess of Calabria*, http://www.arabicnews.com/ansub/Daily/Day/040322/2004032205.html. *Benemerenti Medal*, http://en.wikipedia.org/wiki/Benemerenti_medal#Awarded_by_Pope_John_Paul_II.

[42] Arab News, *Tourism boom boosts Syria's flagging economy*, http://www.arabnews.com/node /346894.

[43] Huffington Post, *Sheikh Mohammad Said Ramadan Al Buti, Syrian Pro-Assad Cleric, Killed In Damascus Bombing*, http://www.huffingtonpost.com/2013/03/21/sheikh-mohammad-said-ramadan-al-buti-killed_n_2925898.html.

[44] BBC News, *Catholic priest beheaded in Syria monastery attack*, http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-23138679.

[45] The Telegraph, *Syria: 'I saw rebels execute my boy for no more than a joke'*, http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/syria/10135823/Syria-I-saw-rebels-execute-my-boy-for-no-more-than-a-joke.html.

[46] Vezi, de exemplu, BBC News, *Shia Muslims: Indonesian villages burned down*, http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-20843259.

[47] De la invazia americană din 2003, Irakul a fost cuprins de un conflict inter-confesional în care și-au pierdut viața sute de mii de oameni. Deși minoritari, suniții irakieni au pornit o ofensivă sângeroasă împotriva conaționalilor lor șiiți, nenumărate atentate sinucigașe vizând, aproape săptămânal, moscheile și procesiunile șiite. Cel mai recent atac a avut loc pe 1 iulie 2013: *BBC News, Suicide bomber targets Iraq Shia mosque killing 22*, http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-23139975.

[48] Vezi, de exemplu, *February 2012 Kohistan Shia Massacre*, http://en.wikipedia. org/wiki February_2012_Kohistan_Shia_Massacre; *August 2012 Mansehra Shia Massacre*, http://en.wikipedia.org/wiki/August_2012_Mansehra_Shia_Massacre.

[49] The Guardian, *Clinton calls for 'friends of democratic Syria' to unite against Bashar al-Assad*, http://www.guardian.co.uk/world/2012/feb/05/hillary-clinton-syria-assad-un.

[50] Freedom House, *Freedom in the World 2012*, http://www.freedomhouse.org/sites/default/files/inline_images/FIW%202012%20Booklet--Final.pdf.

[51] *Ibidem*.

[52] *Ibidem*. Trebuie spus că nici raportul Freedom House nu a scăpat unei anumite contaminări ideologice. În ciuda reformelor – mai mult sau mai puțin autentice – din ultimii doi ani întreprinse de regimul de la Damasc – între care abrogarea rolului conducător al partidului Baas și organizarea de alegeri –, punctajul obținut de Siria în 2012 este mai slab decât cel din 2011. Chiar și în aceste condiții, este de notat că unul din principalii susținători ai rebelilor – financiar și diplomatic – obține note identice la toate capitolele.

[53] *Capital punishment in Saudi Arabia*, http://en.wikipedia.org/wiki/Death_penalty_in_Saudi_Arabia.

[54] *Shia Islam in Saudi Arabia*, http://en. wikipedia.org/wiki/Shia_Islam_in_Saudi_Arabia.

[55] Freedom House, *op. cit.*

[56] Hugh Eakin, *The Strange Power of Qatar*, The New York Review of Books, 2011, http://www.nybooks.com/articles/archives/2011/oct/27/strange-power-qatar/?pagination=false.

[57] *Qatar*, http://en.wikipedia.org/wiki/Qatar.

[58] *Politics of the United Arab Emirates*, http://en.wikipedia.org/wiki/Politics_of_the_United_Arab_Emirates.

[59] Freedom House, *op. cit.*

[60] The Telgraph, *United Arab Emirates security court jails blogger*, http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/unitedarabemirates/8918868/United-Arab-Emirates-security-court-jails-blogger.html.

[61] Financial Times, *Qatar bankrolls Syrian revolt with cash and arms*, http://www.ft.com/intl/cms/s/0/86e3f28e-be3a-11e2-bb35-00144feab7de.html#axzz2XyBXfKkr.

[62] *Ibidem*.

[63] Reuters, *Qatar, allies tighten coordination of arms flows to Syria*, http://www.reuters.com/article/2013/05/14/us-syria-qatar-support-idUSBRE94D0GT20130514. Vezi și New York Times,

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

An Arms Pipeline to the Syrian Rebels, http://www.nytimes.com/interactive/2013/03/25/world/middleeast/an-arms-pipeline-to-the-syrian-rebels.html?_r=0.

[64] The Telegraph, *Syria: 3,500 tons of weapons already sent to rebels, says Lord Ashdown*, http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/syria/10153629/Syria-3500-tons-of-weapons-already-sent-to-rebels-says-Lord-Ashdown.html.

[65] New York Times, *Saudis Step Up Help for Rebels in Syria With Croatian Arms*, http://www.nytimes.com/2013/02/26/world/middleeast/in-shift-saudis-are-said-to-arm-rebels-in-syria.html?pagewanted=all.

[66] The Telegraph, *Croatian hero Ante Gotovina acquitted of war crimes*, http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/croatia/9682855/Croatian-hero-Ante-Gotovina-acquitted-of-war-crimes.html.

[67] BBC News, *Syria conflict: Cleric Qaradawi urges Sunnis to join rebels*, http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-22741588.

[68] Nu este niciun secret că forțele rebele includ multe „brigăzi" străine, sosite din toate colțurile lumii musulmane: libieni, tunisieni, ceceni, irakieni, yemeniți, afgani, tadjici, saudiți, turci și alții. Vezi, de exemplu: CNN, *Libya rebels move onto Syrian battlefield*, http://edition.cnn.com/2012/07/28/world/meast/syria-libya-fighters); Redio Free Europe/Radio Liberty, *How Many Chechens Are Fighting In Syria?*, http://www.rferl.org/content/chechen-syria-fighting-kadyrov/25022321.html; The Guardian, *Syria: the foreign fighters joining the war against Bashar al-Assad*, http://www.guardian.co.uk/world/2012/sep/23/syria-foreign-fighters-joining-war.

[69] The Guardian, *Syria conflict drawing hundreds of jihadists from Europe, says report*, http://www.guardian.co.uk/world/2013/apr/03/syria-hundreds-jihadists-europe.

[70] Fox News, *American who fought with Al Qaeda against Syria's Assad arrested in Virginia*, http://www.foxnews.com/world/2013/03/28/american-who-fought-with-al-qaeda-against-syria-assad-arrested-in-virginia/.

[71] M. Khayat, *The Salafi-Jihadi Challenge in Libya Part II: The Role of the LIFG and Its Former Commander 'Abd Al-Hakim Belhadj*, The Middle East Media Research Institute (MEMRI), http://www.memri.org/report/en/0/0/0/0/0/0/5598.htm,via John Rosenthal, *Al-Qaeda Takes Tripoli*, Gatestone Institute,http://www.gatestoneinstitute.org/2409/al-qaeda-takes-tripoli.

[72] The Telegraph, *Leading Libyan Islamist met Free Syrian Army opposition group*, http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/africaandindianocean/libya/8919057/Leading-Libyan-Islamist-met-Free-Syrian-Army-opposition-group.html.

[73] Reuters, *Syrian forces capture final rebel stronghold in Qusair region*, http://uk.reuters.com/article/2013/06/08/uk-syria-crisis-idUKBRE9560TN20130608.

[74] The Telegraph, *Syria death toll tops 100,000*, http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/syria/10142892/Syria-death-toll-tops-100000.html; Reuters, *Syria death toll tops 100,000, rebels lose border town*, http://www.reuters.com/article/2013/06/26/us-syria-crisis-idUSBRE95O0LQ20130626

[75] *Ibidem*.

[76] The New York Times, *A Very Busy Man Behind the Syrian Civil War's Casualty Count*, http://www.nytimes.com/2013/04/10/world/middleeast/the-man-behind-the-casualty-figures-in-syria.html?pagewanted=all&_r=1&.

[77] Reuters, *Coventry - an unlikely home to prominent Syria activist*, http://uk.reuters.com/article/2011/12/08/uk-britain-syria-idUKTRE7B71XG20111208.

[78] The New York Times, *op.cit*.

[79] Ibidem.

[80] *Casualties of the Syrian Civil War*, http://en.wikipedia.org/wiki/Casualties_of_the_Syrian_Civil_War.

[81] The New York Times, *op.cit*.

[82] Ibidem.

[83] Reuters, *Syria Death Toll Likely As High As 120,000, Group Says*, http://www.reuters.com/article/2013/05/14/us-syria-crisis-deaths-idUSBRE94D0L420130514.

[84] The World Factbook, https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html.

[85] Alexandru Voicu, *op.cit*.

[86] The Telegraph, *Dzhokhar Tsarnaev: Boston bomb suspect profile*, http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/northamerica/usa/10006814/Dzhokhar-Tsarnaev-Boston-bomb-suspect-profile.html.

[87] La scurt timp, presa libaneză l-a acuzat pe senatorul McCain că s-a întâlnit, de fapt, cu rebeli implicați în răpirea a unsprezece șiiți libanezi. Vezi The Telegraph, *John McCain denies he knowingly posed with with 'rebel kidnappers' in Syria*, http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/syria/10089697/John-McCain-denies-he-knowingly-posed-with-with-rebel-kidnappers-in-Syria.html.

[88] CNN, *McCain: 'Angry and bitter' Syrians need America's help*, http://politicalticker.blogs.cnn.com/2013/04/28/mccain-angry-and-bitter-syrians-need-americas-help/.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

ROMÂNIA ÎNTRE PRIETENI ŞI DUŞMANI

Cristian Barna – **România între prieteni şi duşmani. Decupaje geopolitice şi hărți imagologice,** Editura Militară, București, 2014, 235 pagini

Autorul acestui volum dedicat identificării marilor riscuri și amenințări la adresa securității naționale a României este cunoscut îndeobște de către comunitatea experților in securitate de la noi ca un fin expert in combatarea terorismului de sorginte islmică. A scris mai multe monografii axate pe fenomenul terorist actual, cu deosebire pe ascensiunea și declinul grupării prototip Al Qaeda.

În volumul de față, C. Barna realizează o punere pe hartă a României, spre a pune in evidență ecuația „prieten-dușman", fundamentală în studiile de securitate, la fel ca și în știința politică atunci când vorbim de formare și menținerea unor comunități umane coerente. Folosind ca metode de lucru cercetarea comparativ-istorică, analiza de conținut, metoda scenariilor și metoda prioritizării, el își confirmă pregătirea de sociolog, testând cu succes ipotezele și aplicând grile cantitativiste necesare. In mod special metoda scenariilor, aplicată de CIA (National Intelligence Council) permite o anumită anticipare a viitorului sub influența unor variabile de tip ipotetic, ceea ce duce la lanțuri de cauzalitate și conturează mai multe tpuri de „viitor plauzibil distinct", probabilistic. Scenariile de tip prescriptiv, preferate de Barna, au avantajul că permit vizualizarea consecințelor unei anumite acțiuni umane.

După ce prezintă noul univers geopolitic dominat de rețelele teroriste transnaționale și de globalizarea capitalului și tehnologiilor la scară planetară, Barna încadrează România ca actor important in regiunea extinsă a Mării Negre, ca „ranforsare" a rimland-ului ponto-baltic.

El identifică corect marea problema geostrategică ridicată de acțiunile Federației Ruse: competiția pentru controlul vecinătăților intre Moscova și UE imbracă în ochii planificatorilor ruși aspectul unei lupte pentru controlul „rimland-ului" ponto-baltic, situat relativ aproape de „heartland-ul" rusesc. Moscova depune toate eforturile imaginabile spre a se asigura ca UE și NATO nu se vor extinde și in acest spațiu, mai ales că intervine problema esențială a schimbării regimului politic. Mo-

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

delul democratic occidental poate fi contagios şi pentru cetăţenii ruşi, din care mulţi sunt sătui de dictatura putinistă, camuflată în haine republicane. Cristian Barna imbrăţişează mai degrabă perspectiva autorilor neorealişti occidentali, de tip John J. Mearsheimer şi Stephen Walt, arătând că Rusia e agresivă cu vecinii din teamă, din nesiguranţă („aceste mutaţii în plan geostrategic fac ca Federaţia Rusă să se simtă „asediată", determinând-o să acţioneze în scopul „smulgerii" acestei nou-create componente a rimland-ului de sub influenţa euro-atlantistă şi „atragerii" în sfera de influenţă eurasiatică."(p. 169) Cu alte cuvinte nu lăcomia lui Putin de teritorii şi glorie, ci teama ca Occidentul să nu ajungă să includă şi statele ex-sovietice aflate aproape de inima Rusiei, ar fi cauza majoră a acestui comportament. De precizat că apariţia volumului a avut loc înainte de agresiunea rusă contra Ucrainei. Ucraina şi Georgia, în mod special, sunt percepute – pe bună dreptate - ca fiind de un interes major pentru securitatea Rusiei, din cauza accesului la mare şi a bazelor militare ruseşti amplasate strategic. De aceea, sugerează autorul, intre dorinţa României de a asigura stabilitatea în Regiunea extinsă a Mării Negre mai ales prin propagarea valorilor şi loialităţilor euroatlantice şi dorinţa Rusiei de a controla acest areal geopolitic şi finalmente de a îl transforma in periferia spaţiului economic şi politic eurasiatic există o contradicţie aproape imposibil de soluţionat.

Este menţionată în trecere şi tentativa liderilor statelor membre ale NATO de a transforma Rusia într-un partener de cooperare în cadrul proiectului apărării europene antirachetă, invitaţia fiind adresată Rusiei în 2010 la summit-ul Alianţei de la Lisabona. În cele din urmă, cu toate că negociatorii germani, de pildă, au depus mari eforturi spre a accepta cererile delegaţiei ruse (condusă de generalul Valeri Gherasimov, şeful Statului Major General), proiectul a eşuat deoarece unele state aliate nu concep ca decizii vitale pentru securitatea lor să fie la latitudinea votului rusesc, iar Rusia nu a acceptat să nu aibă drept de vot. Se precizează că Federaţia Rusă a solicitat garanţii juridice din partea SUA că acest scut nu va fi folosit contra sa, însă Congresul nu a fost dornic să le ofere, spre a nu diminua eficienţa proiectului aliat.

Aşadar se pune problema cursei înarmărilor nucleare şi a faptului că Rusia consideră ca ţinte legitime instalaţiile aferente scutului antirachetă din state precum România şi Polonia. Lăudabil este efortul autorului de a investiga multiple puncte de vedere asupra utilităţii respectiv a riscurilor generate de „scut", fiind vorba inclusiv de numeroş experţi şi factori politici din Rusia, aceasta in condiţiile in care mulţi analişti explică doar punctele de vedere vest-europene şi americane. Ostilitatea ruşilor faţă de acest proiect care le poate anula avantajul strategiei de *deterrence* este clară şi neechivocă iar replicile experţilor de la Moscova sunt tăioase, in ciuda caracterului uneori hilar: „deşi scutul antirachetă din Europa este un şarpe anaconda care vrea să sugrume ursul rus, ursul va face scutul bucăţi şi-l va mânca"! (p. 103). Spre a se asigura imparţialitatea analizei, sunt apoi enumerate şi părerile experţilor occidentali – pe de-o parte cei care susţin ideea apărării antirachetă pe motiv că poate descuraja state agresive şi „iraţionale", că joacă un rol defensiv şi nu ameninţă capacitatea de descurajare nucleară a Rusiei, pe de altă parte opinii conformă cărora scutul va fi o provocare inutilă la adresa Rusiei şi „va împinge comunitatea internaţională spre o nouă cursă a înarmării".

O urmă de incertitudine sau anxietate apare în cazul cititorului român mai puţin avizat, atunci când se menţionează declaraţii ale unor oficiali ruşi că Moscova ar putea lovi preventiv baza militară Deveselu, spre a evita să îi fie anihilate capabilităţile nucleare, sau că în realitate „SUA nu au de gând să apere România şi Polonia ci doar să le folosească spre a amplasa elemente ale scutului anti-rachetă...". Desigur, aceste afirmaţii fac parte din războiul propagandistic dus de Moscova contra Occidentului, şi doar o bună educaţie de securitate poate determina populaţia să îşi păstreze calmul, în condiţiile in care România este stat NATO, beneficiind de garanţiile de securitate aferente articolului 5 din tratatul fondator. Trecând in revistă suita de argumente şi contra-argumente legate de scut, Cristian Barna ajunge la concluzia că în prezent suntem feriţi de riscul unei agresiuni directe din partea Rusiei, din cauza garanţiilor de securitate oferite de SUA şi NATO.

O altă categorie de riscuri la adresa securităţii naţionale sunt atacurile teroriste, iar

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

România poate fi atacată din trei direcții sau „perspective": ca stat membru al UE și NATO, ca țară ce face parte din civilizația occidentală și „ca țară situată în vecinătatea faliei musulmane din zona Mării Negre și a Balcanilor" dar și din cauză că a participat la coaliție internațională contra terorismului, după anul 2001. Grupările teroriste anti-israeliene, cele asociate separatismului kurd, formațiunile islamiste și cele generate de luptele din Afganistan sunt cele mai probabile surse de atacuri teroriste potențiale, fiind enumerate măsuri de contracarare. In final, autorul își propune să identifice riscurile și amenințările la adresa României dintr-un unghi sociologic. Orice strategie de securitate trebuie să se bazeze pe prioritizarea riscurilor și amenințărilor, dar factorii de decizie au adesea tendința să raționeze folosind din plin și „decupajele geopolitice" și „hărțile imagologice", spre a își putea figura realitatea internațională aflată mereu în proces de transformare. Plecând de la analiza de conținut asupra documentelor oficiale de securitate și apărare ale României, Barna a recurs la metoda chestionarelor, sondând opinia publică și obținând o listă adițională de riscuri și amenințări. In plus, respondenții (aleși dintre studenții programelor masterale de securitate și apărare) au prioritizat riscurile și amenințările din lista aferentă documentelor oficiale, rezultând o agendă mai apropiată de nevoile și percepțiile cetățeanului simplu, ceea ce e extrem de util pentru decident într-un sistem politic democratic! Proiecțiile și prognozele au fost plasate la nivelul anului 2020.

Lucrarea este bine documentată, asezonată cu o bibliografie destul de diversificată, beneficiază de anexe extrem de utile ce denotă muncă de analiză sociologică aprofundată. De asemenea, există un Cuvânt-înainte semnat de profesorul universitar clujean Vasile Dâncu.

În ciuda existenței unor pasaje insuficient dezvoltate și a trecerii uneori cam bruște de la un tip de risc la altul, pe paliere diferite, sau a unor afirmații discutabile (de pilda ideea că R.P China nu pare că dorește să „angajeze resurse" în zona României, „lăsând-o parcă în seama Federației Ruse din punct de vedere geostrategic" - p. 173), considerăm că acest volum, scris cu rigoarea omului de știință, este unul extrem de util mediului academic din domeniul studiilor de securitate dar și decidenților și planificatorilor politico-militari.

***Dr. ȘERBAN FILIP CIOCULESCU** **

* Cercetător științific gr. II, Institutul pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

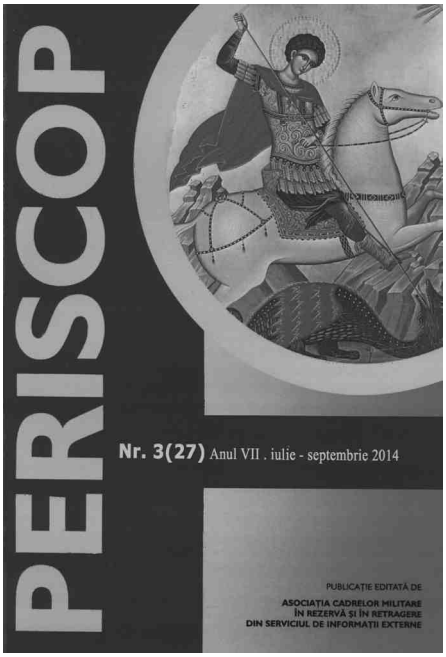
PERISCOP
Nr. 3(27) Anul VII . iulie - septembrie 2014
PUBLICAȚIE EDITATĂ DE
ASOCIAȚIA CADRELOR MILITARE
ÎN REZERVĂ ȘI ÎN RETRAGERE
DIN SERVICIUL DE INFORMAȚII EXTERNE

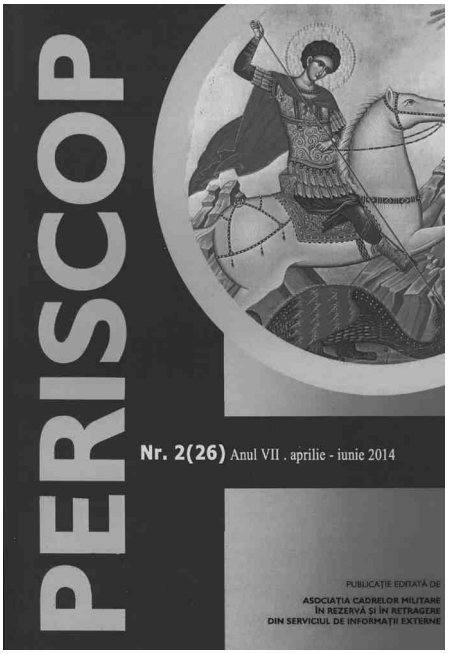
PERISCOP
Nr. 2(26) Anul VII . aprilie - iunie 2014
PUBLICAȚIE EDITATĂ DE
ASOCIAȚIA CADRELOR MILITARE
ÎN REZERVĂ ȘI ÎN RETRAGERE
DIN SERVICIUL DE INFORMAȚII EXTERNE

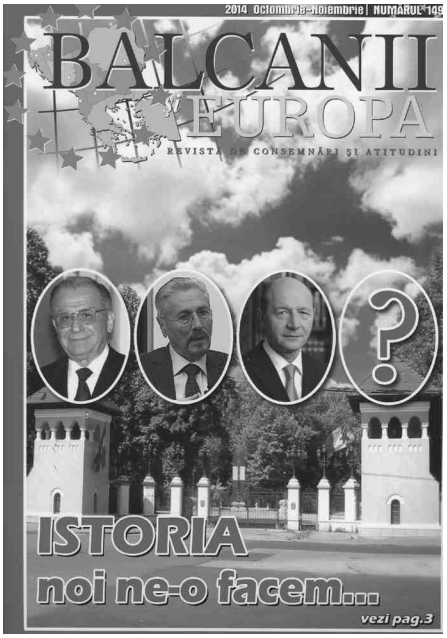

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

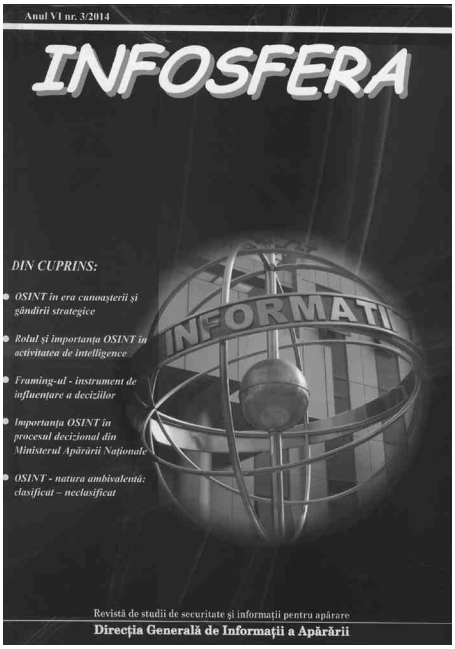
Anul VI nr. 3/2014
INFOSFERA
DIN CUPRINS:
OSINT în era cunoașterii și gândirii strategice
Rolul și importanța OSINT în activitatea de intelligence
Framing-ul - instrument de influențare a deciziilor
Importanța OSINT în procesul decizional din Ministerul Apărării Naționale
OSINT - natura ambivalentă: clasificat – neclasificat
Revistă de studii de securitate și informații pentru apărare
Direcția Generală de Informații a Apărării

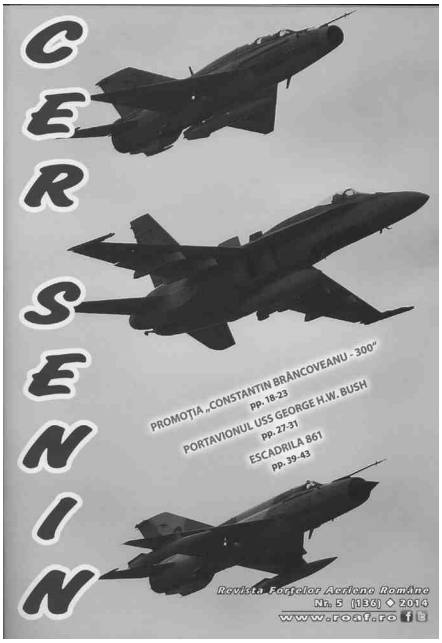

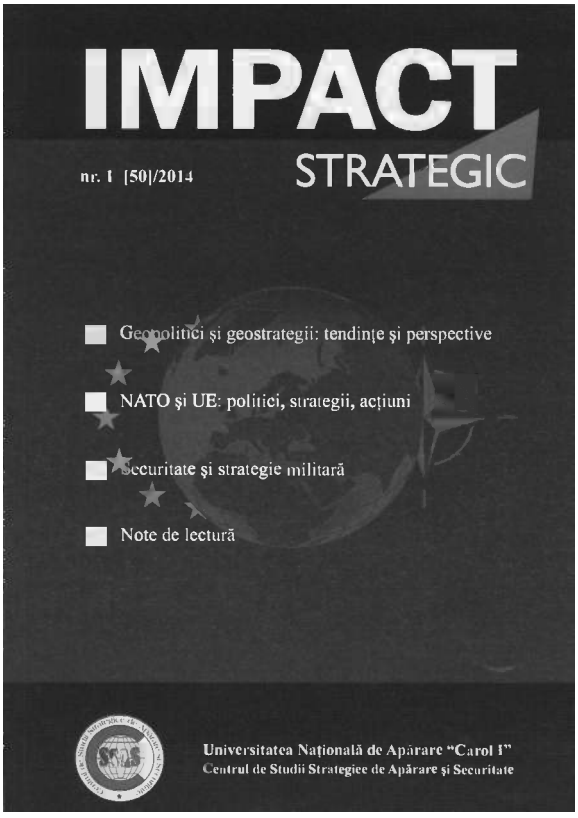
IMPACT
STRATEGIC
nr. 1 (50)/2014
Geopolitici și geostrategii: tendințe și perspective
NATO și UE: politici, strategii, acțiuni
Securitate și strategie militară
Note de lectură
Universitatea Națională de Apărare "Carol I"
Centrul de Studii Strategice de Apărare și Securitate

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

MASA ROTUNDĂ „ROMÂNII LA ÎNCEPUTUL MARELUI RĂZBOI” 25 SEPTEMBRIE 2014, CERCUL MILITAR NAȚIONAL – SALA ȘTEFAN CEL MARE –

În ziua de 25 septembrie 2014, la Cercul Militar Național, Sala Ștefan cel Mare, Institutul pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară a organizat masa rotundă cu tema: „Românii la începutul Marelui Război”. Manifestarea științifică s-a înscris în cadrul activităților comemorative consacrate Centenarului Primului Război Mondial. La ea au participat atât specialiști ai instituției organizatoare cât și istorici, cercetători, cadre universitare, arhiviști, muzeografi etc din instituții militare și civile. Evenimentul a fost deschis de Dumitru Pufu, șeful Direcției Cooperare Internațională în Domeniul Apărării și de gl. mr. (r) dr. Mihail E. Ionescu, directorul Institutului pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară, care au relevat semnificația europeană și națională a izbucnirii Primului Război Mondial, impactul acestuia asupra societății și individului în ansamblul lor și au evidențiat preocuparea generală manifestată pe plan mondial de a comemora cei 100 de ani de la Prima conflagrație mondială.

Tematica discuțiilor a fost amplă și interesantă și a cuprins o paletă largă și variată a problematicii legate de izbucnirea Primului Război Mondial. Fiind vorba de începutul acesteia, s-a insistat asupra identificării cauzelor și responsabilității decidenților, care au dus la declanșarea conflagrației în anul 1914 dar și asupra situației clasei politice, armatei sau societății românești la nord și sud de Carpați.

Primii vorbitori, d-nii dr. *Șerban Cioculescu* și dr. *Silviu Petre* au avut o abordare psiho-socială a leadership-ului german, al cărui exponent principal în acea perioadă a fost împăratul german, Wilhelm al II-lea, cel care a și condus Armata a 5-a germană până în 1916. Studiul dimensiunii psiho-cognitive ale marilor personalități istorice reprezintă o direcție de cercetare proaspătă și inedită, în cazul de față legătura dintre complexitatea personalității omului de stat, a liderului politic și tentația ideii de expansiune dincolo de fruntariile geofizice și geostrategice ale statului, idee manifestată de altfel și în cercurile politice și intelectuale germane.

Doamna dr. *Daniela Bușă*, a descris atmosfera încordată, controversată, în rândul clasei politice, privitoare la rolul și poziția României față de război. Sunt cunoscute cele două orientări majore pentru care autoritățile române trebuiau să se decidă cât mai rapid: cu Puterile Centrale sau cu Antanta, cu argumentele nuanțate în favoarea sau defavoarea fiecărei părți.

General mr. (r) dr. *Mihail E. Ionescu* a investigat impactul pe care l-a avut asupra poziției de neutralitate a României deciziile luate de autoritățile italiene. Ca și România, Italia era aliată a Germaniei și Austro-Ungariei și a rămas neutră la începutul conflictului până în aprilie 2015, când a fost semnat Pactul de la Londra, ce punea capăt negocierilor cu puterile Antantei. Această înțelegere recunoștea

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

dreptul Italiei de a recupera teritoriile locuite de italieni aflate sub controlul Austro-Ungariei, dar şi dreptul de a ocupa coloniile germane din Africa şi teritorii din Balcani, astfel că Italia s-a alăturat Antantei în războiul împotriva Austro-Ungariei şi Germaniei, înaintea României. În perioada următoare guvernele român şi italian au semnat acordurile din septembrie 1914 şi februarie 1915.

Col. (r) dr. *Petre Otu* a analizat argumentaţia oferită de ofiţeri şi generali de rang înalt referitoare la poziţia ce trebuia să o adopte România faţă de izbucnirea conflagraţiei mondiale. Lipsa de pregătire a armatei de la acea dată a obligat corpul ofiţeresc român să se fie de acord cu neutralitatea şi, în cazul necesităţii intrării României în război, aceştia s-au pronunţat în mare majoritate pentru o acţiune alături de Antantă, ce-i promitea, în schimb, eliberarea Transilvaniei.

Prof. Univ. dr. *Ion Giurcă* (Universitatea „Hiperion") a adus în discuţie problema spinoasă a nivelului de pregătire şi înzestrare a armatei române la debutul conflagraţiei. Procesul de reorganizare al armatei ce a urmat războiului balcanic din 1913, era în desfăşurare, astfel că la izbucnirea războiului în 1914, acestea erau departe de finalizare. Ca urmare decizia factorilor politici ca România să rămână în neutralitate are la bază şi insuficienta pregătire a armatei pentru un război de o asemenea anvergură.

D-na *Bianca Mărmureanu (Părvulescu)* de la Arhivele Naţionale ale României, în comunicarea sa despre aspecte ale vieţii de pe front are o abordare preponderent psihologică şi socio-umană, principalele surse de analiză fiind cele memorialistice, ale militarilor obişnuiţi aflaţi pe câmpul de luptă. Aspectele predilecte urmărite sunt: legătura cu familiile; legătura cu camarazii de arme; modul de îngrijire a răniţilor şi bolnavilor; modul de receptare a morţii etc.

Prof. Univ.dr. *Sorin Cristescu* (Universitatea „Spiru Haret"), într-o comunicare interesantă şi inedită relevă starea de spirit a suveranului român, Carol I , în ultimile sale zile de viaţă, reflectată în corespondenţa lui Ottokar von Czernin, ambasadorul Austro-Ungariei la Bucureşti. Autorul a scos în evidenţă momentele dramatice şi zbuciumul sufletesc al lui Carol I, loial convingerilor sale de a intra în război alături de Puterile Centrale, prins între datoria faţă de aliaţii săi tradiţionali şi opinia unanimă a clasei politice şi a societăţii româneşti de a rămâne în neutralitate. La sfârşitul tragic al suveranului român au contribuit şi presiunile permanente la care Czernin l-a supus pe Carol I în încercarea de a-l atrage în război de partea Puterilor Centrale.

Organizatorii şi-au manifestat intenţia de a publica toate comunicările prezentate într-un număr viitor al Revistei de Istorie Militară.

CERASELA MOLDOVEANU *

* Cercetător ştiinţific gr. III, Institutul pentru Studii Politice de Apărare şi Istorie Militară.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

AL DOILEA SIMPOZION ȘTIINȚIFIC INTERNAȚIONAL „ZILELE LUI IUSTINIAN I”, SKOPJE, 17-18 OCTOMBRIE 2014

În zilele de 17-18 octombrie 2014 am participat la simpozionul internațional organizat de Euro-Balkan University din Skopje. Această universitate aparține Institutului Euro-balcanic fondat în 1998, care are scopul de a promova valorile europene în Republica Macedonia. Pe lângă școala de vară de la Ohrid, la care sunt invitați să conferențieze prestigioși oameni de știință din toată lumea, începând din 2013 universitatea organizează și simpozioane, sub titlul generic „Zilele lui Iustinian I”. În acest an, conferința a fost dedicată în principal comemorării a 1000 de ani de la moartea țarului bulgar Samuel, care în Macedonia este considerat fondatorul unui stat macedonean. Comunicările au fost însă foarte variate ca subiecte, menținându-se însă doar în domeniul istoriei medievale. Au participat istorici din Republica Macedonia, Bulgaria, Serbia, Croația, Polonia, Italia, Grecia, SUA, Liban, România, iar Universitatea din Bologna a fost coorganizator. Rectorul universității, profesor Mitko Panov, a fost și cel care a coordonat conferința, el fiind specialist în istorie medievală. La deschidere au ținut discursuri ministrul culturii și ambasadorul Italiei.

Eu am prezentat comunicarea *Vlach military units in the Byzantine army*, fiind și moderator la una dintre secțiuni. Dintre celelalte, am reținut ca fiind mai interesante: *The Bulgarian Tsardom, 10th-11th Centuries. State Traditions and Change* (Georgi Nikolov, Sofia); *Medi-*

Cetatea din Skopje, amplasată în partea cea mai înaltă a orașului, este în forma actuală o fortificație otomană din a doua jumătate a secolului al XV-lea. Ea este însă doar ultima dintr-o succesiune de fortificații. Cea romană Scupi, distrusă de cutremurul din 518, a fost refăcută în timpul lui Iustinian. În secolele XI-XIII a fost din nou utilizată, ca o fortificație a Imperiului Bizantin și apoi a țaratului româno-bulgar. În prezent se efectuează cercetări arheologice și lucrări de restaurare.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Porta Macedonia este locul unde s-a desfăşurat conferinţa. Este un arc triumfal construit în 2011, pentru a marca aniversarea a 20 de ani de independenţă a Republicii Macedonia. Este înalt de 21 m, iar sălile din interior sunt folosite pentru diverse manifestări culturale.

eval imagining of "we" and "the "others" at the time of Samuel's state and their reflections in contemporary constructions of ethnic and national identities (Rubin Zemon, Skopje); *Legio V Macedonica: a perspective through the years (43 BC – AD 637* (Miguel Sancho Gomez, Murcia – comunicarea acestuia fiind citită în absenţa sa).

Comunicările vor fi publicate într-un volum, ca şi cele din anul 2013.

Participarea la conferinţă a fost un prilej de a vizita numeroase monumente şi locuri cu semnificaţie istorică din Skopje şi Ohrid, inclusiv de natură militară (fortificaţiile medievale din cele două oraşe).

ALEXANDRU MADGEARU*

* Cercetător ştiinţific gr. I, Institutul pentru Studii Politice de Apărare şi Istorie Militară.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

DIN ACTIVITATEA INSTITUTULUI PENTRU STUDII POLITICE DE APĂRARE ŞI ISTORIE MILITARĂ ÎN ANUL 2014

Pentru Institutul pentru Studii Politice de Apărare şi Istorie Militară (ISPAIM), anul 2014 a fost bogat în activități științifice, desfăşurate atât în România cât şi în străinătate. Enumerăm mai jos câteva din evenimentele cele mai importante.

Manifestări ştiinţifice organizate de ISPAIM:

• Masa rotundă: „Romania-NATO. Zece ani împreună", București, Cercul Militar Național, 01.04.2014;

• Cea de a XVI-a Conferință anuală a Consorțiului PfP al Academiilor de apărare și institutelor de studii de securitate și a reuniunii grupului de lucru pe dezvoltarea educației (Education Development W.G.), București, 24-28.06.2014;

• Masa rotundă: „Românii la începutul «Marelui Război»", Cercul Militar Național, 25.09.2014.

Manifestări ştiinţifice cu participarea cercetătorilor din ISPAIM:

• Seminar: „Schimburi de vederi privind percepțiile asupra securității", Ungaria, 27-28.02.2014. Organizator: Centrul pentru studii strategice și de apărare, Budapesta. Participant din partea ISPAIM: cc.șt. Șerban Cioculescu;

• Al XL-lea Congres Internațional de Istorie Militară cu tema: „Primul Război Mondial", Varna (Bulgaria), 04-06.09.2014. Organizatori: Comisia Internațională de Istorie Militară și Comisia Bulgară de Istorie Militară. Participanți din partea ISPAIM: general-maior (r) Mihail E. Ionescu și cc.șt. Petre Otu. Comunicare: „Criza din iulie-august 1914 și opțiunile României. Analiza unei decizii", de general-maior (r) Mihail E. Ionescu;

• Masa rotundă: „Memoire et commemoration de la Grande Guerre: France-Roumanie", 19.09.2014. Organizator: Universitatea București, Facultatea de Științe Politice. Participant: cc.șt. Șerban Pavelescu;

• Simpozion „Zilele lui Justinian I", Skopje (Macedonia), 17-18.10.2014. Organizator: Universitatea din Skopje. Participant: cc.șt. Alexandru Madgearu cu comunicarea „Unități militare de vlahi în armata bizantină (sec. X-XII)".

Târguri de carte

• Participarea la salonul de carte "Polemos" (15-18.10.2014);

• Participarea la cea de-a XVIII-a ediție a Salonului de carte juridica, polițistă, civică al Ministerului Afacerilor Interne. (25-28.11.2014).

Lucrări

• „The Munich Conference (September 1938) The Path Towards the Destructuring

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

of Democracy in Europe", Military Publishing House, editată împreună cu Institutul de Istorie al Academiei de Ştiinţe al Republicii Cehia. Coordonatori: general maior (r) Mihail E. Ionescu, dr. Eva Semotanová. Lucrare finanţată de Ministerul Educaţiei Naţionale (Agenţia Naţională de Cercetare Ştiinţifică);

• „Românii la începutul «Marelui Război». De la atentatul de la Sarajevo la moartea regelui Carol", Editura Militară, Bucureşti, 2014. Coordonator: general maior (r) Mihail E. Ionescu. Lucrare finanţată de Administraţia Fondului Cultural Naţional;

• „Al Doilea Război Balcanic (1913)", Editura Militară, Bucureşti, 2014. Coordonatori: general maior (r) Mihail E. Ionescu, prof.univ. dr. Nicolae-Şerban Tanaşoca. Lucrare finanţată de Administraţia Fondului Cultural Naţional;

• „Asăneştii. Istoria politico-militară a statului dinastiei Assan (1185-1280)", autor: cc.şt. Alexandru Madgearu;

• „Orientul Mijlociu în tumultul schimbării", autor: cc.şt. Carmen Rîjnoveanu. Lucrare finanţată de Administraţia Fondului Cultural Naţional.

ALEXANDRU VOICU *

PFP CONSORTIUM OF DEFENSE ACADEMIES AND SECURITY STUDIES INSTITUTES
16th PfPC Annual Conference
"The Future of Euro-Atlantic Security: Education and Power"

A XVI-a Conferinţă anuală a Consorţiului PfP al Academiilor de apărare şi institutelor de studii de securitate

România NATO
Zece ani împreuna

* Cercetător ştiinţific gr. III, Institutul pentru Studii Politice de Apărare şi Istorie Militară.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Centenarului Primului Mondial septembrie 2014

The Munich Conference
(September 1938)
THE PATH TOWARDS THE DESTRUCTURING OF DEMOCRACY IN EUROPE
MILITARY PUBLISHING HOUSE

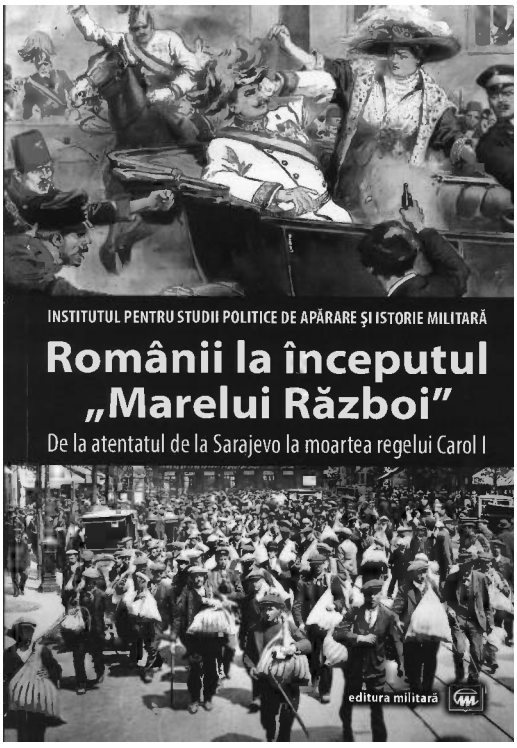
INSTITUTUL PENTRU STUDII POLITICE DE APĂRARE ŞI ISTORIE MILITARĂ
Românii la începutul „Marelui Război”
De la atentatul de la Sarajevo la moartea regelui Carol I
editura militară

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

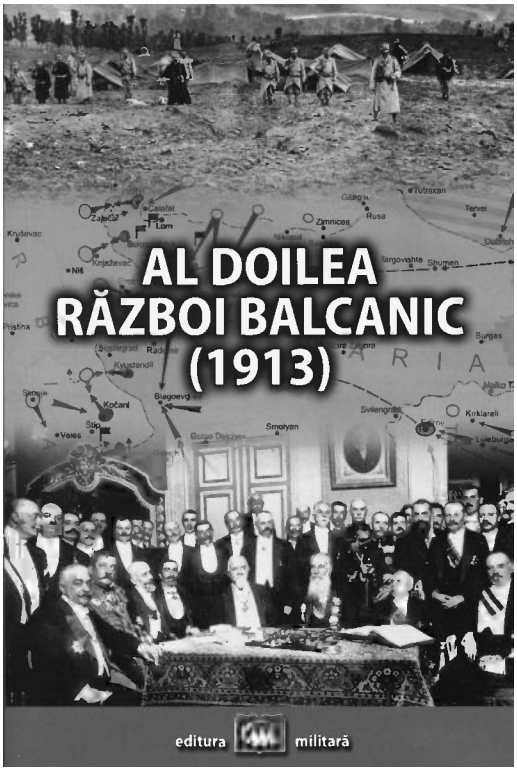

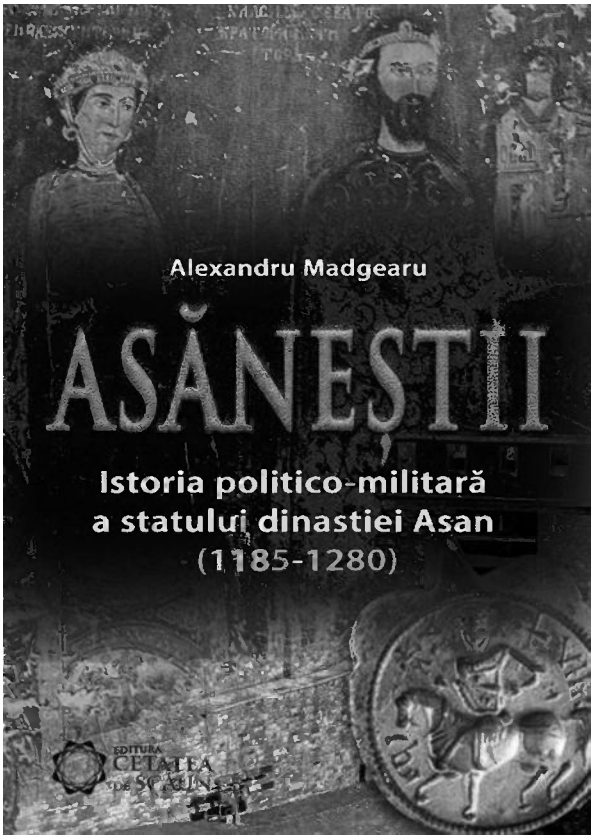

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor